Pošterina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 48 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASARNAP, december 11. 343. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.
Előfizetési ár negyedévre 165 din.
Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Az első hó

Fehér szvettert öltöttek a fák és a házak fejét hósapka takarja. Megérkeztek a tél diszletei, amelyek a tar valóságot idillikus szépségek látszatába öltöztetik.

Valamikor kapva kaptunk a jégvirágos ablakok, a hóval befutt utak, a patyolatpaplan alatt pihenő szátónföldek romantikáján és nem vettük észre a gondok mély ráncait, amelyeket a pittoreszk különlegességek kendőztek. Mi öregedtünk el, vagy a világ rokkant meg körülöttünk? Az ifjuság boldog optikai csalódásai fedték el szemünk elől az élet sötét oldalait, vagy valóban jobb volt, mint most, amikor minden léptünk nyomába szegődik az aggodalom, hogy mivé leszünk, ha nem tudunk kiszabadulni a hit, a tudás, a gazdaság, az egész civilizáció válságának körénk csavarodó hinárjából? Régebben a tapasztalatlanság tején nevelődött optimizmusunk a nép szegénységét kedélyesen fogta fel és ami probléma mégis kiütközött belőle, azt a jólét önként vállalt jótékonysági adózásával könnyen megoldhatónak vélte. Ma azonban elegendő-e az illuziók pislákoló gyertyafénye arra, hogy az apokaliptikus arányokban elterülő nyomor tragikus árnyékát eloszlassa? Évtizedek munkájának eredményeit tövestül szakitja ki az idők vihara és az elpusztult értékek mint ledöntött óriási fatörzsek állanak a jövő generáció utjában.

Nemcsak a testnek, hanem a léleknek is megvan a maga arterioszklerozisa, amely az örömök iránt való fogékonyságot elmeszesiti. A hópihék szelid szállongása, a süppedő szőnyeg, amely a kopár földet disziti, most is ugyanolyan, mint hajdan, de más a szem, amely nézi és a sziv, amely hangulatát percipiálja. A megpróbáltatások kifosztottak bennünket ábrándjainkból és a derüs formák mögül a tartalom vigasztalansága feketéllik ránk. A ragyogó dekoráció egy pillanatra sem feledteti velünk azokat a nyomasztó kérdéseket, amelyeket a tél tép fel a lelkünkben.

Kénytelen-kelletlen leszámoltunk azzal, hogy téli örömeink a *hogyan* és a *miért* töprengéseinek esnek áldozatul. Hogyan győzzük a megélhetési nehézségek téli többletét, amikor a nyári hónapokon is csak ügygyel-bajjal vergődtünk át? Miért fizetjük a rengeteg adókat, amelyek nemcsak a jövedelem fölöslegeit emésztik föl, hanem a verejtékes munkával szerzett száraz kenyér jókora darabját is letörik, ha az inségesek hadseregének ellátása továbbra is, sőt az eddiginél nagyobb mértékben, a társadalomra hárul? Másfelől azonban igen messze vagyunk attól, hogy az összes közjóléti feladatokat az államszocializmus végezhesse el s ezért tekntet nélkül bajainkra és sérelmeinkre ki kell vennünk részünket abból a humanitárius munkából, amely télviz idején az éhezők és fázók egyetlen reménysége. Senkit sem mentisehtet az emberbaráti kötelességek alól az a körülmény, hogy nem élhet olyan nyugodtan, gondtalanul és bőségesen, mint egy kedvezőbb és gazdaságilag előnyösebb korban. Akármilyen kevesünk van, egy kis részt oda kell adnunk belőle azoknak, akiknek semmijük sincs.

Csilingelő szánkók, hógolyózó gyermekhad, a tükörsima jégpályán suhanó párok és farsangi mulatságok szilaj jókedve: milyen rég volt, amikor az első hó láttára feltoluló gondjainkat ezek a képzetek nyomták el. Mi *már nem* tudjuk levetni a csalódások Nesszusz-ingét, amelyhez a háboru centaurjának vére tapad. A mi célunk most már csak az lehet, hogy a világot visszazökkentsük a fejlődés normális medrébe, ahonnan a mi botorságunk árasztotta ki és restituáljuk a lelkek s intézmények egyensulyállapotát, amelyben a télnek is megvan a maga varázsa. Világszemléletünk elprózaiasodott, fantáziánk szárnyai lecsüggedtek és nem vesszük észre azt a poézist, amely a tél zordságát egykor megaranyozta számunkra. A mi költészetünk immár csak a részvét a nélkülözők iránt, akiknek szenvedéseit tetézi a hermelinpalástjában büszkélkedő tél.

Erdélyben még mindig nem állt helyre a rend

A nagyváradi eseményekért mindenki elhárítja magáról a felelőséget — A kármegállapitó bizottságok megkezdték működésüket — A nagyváradi görög keleti román püspök sulyosan elitéli a történteket — Kecskeméti főrabbi negyvennapos böjtöt rendelt el — Kolozsvárott még pénteken is voltak zavargások — A kolozsvári kereskedők tüntetősztrájkot rendeznek

A magyar képviselők a csehszlovák parlamentben is szóvá teszik a nagyváradi eseményeket

Az erdélyi eseményekről ma már valamivel nyugodtabb hirek erkeznek, bár

még mindig nem állt helyre teljesen a nyugalom Erdélyben és Kolozsváron még pénteken is folytathatták a a diákok a zavargásokat.

A hatósági vizsgálat Nagyváradon már megindult, azonban egyáltalában nem járul hozzá a kedélyek megnyugtatásához, mert

főleg magyar munkásokat és polgárokat tartóztattak le,

ami még csak fokozza Nagyvárad megpróbáltatásokon átment magyar lakosságának elkeseredését.

Ki felelős a nagyváradi eseményekért?

Nagyváradról jelentik: Bunescu nagyváradi rendőrprefektus szombaton nyilatkozatot tett közzé, amelyben tiltakozik az ellen, hogy őt okolják a város feldulásáért. A rendőrprefektus elmondja, hogy

a könnyen hevülő diákságot nagyváradiak bujtogatták

és az ebben az irányban meginditott nyomozásnak már eredményei is vannak.

Letartóztatták Cottbus volt jogakadémiai tanárt, akit a tüntető és romboló diákok között találtak.

Jakob József volt prefektus, jogakadémiai tanár érdekes nyilatkozatban fejti ki, hogy milyen

nagy hiba volt a diákkongresszust egy határmenti kisebbségi városban engedélyezni.

Előbb Aradot szemelték ki a kongresszus szinhelyéül, de Arad erélyesen tiltakozott a *megtiszteltetés* ellen, mig Nagyvárad vezetősége könnyelmüen belement a diákság fogadásába.

A Pátria, a nemzeti párt lapja éles támadást intéz a kormány ellen, amiért nem tudja Erdélyben a vagyon- és életbiztonságot megóvni. A lap felveti azt a kérdést, ki az értelmiszerzőie a rombolásnak és mi volt *Mosoiu* generális szerepe. Hangsulyozza a lap, hogy a megtörtént pusztitás annyival kinosabb, mert olyan határszéli városban történt, amelyről azt hiresztelik, hogy ott kielégitőek az állapotok.

Hasonló elitélő hangon irnak a bukaresti lapok is, kivéve a *Cuvantul* és az *Univehsul* nacionalista lapokat.

A nagyváradi magyar ujságok is foglalkoznak már a történtekkel, sőt már a felelősség kérdését is feszegetik.

A polgári hatóságok minden felelősséget elháritanak magukról.

Dr. *Egri* Gergely nagyváradi polgármester folyton azt hangoztatja, hogy őt semmiféle felelősség nem terheli, mert karhatalom nem állt a város rendelkezésére. Ebben valószinüleg igaza is van a nagyváradi polgármesternek annak ellenére, hogy Nagyváradnak igen nagy helyőrsége van.

A nagyváradi helyörség parancsnoka huszezer különböző fegyvernembeli katona fölött parancsnokol

és a katonaság ki is vonult az uccákra, anélkül azonban, hogy a rombolás megakadályozására a legcsekélyebb kisérletet tette volna.

Ötven nagyváradi munkást letartóztattak

A felelősség kérdése nemcsak a nagyváradi közvéleményt és a kárt szenvedetteket érdekli, hanem a nagyváradi hatóságokat is izgatja, mert a kormány részletes jelentést kért a nagyváradi zavargásokról. E felelősségkérdésnek lett az áldozata péntek reggel ötven munkás, akiket a különböző gyárakból szedtek össze a kiküldött csendőr- és rendőrjárőrök és ezt

az ötven munkást letartóztatták.

A prefektura jelentést tett közzé az ötven letartóztatásról és azt azzal indokolja, hogy a nyomozás szerint a zavargásokat kommunisták provokálták ki és

kommunista agent-provokatőrök szitották a román diákságot a zavargásokra.

Nagyvárad polgársága a legnagyobb meglepetéssel és megdöbbenéssel értesült az ötven letartóztatásról annál is inkább, mert az uccákon csak diákokat és diáklányokat láttak a zavargások idején. Kétségtelen tehát, hogy

a rendőrség bünbakot keres,

de aligha fog sikerülni a zavargások odiumát a nagyváradi munkásságra áthárítani, mert ez ellen nemcsak a nagyváradi polgárság tiltakozik, hanem főképen azért, mert

pénteken egész sereg külföldi ujságiró érkezett Nagyváradra.

Bukarestből eljöttek az amerikai lapok ott tartózkodó munkatársai, Bécsből pedig egy angol és több francia ujságiró érkezett, akiknek első dolguk a legbehatóbb terepszemle és a fotografálás volt. A külföldi hirlapirók, különösen az amerikaiak, zavartalanul járnak-kelnek a városban és információkat gyüjtenek, ugyhogy bizonyára a legrészletesebben fogják kiteregetni az eseményeket a világsajtóban.

A kárbecslő bizottságok megállapitják, hogy a diákok fosztogattak is

Nagyváradon öt kárbecslő bizottság alakult, amelyek péntek óta sorra járják az üzleteket és magánházakat, jegyzőkönyvet vesznek fel a pusztitásokról és azonnal felbecsülik a kárt is. Pénteken igy megindult a lezárt üzletek felnyitása hatósági személyek jelenlétében.

Csak most derült ki, hogy milyen óriási a kár, mert a diákok nemcsak betörték az üzletek kirakatait, hanem ki is fosztották azokat.

Igy *Barna* Jenő főuccai selyemáruüzletéből rengeteg selyemáru hiányzik, hasonlóan a *Flegmann*-féle divatüzletből és a *Lőrinc*-féle diszmüárukereskedésből is sok árut elvittek.

Az ujságirók, de az egyes kereskedők is, le akarták fotografálni az elpusztitott üzleteket, de a rendőrség megakadályozta ezt, a fényképlemezeket elkobozta és eljárást inditott a felvételt csináló fényképész ellen.

A rendőrprefektus szigoru rendeletet adott ki, melyben a fényképezést eltiltja, a külföldi ujságirók azonban továbbra s fotografálják a feldult templomokat és üzleteket.

A Nagyváradról érkező utasok elbeszélése szerint a pusztulás képe a városban borzalmas. A *Park*-szálloda és a hatalmas épülettömb ragyogó üzletei mind áldozatául estek a diákok vandalizmusának. A rémnapok elmultával most mind több román és magyar tanu jelentkezik, akik látták, hogy

a pusztitó diákokat nagyváradi románok vezették.

és ők adták meg a tömegnek azokat a cimeket, ahol azután a romboló munkát elvégezték.

Pénteken miniszteri kiküldöttek érkeztek Nagyváradra és megérkeztek a bukaresti szenátus zsidó tagjai, *Horia* Carp és dr. *Jakobi* Emil szenátorok is, akik megszemlélték az elpusztitott templomokat és üzleteket.

A városi közgyülés több tagja a rendkivüli közgyülés összehivására tett lépéseket. Ezzel kapcsolatban az a hir terjedt el, hogy

a kormány fel fogja oszlatni a nagyváradi közgyülést,

mert nem tartja kivánatosnak, hogy ezt a kényes kérdést napirenden tartsák Nagyváradon.

Dr. Kecskeméti főrabbi negyvennapos bőjtöt rendelt el

A nagyváradi események annál kellemetlenebbül érintik a román kormányt, mert ép a napokban érkezett Bukarestbe *Weitzmann*, a világhirü zsidó politikus, akinek számára a kormány külsőségében és méreteiben valóban impozáns fogadtatást készitett elő és *Duca* belügyminiszter *ép azon a napon hangoztatta Weitzmann előtt, hogy ma már Romániában teljes a harmonia a különböző nemzetiségek és felekezetek között, amikor Nagyváradon a diákok raboltak, pusztitottak, sulyosan bántalmazták a zsidó lakosságot és felduláták a zsidótemplomot.*

Pénteken érkezett haza Nagyváradra *Kecskeméti* Lipót dr. főrabbi, aki a kongresszus idején nem tartózkodott Nagyváradon és aki kétségbeesve látta templomának pusztulását.

Kecskeméti főrabbi negyven napos bőjtöt rendelt el.

amit ugy hajtanak végre, hogy a zsidó hitközség vezetőségének tagjai felváltva bőjtölnek negyven napon át. Igy irják elő a zsidó egyházi törvények a tóratekercsek elpusztulásának esetére.

Sokat beszélnek Nagyváradon Cior Ogariu Romulusz dr. görög keleti román püspök kifakadásáról. A püspök, aki ép a zavargások napján ünnepelte hetvenötéves születésnapját, péntekne magához kérette a nagyváradi ujságirókat s a következőket mondotta nekik:

Azt akarom, hogy mindenki megtudja hogy mélységesen elitélem a történteket.

Nem akarom látni ezt a szerencsétlen, meghurcolt várost

és ezért kiutazom a pusztára. Óh, hogy tönkretették az én szép ünnepemet.

Veiszlovicsot ujból megfenyegették

A sulyosan megsebesült *Veiszlovics* Emil szállótulajdonos állapota változatlanul életveszélyes és a nacionalisták dühe is változatlanul vele szemben nyilvánul meg a legerősebben.

Veiszlovicsot már betegágyában megfenyegették, hogy ha felgyógyul, végeznek vele.

A nagyváradi diákzavargásoknak még egy életveszélyesen megsérült áldozata van, névszerint *Farkas* Zsigmond, tizenhét éves süket suszterinas, akit tőrrel szurtak meg közvetlenül a szive tájékán. A szerencsétlen óriási vérveszteséget szenvedett, az orvosok azonban remélik, hogy sikerülni fog megmenteni az életnek.

Kolozsvároit még pénteken is folytatódtak a diákzavargások

Kolozsvárról jelentik: Kolozsvárott még pénteken sem állt helyre a rend, mert

többszáz román diák Kolozsvár uccáin elszakadt a tüntető főoszloptól és a városban maradva egyesült a kolozsvári egyetemen tanuló, körülbelül kétezer fönyi román diákkal, hogy a tüntetéseket és a rombolást folytassák.

Kolozsvárott csütörtökön egész nap tombolt a zavargás, amely a külvárosokra is átcsapott. A zavargók tervszerüen dolgoztak, mert különben aligha dulták volna fel a *Keleti Ujságnak* egy eldugott mellékuccában lévő nyomdáját amit csütörtök este tettek tönkre.

Péntek délelőtt is hangosan tüntettek még Kolozsvár uccáin, melyek teljesen kihaltak

A vendéglők, kávéházak és üzletek zárva vannak és a városban leirhatatlan a kétségbeesés és rémület főkép azért mert attól tartanak, hogy a zavargások még folytatódni fognak.

A diákok pénteken már szétszóródtak ugyan és csak a külvárosokban fordultak még elő atrocitások. A városban mindenütt katonai járőrök cirkálnak, a gyárakba és nyomdákba katonai őrséget küldtek ki, de különösen a kolozsvári *Pátria* cimü nemzetipárti lap nyomdáját szállták meg erősen, mert az a hir terjedt el, hogy a diákság a lap vezércikke miatt támadásra készül a nyomda ellen.

A prefektus betiltotta a Kolozsvárra szombatra egybehivott diákgyülést,

amit az antiszemita diákmozgalmak tizéves évfordulója alkalmából akartak tartani.

A kolozsvári kereskedők tüntetősztrájkot rendeznek

A kolozsvári kereskedők pénteken délelőtt igen népes ülést tartottak *Tufli* Richárd elnöklete alatt. Heves és szenvedélyes vita után, amelyben különösen a kétes szerepet játszó *Mosoiu* tábornokot támadták,

a kereskedők egyhangulag elhatározták, hogy gyászuk és elkeseredésük jeléül háromnapos tüntetősztrájkot rendeznek.

Az ülés után ötszáztagu küldöttség kereste fel a megyei prefektust, akinek Tufli elnök bejelentette, hogy Kolozsvár kereskedői nemzetiségi és vallásküllönbség nélkül tiltakoznak a diákzavargások és rombolások ellen.

A kereskedők teljes elégtételt követelnek és ameddig azt nem kapják meg, nem nyitják ki üzleteiket.

A prefektus megigérte a kereskedőknek a teljes elégtételt és kérte őket, hogy álljanak el a tüntetősztrájk tervétől. A prefektus becsületszavát adta, hogy olyan intézkedéseket foganatosit, amelyek lehetetlenné teszi a diákzavargások folytatását.

Délután a kereskedők ujabb ülést tartottak, amelyen megjelent *Mihályi* Tivadar polgármester is és közölte, hogy eljárt Pap Dániel hadtestparancsnoknál, aki kijelentette, hogy napipirancsot adott ki, amelyben

utasitotta az alája rendelt katonaságot, hogy ujabb zavargások esetén használják fegyvereiket és lőjjenek a romboló diákokra.

A kereskedők egyrésze erre elhatározta, hogy lemond a sztrájkról, a többség azonban ugy határozott, hogy nem nyitják ki üzleteiket.

A romániai és a csehszlovákiai magyar-párt állásfoglalása

Bukarestből jelentik: A szenátus pénteki ülése után a magyar párt ülést tartott, amelyről a következő kommünikét adták ki:

A magyar párt parlamenti csoportja mindaddig felszinen tartja a nagyváradi és kolozsvári eseményeket, amig a kormány a legteljesebb elégtételt nem nyujtja.

Prágai jelentés szerint *Szüllő* Géza elnöklete alatt a csehszlovákiai magyar nemzeti párt elnöki ülést tartott Losoncon. Az ülésen foglalkozott a nagyváradi véres tüntetések ügyével. Az ülésen a következő határozati javaslatot fogadták el:

— A csehszlovákiai magyar nemzeti párt megdöbbenéssel értesült a testvéreit Nagyváradon ért barbár elbánásról és felhivja a párt keretébe tömörült magyar törvényhozókat, hogy

a csehszlovák parlamentben hivják fel a müvelt Nyugat figyelmét ezekre az eseményekre.

A párthatározat értelmében a magyar képviselők legközelebb szóvá teszik a prágai parlamentben az erdélyi eseményeket.

Éhségsztrájkot kezdtek a Bukarestben letartóztatott diákok

Bukarestből jelentik: A diákok különvonatának Bukarestbe érkezése után tudvalevőleg őrizetbe vettek és a *Malmaison*-kaszárnyában internáltak négyszáz diákot

Az internált négyszáz diák éhségsztrájkot kezdett.

Szombaton már nem fogadták el a reggelit és kijelentették, hogy addig egy falatot sem esznek, amig nem engedik őket szabadon. A diákok nemcsak az internálás ellen tiltakoznak, hanem azt állitják, hogy a katonák brutálisan bánnak velük és bántalmazzák őket.

Kormánybiztos vizsgálja felül a szuboticai és szombori temetkezési társulatokat

A szuboticai temetkezési, kiházasitási és szülészeti egyesületek nagy részének müködése ellen számos panasz merült fel és több feljelentés érkezett a kereskedelmi minisztériumhoz is. A kereskedelmi minisztériumban már hónapokkal ezelőtt elhatározták, hogy vizsgálatot inditanak az ügyben és ezért szakbizottságot küldenek ki. A kereskedelmi minisztérium képviseletében szombaton érkezett Szuboticára dr. *Belics* kereskedelmi miniszteri osztályfőnök. Dr. Belics kormánybiztos szombaton megjelent Manojlovics Dusán főispánnál és dr. Sztipics Károly polgármesternél, akik megigérték, hogy megfelelő segédmunkaerőt és helyiséget bocsájtanak a kormánybiztos rendelkezésére.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa ugy értesült, hogy Belics dr. kormánybiztos Szomborba is kiterjeszti müködését és felülvizsgálja az ottani temetkezési és kiházasitási egyesületek müködését is. Belics dr. pénteken Szomborban tartózkodott és Lukics Predrag dr. főispánnal és Makszimovics Szteván polgármesterrel megtette a szükséges előkészületeket.

A kormánybiztos a legközelebbi napokban megkezdi munkáját Szuboticán és Szomborban is.

Lehetetlen a határok megváltoztatása — mondja a Times

Az angol lap a gazdasági együttmüködést tartja a középeu ópai kérdés egyedüli megoldásának

Londonból jelentik: A *Times* vezércikkben foglalkozik a középeurópai helyzettel és a dunai államok problémájával. A lap szerint

a dunai államok problémáit csakis a gazdasági együttmüködés oldhatja meg.

Részletesen vázolja a vezércikk *a vámhorlátok ledöntésének előnyeit*, de nem hallgatja el azokat a nehézségeket sem, amelyek ennek utjában állnak.

A cikk végül a háboru utáni határok megváltoztatására irányuló politikai propagandával foglalkozik és annak a véleményének ad kifejezést, hogy *az ilyen agitáció tragikus reménytelenségét nem lehet eléggé hangsulyozni.*

Az, aki pártatlanul szemléli a középeurópai helyzetet, nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a megteremtett békemüvet ujból megsemmisitsék.

Ilymódon csupán a soviniszták törekvései nyernének tápot és elterelődne a figyelem a gazdasági problémáktól, amelyek nem türnek halasztást. A józanul gondolkodó embernek másrészt természetesen el kell ismerni — irja a Times — hogy a mai határok nem lehetnek örökérvényüek, azonban

a határok reviziója nem érhető el egyoldali agitációval.

Az egész kérdéskomplexumot gazdasági oldaláról kell megfogni és *először a vámkorlátokat kell ledönteni*, mielőtt a politikai problémákra és a határok revizójára kerülne a sor.

Több állást megszüntetnek a vrsaci városházán

Vrsac képviselőtestületének viharos ülése — Január 10-én lesznek a jisztviselőválasztások

Vrsacról jelentik: Vrsac város képviselőtestülete Joanovics Szvetolik polgármester elnökletével viharos lefolyásu közgyülést tartott, melynek napirendjén a tisztviselőválasztások előkészitése és hét városi tisztviselőnek a nyugdijazása szerepelt.

Dr. *Iszkruljev* Jovan hivatalos szocialista kérte, hogy a közgyülés tárgysorozatát változtassák meg és elsőnek a tisztviselő választás kérdését tárgyalják le. A közgyülés Iszkruljev inditványát elfogadta.

Kanacski Vlade disszidens demokrata azt inditványozta, hogy először a jogügyi bizottság tanulmányozza a helyzetet, vizsgálja felül, hogy melyik állások tartandók fenn a városházán és melyiket lehet leépiteni.

Dr. Juga Velimir nemzetgyülési képviselő és *Georgievics* Jóca disszidens demokrata hozzászólása után a közgyülés elhatározta, hogy utasitja a jogügyi bizottságot a tisztviselőkérdés tanulmányozására. A jogügyi hatóságnak három nap alatt felül kell vizsgálni, hogy melyik állások tartandók fenn és az eredményről a legközelebbi közgyülés jelentést tesz. Ennek megtörténte után

valamennyi városi állásra pályázatot irnak ki, melynek határideje január 6-ika lesz. A tisztviselőválasztásokat január 1—12-ike között tartja meg a közgyülés,

Dr. *Miatovics* Szvetozár független demokrata inditványozta, hogy azokat az állásokat, amelyekre a törvény szerint a tisztviselőket a főispán nevezi ki, a közgyülés betöltötteknek nyilvánitsa, jelentse ki, hogy itt nem kiván semmi ujabb intézkedést és ezeket a tisztviselőket állásukban élethosszíglan megerősitik.

Joanovics Szvetolik polgármester kijelentette, hogy az inditvány a törvényekbe ütközik s azt jegyzőkönyvbe sem hajlandó foglalni, legfeljebb mint nyilatkozatott a jegyzőkönyvhöz csatolja.

A polgármester kijelentései után izgalmas jelenetek következtek. A disszidens demokraták szavazást követeltek, az óriási zajban azonban senkinek sem lehetett a szavát hallani, ugyhogy a polgármester a közgyülést felfüggesztette. Mikor ujból megnyilt a közgyülés, szavazásra került a sor és *a többség elfogadta dr. Miatovics inditványát*, mely szerint

a közgyülés azokat a tisztviselőket, kiknek kinevezése a főispán hatáskörébe tartozik, állásukban megerősiti.

Dr. *Juga* tiltakozott a határozat ellen és kijelentette, hogy *a belügyminisztertnél panaszt fog tenni.*

A közgyülés ezután áttért *Tokin* Márkó adóügyi, *Cvejics* Milorád pénzügyi, *Zsizsa* Alekszander gazdaságügyi tanácsosok, *Ullmann* József főszámvevő, *Held* Gusztáv, *Bernatski* Alfréd adótisztek és *Demetrovics* Brankó tisztviselő nyugdijazásának tárgyalására.

Konacski Vlada disszidens demokrata azt inditványozza, hogy a választás előtt két nappal miniszteri rendelettel nyugdijazott három tanácsost és a többi négy főtisztviselőt, kik eltöltött szolgálati idejük alapján kérték nyugdijazásukat, csak akkor tekintse végleg nyugdijazottaknak a közgyülés, ha a kiirt pályázatokra nem jelentkeznek. A disszidens demokraták ezáltal alkalmat akarnak adni a három hirtelen nyugdijazott tanácsosnak és az esetleg előbb is nyugdijba küldött tisztviselőknek, hogy ujból álláshoz juthassanak.

A közgyülés Konacski inditványát elfogadta és a nyugdijazási kérdésekben a döntést a tisztviselői állásokra kiirt pályázatok határidejének lejárta utáni időre halasztotta el

Harc a miniszter
és a jugoszláv bányavállalatok között
A minisztérium a szénárak leszállitását követeli

Beogradból jelentik: A közlekedésügyi minisztérium és a jugoszláv bányatulajdonosok között már több hónapja rendkivül elkeseredett harcok folynak, amelynek igen sulyos kihatásai lehetnek, ha az utolsó pillanatban nem sikerül valamilyen megegyezést létrehozni.

A bányatulajdonosok szövetségének az elnöksége a minisztériummal történt konfliktus előzményeiről a következő nyilatkozatot tette közzé:

— November 23-án tartották meg az államvasutak kőszénszükségleteire vonatkozó árlejtéseket. Ezen az árlejtésen a hazai bányavállalatokon kivül *résztvettek a tatabányai, a pécsi, a salgótarjáni és egy lengyel bányavállalat meghatalmazottai.* A bányatulajdonosok elvárták, hogy a minisztérium december elsejéig, amely napon az összes szénszállitási szerződések lejárnak, az összes szerződésekről dönteni fog. (Meg kell jegyezni, hogy a jugoszláviai árajánlatok huszonöt százalékkal olcsóbbak voltak, mint a külföldiek.). Ez azonban nem történt meg, sőt *a minisztérium a hazai bányavállalatokat felszólitotta, hogy a szénárakat szállitsák le.* Mivel a bányavállalatok az utolsó két esztendőben arra kényszerültek, hogy a szén árát leszállitsák, nem tudták a minisztérium kivánságait honorálni. A közlekedésügyi miniszter azonban továbbra is kitartott az álláspontja mellett, ugy hogy *a minisztérium és a bányavállalkozók között a tárgyalások teljesen megszakadtak.* Az államvasutak még néhány hétre vannak csak szénnel ellátva és ha hamarosan nem sikerül semmiféle megegyezést létrehozni, akkor a bányavállalatok kénytelenek lesznek az üzemüket a minimumra redukálni és *nagyon sok munkást elbocsájtani.*

A bányavállalatok és a miniszter közötti konfliktust beogradi politikai körökben is élénken tárgyalják.

Óvás!

Óvakodjunk a silány utánzatoktól, eredeti csak az

Aladdin

védjeggyel ellátott lámpa és lámpaalkatrész valódi angol csomagolásban!

Hosszu estéken a
CSALÁDI OTTHON BOLDOGSÁGA
a csodálatos
ALADDIN LÁMPA

Az Aladdin lámpa 94 százalék levegővel és 6 százalék petróleummal, nyolcvan gyertyaerősségü hófehér, egyenletes izzófényt áraszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni), sem robbanóanyaggal (spiritusz, benzin) előmelegiteni. Zajtalan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermekre is nyugodtan rábizható. Minden alkatrésze egyszerü, könnyen cserélhető. Kiállitása szép és elegáns. Tüz- és robbanásmentes, égő állapotban is veszély nélkül hordozható. Anyagfogyasztás minimális, a beszerzési árat rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan működéséért öt évi gyári szavatosságot vállalunk.

Ingyenes ismertetőt bérmentve küld a Jugosláv ALADDIN vezérképviselet:
BARZEL D.D. SUBOTICA

Szerdán ül össze a bácskai tartomány közgyülése

Szomborból jelentik: Szomborban dr. *Jojkics* Dusán kulai közjegyző elnöklésével összeült a bácskai tartomány pénzügyi bizottsága, hogy a *szerdán összeülő tartományi közgyülésre* a tartomány 1928. évi költségvetését elkészitse.

A pénzügyi bizottságon kivül állandóan ülésezik *Nikolics* Steván futaki görögkeleti esperes elnöklésével a szabályrendeleteket előkészitő bizottság, amely a tartományi választmány által elkészitett és a közgyülésen letárgyalandó szabályrendeleteket késziti elő. A bizottság a közgyülés elé terjeszti a tartomány gazdasági ügyosztályától a nemes lótenyésztéséről szóló rendeletet. A javaslat szerint a legutóbb Szekácson vett három vagon nemesitett buzát a karagyorgyei állami gazdasági telepen fogják elvetni és ennek termésével jövőre már el tudják látni a bácskai gazdákat nemesitett buzával. A földmivelésügyi osztály javaslata szerint a tartomány a községek részére negyven darab szimenthali bikát szerez be, hogy a gazdáknál a marhatenyésztés nemesitésével a tejgazdálkodást intenzivebbé tegye. Rendelet készül a községek részére jorskiri disznók beszerzésére, valamint a nemes gyümölcsfák ültetéséről. A rendelet szerint minden község 3000 lakosig egy fél hold területen, 3000—6000-ig egy hold területen, 6000 lakoson felül másfél hold területen köteles nemesitett gyümölcsfákat ültetni. A járási és városi mezőgazdasági bizottság kötelező felállitásáról is kerül szabályrendelet; ebbe a bizottságba minden község 3—3 személyt delegál és a tartományi választmány ezekből választja a járási bizottság hat tagját. A bizottságnak ezeken kivül hivatalból tagjai lesznek a járási állatorvos, a járási erdőorvos, a járási erdőigazgató és a járásban levő gazdasági egyesületek vezetői. A kulturbizottság szintén szabályrendeleteket készitett elő a népművelődés fejlesztéséről, a tartományi könyvtár felállitásáról és fejlesztéséről, a bácskai muzeumi régiségek összegyüjtéséről. Javaslatot dolgoztak ki a községi temetőkről és a temetkezésről; a javaslat szerint a jövőben a családi sirboltak felnyitásához nem szükséges a járási, hanem elégséges a községi elöljáróság jelenléte, ami a sirboltok felnyitását jóval olcsóbbá teszi.

A bizottság tárgyalás alá vette a tartományok szövetségéről szóló szerződést, melynek célja a tartományok gazdasági és kulturális érdekeinek védelme.

A tartományi gyülés két napig fog tartani.

A mexikói kormány megvesztegetett több amerikai szenátort
A szenátus bizottságot küldött ki a vesztegetés kivizsgálására

Newyorkból jelentik: A Hearst-lapok azt a szenzációs hirt közlik, hogy

a mexikói kormány több amerikai szenátort nagyobb pénzjutalomban részesitett,

mert támogatták a marokkói érdekeket az amerikai petroleumtröszt ellen.

A leleplezése alapján a szenátus **öttagu vizsgálóbizottságot küldött ki a vádak tisztázására.**

A bizottság csütörtökön tartja első nyilvános ülését.

Pilsudszky marsall tanácskozása Brianddal és Chamberlainnel
A lengyel-litván konfliktus megoldása előtt

Genfből jelentik: Pilsudszky tábornagy szombaton

hosszasan tárgyalt Brianddal és Stresemannal.

A tanácskozások során Pilsudszky kijelentette, hogy

magáévá teszi a népszövetségi tanács által javasolt megoldást,

de annak sürgős végrehajtását kéri.

A tanács szombaton zárt ajtók mellett ülést tartott, amelyen résztvett Pilsudszky is. A kiszivárgott hirek szerint a lengyel-litván konfliktust *sikerült közelebb hozni a megoldáshoz.*

A pénzügyminiszter expozéja
Takarékosság az egész vonalon — 1927-ben javult az árukivitel — Számos állami ügy a tartományokhoz kerül

Beogradból jelentik: *Markovics* Bogdán pénzügyminiszter még a külföldre való elutazása előtt, a parlament költségvetési vitájához egy hosszabb expozét dolgozott ki, amelynek főbb pontjait a következőkben ismertetjük:

A pénzügyminiszter rendkivül sokat foglalkozott a költségvetés magas kiadási tételének a redukálásával. Figyelembe vette az ország jelenlegi szomoru gazdasági helyzetét és átlátta, hogy *a rendkivül sulyos adóterheken könnyiteni kell.* A tavalyi gazdasági esztendő az árvizek miatt boritott föl minden számitást, az idei gazdasági esztendő szárazsága pedig meggátolta azoknak a gazdasági reformoknak a keresztülvitelét, amelyek az állami költségvetés más alapokra való helyezését lehetővé tették volna. A tavalyi gazdasági esztendő a nagy szárazság ellenére még mindig *aktiv kereskedelmi mérleget tudott produkálni.*

Az idei esztendő kereskedelmi mérlegét még nem tudjuk egybeállitani, mert a legfontosabb export hónapok számadatai még hiányoznak és mégis az idei szárazság ellenére bizonyos biztató tünetek mégis vannak és reméljük, hogy a kereskedelmi mérleg passzivitása elkerülhető lesz. Igy az 1927-es esztendő első kilenc hónapjában az állatexport növekedett, disznóban például az első kilenc hónap alatt 292.285 darabot szállitottunk külföldre, mig az 1926-os teljes esztendőben a kivitel 297.870 darab volt. A kivitel többi állatfajoknál is javuló tendenciát mutat.

A kormány a maga részéről mindent elkövet, hogy javitson az ország mostani gazdasági helyzetén, mert tudatában van annak, hogy csak jobb gazdasági produkció mellett tudja a kormány azokat a közmunkákat megvalósitani, amelyek elvégzésére már égető szükség volna.

A kormány a jelenlegi költségvetésben igen jelentős redukciókat hajtott végre. *Az állami közigazgatás megjavitásával azonban még nagyobb megtakaritásokat lehetne elérni.* Az állami adminisztráció megjavitása érdekében a szükséges kezdeményező lépések már meg is történtek. Az állami közigazgatást egyszerübbé kell tenni. Igy már most is számos állami funkciót átruháztak a tartományok illetékessége alá. A tartományoknak kell ezentul számos olyan kérdés megoldásáról gondoskodni, amely eddig az állami közigazgatást terhelte. Erről a kérdésről rendelet fog intézkedni amelyet költségvetés megszavazása után fog a kormány kibocsátani.

Az állami közigazgatás illetékessége alól a következő ügyeket adták át az önkormányzatoknak:

Az egészségügyi minisztérium illetékessége alól majdnem az összes kórházakat és lábadozókat, fürdőket.

Az épitésügyi minisztérium ügyeiből az önkormányzatok 4.813.783 kilométer hosszuságu utra vonatkozó intézkedést.

A kereskedelemügyi miniszter az összes alsófoku ipariskolákat, szövő-tanfolyamokat, a szociálpolitikai miniszter pedig az összes gyermekmenhelyeket adta át a tartományoknak.

A földmivelésügyi miniszter hatásköre alól az önkormányzatok illetékessége alá kerültek az összes hydrotechnikai intézetek, alsófoku földmivesiskolák, vincellér tanfolyamok és néhány állami méntelep is, stb.

A minisztertanács azonkivül elhatározta a központi igazgatásról szóló törvény tetőaláhozatalán kivül több egyetemi fakultást is meg fog szüntetni. *Csönkentik a gimnáziumok számát,* amivel azt akarják elérni, hogy az ifjuság inkább a technikai iskolákat látogassa.

Végrehajtják a semmitőszékeknek Zagrebben való központositását és ujra szervezik az egész ország jogszolgáltatását.

Revideálni fogják a papok drágasági pótlékait és drágasági pótlékot csakis azok a papok fognak kapni, akiknek kevés a jövedelmük.

A diplomáciai és konzuláris tisztviselők pótlékait is csökkenteni fogják. Az összes theológiák hallgatóinak a számát is redukálni fogják. Elrendelik, hogy az állami intézményeknél csakis állami bányából és erdőből való fával, szénnel szabad füteni. Kommercializálni fogják az összes állami üzemeket és csak állami kézben azok fognak maradni, amelyeknek a rentabilitása teljesen biztositva van. A pénzügyminiszter azzal fejezi be terjedelmes expozéját, hogy ha a kormány ezeket a szempontokat meg tudja valósitani, akkor a következő esztendőkben az állam költségvetése egészen más képet fog mutatni.

Megtartotta önállóságát a szuboticai iskolaszék

A szuboticai tanügyi körökben nagy megelégedést keltett a közoktatásügyi minisztérium rendelete, amely megengedte, hogy a szuboticai kerületi iskolaszék továbbra is fennálljon. A közoktatásügyi minisztérium átszervezéséről szóló törvény ugyanis megszüntette a kerületi iskolaszékeket és helyükre tartományi iskolaszékeket létesitett. Eszerint a szuboticai kerületi iskolaszéknek is meg kellett volna szünni és hatáskörét a szombori tartományi iskolaszéknek átutalni. A bácskai főispáni hivatal annakidején fel is szólitotta a szuboticai kerületi iskolaszéket, hogy számoljon fel és az iratokat küldje át a szombori tartományi iskolaszéknek.

A szuboticai tanügyi hatóságok nem tettek eleget a tartományi főispán felhivásának, hanem a közoktatásügyi minisztériumhoz fordultak és kérték, hogy engedélyezze továbbra is az iskolaszék fennállását és Szuboticát és a tanyákat vegye ki a tartományi iskolaszék hatásköréből, mert Szuboticának külön főispánsága van és Szubotica közigazgatása teljesen független a tartománytól és közvetlenül a minisztérium felügyelete alatt áll.

A közoktatásügyi minisztérium hónapokig tanulmányozta a kérdést és *Kumanudi* Koszta közoktatásügyi miniszter a napokban hozta meg a döntést, amely helyt ad a kérelemnek és engedélyezte a szuboticai kerületi iskolaszék fennállását, csupán nevét változtatta meg: a szuboticai és tanyai iskolaszék-re.

Az iskolaszék jövőre egy modern központi elemi iskolát fog épiteni a városi raktár helyén, az Antunovicseva-ucca végén. Az iskolát a nemzeti egyesülés tizedik évfordulója emlékeként emelik fel és fölépitése többmillió dinárba fog kerülni.

RÁDIO lámpák
már régóta kapacitásmentes bakelitfoglalattal vannak ellátva és elismerten a legjobbak
Kaphatók minden rádióüzletben. Vezérképviselet
KONRATH D. D., SUBOTICA

Három világrészen keresztül

Csalt-e kalandos multu Birinyi-Berényi?

Érdekes bünpört tárgyalt szombaton a szuboticai törvényszéken *Pavlovics* István törvényszéki elnök büntetőtanácsa. Vádlottként *Berényi* Adalbert szerepelt, aki ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy *Gavrics Jócó* szuboticai gazdálkodótól kicsalt ötezer dinárt továbbá, hogy *Copkó* László szuboticai szabónál két öltönyt rendelt és mikor a ruhák elkészültek, ezeket nem vette át, hanem megszökött. A tárgyaláson a vádat *Csulinovics* Ferdo dr. ügyész képviselte, a vádlottat *Csányi* Tibor dr. védte.

A vádlott, aki szeptember kilencedike óta vizsgálati fogságban van, személyi adatainak felvételénél elmondotta, hogy neve *Berényi* Adalbert de *Birinyi*, 33 éves római katholikus, szuboticai születésü, *legutóbbi tartózkodási helye Buenos-Aires volt* és foglalkozására nézve *kereskedelmi tengerészeti tiszt.* A tengerészeti akadémiát végezte Belgiumban. Mint tengerésztiszt a »Kaiser Franz Josef« nevü hajón volt *Indokinában, Japánban.* Nős, de feleségétől törvényesen elvált. Buenos-Airesban hajózási irodája van, mely 200.000—300.000 dinárt ér. A Misler-cégtől van megbizása, hogy az Argentinába menő kivándorlókat hajójeggyel lássa el.

Az ellene emelt vádakra vonatkozóan kijelentette, hogy egyikben sem érzi magát bünösnek. Nem csalta meg sem Gavricsot, sem Copkót. Buenos-Airesből azért jött Jugoszláviába, hogy itt hajójegyirodát rendezzen be.

— *Elnök:* Hol akarta ezt az irodát felállitani?

— *Vádlott:* Szuboticán, mert ideval ó illetőségü vagyok. Szuboticán kivül Szomborban és Szentán is akartam hajójegyirodákat szervezni. Egy napon eljött Gavrics a lakásomra és elmondotta hogy fia György tizennyolc év előtt kivándorolt Amerikába és kért, hogy szerezzek fiáról információt. Azt akarta tudni, hogy a fia milyen viszonyok közt él Amerikában. A megbizást vállaltam és azt mondottam Gavricsnak. hogy posta és távirati költségekre husz dollárra van szükség ,ami a mi pénzünkben megfelel 1150 dinárnak. Gavrics ezt az összeget átadta, amelyet én Alekszander Altmann, newyorki hajóügynök cimére elküldöttem és kértem, hogy intézze el az ügyet. Gavricsnak azt mondottam, hogyha választ kapok, értesiteni fogom. Megjegyezte itt a vádlott, hogy egy kábeltávirat Amerikából ide körülbelül husz dollárba kerül. Éppen ezidőtájban Zagrebba utazott és onnan ajánlott levélben küldte el Altmann newyorki cimére ugy ezt a pénzt, mint ujabb költségekre Gavricstól később felvett 2350 dinárt. Mindössze ötven dollárt vett föl Gavricstól. Amikor ezeket a pénzeket Gavricstól átvette, megmondotta neki, hogy Amerikában kitünően szervezett információs irodák vannak és igy a legkönnyebb dolog felvilágositásokat szerezni bárkiről. Megmondotta azt is, hogy fáradságáért nem kér honoráriumot, hanem csak akkor, amikor majd meglesznek az információk. Az elnök azon kérdésére, hogy jött-e válasz az Amerikába küldött levélre azt feleli a vádlott, hogy az bizonyosan Brémában fekszik, az ottani hajózási irodában. Miután őt időközben letartóztatták, nem intézkedhetett, hogy a választ kézhez kapja.

Elnök: Mikor tartóztatták le?

— *Vádlott:* Zagrebban szeptember tizenötödikén. Zagrebban óriási szenzációt keltett a letartóztatásom.

Elnök: Miért keltett szenzációt?

— *Vádlott:* Azért, mert Zagrebban ismertek és tudták, hogy Budapesten egyidőben nagy szerepet játszottam *Városparancsnoka voltam Budapestnek. Gróf Károlyi* Mihály kormányzása alatt főparancsnoka voltam a nemzetőrségnek, később a vörösuralomban a vörösőrségnek voltam hadosztályparancsnoka. Amikor Zagrebban letartóztattak, az ottani rendőrség azt hitte hogy nagy kommunista vagyok. A nálam lévő valamennyi iratot elvették.

Az elnök megállapitja az iratokból hogy a vádlott fiatalkorában lakatosinas volt.

A vádlott erre megjegyezte, hogy szülei szegények voltak és a gépész szakmára akarták adni. Tizenhét éves korában tényleg a lakatosságot tanulta, de már tizennyolc éves korában abban is hagyta. Pólában is szolgált a tengerészeknél. Amikor 1919-ben Magyarországon megbukott a kommunizmus letartóztatták. Én nagyon sok embert mentettem meg a kommün alatt — mondja a vádlott. *A rendőrség feje voltam.* A magyar ellenforradalmi időkben letartóztatták Budapesten és három évi börtönre itéltek. A román tisztek azonban kiszabaditottak a börtönből. Később Pécsre kerültem — mondotta a vádlott — ahol *Polácsi* rendőrfőkapitánnyal és *Linder* Bélával felrobbantottuk a kommunistaszervezeteket.

Ami a *Copkó*-féle ügyet illeti, tény az — mondotta a vádlott — hogy megrendeltem két öltöny ruhát és pedig egy szmoking és egy zako öltönyt 3500 dinár értékben, de ép akkor amikor a ruhák elkészültek, el kellett utaznom. Az állomáson Copkó látta elutazásomat és azt hitte, hogy megszököm. A ruhák a szabónál maradtak.

A vádlott után *Gavrics* Jócó gazdálkodót hallgatták ki, aki elmondotta hogy a szomszédaitól értesült arról hogy Szuboticán van egy Berényi nevü ember, ak Amerikában nagy ismeretséggel bir. Felkereste, hogy Djuró fiáról valamit megtudjon, Berényi vállalkozott erre s kért tőle 1100 dinárt költségekre. Később azt mondta, hogy ez kevés és kért tőle még 2350 dinárt. Gavrics megjegyezte, hogy ő nem tett Berényi ellen feljelentést, hanem a rendőrségtől tudta meg, hogy Berényit letartóztatták. A vádlott a tanu vallomására kijelentette, hogy be tudja bizonyitani azt, hogy eljárt Gavrics ügyében. A zagrebi főpostán adta fel szeptember ötödikén a pénzt Amerikába.

A következő tanu *Goldmann* Sándor szuboticai bankár volt, aki elmondotta, hogy a vádlott augusztusban eljött hozzá és argentinai pezetákat kinált eladásra. A tanu azt felelte neki, hogy ilyen exotikus pénzek beváltásával nem foglalkozik. Ezzel az alkalommal beszélgetés fejlődött ki közte és a vádlott között, aki elmondotta, hogy hajózási jegyirodát kiván létesiteni és a tanut hivta meg társnak ehhez az irodához. Tanu megkérdezte tőle, hogy van-e erre koncessziója. Mikor azt mondta, hogy nincs, azt felelte neki, hogy ha majd meglesz, akkor ismét jöjjön el hozzá.

Augsburger Mirkó hajózási irodatulajdonos, tanu ismeri a vádlottat, aki többször jött be hozzá s azt mondotta hogy tervez egy hajózási irodát, melyet Goldmann Sándor fog finanszirozni. *Copkó* László tanu elmondta az öltönyrendelés történetét és előadta, hogy bizott a vádlottban, elkészitette a ruhákat. A vádlott ezeket nem vette át. Egy szombati napon azonban eljött a lakására s arról beszélt, hogy Argentinába szállitandó zenészek részére tiz dolmányt és zsinóros atillát szándékozik készittetni, mire ő nem vállalkozott. Kára annyiban van, hogy az amerikai divat szerint készitett ruhákat csak veszteséggel tudná eladni. *Rafajlovics* Milos dr tanu előadta, hogy egy napon a vádlott eljött irodájába s mondta, hogy hajójegyirodát akar létesiteni. A tanu, akinek történetesen éppen ekkor hivatalosan volt dolga Beogradban, ott találkozott a vádlottal, aki neki kalandos dolgokat mondott el életéről. A biróság több tanut nem is hallgatott ki es befejezte a bizonyitó eljárást. A perbeszédek után a biróság tanácskozásra vonult vissza és midőn visszatért a terembe, az elnök közölte, hogy *a tárgyalást félbeszakitja* és a biróság hivatalosan be fogja szerezni az adatokat arra nézve, hogy a vádlott szeptember ötödikén csakugyan küldött-e pénzt Zagrebból Newyorkba? — A tárgyalás folytatását a biróság e *hó tizenhatodikára, péntekre tüzte ki.*

Két topolai nő rejtegette a kisbosznai rablógyilkost

Bozsákovics szeretője felbujtására megakart gyilkolni egy topolai csendőrt — A rablógyilkost rejtegető asszonyokat letartóztatták

A topolai csendőrség, mint megirtuk, véres puskaharc után elfogta *Bozsákovics* Ivánt, aki két társával néhány héttel ezelőtt meggyilkolta *Merkovics* György kisbosznai korcsmárost. *Bozsákovicsot üldözés közben az egyik csendőr lelőtte és a veszedelmes gonosztevőt sulyos sebeivel péntek este beszállitották a szuboticai közkórházba.*

A rendőrség szombaton tovább folytatta a nyomozást és különösképpen arra törekedtek, hogy megállapitsák, hol rejtőzködött Bozsákovics az elmult hetekben.

A nyomozás egyébként szombaton érdekes részleteket deritett fel Bozsákovics szökéséről és bujdosásáról. A mult héten Szuboticáról három autón detektivek mentek ki Topolára, mert a jelek szerint Bozsákovics ott bujkált. A detektivek egy éjszakán kutattak a rablógyilkos után, de eredménytelenül. A szuboticai detektivek eltávozása után *Urbász* Ferenc topolai járási rendőrőrmester és *Matkovics* Zsivkó csendőrkáplár folytatták a nyomozást a gyilkos kézrekeritésére. A nyomozás az első napokban nem járt eredménnyel, mert Bozsákovics mindig tudta, hol fogják keresni és ilyenkor máshol rejtőzködött el. Ebből a nyomozó közegek arra következtettek, hogy *a rablógyilkosnak cinkostársai is vannak, akik értesitik a rendőrség mozdulatairól.* Figyelni kezdtek egy topolai rovottmultu nőt, *Brindza* Erzsébetet, aki gyanus volt a rendőrség előtt.

Szerdán este Bozsákovics *Koczkás* Pál topolai korcsmájában ivott, amikor egy csendőrjárőr ment arra. A csendőrök a korcsma közelében észrevették Brindza Erzsébetet, akit bekeritettek, hogy ne legyen ideje értesiteni Bozsákovicsot. *A nő tagadta, hogy tudja Bozsákovics tartózkodási helyét.* Az uccában, ahol a nő őrt állt, két vendéglő van, ezért a csendőrök lesbe álltak. Nemsokára kinyilt Koczkás Pál vendéglőjének ajtaja és kilépett rajta Bozsákovics. A csendőrök nem ismerték fel és csak igazoltatni akarták, de Bozsákovics *előrántotta revolverét és a csendőrök felé lőtt,* majd futásnak eredt és eltünt a sötétségben. Ettől kezdve az egész csendőrség talpon volt.

Megtudták, hogy Bozsákovicsot Fütyü Teréz rovottmultu nő rejtegeti és látta el élelemmel. Fütyü Teréz Bozsákovicsot minden este más-más ismerősénél helyezte el, ahol ugy mutatta be, mint távoli rokonát, aki látogatóba jött hozzá. Igy tudta meg a csendőrség, hogy csütörtökön éjjel Fütyü Erzsébet Bozsákovicsot *Csőke* Károly Csantavéri-uti szállásán rejtette el. Körülvették a szállást és először Csőke Károlyt és feleségét fogták el, akik bevallották, hogy Bozsákovics bent van a házban.

Az izgalmas hajsza további részletei már ismeretesek. *Bozsákovics revolverlövésekkel fogadta a csendőröket, a kik sortüzet adtak le a házra,* ahol az elvetemedett ember az ágy alatt rejtőzködött. Egyik csendőr közben beugrott a szobába és *négyszer rálőtt a rablóra, akit a golyók négy helyen sebesittettek meg.* Ekkor kihullott a revolver a gonosztevő kezéből és a csendőrök lefogták. A sebesültet dr. *Hadzsi* Jenő községi orvos kötözte be.

A rendőrségi fogdában pénteken délután kihallgatták Bozsákovicsot, aki elmondotta, hogy *Fütyü* Mária rejtegette a csendőrök elől és rá akarta beszélni, hogy *Mathovics Zsivkó csendőrkáplárt tegye el láb alól, mert az akadályozza őket a »munkában«.* Az asszony meg is mutatta neki azt a vendéglőt, ahol a csendőr többször meg szokott fordulni, de az ujabb gyilkosságot nem követhette el, mert időközben elfogták. Bozsákovics vallomása alapján Fütyü Máriát letartóztatták.

Föltámadt a névvegyelemzés

Militicsen a magyar és német gyerekeket visszahelyezték a szláv osztályokba

Kumanudi közoktatásügyi miniszter rendeletének, amellyel megszüntette a névvegyelemzést s megengedte, hogy a szülő mondja meg, hogy gyermeke milyen nemzetiségü, egyetlen hibája, hogy végrehajtását megakasztják azok, akik azzal akarnak hazafias érdemeket szerezni, hogy megnehezitik a gyermekek tanulását.

Panaszos levelet kaptunk Szvetozár-Mileticsről, amely elmondja, hogy a névvegyelemzési rendelet ott ujra föltámadt. A miniszter rendeletének megfelelően a mileticsi elemi iskolában a magyar és német anyanyelvü tanulókat a megfelelő magyar és német osztályokba helyezték át s itt nyolc napig tanultak is. Az egyik tanitónő azonban, a panaszos levél szerint, feljelentette az elemi iskola igazgatóját s azzal vádolta meg, hogy *elmagyarositja a tanulókat.*

A feljelentésnek azt lett a következménye, hogy a gyerekeket noha nem tudnak szlávul, nyolc nap után visszahelyezték a szláv osztályokba. Azokat, akik mindenáron névvegyelemeznek, nem tartja vissza a miniszter rendelete sem, mert tudják, hogy annak megszegéséért ugy sem kapnak büntetést.

A szenvedélyes csipkedő

Elitéltek egy becskereki földbirtokost, mert megcsipte a biró feleségét

Becskerekről jelentik: Mulatságos jelenetek játszódtak le pénteken délelőtt a becskereki járásbiróságon egy tárgyaláson, amelyet *Kovacsevics* Szima földbirtokos ellen folytattak le. *Moszlovszki* Vladimir törvényszéki biró feleségének feljelentése alapján. A földbirtokos ellen az volt a vád, hogy a becskereki korzón orvul megcsipte az uriasszonyt. *Nikovics* Milos járásbiró ismertette a vádat és megkérdezte az alperest, igaz-e, hogy az uccán megcsipte Moszlovszkinét.

— Sohasem láttam önagyságát — felelte Kovacsevics.

Matagics Katica tanu elmondja, hogy az uccán beszélgetett Moszlovszkinéval és észrevette, hogy az asszony mögött közeledik Kovacsevics, majd amikor elhaladt mellette, Moszlovszkiné nagyot sikoltott. Rögtön megjegyezte, hogy *két héttel előbb őt is megcsipte Kovacsevics,* de akkor nem akart férjének szólni, most azonban megmondja. Meg is mondta és férje megpofozta Kovacsevicset.

— Nem kacérkodott Kovacsevicscsel? — kérdezte a tárgyalásvezető járásbiró.

— Nem is ismertem — felelte az asszony.

Sztajics Kosztáné azt vallja, hogy jelen volt, amikor Kovacsevics megcsipte Matgics Katicát. Tud róla, hogy *Kovacsevics sok más nőt is megcsipkedett,* sőt arról is, hogy a földbirtokos *nyáron a fürdőben lyukat furt a kabin falába, hogy átkukucskálhasson a nőkhöz.*

A járásbiró durva becsületsértés cimén *öt napi fogházra és ötszáz dinár pénzbüntetésre* itélte Kovacsevicset, aki felebbezett az itélet ellen. A panaszos urnő megnyugodott az itéletben.

1928. évi január 1-én jelenik meg a legszebb, legmüvészibb és legbisztosabb üzletfilm a

DON JUAN

Főisz. JOHN BARRYMORE

Rosa és Bosnafilm

Novisad, Kralja Aleksandra 12.

12407

LEGUJABB

Szombaton Jassiban voltak véres antiszemita diákzavargások

Bukarestből jelentik: Az egyetemi hallgatók szombaton ünnepelték az antiszemita mozgalom meginditásának ötéves évfordulóját. Bukarestben rendzavarásra nem került sor,

Jassyban azonban véres zavargások voltak.

A diákok az ünnepély után végigvonultak a fő utvonalon, szétrombolták a zsidók üzleteit, aztán a zsinagógához vonultak, melyet teljesen feldultak. A zsinagógában éppen istentisztelet volt és a diákok

sok zsidót a templomban véresre vertek.

A rendet a katonaság állitotta helyre. A rendőrség 74 diákot letartóztatott, a többit a laktanyába internálták.

Gneta kolozsvári egyetemi tanár az Adeverulba cikket irt a kolozsvári zavargásról és a cikkben azt állitja, hogy

az erdélyi véres zavargásokat maga Tatarescu belügyi államtitkár szervezte.

Titulescu külügyminiszter szombaton hosszasan tárgyalt a bukaresti magyar követtel. A román kormány hir szerint iltakozó jegyzéket akar küldeni a magyar kormánynak Vass József miniszterelnökhelyettes parlamenti beszéde miatt.

Huszévi börtönre itélték a szkopljei pör fővádlottját

Nyolc vádlottat öt, tiz, tizenöt, husz évi börtönre itélt, tizenegyet felmentett a biróság

Szkopljéből jelentik: Szombaton délelőtt hirdette ki a szkopljei törvényszék az itéletet a macedón ifjusági szervezet tagjai ellen. Tiz órakor vonult a tárgyalóterembe a biróság *Veljkovics* Nikola törvényszéki elnök vezetésével, aki mély csendben olvasta fel az itéletet a vádlottak előtt.

Az itélet szerint a biróság megállapitotta, hogy az ország határán kivül fennáll egy *macedón komité, amelynek célja, hogy az ország déli részét elszakitsa és egy külföldi államhoz csatolja.* Ez a komité érintkezésbe lépett délszerbiai ifjakkal, instrukciókat adott nekik titkos szervezet alakitására, amelynek alkotmányára a vádlottak esküt is tettek. Igy *a délszerbiai ifjusági szervezet fiókjává lett a macedón komitének.* Bünösek a vádlottak az államvédelmi törvény első szakaszába ütköző bünczselekményben, ami a nyomozó hatóságok előtt tett vallomásukból és a náluk talált kompromittáló anyagból bizonyitást nyert, valamint az is, hogy a délszerbiai hadsereg állásáról jelentéseket küldöztek. Minthogy *az államvédelmi törvény 1. szakasza halálos itéletet ir elő,* a biróság tekintetbevéve az enyhitő körülményeket, ugy határozott, hogy a másodrendü büntetést alkalmazza. Ezért a következő itéletet hozta:

Gyuzelovics Dimitrije, végzett bölcsészettanhallgatót az államvédelmi törvény 1. szakaszának 2. pontja értelmében *tizenötévi börtönre,* továbbá az 1. szakasz 1. pontja értelmében *ötévi,* a büntetőtörvénykönyv 85. szakasza értelmében *tizévi, összesen tehát harmincévi* illetőleg a btk. kivethető *maximális összbüntetésként huszévi börtönre itélte.*

Sopovics Jovánt *huszévi,*

Necevics Dimitrije *postást tizenötévi,*

Cskotrovics Dimitrijét *tizévi,* további öt vádlottat *öt-ötévi börtönre itélte.* A többi tizenegy vádlottat a biróság felmentette.

Az elitéltek nyugodtan hallgatták végig az itéletet, de jelenlevő hozzátartozóik közül sokan *jajveszékelésben törtek ki* az itélet hallatára. A felmentett diákok összeölelkeztek elitélt vádlottársaikkal.

A védők felebbezést jelentettek be az

Készülődnek a pártok a parlament szerdai ülésére

A demokrata klubot már összehivták, a radikális klub összehivása még bizonytalan

Beogradból jelentik: A szombati napon elsősorban a Panés-gyászünnep miatt minden parlamenti munka szünetelt és egy bizottság sem tartott ülést. A képviselők jórésze el is utazott a fővárosból, igy *Radics* István is, aki Zagrebba utazott.

A parlament szerdára történt összehivásával kapcsolatban a képviselői klubok is ülések tartására készülnek. A demokrata klub ülését szerda délelőtt kilenc órára már össze is hivták.

A radikális klub ülését még nem hivták össze. Vukicsevics és a kormányhoz közelálló körök nem tartják szükségesnek a klub összehivását, viszont a centrum és a Pasics-csoport a klubülés összehivására törekszik és az erre vonatkozó akciót Nincsics Momcsilo volt külügyminiszter vezeti.

Ami a radikális pártban *Vukicsevics* Velja miniszterelnök ellen megindult akciót illeti, kapcsolatban a *Hadzsics* Szteván tábornok hadügyminiszter személyére vonatkozó kombinációkkal, Hadzsics a kombinációkat megcáfolja és hangsulyozza, hogy egyetlen pártnak sem tagja. A *Novoszti* ezzel szemben rámutat arra, hogy ez a kombináció nem Hadzsics tábornok tudtával keletkezett, de megfelel egyes radikálisok kivánságánk.

A költségvetési deficit kiküszöbölése

Kormánykörökben — mint már megirtuk — az a törekvés merült fel, hogy a költségvetési deficitet eliminálják. A *Pravda* értesülése szerint a kormány ugy fogja a költségvetés egyensulyát helyreállitani, hogy a borra és a pálinkára ujabb adót fognak kivetni.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács szombat esti ülésén letárgyalta az állampolgárságról szóló törvényt és azt elfogadta. Goszár és Popovics Velja miniszterek megbizták, hogy végleges szövegezésben a törvényt a legközelebbi minisztertanács elé terjesszék.

Fenyeget az árviz

Veszélyben vannak a tiszai töltések

Szentáról jelentik: A bánáti Tisza-töltések, melyeket pénzhiány miatt rendszeresen nem javitottak, egyre *veszélyesebb mértékben rongálódnak.*

A töltésszakasz több pontján partszagatások következtek be, amelyek kijavitására az ármentesitő társulatoknak nem áll megfelelő eszköz rendelkezésükre. Szanáddal szemben a partszaggatás az idén olyan rohamos mértékben haladt előre, hogy jogos az az aggodalom, hogy a töltés *hatszáz méter hosszuságban a tavaszi árviz alatt a Tiszába omlik.* Ez esetben pedig nemcsak a mentesitett területek kerülnének viz alá, körülbelül nyolcezer hold szántóföld, hanem *elárasztaná az árviz a Szenta—csókai vasutvonalnak bácskai részét is.*

A fenyegető helyzetre való tekintettel a szerdai ármentesitő társulat elnöke, *Vujics Száva pénteken Beogradba utazott,* hogy az illetékes miniszterek figyelmét felhivja a Tisza-szakasz *partbiztositási munkálatainak sürgősségére.*

A partvédelmi munkálatokhoz szükséges összeg *ötmillió dinár,* amelyből az ármentesitő társulat a legfontosabb munkákat elvégezhetné.

A Wiesner-gépgyár csalásért és sikkasztásért feljelentette a szivaci cukorgyár igazgatóit

A gyujtogatási pör fejleményei

Szomborból jelentik: Érdekes fordulatot vett az a bünügy, amely a sztarisziváci cukorgyár leégéséből kifolyólag keletkezett és amellyel kapcsolatban gyujtogatás gyanuja miatt letartóztatták a Wiesner-féle chludini gépgyár Sztarisziváczon tartózkodó igazgatóját, Wiesner Károlyt, továbbá a gyár három mérnökét, Fiala Frigyest, Stroucha Frigyest és Brazda Alojziát.

Mint ismeretes, a sztarisziváci gyárat a Weisner-féle gépgyár szerelte fel gépekkel és ebből a célból kilencmillió dinárt hitelezett a részvényeseknek azzal, hogy azt a gyár három év alatt tartozik megfizetni, aminek biztositékául a cukorgyár leköti a gépgyár részére a cukortermelést.

A gyujtogatás gyanuja miatt őrizetbe vett igazgatót és a három cseh mérnököt november elsején bekisérték a szombori ügyészségre, ahol letartóztatták őket és csak egyheti vizsgálati fogság után helyezte őket szabadlábra a vádtanács azzal, hogy a vizsgálat teljes befejezéséig Szombort nem szabad elhagyniok. A csehek azóta, mivel családtagjaik is Szomborba érkeztek, egész kis koloniát alkotnak és már hat hete várják a vizsgálat befejezését. Időközben lejött Szomborba Wiesner Ferenc, a gyár másik igazgatója, dr. Szkarpisek Vencel, a gyár ügyésze, sőt a cseh-szlovák követség részéről is többször érdeklődtek az ügy fejleményei iránt és a beogradi cseh-szlovák követség egyik titkára többizben lennjárt Szomborban.

Wiesner Ferenc a Bácsmegyei Napló szombori munkatársának kijelentette, hogy addig nem nyugszanak, amig a tüz keletkezésének okát teljesen fel nem deritik. Wiesner Ferenc a jugoszláviai nagyobb lapokban hirdetést tett közzé, melyben 50.000 dinár jutalmat igér annak, aki nyomra vezeti a vizsgáló hatóságokat.

Szombaton délelőtt *szenzációs fordulat állott be az ügyben.* A Wiesner gépgyár nevében dr. *Lalosevics jócó országgyülési képviselő, szombori ügyvéd, a szombori királyi ügyészséghez feljelentést adott be a cukorgyár meg nem nevezett vezetősége ellen hét vagon cukor elsikkasztása, továbbá csalás miatt, minthogy a gépgyárat 11½ millió dinárral megkárositották.* A feljelentés szerint a sikkasztást az által követték el, hogy a cukorgyár igazgatósága az első cukortermést kézizálognak adta át a Wiesner cég Szivácon működő beltagjának, amiért a cukorgyárnak kilencmillió dinár értékü gépeket szállitott, sőt egymillió nyolcvanezer dinár készpénzt is hitelezett az üzem meginditására. Az első cukortermést a Wiesner cég jogosult eladni. A gyár raktárában, melynek kulcsa egyik cseh mérnöknél volt, már hét vagon cukor volt e célra elraktározva. Mikor a cseh mérnököket gyujtogatási kisérlet büntettének gyanuja miatt őrizetbe vették, akkor *Vucsurevics* Jovan, a cukorgyár prokuristája elvette a raktár kulcsát *Brazda* Alojzia mérnöktől és igy illegális módon birtokába került a raktárban levő hét vagon cukor. A cukorgyár felelős igazgatói, akiknek kilétét a vizsgálat fogja megállapitani, *eladták az elzálogositott cukrot, miáltal sikkasztást követtek el.* A csalás büntettét pedig a feljelentés szerint olyan módon követték el, hogy a cukorgyár szerződésileg kötelezte magát arra, hogy senkinek sem fogják megengedni, hogy telekkönyvileg zálogjogot szerezzenek a cukorgyár ingatlanaira és ezzel szemben a gépgyár igazgatójától azt kérték, hogy ők se kebelezzék be követelésüket a gyári ingatlanokra. Ezt az egyezményt irásba foglalták és ennek ellenére a cukorgyár vezetősége mindjárt a tüz eset után kérvényt adott be a telekkönyvi hivatalhoz rangfeljegyzés céljából a beogradi Proizvodjaca Setyerne repe d. d. répacég javára kilencmillió dinár követelés iránt. Később egy bekebelezésre alkalmas közjegyzői okiratot adott a cégnek, majd pár hét mulva a ljubljanai épitkezési vállalatnak, amely a gyár épületrészét épitette, két és félmillió dinárról bekebelezési okiratot adott. Igy tehát a cukorgyár ingatlanait a szerződés ellenére 11½ millió dinár követeléssel telekkönyvileg megterhelték és miután az ingatlan többet nem ér, tehát a Wiesner gyár 10 milliós követelése veszélybe került és igy a gyárat ez összeg erejéig megárositották.

Az egész világ legjobb szinészei és rendezői áradozva nyilatkoznak az

EURÓPA LÁNGOKBAN

cimü fox világattrakcióról.

Önnek is meg kell nézni ezt a filmet, hogy önálló véleményt alkothasson magának.

Még csak ma vasárnap és holnap hétfőn kerül bemutatóra a Városi Moziban

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ. Kedd, december 13: Az oszijeki »Kuhač« dalegylet hangversenye. *Verdi: Rekviem.* Kilencven tagu énekkar, ötvennyolc tagu zenekar közremüködésével.

*

— **Sztipics Károly dr. polgármester üdvözlése.** Dr. Sztipics Károlyt, Szubotica város első választott polgármesterét szombaton reggel elsőnek a városi tanács tagjai üdvözölték, akik Hoffmann Károly dr. gazdasági tanácsnok vezetése alatt jelentek meg a polgármesternél. A polgármester köszönetet mondott a tanács tagjainak az üdvözléséért.

— **A noviszadi polgármester a bácskai főispánnál.** Noviszadról jelentik: Dr. Borota Branimir, noviszadi polgármester szombaton délelőtt Szomborba utazott, ahol Lukics Predrag tartományi főispánnal értekezett a noviszadi törvényhatósági bizottsági tagválasztás ellen beadott felebbezések ügyében. A polgármesternek az az álláspontja, hogy a törvényhatósági bizottság a választási főbizottság és a tartományi főispán egybehangzó döntése alapján, a törvényhatósági bizottság, tekintet nélkül a beadott ujabb felebbezésekre, azonnal összehivható. Ezzel szemben a főispán jóváhagyó végzésének záradéka, arra enged következtetni, hogy a főispán bevárandónak tartja a közigazgatási biróság döntését. Mindenesetre most dől el, hogy a két álláspont közül melyik fog érvényesülni.

— **Szavics Sztoján pénzügyigazgatósági inspektor ujra hivatalában.** Noviszadról jelentik: Szavics Sztojan a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság egyenesadó osztályának főnöke szabadságáról visszatért és hétfőn ujból elfoglalja hivatalát.

— **Személyi változások a becskereki városházán.** Becskerekről jelentik: Alekszijevics Mita tartományi főispán nagyobb személyi változásokat eszközölt a becskereki városházán. Borovánszki Géza volt kláriai jegyzőt, aki a magyar párt tagja, tanácsnoknak nevezte ki, mig Stefánovics Milos katonaügyi tanácsnokot elbocsájtotta. Stefánovics hivatalát Markovics Nikola vette át. Putnik Emil rendőrkapitányt elbocsájtotta, helyébe Bodnár Rudolf kleki jegyzőt nevezte ki. Novakovics Alekszandar rendőrkapitányt viszont Klekre jegyzőnek nevezte ki.

— **Vajdasági dalárdák a zagrebi dalárdakongresszuson.** Zagrebből jelentik: A zagrebi szerb dalárda most ünnepli fennállásának ötvenéves jubileumát és ezalkalomból a jugoszláv dalárdaszövetség kongresszust rendez Zagrebban. A kongresszuson, mely szombaton kezdődött, résztvesznek a Vajdaságból a szombori szerb iparos dalárda Vukovics Tódor, Konyovics Dusán és Brdeljanovics Milán, a noviszadi zeneegyesület Matijasec Hinko és a noviszadi női dalárda Parcsan Szvetolik vezetésével. A kongresszusról üdvözlőtáviratot küldtek a királynak.

— **A vrsaci sakkverseny.** Vrsacról jelentik: Vrsac város bajnokságáért rendezett sakkverseny a befejezéshez közeledik. A mérkőzés favoritja Markovics Ernő. aki erős küzdelem után legyőzte dr. Jünker Sándort. A verseny állása a következő: Markovics Ernő 10, dr. Jünker Sándor 9, Kohn Ede 7½, Weidner Sándor 7½, Weizenbach Ernő 6½, Frisch Géza 5½.

— **A vádtanács megszüntette az eljárást a szentai városi tanács tagjai ügyében.** A szuboticai törvényszék vádtanácsa szombaton délelőtt foglalkozott az államügyészség által vád alá helyezett szentai városi tanácsnokok felfolyamodásával. A vádtanács kimondotta, hogy Nikolics Gyura iparügyi, Herceg Emil katonaügyi, Branovacski Sztevan gazdasági tanácsnokok, Vorgics Szlávkó rendőrfőkapitány, dr. Pecárszki Brankó városi főügyész és dr. Erdélyi István árvaszéki elnök ügyében az eljárást megszünteti.

Még egy szóval sem hirdettük, de már

mindenki tudja

hogy a világ legnagyobb filmje

A királyok királya

CECIL B. DE MILLE halhatatlan müve

köthető és beosztható

ROSA-FILM NIKOLIĆNÁL

NOVISAD

Kralja Aleksandra ul. 12

— **A szuboticai gyorsiró egyesület közgyülése.** A szuboticai gyorsiró egyesület vasárnap délelőtt tiz órakor tartja évi rendes közgyülését a gyorsiró iskola helyiségében. Az egyesület vezetősége felkéri az összes szuboticai gyorsirókat, hogy a közgyülésen jelenjenek meg.

— **Házasságok.** Hattal István és neje sz. Koratpatfintzky Stefania leánya, Jolánka és dr. Bánóczy Sándor fogorvos, kórházi főorvos Budapest, házasságot kötöttek.

Havas Bözsike urleány és Dinics Milorád főgimnáziumi tanár a mai napon házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A magyar közigazgatási biróság megsemmisitette az iparkamarák felsőházi tagválasztását.** Budapestről jelentik: A magyar kereskedelmi és iparkamarák felsőházi tagválasztását a pécsi és soproni kamarák felebbezésére a közigazgatási biróság megsemmisitette. A kamarák hat tagot küldtek a felsőházba. Az iparkamarák legközelebb uj választást tartanak.

Moravetz Album 1928.

43 szenzációs zenemüvet tartalmaz. Az év legszebb kottagyüjeménye. Nem hiányozhat egyetlen zongoráról sem! 65 dinárért mindenütt kapható

11640

— **Nagy tüz Doroszlón.** Apatinból jelentik: Nagy tüz pusztitott Doroszlón, amely az egész falut elpusztulással fenyegette. Schneider Antal kenderszáritó-telepén kigyult az egyik raktár helyiség, amely teljesen elhamvadt. A tüz továbbterjedését csak nagy nehezen sikerült meggátolni. A kárt még nem sikerült felbecsülni.

— **A varazsdi izraelita hitközség jubileuma.** Varazsdról jelentik: Nagyszabásu ünneplések keretében ünnepelte a varazsdi zsidó hitközség százötven éves évfordulóját. Ugyancsak ezalkalommal ünnepelte a varazsdi izraelita nőegylet fennállásának százéves és a Chevra Cadisa százhuszonötéves jubileumát is. Az ünnepségre — amelyen Varazsd összes politikai, közigazgatási és katonai előkelőségei megjelentek — eljöttek az összes horvátországi rabbik is és Alkalai beogradi főrabbi is megjelent. Az ünnepi istentiszteleten magasröptü hitszónoklatot tartott. Az istentiszteletet diszközgyülés követte, ahol dr. *Glück* varazsdi főrabbi és dr. Blau varazsdi hitközségi elnök mondottak nagyszabásu beszédet, majd Alkalaj főrabbi föltüzte a mellükre Őfelsége Sándor király által adományozott Száva-rend jelvényeit. Délután a temető uj halottasházát avatták fel, este pedig bankett volt, amelyen dr. Schwarz Lajos a csákoveci hitközség elnöke és dr. Grünwald Illés csákoveci főrabbi mondottak nagyhatásu beszédeket.

— **Ausztria és Magyarország között megszünik az utlevélkényszer.** Bécsből jelentik: Ausztria és Magyarország között nem hivatalos tárgyalások folynak az utlevélkényszer megsemmisitéséről. A tárgyalások olyan kedvező stádiumban vannak, hogy remény van arra, hogy legkésőbb tavasszal megszünik a vizumkényszer a két ország között.

Ujabb tánckurzusok kezdődnek december 15-ikétől Landau Juliska táncintézetében (Pašićeva ul. 10). Privát órások, valamint privát csoportok oktatása megbeszélés szerint.

— **Porráégett Bukarest legnagyobb kenyérgyára.** Bukarestből jelentik: Az elmult este nagy tüz ütött ki a Herdan-féle kenyérgyárban, ahol az egyik kemence motorolaja gyult meg. A tüz hamarosan átterjedt az egész épületre és a szomszédos lisztraktárra. A város egész tüzoltósága óriási erőfeszitéssel dolgozott a tüz lokalizálásán, ami három órai megfeszitett munkával sikerült is. Az egész épület romokban hever. Az oltásnál segédkező munkások közül többen megsebesültek. A kár több mint harminc millió. A szomszédos malmot sikerült megmenteni. A tüz oka egy gépész gondatlansága.

A noviszadi Vojvodina táncestélye. Noviszadról jelentik: A noviszadi Vojvodina sportegyesület december 11-én, vasárnap az iparos ifjuság helyiségeiben müsoros táncestélyt rendez.

— **A szuboticai zsidótemplomban a romániai zsidóellenes tüntetésekről prédikált dr. Gerson főrabbi.** Dr. Gerson József szuboticai főrabbi szombat délelőtti szónoklata keretében a romániai zsidóellenes tüntetésekkel foglalkozott. A tudós pap kiméletlen kritikát gyakorolt a romániai tüntető diákok vandal eljárása fölött, kik szerinte az államhatalom gyöngesége miatt merték Románia zsidóságával azt a gyalázatot elkövetni, melynek Nagyvárad és néhány más erdélyi város pár nappal ezelőtt szintere volt. Az a sérelem — mondotta többek között dr. Gerson — mely a romániai zsidóságon megesett, nemcsak a romániai zsidóságnak a sérelme, de sérelme az egész világ zsidóságának melynek éppen ezért nemcsak általános emberi szempontból, de becsületbeli kötelessége is a történtekért elégtételt követelni. A retorikai müvészettel felépitett beszéd mély benyomást tett a hallgatóságra.

— **Egy szegény bányász milliós hagyatéka.** Dubrovnikból jelentik: Prcsanj déldalmáciai városkában a napokban halt meg Zunak Péter, aki jómódu, de igen fukar ember hirében állt. Három nappal halála előtt Zunak közölte hozzátartozóival, hogy egy elhagyott helyen elásott nagymennyiségü szinaranyat. Halála után az emlitett helyen hatósági felügyelet mellett kutattak és tényleg találtak egy nagy vasládát, mely különböző több mint egymillió dinárt érő aranypénzt tartalmazott. Zunak Péter tizennégyéves korában, mint szegény szülők gyermeke kivándorolt Amerikába, ahol mint bányász és ipari munkás dolgozott. Nemrég tért csak vissza hazájába hatvanéves korában és senki sem sejtette, hogy többszörös milliomos lett Amerikában.

— **Reinhardt jugoszláviai vendégjátéka.** Noviszadról jelentik: A szinházlátogató közönségnek még élénk emlékezetében van az a nagysikerü vendégjáték, amelyet a berlini Reinhardt szinházak müvészei ezév áprilisában Szuboticán, Noviszadon, Szomborban, Oszijeken és Rumám tartottak. Brockmann Hans intendáns a napokban ismét Jugoszláviában időzött, hogy jövő év januárjára tervezett ujabb vendégjátékát előkészitse. A Reinhardt együttes Noviszadon január 27. és 28-án, továbbá Konstantinápolyból való visszautaztában február hó 22. és 23-án a Nemzeti Szinházban fog játszani. Január 25-én és február 21-én Szuboticán, január 26-án Novivrbászon, január 29-én Rumám, 30-án Zemunban, február 14-én Pancsevón, február 15. és 16-án Vrbaszon, február 17-én Belacrkván, február 18. és 19-én Becskereken, február 20-án Kikindán, február 24. és 25-én Szomborban és február 26. 27. és 28-án Oszijeken fog a társulat vendégszerepelni. A német müvészek Beogradban február 12. és 13-án lépnek fel. Tervezik a zagrebi, ljubljanai és maribori vendégjátékot is. A belügyminiszter valamennyi felsorolt előadás részére megadta a játszási engedélyt.

A szuboticai zsidó nőegylet csokoládédélutánja. A szuboticai zsidó nőegylet vasárnap, december 11-ikén délután fél öt órai kezdettel a Beograd-szálló koncerttermében »Mult és jelen« cimmel nivós müsoru csokoládédélutánt rendez, amelyet tánc követ. A csokoládédélutánt nagy érdeklődés előzi meg.

— **A magdeburgi rendőrfőnök szerelmi tragédiája.** Berlinből jelentik: Krüger magdeburgi rendőrfőnök öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosság hátterére a temetésen történt tragikus eset vetett világosságot. Heinecke asszony, ismert tagja a magdeburgi előkelő társaságnak, a temetésen a koporsóra levelet helyezett el, aztán agyonlőtte magát. A levélben Heinecke asszony azt irja, hogy Krügerrel közös elhatározásból mentek a halálba.

— **December végéig kell beiratni a tanoncokat az iskolába.** A szuboticai iparos tanoncokat, amint jelentettük, a minisztérium felmentette a százdináros beiratkozási dijak fizetésétől. A szuboticai ipartestület felhivja az iparosokat, hogy tanoncaikat minél előbb, legkésőbb azonban december végéig irassák be a tanonciskolába, mert ellenkező esetben a törvény szigorával fogják büntetni.

Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullét, fejfájás, szemkáprázás, idegizgalmak, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes »Ferenc József« keserüviz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felfrissiti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kisérletek bizonyitják, hogy alkoholisták a *Ferenc József* viz használata folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszaszerezték. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

INGYEN

nem adhat senki Önnek petróleumgázlámpát

MI

azonban szállitunk egy ilyen lámpát eredeti gyári áron reklámként!

Ára: **480 Dinár**

Nem sorsjáték!

1 liter petróleum égési tartama 20 óra!

250 gyertyafény világitó erő!

Szabályozható!

Mint lámpa és főző egyaránt használható.

Legegyszerübb kezelés! Üzembiztonság garantálva!

T... 3 ... modell 3000 gyertyafényig!

„PETROLIN“ ZAGREB, Draškovićeva ul. 58

Jugoszlávia legnagyobb petroleum-gázlámpa-raktára

2773

— **A jótékonysági egyesületek akciója.** A jótkonysági egyesületek szövetsége, amelynek dr. Silovics József zagrebi egyetemi tanár az elnöke, dr. Silovics hetvenedik születésnapja alkalmából két alapitványt létesit, az árvák javára. A szövetség köriratban fordult a városokhoz, hogy jövő évi költségvetésük terhére nagyobb összeget adjanak erre a célra. Ugyanekkor a szövetség a zagrebi Goljak villanegyedben árvaházat létesit. A szövetség Narodna Zastita cim alatt tartalmas ünnepi számot adott ki

— **Elütötte az autó.** Vrbászról jelentik: Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt a novivrbászi főuccán. Cseman Pál noviszadi soffőr autója a Greinfeinstein-vendéglő előtt elütötte Krautwurst Pál nyolc éves iskolásfiut akit könnyebb sérülésekkel beszállitottak a Müller-féle szanatóriumba. Cseman Pál soffőr ellen a rendőrség meginditotta a vizsgálatot.

»TUNGSRAM« kelesztven
SUPER
sok embert boldoggá tett

— **Az oszijeki »Kuhacs« dalegylet Szuboticán.** Különleges élvezetet igér a »Kuhacs« oszijeki dalegylet december tizenharmadiki hangversenye a Városi Szinházban. Ez a hetven tagu énekkarból és hatvannyolc tagu zenekarból álló egylet már nagy multra tekinthet vissza és ezuttal olyan müvel mutatkozik be a szuboticai közönségnek, amelynek előadása méltó a dalegylet hirnevéhez. Verdi halhatatlan requiemjét mutatják be és ez előreláthatólag a szuboticai szinház szezón legkiemelkedőbb eseménye lesz. A betanitás és vezetés munkáját Mirszky Leó, az oszijeki szinház karnagya végzi, aki már több izben adta bizonyitékát kiváló képességeinek a szuboticai közönség előtt is.

Orvosi hir. Dr. Krmpotich Dániel külföldről megérkezett és rendelését ujból megkezdte. Rendel d. e. 9—11, d. u. 3—5 óráig Paje Kujundžić (Wesselényi) ul. br. 32.

VALDA-PASZTILLA
meghülés, spanyolnátha, influenza ellen, kapható minden grogériában és gyógyszertárban.
12227

Cukorkát, csokoládét legfrissebbet és legolcsóbbat a Bonbonierben vásároljon. Rudics-ucca 3. sz.

Bevonultak az oroszok is a filmiparba. Az amerikai és német filmek mellett csendben, minden előzetes reklám nélkül megjelentek az orosz filmek is. Nem orosztárgyu filmeket kell ez alatt érteni, mert orosztárgyu filmeket minden filmgyár készit, hanem Oroszországban orosz szinészekkel készitett filmeket. Ezek a filmek, ha nem is mindig orosz tárgyuak, de mindegyiken meglátszik az orosz őserő, a hamisitatlan természetesség. Darabjaik cselekményét a végeláthatatlan orosz mezőkről, az orosz nép lelki életéből meritik. Csillogó, szines, merész fantáziával megrendezett filmjeik egy csapásra meghóditották a moziközönséget. Hozzánk eddig két ilyen valódi orosz film jutott el és pedig: »A bokharai hárem« és a »Medvenász.« Mindkét monumentális filmet a Városi Mozi fogja bemutatni, az első filmet már a legközelebbi időben.

Minden jó gyermek megkapja ingyen és bérmentve Oszkár bácsi képes kis mesekönyvét, ha a pontos cimét beküldi Oszkár bácsinak, Budapest, VII., Rákóci-ut 22. sz.
12370

— **Kubáni kozákok gyülése Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Noviszadon tartózkodó kubáni kozákok vasárnap délután 2 órakor a Nikolajevszka portában levő elemi iskolában gyülést tartanak, amelyen Naumenko tábornok a kubáni kozákok **emigrációs szervezetének** vezére is résztvesz.

— **Folyamatban van a vasutasok dinárnyugdija.** A koronanyugdijas vasutasok, akik a dinárnyugdijuk ügyében kérvényeiket a pénzügyminisztérium 88.808/927. számu rendeletében előirt mellékletekkel felszerelve a közlekedésügyi minisztériumnak beküldötték, a következő átiratot kapták az illetékes vasutigazgatóságoktól: Értesitjük, hogy a közlekedésügyi minisztérium azt a kérvényét, melyben nyugdijának dinárnyugdijra való átszámolását kéri, az összes mellékletekkel ideküldte elintézés végett. Az átvezetés megtörténik, mihelyt az igazgatóság a pénzügyminiszteriumtól még szükséges felvilágositásokat megkapja

— **Tüzoltó jubileum.** Vrsacról jelentik: A vrsaci tüzoltóegyesület tagjai meleg ünneplésben részesitették Thomas Antal bőrkereskedőt tüzoltói müködésének negyven éves jubileuma alkalmából. Thomas Antal tiszteletére bankett volt a Munkás Otthon nagytermében.

— **Egy havi fogház okirat megsemmisitéséért.** Belacrkváról jelentik: A belacrkvai törvényszéken most tárgyalták Zgrdea Trifu mariolánai gazdálkodó bünügyét. Zgrdea ellen okirat megsemmisitése miatt indult eljárás, mert egy 23.644 dinárról szóló kötelezvényt, amelyet azzal kért el hitelezőjétől, Jung János gabonakereskedőtől, hogy kifizeti, széttépte. A biróság a bizonyitási eljárás befejezése után Zgrdeat egy havi fogházra itélte.

Soknillió asszony mos már minden müvelt államban az uj módszer szerint oxigénes mosószerekkel; tegyen már ön is egy kisérletet! Az eredmény meglepő! Ha már milliók mosnak Radionnal anélkül, hogy ruhájuk szenvedne tőle, miért volna éppen az ön fehérnemüjének ártalmára?

— **Presbiter és lelkész becsületsértési pöre.** Becskerekről jelentik: A becskereki járásbiróság szombaton tárgyalta Kárász György becskereki lakos becsületsértési és rágalmazási perét, amelyet Jurányi Lajos becskereki evangelikus lelkész inditott ellene. Kárász, aki presbiter volt, azt állitotta Jurányiról, hogy nem méltó a papi állásra. A tárgyaláson a vádlott bocsánatot kért, mire Jurányi a feljelentést visszavonta.

— **A becskereki régi megyei árvaszéket átvette a beogradi tartomány.** Beogradból jelentik: A beogradi tartománygyülés a napokban foglalkozott a régi megyei árvaszékek kérdésével és erre vonatkozólag uj szabályrendeletet is fogadtak el. A szabályrendelet értelmében az összes megyei árvaszékek a beogradi tartomány hatásköre alá tartoznak.

Dr. Sugár Miklós idegorvos 8—10 napra külföldre utazott, rendelése szünetel.

A száj- és garatüreg rendjes betegségeinél csak az (1?21)
ANACOT-PASTILLÁK
szedjenek, amelyeket nem is kell különösen ajánlani, mert ezek kipróbált és biztos kalásuknál fogva az egész világon ismertek.

— **Áradások Olaszországban.** Milánóból jelentik: Felső-Olaszországban nagy áradások pusztitanak. Az árviz Bolognát is fenyegeti. Bologna és Ancona között a vasuti összeköttetés megszakadt. A cremonai tartomány kivételével valamennyi folyó megáradt és több helyen kiöntöttek.

— **Eljegyzés.** Kovács Böske és Eisler Béla Novisad jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Szerencsétlenség vadászat közben.** Becskerekről jelentik: Sulyos szerencsétlenség áldozata lett vadászat közben Dumics Milán mariolanai községi jegyző. A vadászfegyver felrobbant és a balkezét összeroncsolta. Kórházba szállitották.

»TUNGSRAM«
rádiólámpák lényegesen tökéletesedtek és mégsem drágultak meg
Győződjék meg róla!
102 2

— **Verekedő péklegények.** Sztaribecsejről jelentik: Lintner Mihály és Milosevics Milán péksegédek a piacon összeverekedtek. A péklegények dulakodás közben feldöntötték Zsivkov Nikola piaci cukorkaárus sátorát és áruját összetaposták, ugyhogy a cukorkaárus többszáz dinár kárt szenvedett. A rendőrök a verekedő péklegényeket előállitották a rendőrségre, ahonnan kihallgatásuk után szabadon engedték őket, az eljárást azonban meginditották ellenük.

— **Nem kapnak nyugdijat a beogradi állandó választmány tagjai.** Beogradból jelentik: A beogradi tartománygyülés a napokban foglalkozott az állandó választmánynak azzal a kérésével, hogy a választmányi tagok részére négy, illetve két évi szolgálat után nyugdijat adjanak. Az állandó választmánynak ezt a javaslatát a tartománygyülés elvetette. Ugyancsak levették a napirendről a tartományi takarékpénztár felállitására vonatkozó javaslatot.

— **Uj jogi doktor.** Becskerekről jelentik: Sztojakovics Bogdán diplomás jogászt, Becskerek város főjegyzőjét doktorrá avatták. A népszerü és nagy köztiszteletben álló főjegyzőt doktorrá avatatása alkalmából egész Becskerek társadalma melegen üdvözölte.

INGYEN MINTACSOMAG
DOSTAL pipere gyöngyporából. Egyszeri használat elég. Bőratka, pattanás, arctisztátalanság eltünik. Küldjön 2 dinárt bélyegben portóra. KEMIKALIJA NOVISAD 144. Gyógyszertárakban drogériákban 20 dekás eredeti karton 25 dinár.
1143

— **Klasszikus koncert Becskereken.** Becskerekről jelentik: Szép sikerü klasszikus zeneestét tartott Pétzl Gyula kitünő zenekara a Vojvodina kávéházban. A legnagyobb sikert Muser József hegedüszólója aratta, aki Massenet Thais Medtation-ját játszotta. Lubadeof Vladimir zongoraszólója is nagy sikert aratott.

— **A sztaribecseji »Kolo Srpskih Sestara« vendégestélye.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji »Kolo Szrpszki Sestara« egyesület jól sikerült vendégestét rendezett a Central-szálló helyiségeiben. A vendég-estén, amelyen nagyszámu közönség vett részt, nagy tetszést aratott »Cigánylány« és apacs-táncokat Vig Teréz tánctanárnő tanitotta be.

— **Véres verekedés Sztaribecsejen.** Sztaribecsejről jelentik: Komáromi István és Lovrics Gyuró sztaribecseji legények már régóta rossz viszonyban voltak Szegedi Pál fiatalemberrel. Aminap a haragosok az uccán találkoztak; szóváltás keletkezett közöttük, mely hamarosan verekedéssé fajult. A verekedés hevében Komáromi bicskájával mély szurást ejtett Szegi fején. Lovrics pedig bokszerrel verte véresre. A sulyosan sérült fiatalembert lakására szállitották, ahol orvosi kezelés alá vették. Lovrics és Komáromi ellen megindult az eljárás.

Kozmetikai tanfolyam
Intelligens hölgyeket 6 hét alatt önálló kozmetikusnak kiképezek.
Biztos megélhetés. Levélbeni megkeresésekre válaszolok
Váradiné Pataky Aranka
kozmetikai intézete,
Budapest, VII. Erzsébetkörut 8. sz.

— **Maga alá temette a kocsi.** Vrbászról jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt Novivrbászon. Nagy Pál negyvenéves topolai kocsis Kosancsien volt alkalmazásban, mint községi kocsis. A mult héten Vrbászra hozta Zsikics Radivoj állami tisztviselőt feleségével és gyermekével együtt. Nagy a vrbászi vasuti állomáson bement a vendéglőbe és leitta magát. A részeg kocsis az állomás közelében az árokba forditotta a kocsit, amely maga alá temette Zsikics Radvojt, feleségét és gyermekét. Zsikics sulyosan, mig az asszony és a gyermek könnyebben megsebesültek. A kocsisnak csodálatosképpen semmi baja sem történt. Zsikics állapota válságos és nem biznak felépülésében. Nagy ellen megindult az eljárás.

— **Öngyilkos öregasszony.** Vrbászról jelentik: Urbán Ilona ötvenkétéves kulai lakos Novivrbászra jött rokonai látogatására. Az elmult este egy őrizetlen pillanatban zsebkendőjét nyaka köré csavarta és az ablakdeszkára felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

— **Elfogott tolvaj cigányasszony.** Sztaribecsejről jelentik: Pecsenka Sándor bácskogradistei kereskedő feljelentést tett a bácskogradistei csendőrségen hogy ismeretlen tettes többszáz dinárt lopott ki az üzletben levő pénztárából. A csendőrség meginditotta a nyomozást és a tettest elfogta Sajm Darinka bácskogradistei cigányasszony személyében. A tolvaj cigányasszonyt átadták a noviszadi ügyészségnek.

»TUNGSRAM«
szállitja Amerika legjobb hangszóróját a
»CONUST«

— **Államsegély a bácskai elemi iskolák felépitésére.** A közoktatásügyi minisztérium értesitette a szuboticai iskolaszéket, hogy a zobnaticai elemi iskola épitésére tizezer dinár segélyt szavazott meg. A zobnaticai elemi iskola már felépült és a pénzt más célokra fogják felhasználni. Ugyanez a miniszteri rendelet közli, hogy tiz-tizezer dinár államsegélyt szavazott meg a minisztérium a sztarifutaki, vajszkai, novoszelói, feketicsi, vajszkadobrovoljácpusztai, Bajsa Vojnics-tanyai, Csantavir dobrovoljac falui és Bajsa középfalui elemi iskolák felépitése részére.

Mindenünnen
nevet ránk
a tisztaság . . ., mert a gyermekek fejlődésének a főfeltétele a tisztaság. A tisztátalanság melegágya a bacillusoknak, ezeknek a veszélyes kórokozóknak. A bacillusok ott ólálkodnak gyámoltalan gyermekeink körül.
Minden olyan tárgyat, amelylyel a gyerekek érintkezésbe kerülnek és azonkivül a padlót, naponkint mossuk meg Lysoformoldattal. Ezt a szeretet is parancsolja!
Az egyetlen erős fertőtlenitő szer, amelynek kellemes illata van és nem piszkit, az a Lysoform. Használati utasitás minden üvegen. Kapható mindenütt.
Lysoform
Tisztaság
Egészség
Élet

Vörös kezek ellen

csak a **NIVEA-CREME** *segit. Dörzsölje be bőrét minden mosdás után alaposan ezzel a krémmel, különösen azonban lefekvés előtt. Fehér szépenápolt kezek elérésére nincs jobb, mint a*

NIVEA-CREME

11355|14

— **Megválasztották a novivrbászi uj községi jegyzőt.** Vrbászról jelentik: A képviselőtestület legutóbb tartott ülésén jegyzőnek megválasztották Pajek Lászlót, akit egy hónappal ezelőtt neveztek ki Novivrbászra. A képviselőtestület megerősitette állásában dr. Popovics Milán novivrbászi községi orvost és dr. Gutsohn Vilmos községi állatorvost.

Mielőtt beszerezné butorkészletét, tekintse meg Szenti és Virág cég Bene Sudarević ul. 54—56. szám alatti butorraktárát. Szolid árak! Kedvező feltételek!

Bélelt keztyü
18 dinártól
Klein Jenő üzleteiben
Novisad, Vel.-Bečkerek és Senta

Ügyvédi hir. Dr. Matić Milán ügyvéd Noviszad, irodáját Wilson-tér 5. sz. alá helyezte át.

— **Nincs vörhenyjárvány Belacrkván.** Belacrkváról jelentik: Több ujság arról adott hirt, hogy Belacrkván vörhenyjárvány van. Az illetékes hatóságok annak közlésére kértek fel bennünket, hogy ezek a hirek nem felelnek meg a valóságnak. Az utóbbi napokban történt ugyan néhány megbetegedés, járványról azonban szó sincsen és semmi ok nincs a nyugtalanságra.

Kraljevbregi pezsgő
a vezető márka,
Kraljevbregi
palackbornak
nincsen párja! 12011

— **Mükedvelői előadás Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A vrsaci bortermelők dalköre jól sikerült mükedvelő-előadást rendezett. A kitünően összeállitott müsor keretében Milekker Mária, Behr Irma, Weifert I. és Schönborn Imre arattak nagy sikert. »A csókleány« operett főszerepeiben pedig Schönborn Róza, Rapelhoffer Berta, Seemajer Ferenc és Schmidt Mihály voltak jók.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Inkább felhős idő várható, lényegtelen hőváltozással és kisebb csapadékkal.

— **Doktorrá avatás.** Vrsacról jelentik: Petrovics Vásza tekintélyes vrsaci kereskedő fiát, Petrovics V. Zsarkót a pécsi egyetemen a jogi tudományok doktorává avatták.

Az elismert divat
POUDRE MON PARFUM
Bourjois-Paris 9591

— **Megfelebbezték a guduricai biróválasztást.** Vrsacról jelentik: Gudurica községben a községi képviselőtestület német elöljáróságot választott, birónak pedig Sackstädter Mihályt, a német párt egyik vezetjét választották meg. Sackstädter megválasztása ellen felebbeztek a főispánhoz és a felebbezők arra hivatkoznak, hogy az uj biró nem beszéli az állam nyelvét. A főispán a napokban dönt a guduricai felebbezés ügyében.

PURGEN
Világhirü hashajtó ! !

KINTORNA

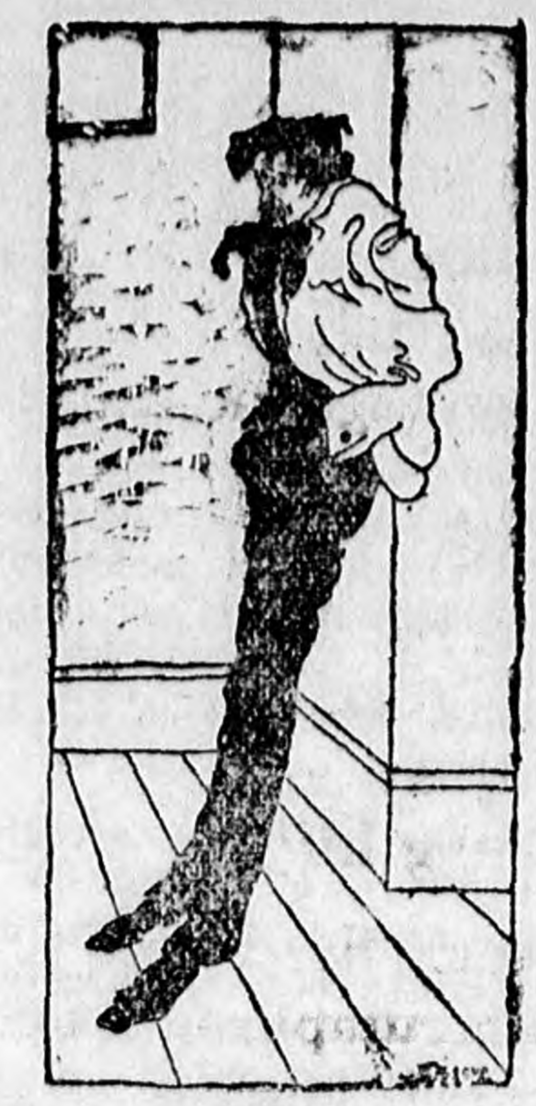

— Most egy óriási szélhámosságon töröm a fejem. Ha sikerül, megcsinálom a szerencsémet — ha nem, megirom a memoárjaimat és gazdag ember leszek!

*

Orvos: Miért iszik folyton pálinkát? *Miért nem iszik inkább tejet? Az vért ad.*
Beteg: Nem vagyok vérszomjas!

*

Az állatkertben az őr magyaráz:
— Ez az óriáskigyó nem mérges kigyó, azonban olyan ereje van, hogy egy marhát is agyon tud nyomni.
Ebben a percben megszólal egy női hang a háttérből:
— *Emil, az Isten szerelmére, ne menj hozzá olyan közel!*

*

A modern szobalány, akinek felmondtak, mielőtt elhagyja a helyét, igy szól a nagyságos asszonynak:
— Mielőtt elhagyom a házat, nagyságos asszony, szeretnék mondani valamit. Először is csinosabb vagyok, mint a nagyságosasszony. Ezt a nagyságos ur mondta nekem. Azután nekem jobban állnak a nagyságosasszony ruhái. Ezt is a nagyságos ur mondta. És végül még azt is meg kell mondanom, hogy én jobban értek a szerelemhez, mint a nagyságos asszony.
— *Maga szemtelen perszóna* — vág közbe felháborodva a nagyságos asszony — talán ezt is a nagyságos ur mondta?
— Nem — feleli a szobalány — ezt a soffőr mondta.

SPORT

Meghivták a magyar Európa-bajnokokat a szuboticai birkózóversenyre

A szuboticai Hakoah országos birkózóversenyére, melyet december tizennyolcadikán tartanak meg, már eddig is számos nevezés érkezett. A versenyen résztvesz Szenta egész gárdája névszerint Dobokai Antal, Keceli István jugoszláv légsulyu bajnoka, Bilicki Antal, Basch Salamon, Recskó András, Gruics Antal, Kecskés József. A szentaikon kivül beneveztek Pancsevói, Beograd, Szombor és Noviszad birkózói, akik között számos nagyklasszisu versenyző van, de névszerint még nem adták le a nevezéseket.

A Hakoah birkózószakosztálya nagyszabásu tervet szeretne megvalósitani a versennyel kapcsolatban. Elhatározták, hogy a versenyre meghivják az Európa-bajnokságban győztes magyar birkózókat is. A birkózószakosztály vezetője kérdést intézett a budapesti MAC, illetve a BAK birkózószakosztályához, hogy milyen feltételek alatt venne részt a versenyen *Magyar* (BAK), a légsuly Európa-bajnoka és *Papp* László a nagy középsuly Európa-bajnoka. Ha a két bajnok-birkózó a meghivást elfogadja, akkor a Hakoah versenye nemzetközi szempontból is kivételesen nagy jelentőségünek igérkezik.

Ferencváros—Jugoszlávia 3:1 (2:0)

Nagy érdeklődés mellett folyt le a Ferencváros és a Jugoszlávia küzdelme, amelyből a magyar csapat biztosan került ki győztesként. Az első félidő egyenlő erejü ellenfelek küzdelme volt, a Jugoszlávia több gólhelyzetet nem használt ki, ami főkép a balszélső gyenge szereplésének tulajdonitható.

Az első gólt a 12-ik percben érte el a Ferencváros. Takács II. lefutott, kapu előtt Szedlacsekhez passzolt, aki a hálóba továbbitotta a labdát (1:0). A 21-ik percben Takács II. ismét keresztültörte magát a védelmen, a kapus kifutott, a lapdát elfogta, de kiejtette és a labda a hálóba gurult (2:0). Gól után Takács még egy izgalmas helyzetet teremtett a Jugoszlávia kapuja előtt, de a védelem idejében mentett.

A második félidőben a Jugoszlávia jobb volt és a támadásai eredményt is hoztak. A 10-ik percben Jokszimovics lefutott, átjátszotta magát a védelmen és a kifutó kapus mellett gólt lőtt (2:1). A Ferencváros erre erősen támadott és Szedlacsek ofszeidgólt ért el, amit a biró nem itélt meg. A 39-ik percben a Ferencváros támadását Ifkovics kézzel akasztotta meg, a biró tizenegyest itélt, amelyet Takács II. értékesitett (3:1). A hátralevő időben változatos játék folyt.

A mérkőzést Jokszics biró jól vezette.

ZAGREB

Floridsdorf (Wien)—Gradjanski 2:1 (1:0). A mérkőzést szombaton játszották.

A Csákoveci Sportski Klub teniszszakosztálya az elmult nyáron versenyt rendezett. A napokban hirdették ki a versenyeredményeket, amely szerint László Pirike lett a női verseny győztese. A fiatal játékosnő — aki csak idén vette először kezébe a tenniszütőt — máris kitünő eredményeket mutathat fel. A férfi párosban Legenstein Géza és Gavrancsics Zvonimir, mig az ifjak versenyében Kovacsics Kreso bizonyultak a legjobb játékosoknak. A versenyzők legtöbbje Perkó nyugalmazott alezredes amatőrtréner tanitványa. A nyertesek között értékes disztárgyakat osztot ki a rendezőség. A dijkiosztást müsoros táncpiknik követte.

TŐZSDE

Zürich, dec. 10. *(Zárlat.)* **Beograd 9.125,** Páris 20.3825, London 25.28 és egynyolcad, Newyork 517.70, Brüsszel 72.45, Milánó 28.05, Amszterdam 209.40, Berlin 123.65, Bécs 73, Szófia 3.74, Prága 15.35, Varsó 58.16, Budapest 90.65, Bukarest 3.20.

Szombori terménytőzsde, dec. 10. Buza: Bácska vasut 300—305. Zab: Bácska vasut 237.50—242.50. Árpa: takarmányi 61—62 kg. 220—225, takarmányi 63—64 kg. 235—240, tavaszi 65—66 kg. 260—265. Ó tengeri: Bácska vasut 222.50 —227.50. Száritott tengeri: Szerémi vasut 220—225. Uj tengeri: Bácska vasut decemberre 202.50—207.50. Bab: fehér nem válogatott 5—7% 325—330, fehér válogatott 360—365. Liszt: 0gg 425 —445, 0g 425—445, 2-es 410—430, 5-ös 380—400, 6-os 330—350, 7-es 260—270, 8-as 200—210, finom korpa XII. 185—190. Irányzat: buza változatlan, tengeri lanyhább.

Noviszadi terménytőzsde, dec. 10. Buza: bácskai 77—78 kilós 2% 302.50—305, bánáti 78—79 kilós 2% 297.50—300. Rozs: bácskai 72 kilós 2% 290—295. Árpa: bácskai 65—66 kilós 245—250. Zab: bácskai 242.50—245. Tengeri: bácskai régi 225—229, bácskai uj ga. minőség 205—207.50, bánáti uj gar. minőség 210—215. Liszt: 0gg és 0g bácskai 425 —437.50, kettes 405—415, ötös 385—395, hatos 317.50—325, hetes 260—270, nyolcas 200—205. Korpa: bácskai, szerémi és szlavóniai jutazsákok 185—190. Bab: bácskai uj 2—3% 360—370. Irányzat változatlan, forgalom 50 vagon.

Budapesti értéktőzsde, dec. 10. Magyar Hitel 89.8, Osztrák Hitel 53, Kereskedelmi Bank 129.5, Magyar Cukor 218, Georgia 17.2, Rimamurányi 118.6, Salgó 78, Kőszén 784, Bródi Vagon 2.3, Beocsini Cement 285, Nasici 179, Ganz Danubius 190, Ganz Villamos 179, Atheneum 30.75, Nova 48.6, Levante 27.8, Pesti Hazai 228. Irányzat: szilárd.

Budapesti gabonatőzsde, dec. 10. A gabonatőzsde irányzata lanyhuló. A határidőpiacon az irányzat gyengült, a készárupiacon a buza ára változatlan, a rozs 25 fillérrel olcsóbbodott. Hivatalos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza márciusra 32.24—32.32, zárlat 32.24 —32.26, májusra 31.66—31.70, zárlat 31.64 —31.66, rozs márciusra 30.88—30.98, zárlat 30.90—30.92, májusra 30.76, tengeri májusra 25.85—25.92, zárlat 25.88—25.90. A készárupiacon: Buza 30.40—31.45, rozs 29.10—29.25, árpa 25—27, sörárpa 27.50 —31.50, köles 22.50—23.50, tengeri 26—26.25, zab 24.75—25.50, repce 48—50, korpa 19.25—19.50.

NOVISAD, ORBAN-PENSIO
Vizvezeték, mosdók, melegvizfütés.
TELJES PENSIO 70—90 Dinár
Abonenseknek engedmény. Telefon 25—36

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 175 (—23), Apatin 263 (—1), Vukovár 230 (—40), Palánka 218 (—2), Noviszad 247 (—14), Zemun 286 (—20), Pancsevó 266 (20), Szmederevó 350 (—12), Orsova 298 (—26). Dráva: Oszijek 144 (—6). Száva: Mitrovica 342 (—12), Beograd 230 (—18). Tisza: Szenta 230 (—20), Becsej 296 (—30), Titel 297 (—17).

A szellemi munka technikája

Az Ön munkája vagy tanulmányai nem követelnek meg tiszta fejet, éles gondolkodást, kitartást és szivósságot? A szellemi munkás csak akkor részesül megbecsülésben, ha az átlagon felül tud emelkedni. Értékes teljesitmények huzamosabb időn át azonban csak akkor lehetségesek, ha az elhasznált sejtanyagokat gondosan pótoljuk.

Egy csésze **OVOMALTINE** reggelire a legjobb alap kiadós napi teljesitményre, egy csésze **Ovomaltine** este, megnyugtatja az idegeket és pótolja az elhasznált erőket.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben a következő árakon: 100 gramm Din. 18·50, 250 gramm Din. 36·25 és 500 gramm Din. 61·25 11646

Kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyenmintát az alanti cégtől:

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

Öröm az élet, Radion egymaga mos!

BÖLCS KATÓ

Bölcs Kató élvezi az életét! Nem kinlódik rumplival, dörzsöléssel, – Radionra bizza a mosást. Az helyette elvégzi a munkát! Egymaga, Radion? Igen!

Csakis igy mossatok:

»Radiont hideg vizben feloldani! Az előzőleg beáztatott szennyest az oldatba tenni, – 20 percig kifőzni, – öblögetni!«

A fehérnemü tiszta, vakitóan fehér lesz! Dörzsölés és rumplizás: haszontalan munka és vesződség! Tönkre teszi ugy a fehérnemüt, mint a kezeket! Vagy tán: megszépit?

Radion oxigén által fehérit! Szavaltoltan mentes chlor és egyéb ártalmas vegyszerektől.

Kiméli a ruhát!

KÖZGAZDASÁG

Közvetlen telefonösszeköttetés Zagreb—Csákovec—Balatonfüred között. December hó 1-től kezdődőleg uj közvetlen telefonösszeköttetés nyilott Zagreb—Csakovec—Balatonfüred között. Egy beszélgetés dija 2.25 svájci frank, ami körülbelül 27 dinárnak felel meg. Postai meghivás szintén lebonyolitható. Az ilyen előzetes meghivásért a beszélgetési dij egyharmada fizetendő külön.

Árlejtések. A szuboticai vasutigazgatóság fütőházi főnöksége december 12-én nyilvános versenytárgyalást tart nagyobb mennyiségü irodai felszerelés szállitására. — Ugyanez a hivatal december 19-én 750 köbméter tüzelőfára hirdetett árlejtést. — A petrovaradini intendatura épületében eszközlendő épitési munkálatokra a noviszadi első hadseregparancsnokság december 13-ra versenytárgyalást hirdetett ki.

Ford a noviszadi tőzsde tagja lett. Noviszadról jelentik: A noviszadi terménytőzsde szombati tanácsülésén Ford Dealer K. D.-t, illetve annak noviszadi képviselőjét, Divics Ferencet, továbbá Szatrics Brankó rumai földbirtokost a noviszadi tőzsde tagjaivá felvette.

Téli szalámigyárral bővitették ki a szuboticai Korhecz-üzemet. A Bácsmegyei Napló már jelentette, hogy Korhecz Gyula modern hentesárugyárat rendezett be Szuboticán. Korhecz Gyula uj gyára már néhány hónap óta müködik és a tulajdonos most a legmodernebb felszerelésü szalámikészitő üzemmel bővitette ki a gyárat. A szalámigyár gépei a legujabb tipusuak és ugynevezett önmüködő rendszerüek, amely előállitási mód tökéletesen higienikus, mert az anyakhoz a készités során emberi kéz nem ér hozzá. Ilyen rendszerü szalámigyár nincs több Jugoszláviában. A gyártáshoz szükséges gépeket már felállitották és a legjobb világmárkákkal egyenlő értékü *téli szalámi* gyártása megkezdődött Szuboticán és ezzel Korhecz Gyula hentesárugyára teljes üzemmel müködik.

A gyáriparosok vajdasági rendkivüli közgyülése Noviszadon. Noviszadról jelentik: Nagyjelentőségü ügyben tart a vojvodinai gyáriparosok szövetsége vasárnap délelőtt 10 órakor a tőzsde helyiségeiben rendkivüli közgyülést, amely határozni fog afelett, hogy megtartja-e a jelenlegi szervezetét, vagy pedig likvidál és tagjai automatikusan átlépnek a beogradi országos gyáriparos szövetségbe. A rendkivüli közgyülésen résztvesznek a kereskedelmügyi minisztériumok részéről dr. Lazarevics Milán kereskedelemügyi osztályfőnök, Surcsin Milán, a gyáriparosok országos szövetségének a főtitkára.

Autótulajdonosok figyelmébe!

Elismert bécsi cég által gyártott

501-es Fiat-takarókat Din. 215 kiárusitjuk

AUTOMOBILIA FIAT-GARAGE

Subotica, Skadarska 7. Telefon 151

1831

REGÉNY

LÁNGNYELV

IRTA: SAX ROHMER (36)

Csakhamar a pincehelyiségbe ért. A lépések, amelyeket eddig hallott, valahol megszüntek és nem vezették tovább. Óvatosan lopózott előre. A konyha mellett egy kis üres kamrában egy liftszerkezetet vett észre. Figyelmesen szemlélte ezt, amikor — kalandos életében most már másodszor — egy selyemzsinór fonódott a nyaka köré. Megbotlott és elterült a padlón. Ugy védekezett, mint egy őrült, azonban a selyemzsinór olyan biztonsággal fojtogatta, hogy már annyi ereje sem volt, hogy a kezét felemelje.

— Itt a vég! — gondolta és tompa hangokat hallott, amelyek az óceán hullámainak morgásához voltak hasonlatosak és sötétség homályositotta el a szemét. Azután csodálatosképpen enyhült a nyomás! Fulladozva, hörögve és lihegve küzdötte magát vissza az életbe, mialatt, mint a vak, tapogatózott maga körül és felállni próbált.

— Brinn ur — suttogta egy ismeretlen hang — Brinn ur!

Ismét a valóságban találta magát: Sápadtan, nehezen lélegezve és kimeredt szemekkel Paul Harley állt előtte és a kis kamra padlóján kinyulva feküdt Rama, akinek egyik keze görcsösen szorongatta a selyemzsinór végét.

— Harley ur — nyögte Brinn — Istenemre, önnek köszönhetem az életemet.

A padlón fekvő hindura nézett, aki mellett Harley térdreereszkedett. —

— A füle mögött találtam — dörmögte a detektiv — és végeztem vele. Az Isten kegyelmezzen bünös lelkének!

— Nagyon jól van ez igy! — mondotta Brinn. Megérdemelte sorsát. De nem tölthetjük tétlenül az időnket. Itt van!

Revolverét Harley kezébe nyomta.

— Mit csinálunk most? — kérdezte a detektiv.

— Átkutatjuk a házat! Minden szines embert megölünk, amig csak azt nem mondom, hogy elég.

— Abingdon kisasszony hol van?

— Biztonságba helyeztem. Kövessen!

Nicol Brinn három lépést ugorva egyszerre, sietet felfelé. A ház látszólag elhagyatott volt. Ormuz khán befejezte előkészületeit az elutazáshoz. Az első emeleten két szobát kutattak át, azonban mindakettő üres volt. A harmadik szoba küszöbén Brinn szinte megmeredve állt meg. Szikár arca hamuszürkévé vált. Azután kinyujtott karokkal támolygott előre.

— Naide! — suttogta fojtott hangon. — Naida!

Harley csöndesen visszahuzódott. Továbbment a folyosón és ekkor egy motor berregését hallotta. Egy autó távolodott el a ház oldalbejáratától!

Nemcsak ő hallotta ezt a zajt. Halottsápadtan, eltorzult arckifejezéssel és tétova tekintettel jött ki Nicol Brinn a szobából. Anélkül, hogy törődött volna Harley jelenlétével, mint az őrült rohant le a lépcsőkön, mint a bosszu arkangyala . . .

— Ott van ő! — kiáltotta Harley. — Ugylátszik megkisérli, hogy Doverbe szökjék!

Nicol Brinn, aki annak a szürke autónak a kormányánál ült, amellyel Harley nehéz és sorsdöntő utjára indult, alig bólintott.

Mind közelebb értek a menekülőhöz. Ujból és ujból feltünt Ormuz khán arca az autó hátsó ablaka mögött. A két autó már majdnem egymás mellett robogott a néptelen országuton.

Harley aggódva figyelte utitársának merev arckifejezését. Egy hidegvérü tébolyult ült mellette. Mi történt vele? És mit akar?

Lépésről-lépésre közelebb vitte Nicol Brinn a torpedóformáju kocsit a perzsa autójához. A hindu soffőr mind közelebb irányitotta kocsiját az árokhoz, amely az országut mellett elhuzódott. Rekedten kiáltott valamit és épen le akart fékezni, amikor a két kocsi rettenetes erővel összeütközött!

Recsegés-ropogás hallatszott és egy vad kiáltás, majd a nagy autó megingott és darabokra zuzódva felborult.

VIII.

Megoldódik a titok

— Kövessem őket Louver-Clayburgba, főfelügyelő ur? — kérdezte Wessex rendőrbiztos izgatottan.

Mary Abingdon egy órával ezelőtt értesitette a rendőrséget és azonnal egész sereg rendőrtisztviselő indult el Brinn kérése szerint a megjelölt helyre. Wessex tulkésőn érkezett Scotland-Jardra ahhoz, hogy átvehette volna a csapat vezetését.

Még mielőtt a főfelügyelő válaszolhatott volna, megszólalt a telefon. Felvette a hallgatót.

— Hogyan? — kiáltotta. — Micsoda?

Még ez a máskor annyira nyugodt ember, aki hires volt hidegvéréről, sem tudta leplezni meglepetését.

— Persze! — mondotta. — Engedjék fel!

Azután Weselexhez fordult:

— Brinn van itt!

— Kicsoda? — kiáltotta a rendőrbiztos, aki szintén elvesztette önuralmát.

Lépések hallatszottak a folyosóról, kinyilt az ajtó és belépett Nicol Brinn, egy tiz évvel megöregedett Nicol Brinn. Foltos kabát és durva posztó-sapka volt rajta és bal karja fel volt kötve.

— Uraim — kezdte minden kertelés nélkül — eljöttem ide, hogy kimerítő magyarázatot adjak mindenről. Kérem, hogy gyorsiró jegyezze azt, amit mondok.

Kimerülten hanyatlott egy székre, amelyet Wessex tolt feléje.

Két perccel később már ott ült előtte a jegyzőkönyvvezető és a főfelügyelő várakozóan tekintett az amerikaiara.

— Kezdje el, Brinn ur!

— A vallomás, amit most tenni fogok, uraim, bizonyára egész hihetetlenül fog önöknek hangzani. Nyomatékosan hangsulyozom azonban, hogy az minden részletében igaz.

(Folyt. köv.)

FILM

Putty Lia egyszer kiesik az ablakon, egyszer beesik

Beszélgetés a müvésznővel legujabb balesetéről „Elég volt a botrányokból — Leszokott az ivásról

Tulzás lenne azt állitani, hogy *Putty* Liát valami nagyon imádják Berlinben. Ide ő tultemperamentumos. Jól ismerik — reklámot tud csinálni magának és gondoskodik arról mindig, hogy beszéljenek róla — de nem szeretik. A beckerbébis és antiberberes tempókkal Berlinben is fel lehet tünni, de itt messzire elkerüli a népszerüség azt, aki *igy* tünik fel. A spreeparti Athénben a Berliner népszerü, akit a szinpadon kivül seholsem lehet látni, elvonultan él és elvből *nem* ad *interjut* *még* a *Berliner Tagblatt*-nak sem. Putty Lia a *Varieté* amerikai sikere óta elismert sztar, de jó kritikát csak a megfizetett szaklapokban kap és a *Lord Satanes* cimü darabban ugy levágták, hogy a következő filmjét, a *Rablólovagot*, a belvárosi premiermozikban *be sem merték mutatni, mindjárt a költelken kerül szinre.* Nem igazságosak az ujságok vele szemben, egy hetilap például egyszer véresen nekimászott *a neve miatt.* Ha valaki beleszületik egy izléstelen névbe — irta az illető ujság — az szerencsétlenség, de ha valaki önként választ magának egy olyan nevet, mint a *Lia de Putty*, az egész tehetségtelenségét, affektáltságát, müveletlenségét rögtön elárulja ezzel. (Ebben van is valami. De szegény Juliska, ha valamiben ártatlan, hát a nevét illetöleg csakugyan az: tényleg Puttynak született, ismertem a papáját, alezredes volt és igy hivták.) Amerikai letörését is el nem titkolt káröröммel fogadta a közvélemény. Mulattak rajta, hogy hiába operáltatott le egy nagy darabot abból a testrészéből, amely *alapjában véve* kövérebb volt, mint azt az amerikai publikum egy filmsztártól elvárja. Kinevették, miért kudarccal tért vissza Európába. Rosz viccekct csináltak rá.

Azért, mihelyt megjött Berlinbe, rögtön leszerződtette a *Phoebus,* a cimszerepet játssza Wilhelm *Pfeyer* nagysikerü regényének filmváltozatában. A darab cime:»*Charlott etwas verrückt*«. Ez kellett csak a berlinieknek. Rögtön elkezdtek vicceket gyártani — it készülnek a világ legrosszabb viccei — hogy végre egy neki való szerepet kapott Putty Lia. Charlottot játssza, aki kissé hóbortos. Kissé kótyagos. Kissé bolond. És várták, szivrepesve, hogy mikor fog megint valami bolondságot csinálni, (olyat, mint kétéve, amikor kiugrott az ablakból), amivel igazolja a vicceket. A véletlen segitségére jött a közhumornak, néhány nappal ezelött *Putty Lia amikor éjféltájban el akart menni hazulról, a lépcsőházban beesett a házmester ablakába és az üvegcserepek felvágták az ereit.*

Egész Berlin röhögött.

»Charlott etwas verrückt«, mondták vigyorogva az emberek.

Élet-halál közt lebegett — irták a lapok — abba kellett hagyni amiatt a felvételeket.

Senki se hitte. Nem lesz az olyan veszélyes, ez volt a nézet.

És megszületett a vicc:

Ez a Putty egyszer kiesik az ablakon, egyszer beesik.

Pedig ezuttal *csakugyan elég komoly volt a dolog.*

Elmentem Putty Liához a szanatóriumba, hogy megtudjam hitelesen, mi történt.

A müvésznő még fekszik. Egész egyszerü kis szobában; a fotelek, szekrények, asztalok tele virággal és táviratokkal. A sveszter teát készit, citromot facsar a csészébe:

— Mit szól hozzá — ezzel fogad Putty Lia — *másfélliter vért vesztettem.*

— Nem látszik meg magán.

Ragyogóan ki van festve.

— Hát csak *nem* mutatkozhatok halottsápadtan a látogatóim előtt...

Ez is igaz.

— Mondja el, mégis mi történt? — kezdem kérdezni.

Felkönyökölt:

— Tudja az ugy volt... nahát egy borzasztó szerencsétlenség. *Biztos a jó isten büntetése.* Legrémesebb, hogy megint benne állok az ujságokban, hogy Putty Lia legujabb botránya. *Pedig arról teljesen letettem.* Ne mosolyogjon olyan gunyosan, hogy szavamra *más nő lett belőlem, azelőtt ittam, butaságokat csináltam, kiugrottam az ablakon,* de higyje el, egészen megváltoztam. *Amerika megtisztitott.* Elég volt a botrányokból. Leszoktam az ivásról is.

— A prohibició...?

— Szépen Minden házban van alkohol. Ha akartam volna, ujjé... Tudja, hogy félév óta nem ittam egy csepp szeszt? Mert megfogadtam. Most, hogy ez a dolog történt, az orvosok vörösbort akartak itatni velem... *én undorodom* a bortól, otthagytam, nem tudtam meginni.

Kidugja a paplan alól lassan a bal lábát. Gipszben van, olyan vastag a kötés, mintha egy elefántláb lenne benne.

— Jól néz ki, mi? Még soká tart, a mig ráállhatok. *Utólag megmondták* a doktorok, hogy elpatkolhattam volna. Rémes.

— Hogy történt a dolog?

— Már mondtam. Vagy nem? Szóval egész nap filmeztünk a Luna-parkban, a Wellenbad-ban, reggel kilenctől este *hétig, akkor hazamentem és lefeküdtem* egy kicsit, mert éjfélkor vissza kellett mennem éjjeli felvételre. Fél tizenkettőkor el is indultam, a komornámat nem akartam felkelteni, csöndesen autóért telefonáltam és sötétben lementem a lépcsőn.

— Miért sötétben?

— Mert a villany el volt romolva. Lent kopogtam a portás fülkéjének az ablakán, *hogy nyissák ki a kaput.*

Az elbeszélés ezen a ponton kissé homályos. Berlinben ugyanis minden lakónak van kapukulcsa, ugyhogy semmi szükség sincs a portás felkeltésére, viszont a portás nem is nyit este kilenc után kaput senkinek. Ha az ember otthonfelejti a kulcsát, mehet szállodába aludni. Józan ember nem is kisérletezik azzal, hogy a házmestert felkeltse, mert ez ugyis kilátástalan.

Minthogy azonban nem mint vizsgálóbiró voltam jelen, meg sem próbáltam a kérdést tisztázni.

— Hiába kopogtam, — folytatja Putty Lia — nem jelentkezett senki. Idegen voltam, egész napi strapa után, meg sietnem is kellett, tény, hogy méregbe jöttem és a lépcsőn erélyesebben megzörgettem lábammal az ablakot. Betört és én beestem.

— Szóval *belerugott az ablakba?*

— Nem rugtam, csak lábbal zörgettem és beestem. Az üveg csörömpölt... zzz... zzz... ezt hallottam és éreztem, hogy a lábamból dől a vér. Elvesztettem az eszméletemet és csak három nap mulva tértem magamhoz itt a szaniban. Alig tudták az orvosok a szivverésemet működésben tartani, annyi vért vesztettem. Ez volt az egész, na látja semmi botrány, semmi szenzáció, egy csapás. *Isten büntetése.* Még legalább két hétig fekhetek, aztán befejezzük a képet csupa közel-felvétellel, csak a felsőtestem lesz a képen.

— És aztán?

— Megyek vissza Amerikába. Már 18-ikán indulnom kellett volna, még nem járt le a szerződésem.

— Szerencsés utat. Aztán viselje kint jól magát!

Nevet és gyerekes grimásszal fogadkozik:

— Bácsi, kérem, jó leszek!

D. T.

Minden sorsjegy a betétnek legalább 40%-át visszanyeri

a 15. körben, vagyis az V. osztály kihuzásánál minden sorsjegy után, amely 500 dinár vagy ennél nagyobb nyereménnyel nem lett kihuzva,

visszafizetjük a sorsjegy bemutatójának a betét 40%-át,

vagyis 1/4 sorsjegy után 50·—, 1/2 sorsjegy után 100·— 1/1 sorsjegy után 200·—, 1 dupla sorsjegy után 400·— dinárt, miáltal a sorsjá ékban résztvevő esetleges kockázata is kisebbedik. — Ezen uj sorsjáték tehát **a legkulánsabb és a legbiztosaab is,** mert minden nyeremény levonásnélküli kifizetését az állam garantálja és azon ön is a legnagyobb eséllyel vehet részt, ha legalább 1 sorsjegyet rendel tőlünk. Vegye fontolóra tehát még egyszer azt, hogy a legszerencsésebb esetben a következő nyeremények érhetik:

Din. 4,200.000

vagy

4,000.000 3,800.000 3,600.000
3,500.000 3,400.000

Önt is érheti a szerencse, hogy e nyeremények bármelyikét az ön sorsjegye nyeri!

Sorsjegyárak:
1/4 25·—, 1/2 50·—, 1/1 100·—, dupla egész 200·— din.

Próbálja meg még ma nálunk a szerencséjét és rendeljen postafordultával!

»BRISTOL«

az S. H. S. állami osztálysorsjegyek árusitója

NOVISAD

Željezn'ča ul. 27. Telefon: 25—96

Kivánatra ingyenes utbaigazitás és hivatalos terv

12405

Szerkesztői Üzenetek

»*Anyakönyvvezető.*« *Minthogy ön* földi állampolgár, a Vajdaság területén kötendő házasságához a házassági törvény 113. szakasza és az állami anyakönyvekről szóló törvény 51. szakasza értelmében igazolni tartozik, hogy házassága hazájának törvényei szerint akadályba nem ütközik. Ez alól az igazságügyminiszter felmentést adhat. Ha tehát nem tudná igazolni, hogy házasságkötésének hazája törvényei szerint nincsenek akadályai, akkor forduljon az igazságügyminiszterhez ezért a dispenzációért. Azt, hogy korábbi házasságát felbontották, mindenesetre igazolni tartozik. Leveléből nem tudjuk megállapitani, hogy milyen alapon akar Pancsevón házasságot kötni, mert a házassági törvény 32. és az anyakönyvi törvény 47. és 48. szakasza értelmében a házasságot ott kell megkötni és kihirdetni, ahol valamelyik házasulandó fél rendes lakóhelye, vagy ennek hiányában tartózkodási helye van. Ha a lakóhelytől különböző helyen kötnek házasságot és ott még három hónap óta nem laknak, akkor a kihirdetést a legutóbbi rendes lakóhelyükön is eszközölniök kell.

10863

NÁTHA

valamint sok ragályos betegség ellen

„GRIPPOSAN"

(Törv. véd.) Dr. Besarović szerint

fertőtlenitő orrkenőcs

Kapható minden gyógyszertárban

Lerakat: Schützenapotheke München

Arko gyógyszertár

ZAGREB

I. R. Szubotica. A Jószív Egyesület — tekintettel arra, hogy sorsjegyeik 4 papirkoronával huzatnak ki — sorsolási listát jelenleg nem bocsát ki. Részünkről azt a tanácsot adjuk önnek, hogy forduljon direkt a budapesti Jószív Egyesülethez.

I. K. Sanad. A magyar konzulátus kiadja a vizumot két hónapra is és többszöri beutazásra is. A vizum dija minden egyes utazásra 120 dinár, ehhez még kezelési költség cimén hozzá kell adni cca 10 dinárt.

Kiutasitás. Novivrbáasz. A kiutasitottnak szabad magával vinni a butorait s a jogszabály szerint kell neki adni vagont is erre a célra. Azonban ennek a kijárása a vasutigazgatóságnál sok időbe kerül.

Dr. N. Az épitkezésekkel részletesebben a Privredni Pregled (Becskerek) mult hétfői száma foglalkozik Opsti pregleg cimü rovatában. A munka egyébként értesüléseink szerint csak januárban kezdődik.

Dr. Cs. J. Névtelen levelét megkaptuk. Finom modora lebilincselő. Egész nyugodtan aláirhatja leveleit, ugyis Önre ismerünk bennük. 2. A problémák elbirálói legtöbbször a szerkesztőségen kivül álló köztiszteletben álló személyek. Nekünk semmi befolyásunk nincs arra, hogy ki nyer s igy — bár Önnel érzünk, amikor konstatáljuk, hogy a levelében emlitett tulajdonságokkal Ön nagy mértékben rendelkezik, semmit sem tehetünk annak érdekében, hogy Ön nyerjen.

»**O Brien, Szombor.**« Sajnos, nem áll módunkban kérésüknek eleget tenni; amint a felsorolt nevekből láthatják, annyi megfejtés érkezett be, hogy ezekből kettőt-hármat kiválasztani nem lehet s éppen azért adtuk ki a dijakat sorsolás utján.

A. S. Szenta. Valorizáció: pénztartozások átértékelése, értéküknek felemelése. A valorizáció szükségességét a papirpénz nagy árfolyam csökkenése idézte elő. A mai papirpénz jóval kisebb értékü, mint a békebeli, illetve mint az aranypénz. Átértékelhető minden pénzkövetelés abban az arányban, amelyben a pénz, korona vagy dinár stb. csökkent a követelés keletkezésétől a tényleges fizetés időpontjáig. Törvénybe iktatva kevés országban van. Nálunk sincs valorizáció, csupán a részvénytársaságoknak van joguk vagyonmérlegükben a beszerzéseket átértékelni.

Margit és Kálmán. Örökbefogadáshoz az illetékes gyámhatóság hozzájárulása szükséges. Illetékes az az árvaszék, amelynek területén a kiskorunak községi illetősége van, vagy amelynek területén tartózkodik.

»Huszonnégyéves inas.« A tanonciskola látogatása alól csak akkar mentesül, ha igazolja, hogy középiskolát végzett; máskülönben nincs mód rá, hogy felmentsék.

M. E. V. A külföldi valutákban való biztositás tényleg tiltva van, de az aranydinárban való biztositás természetesen meg van engedve; maga a kincstár is aranydinárban számitja a vámtételeket. Azonban az aranydinárban való biztositás nem látszik rentabilisnak a társaságokra nézve, mert alig egy-két társaság vezette még be. Ami a fenti tilalmat illeti, ugy látszik, egyes, koncesszióval biró külföldi társaságok ugy játsszák ki, hogy külföldön állitják ki a biztositási szerződést, ami azonban tiltott dolog.

D. Gy. Szombor. Bernard Shaw-nak irhat minden közelebbi cim nélkül Londonba, pl. ilyen megjelöléssel: Mr. Bernard Shaw writer, author of »Man and Superman«, »Bank to Mathusalem« etc. London.

Egy régi olvasó, Temerin. A moziengedélyt a helyi közigazgatási hatóság adja meg, rendszerint három hónapra (játszási engedély).

Ajándékoknak

alkalmas márkás porcellánok, órákészletek, Goldscheider bronz- és márvány zobrok, valamint asztali étkezőkészletek LEGJUTÁNYOSABBAN beszerezhetők

Braća Kunetz

Karadjordjev trg 4. Goblein képkeretezés

S. J. Pacsir. Adófelebbezés tárgyalására mindenki névre szóló értesitést kap.

Ha leszáll a Dunán az éj. Az illető nőtlen, evangélikus vallásu.

U. M. E. Sombor. A kereskedlmi miniszter már több izben ismertetett u. n. valorizációs rendelete jogot ad a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak, hogy beruházásaikat, felszerelésüket felértékelijék s a felemelt értéknek megfelelően uj, ingyen részvényeket bocsássanak ki adómentesen. Ezzel a joggal élt a trbovljei szénbánya. A privát követelések valorizálására nincs törvény.

Erzsike, Fekotics. Uj lakóhelyén kell intézkednie az állampolgárság megszerzése iránt. Kiskoru csak szülői beleegyezéssel kaphat utlevelet.

1956. sz. előfizető. Jogvédő irodánk utján Beogradban utána néztünk ügyének.

K. A., T. Mosson otthon.

M. I. Apatin. A kérdést nem értjük. A dardliban nincs kontrázás. Nem alsójátékról van-e szó?

Egy előfizető, Szubotica. Ujságirósorsjegyek végett sziveskedjék a »Jugoslavenski Novinarski Klub«-hoz Beograd, Kralja Milana 43. fordulni.

»Szeretnék nyerni«, Szubotica. Mi nem kapunk ilyen kis helyiérdekü sorsjegyekről huzási jegyzéket. Sziveskedjék direkt a sorsjegykibocsátóhoz fordulni.

Bizánc X. Y. Budapest. Ahhoz, hogy jugoszláv állampolgársága megszünjék, kérelmeznie kell a belügyminisztériumnál a jugoszláv állampolgárság kötelékéből való elbocsáttatását és pedig annak a községnek utján, ahova illetékes. Ehhez igazolnia kell, hogy itt katonai kötelezettségének eleget tett, hogy adóit teljesen kifizette.

»Laci«. Vel.-Bečkerek. Az ilyen nagyfoku bizalmasság nem illik. Visszaélés a társasággal és kompromittálja a leányt.

DESANKA KREM

fiatalos, üde arczszín és tiszta, matt arcbőrt ad. Aki egyszer használja, más krémet nem használ többé

Saját érdekében próbálja ki

Készíti Stanislav Popović, gyógyszerész Velika Kikinda (azelőtt Máriaföldé)

Egyedárusitás HELLER ÉS VÁZSONYI VELIKA KIKINDA

11649

W. Noviszad. Zukor Adolfnak irhat a következő cimre: Adolf Zukor, Paramount Film Corporation, Newyork. U. S. A. angolul, németül és magyarul is.

»Dir« Csurgu. Az átvett összegért egyedül ön a felelős és azt megfizetni tartozik, azonban méltányos volna, hogy kárában üzlettársai is részesedjenek.

I. S. Vel.-Kikinda. A légnemü testek között a legkönnyebb a hidrogén. Legkönnyebben előállitható a vizből, amelyből az elektromos áram hatására kiválik. A világitógáznak is majdnem a felét teszi ki. Fizikai tankönyv nálunk nincs raktáron. De megrendelheti nálunk a következőket: Tangl Károly: Bevezetés a fizikába ára 65 dinár. Tangl Károly: Kisérleti fizika ára 100 dinár. Domán J.. Kisérleti fizika ára 20 dinár. Strauss Á.. Kisérleti fizika ára 85 dinár. Ugyancsak megrendelheti még a következő órás-szakkönyvet is. Rohonczi M.: Az óra szerkezete és javitása ára 25 dinár. Szállitás a pénz előzetes beküldése mellett, vagy utánvéttel. Minden könyvnél természetesen külön számitandó még a portó.

»Argentina 42.« Szerezzen az illető szlovenszkói községtől születési és illetőségi bizonyitványt és ezek birtokában forduljon a beogradi csehszlovák követséghez.

Példányonként vásárló Mol. Nincs joga visszagorombáskodni, ellenben joga volna becsületsértésért feljelenteni, azonban a legjobb, hogyha többet nem megy be hozzá.

J. G. Bašahid. A törvény szerint mint hadköteles csak akkor vándorolhat ki, ha a szüleivel együtt megy. Mindenesetre jobb, ha leszolgálja előbb a katonaidőt. Mint iparost, szivesen beveszik önkéntes szolgálatra, azonban a rendesnél hosszabb időre.

Keresztsorosrejtvény

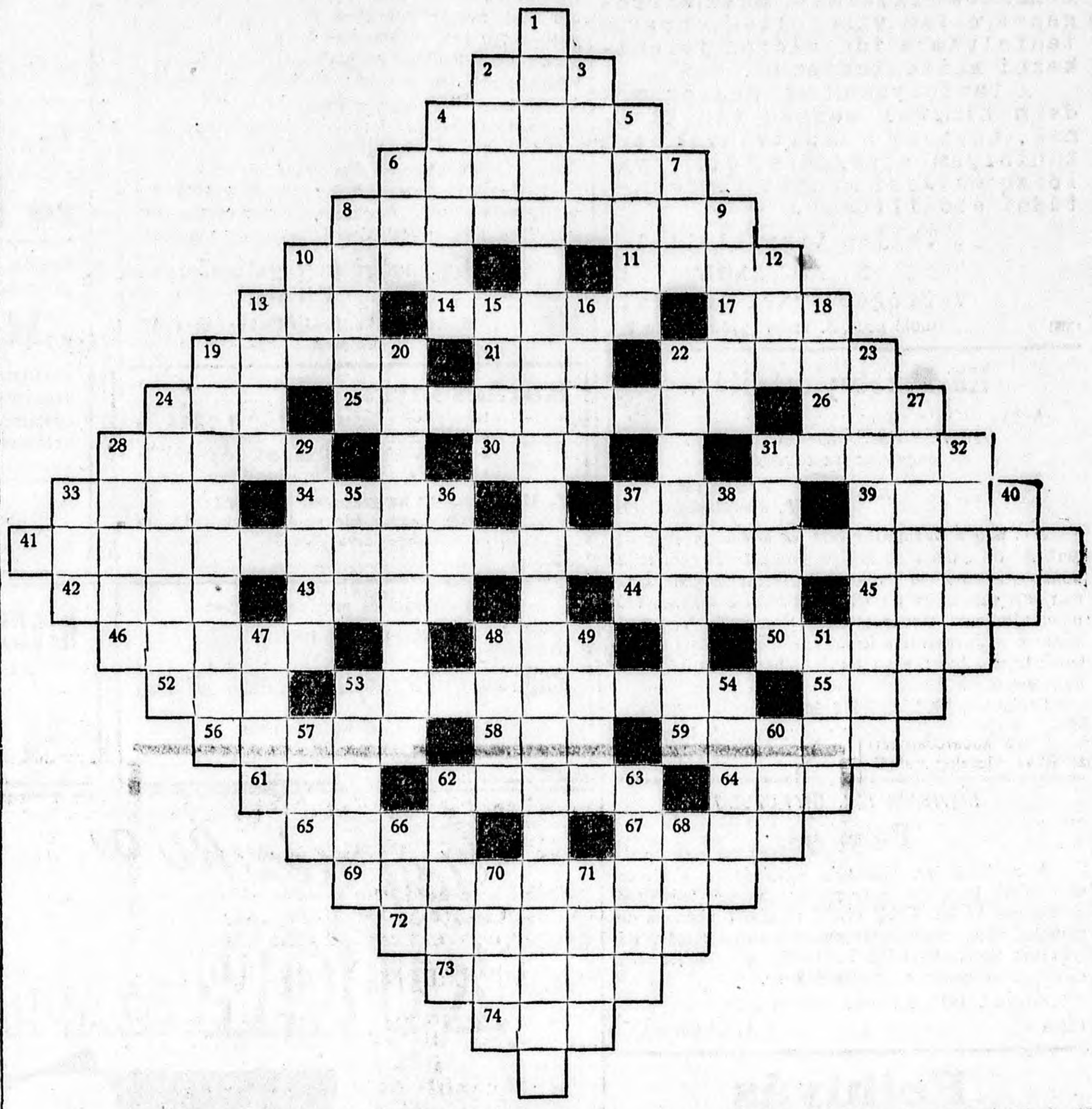

Vizszintes:

2. A 11., 22. és 41-ik számu vizszintes sorok utolsó betüi.
4. Annyi mint: főképpen, kivált.
6. India alkirálya, azonkivül egy themsementi angol város neve.
8. Igen tápláló eledel.
10. Spanyol férfinév.
11. Bemondás a ramsliban.
13. Ázsiai uralkodó cime.
14. Hulladékfa.
17. Ebben fogadnak.
19. Ilyen a fájdalom.
21. Kártékony féreg.
23. A dombnál is alacsonyabb.
24. Angol férfinév.
25. A kalauz kurjantja a végállomáson.
26. Parlagon terem meg.
28. Harapás étel.
30. Módhatározó.
31. Bibliai eredetü név becéző alakja.
33. A volt osztrák-magyar monarchia egyik volt külügyminiszterének egyik neve.
34. A veszprémi püspök.
37. Hires pestmegyei község.
39. »Izé« a német nyelvben.
41. Rousseau jelmondata (eredetileg Juvenális idézet).
42. Női becézőnév.
43. Kötőszó.
44. Buda német neve.
45. Visszafelé olvasva: az egész hányada.
46. Női becézőnév.
48. Nap szaka.
50. Csillagászati meghatározás.
52. Egy mindennapos kártyakifejezés helyes kiejtése.
53. Baranyai község.
55. Nem lát.
56. Ázsiai ország.
58. A 49-ik függőleges — utolsó betüje hiján.
59. Akinek üres a gyomra.
61. Görög néptörzs.
62. Fiume horvát neve.
64. Élet más szóval.
65. Ne bántsd ezt!
67. Testrész.
69. A mithos szerint minden halandók legszebbike, akit Zeus az Olympusra vitetett.
72. Igy is lehet »elzárkózni.«
73. A jég ilyen
74. Tenger — idegen nyelven.

Függőleges:

1. Arany János egy gyönyörü költeményének visszatérő sora.
2. Egy Mendelssohn-ouverture cimének egyik szava. (»Ruy...«)
3. Térd — idegen nyelven.
4. A sintér segédje.
5. »Között« — franciául.
6. Dolog — latinul.
7. A föld ősi istennője.
8. Hazudik — finomabb szóval.
9. Zsák anyag (utolsó betüje fölösleges.)
10. Hónap nevének röviditése.
12. Belső rész.
13. Ilyen a jég tükre.
15. Ez a rózsa csak ősszel virágzik.
16. Minden testnek van.
18. Volt német gyarmat Nyugat-Afrikában.
19. A piarista-rend megalapitójának előneve.
20. Magyarul: vélemény, velős mondás.
22. Igy halad a rák.
23. Zarathustra modern formákba öntött tana Bicsérdy mester szakmájába vágó előirásokkal.
24 Egy hires oceánjáró hajóóriás neve.
27. Hüvelyeseket, magvakat pusztító kártékony rovar.
28. Egy cipőkenőcs márkája.
29. Lámpaláz.
31. Város Hessen német szabad államban.
32. Helyhatározó tájszólás kiejtése.
33. Három egyforma mássalhangzó.
35. Női becézőnév.
36. Három egyforma mássalhangzó.
37. Japán egy hires nagy embere.
38. »A lila akác« irójának monogrammja.
40. Pályaudvar idegen nyelven.
47. Ritka férfinév.
48. Ilyen lap is van.
49. Házi szárnyas.
51. Rágcsáló.
53. Ezt teszi a fával — a 21-ik vizszintes.
54. Hegység Észak-Afrikában.
57. Isten háza.
60. Lyuk a jégen.
63. Délamerikai hegység.
66. Lásd 24-ik vizszintest
68. Külföldi pénz
70. Gyönyörü virág
71. A bacchánsnők örömkiáltása.

NYILT-TÉR

ÉRTESITÉS

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet értesiteni, hogy f. évi december 15-től kezdődőleg

állandó ingyenes himző-tanfolyamot tartok

a Rudić ucca 5. szám alatt lévő üzlethelyiségem különtermében, amely tanfolyamon bárki résztvehet és különösen felhivom mindazok figyelmét, akik varrógépet nálam vásároltak, hogy a tanfolyamra idejekorán jelentkezni sziveskedjenek.

A tanfolyamon az összes modern himzési munkák tanittatnak, ugyhogy a tanitványok ezen tanfolyam elvégzése után valóban müvészi munkát fognak tudni előállitani.

Teljes tisztelettel

S. AD. ENGL

varrógép gyári lerakata

12391 Rudić ucca 5. szám (gyümölcsplac)

Köszönetnyilvánitás.

Nagys.

Özv. DÉKICS SÁNDORNÉ urnőnek

gyógyszerész özvegye

SZUBOTICA

VI., Madjarska ul. 12.

A véletlen vezetett önhöz és áldom érte az Istent. Az ön csodálatos hatásu gyógyszerét nem teljes hónapig használtam és azóta a legcsekélyebb fájdalmat sem érzem, az ön »Reuma-szesz«-e makacs reumámat teljesen megszüntette. Szenvedő embertársaimnak gyógyszerét a legmelegebben ajánlom és felhatalmazom, hogy ezen levelem bárhol és bármikor nyilvánosságra hozza.

Szubotica, 1923. április 1-én.

Özv. Szabó Jánosné

12386 vasutas neje

NOVISADI IZR. HITKÖZSÉG

Pályázat

A novisadi izr. hitközség elöljárósága a hitközségi tagok 1928. évi maceszszükségletének fedezésére pályázatot hirdet. Csak olyan pályázók vétetnek tekintetbe, akik megbizhatóságukat igazolni tudják. Pályázatok legkésőbb folyó hó 19-éig, a hitközség elöljáróságához cimezve, nyujtandók be.

Novisad, 1927. évi december hó 7-én.

12298 *Az elöljáróság.*

Felhivás

Répics Vuko vendéglőjét (Kralja Petra ul. 6.) átvettem és felhivom mindazokat, akiknek a nevezett ellen követelésük van, hogy azt dr. Nikolić György ügyvédnél 8 nap alatt jelentsék be.

Szombor, 1927 november 29.

12331 **Briedman Árpád**

Hirdetmény

Felhivom a Szerbek, Horvátok és Szlovének Királyságának lakosságát, hogy leányomnak Kádár Évának palicsi (Báčka) lakosnak senki semmiféle pénzkölcsönt vagy más egyéb hitelt ne adjon, mert adósságaiért többé felelősséget nem vállalok és azokat többé nem fogom kifizetni.

Martonos, 1927. dec. 10-én.

12340 **Kádár Fábán**

Árverési hirdetmény

F. évi december hó 16-án délután 3 órakor Žalecen (Slovenia) a helyszinen Vinko Vabić žaleci lakos csődtömegéből a következő ingatlanok árverésen eladatnak: konfóraktárak a szükséges mellékhelyiségekkel, amelyek 972.892.50 dinárra vannak értékelve. A legkisebb ajánlat kitesz 648.600 dinárt.

Továbbá egy villa, amy 248.404 dinárra van értékelve, a legkisebb ajánlat kitesz 165.820 dinárt.

A fenti ingatlanok jó állapotban vannak és a pályaudvarral szemben fekűsznek.

Bővebb felvilágositást dr. Rakun celjei ügyvéd, mint csődtömeggondnok nyujt. 12317

Önkéntes árverés

Padén, vendéglő teljes berendezéssel, italmérési **joggal házzal** együtt a helyszinén f. hó 18-án lesz árverezve. Feltételek megtekinthetők Bergel Leónál Szentán. Fizetési feltételek kedvezők.

Beke József vendéglős **Padén**

Eladó birtok

Tolnában 800 hold és 600 hold, Nógrádmegyében 800 és 550 hold, Budapest közelében 2200 holdas erdőbirtok, 100 és 130 hold főuri, 300 hold uri birtok, Hontmegyében 280 hold, Fehérmegyében 900, 760 és 600 hold, Somogymegyében 520 hold, Veszprémmegyében 700 hold, Esztergommegyében 335 hold, Budapest közelében 160 és 130 holdas főuri birtok, Hevesmegyében 750 és 800 hold, Szolnokmegyében 600 és 180 hold, Baranyamegyében 430 hold.

Eladók: vidéki forgalmas gócpontban kitünő üzemben levő mezőgazdasági gépgyár, vas- és fémöntőde, jól jövedelmező hengermalom.

Bérbeadó birtokok: Békésmegyében 1100, Baranyamegyében 970, Tolnamegyében 700 és 800, Fejérmegyében 4000 és 600, Csanádmegyében 600 hold.

Gazdasági és Ingatlanforgalmi Vállalat

Budapest, V. Deák Ferenc ucca 12. I. Telefon T. 228—30

Karácsonyra

templomok részére **betlehemek, szent szobrok** fából faragva, müvészies kivitelben, **oltárok és szent sirok** a legolcsóbb árban beszerezhetők

F. Bachinger aranyozó cégnél

Subotica, Aleksandrova ulica 13. és Bene Sudarevićeva ulica 34.

9933

Szerb, német és magyar nyelvben teljesen jártas, perfekt

könyvelő, gyors-, gépiró és német levelező

irodai elfoglaltságot keres.

Cim Subotica, poštanski pretinac 87

12368

Utazói-ügynöki

állást keres fixfizetéssel és jutalékkal; esetleg jutalékkal és utiköltségmegtéritéssel agilis, jómegjelenésü, szerbül, magyarul és németül tökéletesen beszélő egyén.

Cim Subotica, poštanski pretinac 87

12300

Eladók:

1. **Teherautó** osztrák „Perl" gyártmányu 4½—5 tonnás, teljesen uj, villanyvilágitással.
2. **Félteherautó** amerikai Mason Round King gyártmányu, 1½ tonnás, kitünő állapotban. Ne mulassza el a kedvező alkalmat.

Ing. Okulić, Žabalj (Bačka)

12

Reumában szenvedők figyelmébe!

Reuma, izületi csuz, köszvény, fagyás, szaggatások stb. csakis az általam feltalált

„Reuma-szesz"

használata által szünnek meg teljesen, amelyért kezességet vállalok. — Több elismerő- és köszönő-levelem van találmányom kitünő hatásáról. Kapható a feltalálónál és egyedüli készitőnél:

Dékics Sándor

gyógyszerész özvegyénél

Subotica, VI., Madjarska ulica 12

11807

Nincs többé régi kerékpár, sem régi irógép

Az eredeti mintának teljesen megfelelő

uj zománcot

tesz rá szavatosság mellett

J. Andriška mechanikus,

Subotica, Jelašićeva ul. 9.

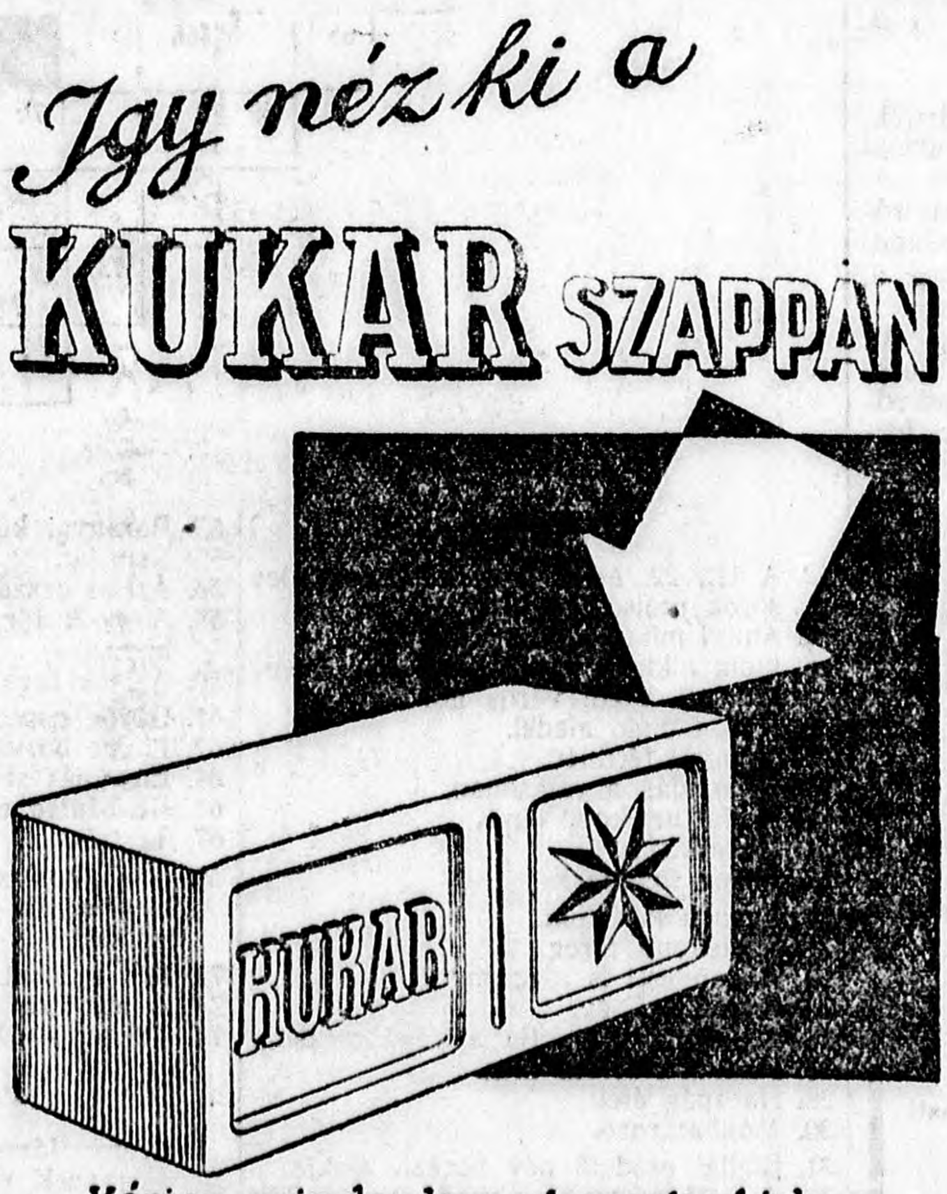

Kérjen mindenkor a kereskedésben, ahol vásárol,

KUKAR CSILLAG SZAPPANT

és ne hagyja magát félrevezetni, ha bárhogy is dicsérnek más szappant. A legjobb minőség a legkiadósabb feltétlenül ártalmatlan,

a KUKAR CSILLAG SZAPPAN

Sárga

köleskása

legolcsóbb árban kapható

NEUBERGER LAJOS

Senta

180

Dudás József

hentes- és mészáros

Subotica 11193

Naponta friss elsőrendü borjumarha- és sertéshus, háj, zsirszalonna, tiszta kisült zsir, friss kolbász és különféle felvágottak. Nagyban és kicsinyben, vizonteladóknak árkedvezmény Ügyes fiu tanulónak felvétetik

Legelegánsabb

divatcipők

Suboticán 1006

Koch Ármin

Jelašićeva ulicai (kiskápolna mellett) üzletében szerezhetők be.

Legszebb

karácsonyi meglepetés a fénykép

Müvészlapokat és nagyitásokat a legolcsóbban csakis a „RECORD"-fotoszalon készit Subotica, Aleksandrova ulica. Nem ettivel szemben)

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár bekuldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim

„Patent 608"

Cluj (Kolozsvár) 1622

1. sz. postafiókbérlet.

kiváló, prima minőség, szin és iz tekintetében vezető márka, prompt szállitható és előjegyezhető 1928 végéig

Képviseli:

Gabor Trafikant, Subotica

12185

Telefon 55 — **Karácsonyra** — Telefon 55

legfinomabb déligyümölcsök:

Narancs, Citrom
Boszn'ai szilva és dió
Szlavóniai papirhéju dió
Házi lekvár, méz és jam
Halkülönlegességek és konzervek
Valódi jamaika-rumok
Bel- és külföldi likőrök
Teasütemények

legolcsóbb bevásárlási forrása nagyban és kicsinyben

Klein Géza és Fiai cégnél

Subotica

12372

NARANCS

citrom, mandarin, maróni, mazsola, datolya, füge, jánoskenyér, aszalt szilva, dió stb. kereskedők és árusitók részére a legolcsób

Czeizler Károly cégnél

Szubotica

10529

Vigyázzon a pontos cimre!

Ne veszitse el a fejét

mert nem tehet rá bámulatosan olcsó kalapot karácsonyra. Áron aluli raktár-

kiárusitás

Megtekintés vételkötelezettség nélkül!

Holländer kalapszalon

Novisad, Jevrejska ulica 2 sz.

az udvarban

Szalon csak az udvarban!

PUDLER BERTA kalapszalónját

Aleksandrova ul. 11. szám alá helyezte át

A legujabb divatu Filz- és bársony kalapok, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig kaphatók.

12020

Butorok

mélyen leszállitott árakon

ERDÉLYI ANTAL

lakásberendezési vállalata

Subotica, Szudarević ulica 4.

(Klein Géza mellett.)

12530

REUMA

Köszönőlevél

„Radio Balsamika" laboratorium

Beograd

Kosovska 43.

Nagyon kérem, hogy legyen szives a RADIO BALSAMIKA készitményből nekem mintát küldeni. Két betegemnek rendeltem ezt a szert és mindkettőnél a legkiválóbb gyógyeredményt értem el.

Podgorac, posta Zlot, 1926, február 25

Dr. M. Nagorni

a bőr- és nemibetegek rendelő főorvosa

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, árusitja és postai utánvéttel szállitja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika" laboratoriuma** *Beograd, Kosovska 43. A gyógyszer minden jobb gyógyszertárban és drogériában is kapható.* 12085

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR

a mai nappal veszi kezdetét

SZÉKELY DIVATÁRUHÁZÁBAN

Célom a legjobb minőségeket nagy választékban olyan olcsón adni, ami a mindennapi forgalomban elképzelhetetlen

140cm széles szövet — **26** dinár

női és gyermekruhára, kiváló jóminőségü 15 különböző mintában métere

140cm széles szövet — **55** dinár

női és gyermekkabátokra 12 féle mintában, métere

1 vég vászon — **105** dinár

12 méteres, minden célra igen alkalmas

SELYEM — **28** dinár

különböző kockás mintákban, igen tartós métere

Zsebkendők — **2'50** dinár

férfiaknak és gyermekeknek egyaránt alkalmas darabja

Szövet, selyem — **1/4** árban

és különböző maradékok

A többi téli áruk, ugymint szövetek, bársonyok stb. a vásár ideje alatt lényegesen leszállitott áron kerülnek elárusitásra!

Tekintse meg kirakataimat és meg fog győződni az áruk jó minőségéről

Eladó

egész SHS. területen jól bevezetett, közszükségleti cikk gyártásával foglalkozó, rentabilis

középbácskai iparvállalat

esetleg üzembővités és a rentabilitás fokozása végett 1½—2,000.000 dinár tőkével azonnali belépésre

társ

kerestetik. A gyár üzemben bármikor megtekinthető. Érdeklődéseket „Bőr" jeligére Radio Reklam Jugoslavija hirlelludósító iroda Subotica, po tafiók 48. továbbit.

12418

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!

Kérjék azonnal könyvemet a

uj táplálkozási müvészetről,

amely már annyi ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszünik, a testsúly gyarapszik és a folyozatos elmeszesedés a betegséget megállitja. Az orvosi tudomány

komoly emberei

igazolják módszerem kiválóságát és azt szivesen alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfog ehhez a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen

kapja meg a könyvemet, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kiadóm mindössze csak

10.000 ingyen könyvet

küld szét, irjon tehát még ma, hogy Ön is azok közé a szerencsések közé tartozzék, akik könyvemhez hozzájutnak.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln

Ringbahnstr. 24. — Abt. 859. 3316

Értesitem a t. vevőimet és az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy

filc- és bársony-modelljeimet

áruraktáram tulzsufoltsága folytán olyan olcsón árusitom, amilyen árban sehol sem vehet csak egyedül „Eszterkánál" (a korzón)

Legnagyobb választék. Legkülönlegesebb modellek

Tekintse meg kirakataimat!

3427

Butorszövetek

brokát, damaszk, plüss, matrac- és rolettagrádli, afrik, rugók, szegek

és mindennemü kárpitoskellék a legolcsóbban

I. Omerzo i Drug, Zagreb

Petrinjska ulica 3 — az udvarban

NAGYBAN! KICSINYBEN!

10479

Külföldi

fournirokat, parkettát

eredeti gyári árakon szerezhet be náluink

Komisiono skladište

SLAVONIJE D. N. D.

GUSTAV FISTER ml.

Subotica, Fra Ješe trg 6

1187¹

PAPPNÉ

kozmetika és manikürszalon, Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3.

Törvényileg védett valódi Pompadour kenőcs mely egyedülli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és pattanások ellen. Árusitás és postai szétküldése utánvétel.

Butorokat

ebédlő, háló, uri szobaberendezéseket,

portálokat

legelőnyösebben szerezhető be

Domján Valentin

butorüzemében

Subotica, Zrinjski trg 11

5 97

HADNAGY

asztalosmester készit épületmunkát. Festett butorok állandó raktára.

Javitásokat vállal. SUBOTICA

1575 Petrogradska u. 6

ELADOK

használható vasakat, transmissiókat, csapágyakat, 2 drb. uj 8 m.-es 25-os traverzt, felvonószánt, géptisztitórongyot, stb.

Zoltán Engelsmann

Oslobodjenje ul. (Zentai) 138

Telefon 5 96

Autóbusz-közlekedés 1077

ABLAKÜVEG

minden méretben legolcsóbban kapható

Drag. Obradović

üveggyári lerakat

Beograd, Knez Milana ulica 31.

Uroševa Pivnica

HA

8802

kárpitos munkára van szüksége forduljon bizalommal

FARKAS kárpitoshoz

Subotica Zmaj Jovin trg (Minerva palota mellett.)

Ahol már heti részletfizetésre kaphat sezlont, madracot.

Zongoravevők! Vigyázat! Zongorát vagy mást ha gyszert csakis szolid, megbizható helyen vásároljunk! Részletfizetésre is. Olvasóink figyelmébe ajánljuk Truppel Béla hangszerkészitőt Novisad, legrégibb és legnagyobb S. H. S szaküzlet. 3790

Előljárók!

Az 1900. évi XX. t. c. alapján képesitett okleveles jegyző, nagyobb község aljegyzője, az összes jegyzői ügyvitelben tökéletesen képzett józan életű 42 éves, családos, csupán a hivatalának élő egyén, községi, esetleg adóügyi jegyzőnek ajánlkozik.

Cim: „Diplomás jegyző" Sombor, Bácsmegyei Napló fiókkiadóhivatala.

SIRKÖVEKET,

temetőiutánvezéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindennemü munkákat legolcsóbban vállalja

Pauk Gáspár

kőfaragó, Subotica

Somborski put és Gabonapiac sarok 61

Előnyomdát

legujabb rajzokkal jól szortirozva legolcsóbban szállit

Bleier Márk

Első Jugoszláv Előnyomda Berendezési Gyára

Senta

9247

KUN'S

KLISCHE

FABRIK

BEOGRAD · PRIZRENSKA 15

FEINSTE AUSFÜHRUNG

NIEDRIGSTE PREISE · PROMPTE LIEFR.

EILIGE BESTELLUNGEN DIREKT AN FABRIK ZU SENDEN

BEOGRAD-VOŽDOVAC

VOJVODE STEPE 86.

D. M. C.

legnagyobb raktár

AVRAM KAJON

Sarajevo, Prestonasalj. Petra 26.

11486

L E

a kötéssel és nyissák ki már egyszer szemüket, ne vásároljanak oly üzletben ahol silány árut drága pénzért ajánlanak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot és irjon mindjárt a több ezer ábrás képes árjegyzékért R. Stermecki nagyáruházába Celje, 27 szám Slovenija, ahol csodálatos olcsó árakon talál ruhanemüt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, gramofonokat, borotvákat, toilett, divat és sok más diszmütárgyat. 500 dináron felüli rendelések bérmentve. Ha az áru nem felel meg, kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

1661

JUNIPER

ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál **hatásosabb**

Győződjön meg róla. Kérjen a füszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leirással

Mr. Alfred Blum Subotica

1281

Hócipők, galoschnik, autógummik

szakszerü és gyors javitását a legolcsóbb árak mellett vállalja

Weigand & Co. Subotica

gummivulkanizáló üzem Telefon: 4—47

11591

Molnár István Subotica, Sudarevićeva ul. 28. sz.

11074

Borotva-, mü- és homorakőcsiszoruldája és acéláru-raktára

SZENTI és VIRÁG

épület-, mübutorárugyár

Subotica, B. Sudarevićeva 54-56. Telefon: 3—83

Készitünk: mübutort, épület-, portál- és üzletberendezést stb.

Saját telkünkön legmodernebbül megnagyobbitott üzemünkben kész butorokat és parkettát raktáron tartunk.

Kérje dijmentes árajánlatunkat s versenyképes, olcsó árainkról meggyőződhetik 3451

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ERETTSÉGIRE

a legjobb sikerrel készit elő

GALGOCZY TANINTEZET

BUDAPEST

Mária Terézia-tér 3

10518

Préselt széna

prima

vagontételben legolcsóbb árban kapható

Ladislav Ferber

Podravska Slatina

12330

Uj motorkerékpárok

6000 dinártól felfelé

uj és használt, luxus és teherautók, valamint omnibuszok a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **kaphatók**

Specialis Autómühely, Novisad

Sibinjanin Janka ulica 22 11903

Vigyázat! Vigyázat!

HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, cakis előrendü gyártmányok Hegedük, Harmonikák, Fa- és Rézfuvóhangszerek Gramofonok, világhirü **„His Master's Voice"** és **„Columbia"** angol gépek, legujabb felvételü angol és amerikai Tánclemezek, ugyszintén hires Müvészlemezek nagy választékban kaphatók rész etfizetésre is

3791

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészitőnél

NOVISAD

Viszontelárusitóknak árengedmény. Fenti hangszerekről különkülön árjegyzékkel szolgálhatok

---

Karácsonyi ajándékok legolcsóbb, legjobb és legválasztékosabb beszerzési forrása a

Hercl drogéria, Subotica

Szenzációsak a Haubigant—Cotty—Chamlain Caron, Hudnut, Piver, Roger Gallet, stb legujabb pouder és parfume kreációi

LEVELEZÉS

Zeneszerző megzenésitendő dalszövegeket kér »Nota« jeligére. 12288

Richmond. Szeretném mindenüvé elkisérni: ki a hamuszürke ködből az élet ölelő melegébe... Álmok, emlékezések, vágyak fáklyái riognak ujra és ujra...

Fiatal uriember keresi oly független igaz és széplelkü hölgy diszkrét ismeretségét ki hajlandó volna őt könnyelmü elhatározásától megmenteni. — Leveleket »25.000« jeligére a kiadóba kérek. 12376

Három csinos, szőke leány levelezni szeretne szellemes 28—38 éves komoly intelligens urakkal, téli szórakozás céljából. Leveleket »Zenit«, «Leda« és «Psyche« cimre kérünk a kiadóba. 12395

Mist, Faust! Jöjj haza azonnal, pénzes és más fontos levelek érkeztek. Feri!

Idősebb vagyonos uriember ismeretségét keresi harminc éves asszony. Leveleket »Aki mer az nyer« jeligére a kiadóba kérek. 12409

Babaklinika

Mindenféle baba javitása törött fej, láb, kéz, törzs kicserélése. Paróka bármely nagyságban és szinben. Vidéki megrendelések azonnal elkészitve. — Szinházi paróka-kölcsönzés **Lagner J.** uri és nőifodrász, Subotica, Pašićeva ul. 6

Tanulólányok felvétetnek

HÁZASSÁG

Nem hozományt keresek, hanem szeretni tudó egyszerü, a háztartást és a családi életet kedvelő egyszerübb, 24—28 éves, lehetőleg izraelita leányt, elvált vagy özvegyet. Bácskai nagyközségben, jólmenő üzlettel és berendezett lakással biró, válófélben levő kereskedő-iparos vagyok. Csak teljesen kimeritő, lehetőleg fényképpel ellátott leveleket kérek »Mindkettőnk boldogsága« jeligén a kiadóba kérek. 12179

Hozományt nélkülözhető urak! Vajjon akad-e Önök között olyan jellemes uriember, aki boldoggá tudna tenni egy arra érdemes 37 éves, r. k., csinosnak és helyesnek mondott, gyermektelen barna özvegyasszonyt. Odaadó jó feleség és szerető-gondos anya tudnék lenni. A szalonban épen ugy megtalálnám a helyemet, mint a baromfiudvarban és méhesben. Jó szivem és lelkemen kivül négy szoba berendezés és elsőrendü, jó időkből való kelengyém van. Oly uriemberek, akik rendszerető kis feleség után vágyódnak, küldjék leveleiket »Erdő 360« jeligére a novisadi főpostára poste-restante melyet e lapban okvetlen jelezni kérek. 12260

Sürgősen nősülne biztos jövőjü, 26 éves, intelligens, keresztény utazó, nőül venné azt a nem idősebb leányt vagy gyermektelen özvegyet, aki 50.000 dinárral kitünő csemege és gyarmatáru üzletbe betársulna. Csak komoly és fényképpel ellátott leveleket veszek figyelembe. Ajánlatok Ivanov vasuti trafikoshoz, Szenta intézendők. 12402

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 11944

Fiatal bácskai földbirtokos uriember vagyok s ismeretség hiányában keresem széplelkü nők komoly ismeretségét házasság céljából. Csak teljes cimü leveleket fogadok el »Nem hozományvadász« jeligére a kiadóba. 11995

Nemzetközi házasságközvetitő iroda minden megbizásnak pontosan eleget tesz. »Ámor« házasságközvetitő iroda Temesvár, Románia, Kossuth Lajos ucca 21. 11993

FOGLALKOZÁS

Állandó foglalkozásra ügyes rövidárus segéd azonnali belépésre felvétetik. Engler Albert harisnyakirály, Szubotica. 12410

Raktárnokot keres nagyobb malom. Ajánlatok Radio Reklam Jugoslavija hirdetőirodához Szubotica. Postafiók 48 küldendők. 12413

Női és férfi alkalmazott felvétetik fogorvosi rendelőmben. Subotica, városházzal szemben. Strosmajerova ul. 8. Huspiac. 12295

Németül beszélő perfekt szakácsnőt keres a villanytelep igazgatója. Jelentkezni lehet délelőtt a telepen. 12404

Kertészt keresek, ki a szőlőmiveléshez is ért. Pecze Ferenc, földbirtokos, Mali-Idjoš. 12062

Varrónő felsőruha és gyermekruha varrását nagyon olcsón vállalja, esetleg házba is megy. Cimeket a kiadóba kér. 12374

Házmesternek fölvétetik gyermektelen házaspár. Paje Kujundžića ulica 31. 12390

Bejárónő, aki mosást is vállal kerestetik. II. Česka ul. 53. 12383

Figyelem! Képviselők, akik értékpapirok részletre való eladásával foglalkoznak vagy azzal foglalkozni óhajtanak, saját érdekükben azonnal adják meg cimüket. Szenzációs, uj kedvezmények, amelyet egyetlen egy hazai intézet se nyujt. Állandó szép keresetre csak nálunk tehet szert. Zorić & Pivčević, Split, Marmontova 3. 12377

38 éves zsidó nő, ki két évig házvezetőnő volt, beszél magyarul németül, keveset szerbül is alkalmazást keres azonnali belépésre. Molnár Ilona cimre Sombor postrestant. 12359

Kéményseprősegédet keresek január 1-i belépésre. — Szabó Ferenc, Bačka Topola. 12274

35 éves, német intelligens özvegy állást keres gyermekek mellé. Beszél még magyarul és egy keveset szerbül. Cim: S. Józsefné, Apatin 1778/a. 12278

Levelezőpartnernőt keresek téli estéim unalmának elüzésére. Teljes cimü leveleket »Bandi« jeligére kérek. 12289

Francuski, nemački, srpski i matematiku poučavao bih učenike nižih razreda srednjih škola, sa garancijom uz umeran honorar. Pozvati na dogovor pismom. Adresa: M. S. Matović Harambašićeva 16. 12284

Intelligente Erzieherin wird sofort aufgenommen. Advokat dr. Wilheim, Subotica. 12396

Keresünk azonnali belépésre elsőrendü szakmunkást, ki keménygallér vasalását, fényezését kifogástalanul végzi. Bačkai i Drug, Staribečei. 12226

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Egyetlen hanglemez

mellékzörej nélkül!

Megjelent a

Columbia hanglemez-áriegyzék

1928.

90 oldalas terjedelemben, amely magában foglalja az összes COLUMBIA tánc- és művészlemezujdonságokat.

Redu'ált árak!
Eladás részletfizetésre is!

Kérje azonnal ezt a lemezjegyzéket, hogy

karácsonyi ajándékait

idejekorán beszerezhesse a főlerakattól

S. AD. ENGL Subotica, Rudićeva ul. 5

Fióklerakatok:

Zagrebban S. AD. ENGL Gundulićeva ul. 8
Novisadon EXPRESS J. Horvat, Pašićeva 19
Somborban SZIKLAI BÉLANÁL

Képviseletek az ország minden részében.

12090

Önálló irodavezetést elvállalna 10 éves gyakorlattal biró és kitünő referenciákkal rendelkező tisztviselőnő. Szives megkeresések: Radio Reklam Jugoslavija hirdetőirodához Szubotica küldendők. 12347

Sertésvágást, husfüstölést vállal Kopunović János, Sudarevićeva ul. 74. 12334

Dr. Mirko Blum, fog- és szájbetegségek szakorvosa, rendeléseit Szuboticán a városházzal szemben, — Strosmajerova ul. 8. (Huspiac) megkezdte. Női alkalmazott és kifutófiu felvétetik. 12295

Nevelőnő, intelligens, perfekt szerb-horvát és német nyelvismerettel és zongoratudással, nagyobb leánygyermek mellett keres állást jan. 1-től. Cim a noviszadi kiadóban. 12250

Irodai gyakorlattal rendelkező, rend és pontosságot szerető, szerbül tudó tisztviselőnőt azonnali belépésre keresünk. Ajánlatokat: Radio Reklám Jugoszlávija Szubotica, postafiók 48. cimre küldendők. 12147

Utazók, kik papirkereskedéseket látogatnak, jutalék ellenében minden országrészre kerestetnek. Amatőrfényképészek előnyben. »Rotograph« képeslapgyár, Novivrbas. 12174

Biztositási tisztviselőnő, 9 évi gyakorlattal, perfekt könyvelő, szerb, magyar tudással állást keres. Szives megkeresések Rádio Reklam Jugoslavija, hirdetőirodához Szubotica küldendők. 12346

Sertésvágáshoz szakembereket küld, valamint modernül berendezett füstölőjében füstölést vállal garancia mellett Korhec szalámigyár, Paje Kujundžića ulica 128. 12293

Kertészt keresek, ki a szőlőmiveléshez is ért. Pecze Ferenc, földbirtokos, Mali-Idjoš. 12062

Sapkamester elsőrendü munkaerő, férfi vagy nő mindennemü sapkakidolgozására és az üzem vezetésére kerestetik. Ajánlatokat Schmolka hirdetőirodába Noviszad küldendők.

Zongorahangolásokat, javitásokat tizévi bécsi elsőrangu zongoragyáraknál vezetőállásban szerzett tapasztalatok alapján szakszerüen végez Szilvásy Ferenc, Wilsonova ul. 36. Vidékre meghivásra elmegy. 12216

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk. és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban.

Egy könyvszakértőre lesz szüksége irjon: Noviszád, Postafiók 75 cimre. 11242

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 90 drb választott mangolica fajmalac és két négyes ökörfogat. Reök gazdaság Horgos. 12356

Eladó gyümölcsüzlet, esetleg kávémérés is lakással. Házaspárnak is alkalmas. Cim a kiadóban. 12379

Narancs és citrom közvetlen behozatal Olaszországból, Cataniából, legolcsóbb beszerzési forrása, továbbá mindenfajta alma legolcsóbb áron. M. Tučić, Petrogradska ul. 2. 12378

Kis ház három, esetleg egy kapa földdel, eladó. Majšanski vinogradi 36. Ferrumgyár mögött. 12333

Egy jó töltögépet megvételre keresek 8-10 kg teljesitőképességgel. Piuković mészáros Bajmok. 12414

Keresek 24—35 HP Ford traktort és 18—20 HP szivógázmotort. Ajánlatokat a gyártmány és ármegjelöléssel kérek. Pfeiffer Pál Bajmok, Zrinjska ul. 2. 12415

25.000 darab 2 éves sárgabarackfa és 1000 őszibarackfa finom magról áthelyezés miatt eladó, nagyobb vételnél 1 dinárért. Kertekben, gazdasági udvarokban is nagyon megfelelő. Körösi János, Subotica, Požečka ul. 15. 12385

Eladó három komplett cséplőgarnitura magánjáró., elevátorokkal teljesen átjavitva, több motoros morzsoló, egy Hofherr-elevátor, egy 3 méter hosszu esztergapad, Janica Mudrinszki gépmühelye, Srbobran. 11357

Olcsón eladó Ford szállitóautó, Ford személyautó, 5—9 HP Benz kompresszornélküli Dieselmotor és különféle más motorok. Reichel gépmühely, Novisad. 12361

Földbirtok, mindent megtermő, vizmentes, vasuttól egy kilométerre, 130 hold épületekkel, felszereléssel, holdanként 6500 dinárért eladó. Előjegyzek birtokokat házakat, vendéglőket, gépeket eladásra, vételekre haszonbérletre. Legolcsóbb pénzforrás! Válaszbélyeg. Bodor Lajos, Veliki Bečkerek. 12368

Kaszálószéna prima, préselve, valamint takarmánynak való prima zabszalma és buzaszalma minden mennyiségben mérsékelt áron kapható. A. Schetterlein Osijek-Donji Grad, Gvozdena ulica 31. 12272

Modern ház nagy telekkel eladó. Save Tekelije ul. 48. 12281

Telecskán a piactéren jóforgalmu vendéglő más vállalat miatt szabadkézből eladó. — Érdeklődni lehet Ackermann József vendéglősnél, Telečka 12389

Nagy tükör aranykerettel eladó. VI., Zrinjski trg 19. 12388

Két drb »Sreća« kiházasitó egyesületi könyv a befizetett összeg feléért eladó. Cim. Csantavir, Szent Antal ucca 11. 12375

Sillerbor buckai sajáttermés 50 litertől lt-ként 7.50 dinár, nagyobb vételnél árengedmény. Kapható: Kiss István, Majšanski put 93. 12384

Jóforgalmu füszerüzlet házzal együtt eladó. Érdeklődni Kopitarova ul. 22. 12344

Jókarban lévő báránybéléses férfi télikabát opozongallérral és két öltözet férfiruha eladó. Cim a kiadóban. 12371

8 HP, Clayton-Schutleworth jó karban levő, láncos magánjáró cséplőgarnitura minden elfogadható áron sürgősen eladó. Varga György, Bačko Petrovoselo. 12328

30—35 HP Asztra-szivógázmagánjáró, 54 collos golyóscsapágyas cséplővel, 15 éves, ára 80.000 dinár. Bővebbet »Agrikultura« Sombor. 12326

Autótulajdonosok! Soffőrök! Vásárolok legjobb árban régi, használt autógummikat. Cim a kiadóhivatalban. 13397

Olcsón eladó egy 6 részü szabadonlengő sikszita, egy dupla Refomr, egy rentabel No 2., két darab 8-as Ganzhengerszék, 2 darab detásér transzmissziók, felvonók és más malomfelszerelés. Érdeklődni lehet Mező Istvánnál Temerin 12333

Virágméz, garantált tiszta 50 kg-os kannákban utánvéttel 1.100 dinár franko állomás Borovo. A pénz előleges beküldése mellett a vasuti fuvardijat fizetem. Franjo Koller, méhész, Borovo, Vukovar mellett. 12337

Cukrászok! Használt, jókarban levő habverőgépet keres megvételre Suboticai Ipartestület. 12332

Gumi- és combiné-füzők fehér és szines, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné, VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Háztartási és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők: Edények, sziták, kosáráruk, alpacca evőeszközök, kefeáruk, lábtörlők nagy választékban **Ehrenfreund** Géza üzletében, Subotica, Rudić ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Gőz és motoros cséplőgarniturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vizvezetéki felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

Használt járgányt megvételre keres Transport d. d., Subotica. 12291

Jó bor, olcsó bor fehér és veres bor, egy-két éves ötven-száz hektoliter eladó Rottenhéber Péternél Szanádon. 12323

Füszerüzletet forgalmas helyen átvennék. Cim a kiadóban. 12271

Malom két pár kővel buzának és kukoricának, 10—12 HP szivógázmotorral eladó és naponta üzemben megtekinthető Misa Franznál, Šefkerin, Pančevo mellett. 12277

Vágólovak jó kondicióban, harminc darab olcsón eladó Diener Nándor gazdaságában, Crvenka. 12310

Gyógyszertár, jól berendezett, nagyforgalmu lakással és minden kényelemmel ellátva, nagyobb vajdasági városban eladó. Jól bevezetett export-üzlettel együtt, vagy külön, esetleg társulás. Ajánlatok »Gyógyszertár« jeligére a kiadóhivatalba. 12254

Relief festékek és hozzávaló porok kaphatók Garamszeghy Dezsőnél, Novivrbas. 11066

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza. **aranyórák, láncok, ezüstbot és óra, aranygyürük, briliáns és gyémántgyürük, aranytmérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb irógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis.** 9459

Autórendszerü 10 HP magánjáró német gyártmányu favágómotor szalagfürészszel cirkulárral és baltázóval üzemképes állapotban eladó. Apró Ferenc Senta, Beogradska ulica 27. 12164

Eladó vagy bérbe kiadó II. kör, Simina ul. 3. ház 2 szabad lakással. Bővebbet Sokolska 6. 12195

Villanyerőre berendezett hentesáru gépek teljes műhely felszereléssel eladó. Özv. Szabadosné Szubotica, Derolačka ul. 2. — Ugyanott egy nagy raktár esetleg műhelynek — egy kétszobás udvari lakás és egy jégverem kiadó. 12204

Hat lánc jóminőségü föld Palicson dr. Vass ügyvéd és Šarčević (Kučera) Iván szomszédságában eladó. Érdeklődni dr. Sóti Imre nyug. városi főügyésznél Stara Kanjižán. 12201

2 dinár a cukrászsütemény, 55 dinár kg-ként a teasütemény. Sácé cukrásznál IV., Vilsonova ul. 44.

4 darab gőz- és traktoros-cséplőgarnitura olcsón eladó. Splena József Pančevo. 11911

KORZO MOZI

Vasárnap utoljára

Aranyásók halálvölgye

wild-west kalandorfilm

Hétfőtől szerdáig

VALENCIA

spanyol románc Jose Padilla dala után. — Főszereplők:

Mae Murray Roy D'Arcy

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára

Megjött a gólya

Harold Lloyd

Szeretkezések

Schnitzler drámája

Hétfőtől

ORLOV

Svet. Petrovics világfilmje

Ének és ba'a'ajka kisérettel

Előadások kezdete naponta mind két moziban 4, 6 és fél 9 órakor

Megszünt a reuma!

20 évi kisérletezés után feltaláltük Berlinben a reuma egyetlen biztos gyógymódját,

EUFOSYL-PARAFFIN

burkolás a legrégibb reumát, csuzt, köszvényt, fagyott és merev tagokat néhányszori kezeléssel garanciával meg elit

MEGGYÓGYIT

Elismerő és köszönőlevelek igazolják a kezelés csodálatos s gyors hatását

SOVÁNYITÓKURÁK a test bármely részén Diszkréció! Dijtalan prospektus! Bérletrendszer! Vidékieket soronkivül kezelek!

PARAFFIN-THERAPIA

Dr. Vécsey Jenő

Lifka-mozi épület

11504

Lejár a határidő

december 15-én

TENNER OPTIKUS

hirdetési pályázatára

A három legjobbnak talált hirdetés a karácsonyi számban e helyen fog megjelenni és e hirdetések igazolt szerzői a jelzett ajándékot átvehetik

TENNER OPTIKUSNÁL, SUBOTICA Korzó 11.

KÜLÖNFÉLE

Egy szoba-konyha azonnalra kiadó. III., Banatska ul. 10. 12381

Teljes ellátást kaphat jó házból való leány vagy fiu egészséges lakásban. Cim a kiadóban. 12408

Főtéri házban egy kétágyas butorozott szoba kiadó. — Cim a kiadóban. 12187

Téglagyár bérbeadó 1928. évre. Érdeklődni Schorer és Müller, Saj. Sv. Iván. 12393

Szép tágas különbejáratu uccai szoba házaspárnak konyhahasználattal azonnal kiadó. Masarikova 32. 12364

Garay Elza, divatszalón, Aleksandrova 11., a külföldi divat tanulmányozására hosszabb időre külföldre utazott. 12087

Minden ipar- és gyár részére alkalmas vi vezetékkel, ipari villanyárammal berendezett nagy modern

műhely

amely áll 3 gyárhelyiségből, 3 nagy irodából, raktárakból és házfelügyelői lakásból

Subotican, a város belterületén

január 1., vagy febr. 1.-re **kiadó, esetleg eladó** 12265

VÁROSI MOZI

Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap, Hétfő

Európa lángokban

(A nagy szüret)

Az emberiség tragédiája

Szereplők:

Dolores Del Rio, Viktor Mac Lagten, Edmund Lowe

Rendezte: **PAUL WALSH**

a filmhez irt eredeti zenével

Sombor moziközönségéhez!

Ne mulassza el senki TELTSCH mozijában megnézni az

Összeesküvők

cimü izgalmas uj drámát, amely a Vajdaságban ott kerül első bemutatásra.

A film tartalma mindenkit érdekel, mindenkit leköt és mindenki számára pénteken, szombaton és vasárnap a legszenzációsabb élmény!!

12270

Mosingerfilm!

NAPOLEON

Abel Gance világfilmje

KATAKOMBÁK ÁRNYEKÁBAN

egy a Hindu siremléknél is hatalmasabb attrakció

ASSZONYOK A LEJTŐN

a szépséges France Dhelia filmje

UTAZÁS A MARSBA

a BALKAN-FILM legujabb slágerei

12319

APOLLO, NOVISAD

December 9, 10 és 11

Nagy ujdonság

RABLÓLOVAG

BIRÓ LAJOS világhirü müve.

Főszerepben:

LIA DE PUTTY, JOSEF LEBILDKRAUT ROBERT EDESON

Rendezte: Nils Chrisander

Azonnali belépésre

állást keres

szerbül, magyarul és németül beszélő józan

soffőr

teherautóra, aki ki- és berakásnál segéd ezik. Cim: Industrija Motora Pralić Novi ad 12?0

Négyéves nemes gyümölcsfák, gyökeres szőlővesszők és vadalanyra (amerikai) oltott szőlővesszők kaphatók Ruttkay Lászlónál Lelencház mögött. 12081

2 használt teherautó, kifogástalan állapotban, eladó. 1 Röck 5 tonnás (Fross-Bussing 40 HP motorral), pótkocsival és 1 S. P. A. 3 tonnás 35 HP városi használatra is alkalmas kocsi. Mindkettő erős megbizható. Szerkezet jó karosszéria és alig használt tömörgummival. Csekély benzinhasználat. — »Cereale« d. d. hengermalma, Djakovo, Szlavónia.

Eladó ujonnan fényezett, uj gumikkal Ford Coupe, továbbá ujonnan fényezett 4 üléses és egy kis Ford teherautó. Roder Dezső, Szombor. 11397

Keresek megvételre 6-os eredeti MÁV vagy Hofherr-Schrantz magánjáró cséplőgarniturát. Zrinski Stefan, Moravci, posta Martjanci, Prekmurje. 11057

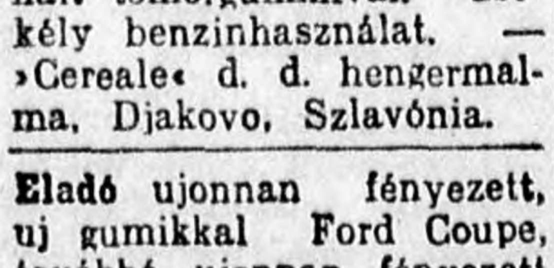

Diszléc butordisz kapható Megyanszki vaskereskedés, Subotica. Kérjen árjegyzéket. 11851

Kitünő ujbort kaphat bárki kis tételben is Petar Vojnić-Zelić szőlőgazdaságában Šupljak állomásnál, Palics mellett. Ugyanott palackérett óbor is kapható. 12228

Frissborjas jó fejős tehenek megvételre kerestetnek. — Piukovics József tejcsarnoka, Szubotica Jelačićeva ul. 4. 12108

A világ. körülbelül 650 különböző országa bélyegei árát tartalmazó bélyegkatalógusomat Din. 10. beküldés ellenében dijtalanul küldöm, s adok hozzá 50 teljesen különböző bolgár bélyeget. Steiner Izidor Brod n Savi, az S. H. S. királyság legrégibb bélyegkereskedése. 11788

Elsőrendü iró, számoló, cimző és sokszorositó gépeket és azok kellékeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak **Paul** cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9583

Üzletfelosztása miatt összes raktáron levő árut olcsón kiárusitom. Ifjusági iratok regények, elbeszélések. Levélpapirok dobozokban és mappák. Noteszek füzetek, festékek, ecsetek füzetek, üzleti könyvek, toll és selyempapirok, tinták ceruzák, pultok, állványok kirakat. Tisztelettel özv Székely Simonné, Aleksandrova ulica 9 Halbrohr ház. 10872

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500. Raglan 700. bőrkabát 850. gummiköpeny 225. gyermekruhák 225. fiu vagy leányköpeny 350. Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem. vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni. ügyeljen a cégre! 8424

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB
TESLIĆI GÖZFÜRÉSZ
TESLIĆI RETORTA
FASZÉN

LUDWIG HUBERT I SIN

NOVISAD Postafiók 25
Cara Dušana 33 964

Dr. ĆURIC-féle

SIROFEN

A legfőbb állami Egészségügyi Tanács véleményezése és a minisztérium 190?. január 29.-i engedélye alapján nagy sikerrel alkalmazzák köhögés, tüdőhurut, bronchitisz, tüdőbajok, spanyolnátha, stb. ellen és minden orvos-specialista ajánlja belső bajok ellen is. Kapható minden drogériában és gyógyszertárban Ahol nem kapható, rendelje meg levélileg: **„CAR DUŠAN" apoteka, BEOGRAD,** Knežev Spomenik

11413

20% engedmény!

UJ ÜZLETMEGNYITÁS!

(Városház alatt) volt Szabados-mészárszék helyén

RAKIĆ SZLAVKO hentes és mészáros

Marhahus 12-14. Sertéshus 16-18. Borjuhus 20-22 D

Naponta friss hentesáru 12113

TEKSTIL

Részletfizetésre

adunk mindenfajta szövet- és vászonárut

Manufakturno skladište Kézmüárukereskedés

Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozicikkeket és

FILMEKET

legjobb minőségben szállit vezérképviselet:

Orient-Film D. D.

Subotica

8134

Karácsonyra

Pogány kalapszalonban mélyen leszállitott áron a legdivatosabb kalapok kaphatók

(Ljubibratić-ház, I. emelet)

7691

Vese, hugyszervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukornál ajánl a lithium és bórsavas natrium tartalmu

Salvator-forrás

a legelsőbbrendü gyógytényezőnek bizonyult

Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üditő-ital

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Vojvodina és Szrém részére **Braća Celiković,** Novisad

6745

Elveszett Volarev Lázár névre szóló határátlépési engedély és néhány fontos okmány. Megtaláló jutalom ellenében adja le I., Bledska ul. 8. 12352

Kétágyas butorozott szoba azonnalra vagy 15-ére kiadó. III. Ivanova ul. 16. 12355

Különbejáratu utcai butorozott szoba kiadó. Petrogradska ul. 5. 12351

Kovácsmühelyt szerszámmal bérbevennék. Leveleket »Kovács« Žednik posta cimre kérek. 12338

A MIRIGYEKET

és müködésüket zavarja a koffein — mondja Bayer tanár és más orvosi kapacitások. A Hag-kávé valódi jó illatu babkávé, de koffein nélkül. 11177

Orvosi rendelőnek vagy ügyvédi irodának alkalmas két szoba kiadó. Cara Dušana ul. 8. 12208

Sentán a belteren üzlethelyiséget keresek. Érdeklődni lehet Stein Salamonnál Senta. 12324

Gyermektelen házaspár keres két szoba, előszobás lakást azonnalra, vagy január elsejére. W. Hugó Szubotica, Frankopanska ulica 1. iroda. 12163

Különbejáratu szobát keresek butor nélkül. Cimeket a kiadóba kérek. 12341

Bačka Topolán Tószegi-féle 40 év óta fennálló jómenetelü vegyeskereskedés, járási nagy és kis tőzsdével, jóforgalmu vendéglő raktárakkal, pincékkel és lakással együtt vagy külön is 1928 január 1-től bérbeadó. 12280

Bácskai, bánáti, baranyai emberek sietnek Eisler Izsóhoz, mert tudja már mindenki, hogy Eisler ruhaáruház jól és olcsón felruház! Nőifelöltők, szőrmebundák prémes gazdászkabátok, férfiöltönyök, gyermekkabátok csekély pénzért, elsőrangu anyagból csak Eisler Izsónál, Barátoktemploma során. 11552

»Lukutate« fiatalitás. A Lukutate, ez a korszakalkotó fiatalitószer, egy indiai bogyó, amelynek eredménye Európában a legnagyobb sikert ért el. most már itt nálunk is kapható. A Lukutate eddigi szószólói ezt a gyümölcsöt, mint a legtermészetesebb fiatalitószert ajánlják férfinek, nőnek egyaránt, mint olyan gyümölcsöt, amelyet maga a természet nyujt nekünk és amely megszabaditja a szervezetet a benrejlő mérgektől, a máj, epe és vese müködését elősegiti, a belső kiválasztást végző mirigyeket megfiatalitja és az ideg- és szivmüködést erősiti. A Lukutate egy fiatalitó hatásu tápszer. Lukutate-zselé-gyümölcs. Lukutate-leveskocka, Lukutate-velő 60 dináros áron kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Vajdasági főlerakat: Henri H. Numann, Zagreb, Boškovićeva 42. 10747

Használt szobaklozett megvételre kerestetik. Sudarević ulica 72. 12006

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica

Apa születésnapjára

Meg mutatnám ha lehetne;
Szivemet
Megmutatnám mennyi benne
Szeretet
De a szivnek mélye föl nem tárható
Csak homályos tolmácsa a
Gyönge szó.

Én nevednek várv-várt szép
Ünnepén
Lenn buvárlok szivemnek mély
Rejtekén
S felhozom a legszebb kincset
Ma eléd:
A szeretet és a hála
Érzetét.

Szeretlek és hálás vagyok
Jó atyám
Halmozd kegyed ezentul is
Én reám
Jóságodért hálám le nem
Róhatom
De az Isten megáld érte
Gazdagon.

Pásztor István

HABOSTORTA VERSPÁLYÁZATA

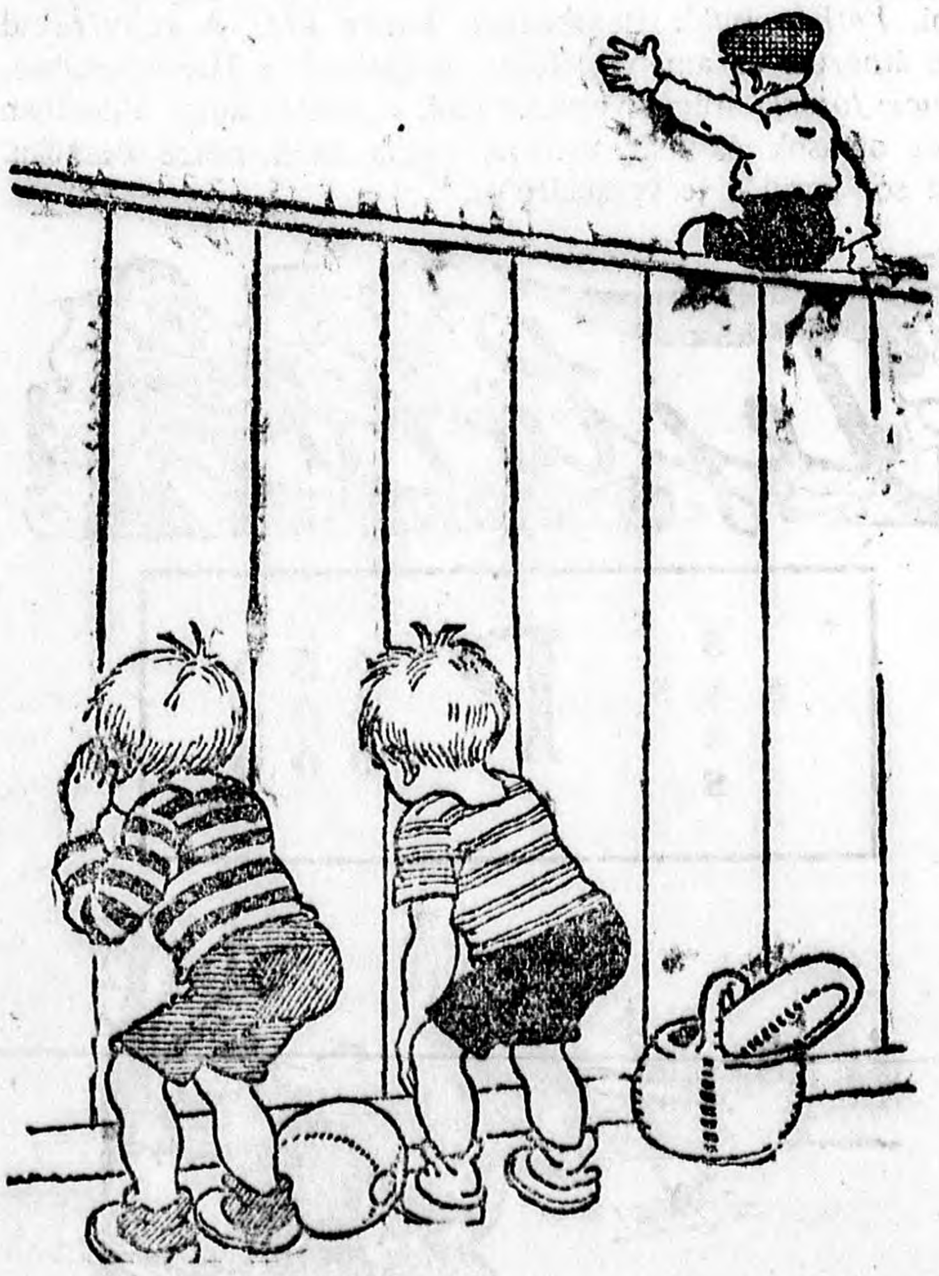

Találjátok ki gyerekek, hogy ez a három lurkó mit lát a kerités mögött. A választ tíz soros versben kérem. Meglátom, hogy ki ügyes közületek.

— Ne téljetek jó emberek — szólt a hajósnéphez — hatok szála sem görbül meg, amíg minket látok!

De ők azt hitték, hogy boldok vagyunk, vagy csuf ízünk beléjük s így kiáltottak:

— Tán azt hiszitek, hogy ti megmenekültök?!

Misram pedig így felelt:

— Megmenekülünk bizony, és ti is mindnyájan életben maradtok. Senki ki ne szálljon a hajóból, aki menekülni próbál, azt a majmok tüstént szétszaggatják. Djaudar egyedül mehet a szigetre, azután lassatok csuda!!

Csak úgy repült a hajó, neki is ütődött a vasszigetnek hangos roppanással. Ő partra ugrottam s meg sem álltam, míg a fához nem értem, akkor magasra emeltem karomat s így kiáltottam:

— Isten hatalma nagy és Mohamed az ő prófétája!

Lesujtottam a karddal, hát úgy kettő szelte derékban a szörnyű fát, mintha vaj lett volna. El is merült a tengerben ágastul, lombostul éktelen mennydörgéssel. Visszamentem a hajóra, a kapitány nyakamba borult, a hajósegények ruhámat csókolgatták. Tüstént könnyű szél kapta vállára hajónkat, úgy vitte vissza-felé a nyílt tengerbe, három nap multával ragyogó zöld sziget partjához értünk.

Kiszálltunk Misrammal, ismét három napot mentünk elő-re, harmadik nap azután csodaszép vidékre jutottunk. Selyemfű suhogott lábunk nyomába, aranyos gyümölcsök nevettek a fák zöldjéből, illatos patakok csobogtak a pázsit hasadásában. Hát egyszerre csak szemembe tűnt a terebélyes nagy dióta. Ott voltunk a Gazellavölgyben, hová Numan király tündérlányai jártszadozni járnak. Felmászunk a fára, elbújtunk a sűrű lomb közt, de alig bújtunk el, jött már a kék hal, jött a zöld is utána és a sárga, míg mind a háromott úszkentek, kált a patak szélin. Levették halbőrüket, partra szökkentek, egyszerre gyönyörű tündérlányokká változtak. Így beszéltek halkan:

— Ma bizony nem maradunk sokká, a többi leányok mind ottlion maradtak!

Azután vidáman játszadozni kezdtek, ámde én titkon leereszkedtem a fáról, összeszedtem a három halbőrt. Alig rejtőztem el ujra, hát indul a három tündér. Keresté a bőrét, szaladgáltak ijedt képpel, hangosan jajveszékeltek. Misram azalatt három szellemet parancsolt elő, azok felkapták a tündérlányokat s parancsomra Hindemar palotájába vitték őket Heliához és Sakirsadhoz.

REJTETTKÉP

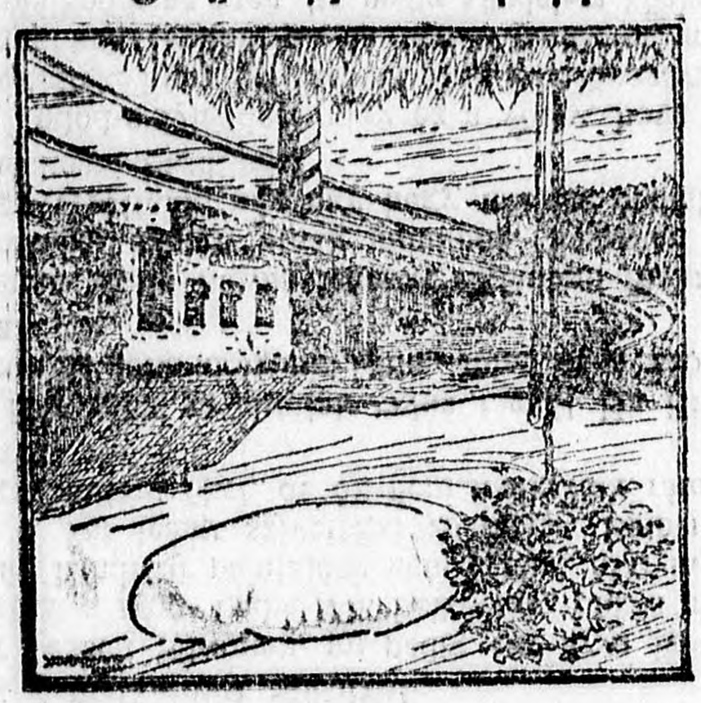

Hol a pályaőr?

Azután magunk is utra kéltünk Hindmar palotája felé, alig vártam már, hogy ujra lássam Heliát, hiszen amint igértem Mahmudnak, azt teljesítettem, minden munkám elvégeztem, boldogságomnak semmi sem állott útjába...

Ámde alig mentünk egy napi járóföldet, hát nagy fehér madár csapódik elénk, átbucskázik fején, egyszerre embergé változik. Ki volt más, mint Silsanum, a gonosz Djaldjamuk derék fia.

— Nagy szerencsétlenség történt — kiáltott ilnegye. — Alig hogy elmentetek, jött az apám, én elrejtőztem előle, mert engem is megölt volna szörnyű haragjában. Mikor látta, hogy Hindmart megöltétek, minden varázst megtörtetek, bosszut esküdött, Heliát és Sakirsadot inárványszoborrá változtatta s derékig lilege márványá merevedtek, csak derékon felül élnek, sóhajtoznak szegények, de helyükből el nem mozdulhatnak. Akkor azután, hogy a varázst még jobban megerősítse, fel irta a két lány nevét egy kőtáblára, a kőtáblát smaragdládába zárta, elátkozott egy szellemet, akit Samhuris-

A legszebb siremlék

A mi szegény kisvárosunknak csak két nagyon gazdag embere volt az én gyerekkoromban. Egy-Testvérek voltak, a fiatalabbnak Karádi Gáspár lett volna a becsületes neve, az öregebbnek meg Karádi Pál. De a fiatalabbat csak Fukar Karádinak, az öregebbet meg Sebaj Karádinak ismerte mindenki. Fukar Karádi arról volt hires, hogy még a kanári madarának is szemenkint olvasta ki a kendermagot. Sebaj Karádit meg azért hivták igy, mert ha szegény ember panaszolta el neki a baját, azt mind azzal vigasztalta meg:

— Sebaj, barátom, neked is van, mig nekem ád az isten.

Sebaj Karáditól soha senki nem kért hiába. De még kérni se kellett tőle, mert ha hirét hallotta valaki bajának, maga sietett oda a segitséggel.

— Sebaj, atyámfia, megtámasztalak én addig, mig a magad lábán megbirsz állni.

De nem is beszéltek másképp az emberek Sebaj Karádi Pálról, csak kalaplevéve. Tilinkó cigány egyszer azzal állitott be hozzá, nem kerülközne-e az ő számára valami viseltes kalap a padláson.

Amire Pál ur jókedvüen elmosolyogta magát:

— Hát aztán minek volna az neked, Tilinkó? Hiszen ugy se türi azt a te bozontos hajad a kalapot.

— Nem is azsért, sépen kérem — hunyoritott Tilinkó. — Hanem ségyellem, hogy azs egész város kösön nagyjó uramnak, csak én nem kösönhetek, mert én még kisgyerek koromban elvestettem a kalapomat.

— Sebaj Tilinkó — nevetett Pál ur s a kalaptól a csizmáig ugy kiruházta Tilinkót, hogy grófnak elmehetett volna.

Csak egy ember volt, aki mindig a fejét csóválta, mikor az efajta hirek a fülébe jutottak. Fukar Karádi jövendölte mindig, hogy nagy baj lesz még ebből a sok sebajból.

Hát az lett abból csakugyan, hogy Pál ur egyszer hiába nyult a ládafiába, mikor kutat akart furatni a felvégi szegénysori iskola udvarán.

— Sebaj no — vigasztalta magát — van az én Gáspár öcsémnek annyi pénze, hogy vékával mérhetné.

Hát hiszen volt, volt, nem is mondta Fukar Karádi a bátyjának, hogy nem ad. Inkább azt mondta, ád, amennyi kell, de nem adja ingyen.

— Lesz pénz, bátya, ha nekem adod a hattyusi rétedet.

jesült, de a beküldött rejtvény nem jó. *Temunovics Ilonka:* Most már beküldheted az összerakható képeket. *Szabados Pauka:* A Bácsmegyei Napló szerkesztőségében. *Szalai Eti:* Dehogy is haragszom. A jó kislányokra nem szoktam haragudni. *Farbás Pubi:* Befogadlak. *Kuthy Eta:* A rejtvényeid majd átnézem és amelyik jó, az megjelenik a Habostortában. *Lőrincz József:* Annyi verset kapok naponta, hogy állandóan verset olvasok és már nem is tudok csak rimbe beszélni. Majd sor kerül a te verseidre is.

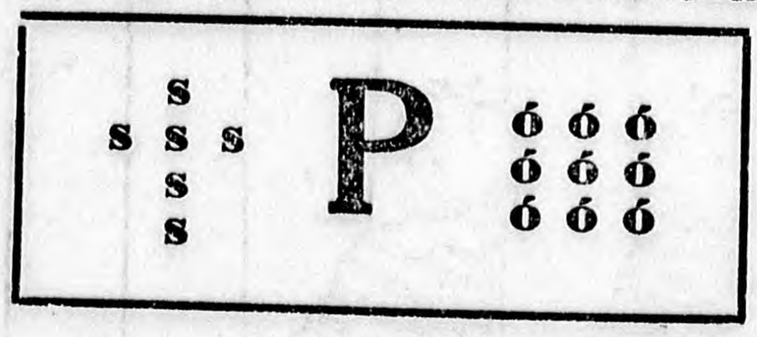

nak hinak, az azután elvitte a suraszládát hetedhétországon tul egy elvarázsolt völgybe, ott pedig egy oszlopba rejtette. Hiába vigasztalta én a két lányt, ugy zokognak, keserednek hideg márványba szorítva!

Így beszélt Silsanum, mi pedig egy árva igét sem tudtunk szólni a nagy ijedségtől. Felkerekedtünk s meg sem állottunk, mig Hindmar palotájába nem értünk. Már messziről hallatszott a két lány szivettépő zokogása. Bementem hozzájuk, vigasztaltam őket, de ők nem hallgattak rám s így sóhajtoztak:

— Bár soha se látnálak volna tőled! Ha Hindmar éjne, csakhogy is jobb dolgunk lenne, mint itt a szörnyű kőbe szorítva!

Numan király háromlépnyát elküldtem Mahmudnak Tunis városába, azután utnak indultunk. Silsanum vállára kapott, ugy repültünk, mig egy hegy tetejére értünk. Ott letett és tanácskozni kezdtünk:

— Tudod-e Djudar, hogy az a völgy, hová a smaragdládát rejtették, busz évi járó ut ide? Szellemszárnyakon két álló napig kell repülnöl, de én nem vihetlek el, mert sok ellenségé oláikodik az uton, ha pedig kűzdelem közben a tengerbe esel, Isten irgalmazzon árva lelkednek. Egyebet mondok. Ezen a vidéken óriási madarak járnak, azok innen éppen abba a völgybe járnak, mert ott van a teszkük.

(Folyt. köv.)

Kalári

Mi jót tőztel Kalárikám,
Hogy az arcod olyan vidám?
Kakastellel, szunyogzsirral
Sütsz és főzöl tán a tacsom
Es most megihvsz uzsonnára,
Mert elkészült a kalácsom?

Jól van, jól van Kalárikám,
Megyek is már, megyek biz'ám.
De az uzsonnád jó csak ugy lesz,
Ha megtrakitlasz, vén vitézed,
Es a sok, sok édességet
Szeretettel megetetéssel.

Djudar története

Amde mind erősebb lett a szél, ugy repített a hullámok hátán, hogy még a szigetekét sem ismerték meg, melyek jobbra-balra elmaradoztak.

Hetednap két sziget tint fel a láthatáron, de bizony a kapitány se tudta merre járunk, felkiáltott hát egy embert az árbóckosárba.

Felkapaszkodott a legény az árbóc csucsára, azután lerekedett s igy szólt:

Uram, két meredek sziget ütközik ki amott a tengerből, egyik olyan fekete, mint a bakacsin, a másik vörös, mint e csepegő vér!

Nosza megijedt a kapitány, jajveszékelni kezdett, haját tépte kétségbeesésében. Összeszaladt minden ember, ugy sáppadoztak, remegtek, mint a nyárfalevél.

— Végünk van kiáltott a kapitány — a vörös szigeten elátkozott majmok laknak, azok mindenkit izekre szaggatnak, aki oda vetődik: a feketeség ott nem is sziget, hanem egy szörnyűséges nagy fa, csupa merő vasból, levele, ága, Bethamnak, a hires varázslónak elátkozott fája, olyan fa az, hogy minden bajó nekiszalad, izzé-porrá tűrik, aki megmenekül, azt a vörös majmok szétszaggatják, felfalják irgalom nélkül!

Mind elkezdtek hangosan jajveszékelni, csak Misram nézett rám nyugodtan s elmosolyodott.

a kirabolt. Mi a két rabló után siettünk, megfogtuk őket és elvettük tőlük a rablott dolgokat, aztán büntetésből mindkettőt agyonlőttük. Éppen ide akartunk jönni, hogy az esetről jelentést tegyünk és mindent átadjunk, mikor egy csapat apacs jött és elfogott minket. Ártatlanok vagyunk. Nem büntetést érdemlünk, hanem jutalmat. Eresszetek rögtön szabadon!

— Hát ha ártatlanok vagytok, — kérdezte Winnetou, — akkor miért akartatok tegnap este megszökni?

(Folyt. köv.)

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Ahány ház, annyi szokás.*

Helyesen megfejtették: Farkas Zoltán, Burányi Pál, Temunovics Ilonka, Weisz Endre, Galambos Dezső, Farbás Pubi, Schiller Mariska, Filippetz Ztia, Szabó Laci, Szőke László, Voláenfeld Józsi, Berger Tibi, Lonczy és Hilda, Dudás Lali, Kuthy Eta, Böndör Zsizsi, Szalóky József, Krakovszky László, Somogyi Péter, Kurlender Antika, Ziegler Laci, Pioker Feri és Zoli, Kenderesi Margit, Weimann Gyuri, Oláh Béla, Vitsek Mariska, Rigó Jancsi, Longa Józsika, Hartl Vilmoska, Eskenázy Baby, Kolos Gyurka, Szalai Eta, Szebellédy István, Kirch Anti, Mészáros Mihály, Berky Ili, Róth Manci, Löwy Annuska, Szvircsevics György, Müller Lili, Benkovi Ilonka, Komlós Csöppi, Szatmáry János, Róth Anikó.

A jutalmat *Schiller* Mariska (Mokrin) nyerte meg.

ÜZENETEK:

Lonczy és Hilda: A beküldött kottát nem tudjuk közölni. Másféle rejtvényeket küldjetek. *Volkenfeld Józsi:* A Djaudár után apróbb mesék következnek. *Berger Tibi:* Kivánságod tel-

— Sebaj no, — csapott a tenyerébe Pál ur s másnap már furatta a szegények kutját.

Lassankint aztán mindenét elsebajozta Karádi Pál a jó szivével. Iskolát, kórházat, templomot épittetett s föld, erdő, szőlő mind a Fukar Karádi keére került. Pál urnak nem maradt egyebe, csak egy kis háza s annak a végében egy nagy véralmafája.

— Sebaj, mosolygott a jó ember — megtalálnak engem a szegényeim az almafám alatt is.

Csakugyan az alól a fa alól vándorló, gyerek, kolduska soha el nem ment éhesen s Pál ur együtt bólogatott a nevető piros almákkal:

— Ugy bizony, ezt a fát a szegényeknek, meg a gyerekeknek hagyom örökségbe.

S az öreg fát is végig-végigsimogatta a tekintetével, mintha csak azt mondta volna neki:

— Te pedig gondját viseljed ám a szegényeimnek, mert azokat meg terád hagyom örökségbe!

És ugy kell lenni, hogy lelke van a fának is, mert a vén fa nagyon busan csörgette meg az ágait, mikor az özvegy asztalosné állt alája nagy jajszóval:

— Nagy bajban vagyok lelkem tekintetes ur. A Gáspár

róka soha be ne csapja,
halál torka be ne kapjá
száz évig sem ökelmét
isten, tartsd meg a medvét!

Mikor az énekek vége volt, a tanitó ur letette a hegedüt és ujra intett:

— Ujjetek le!

Leültünk és akkor mindnyájan szepegtünk, mert tudtuk, hogy Zenebona Zebulon tanitó ur megkezdi a vizsgálatot, hogy mi is volt előző délutánon velünk s miért nem voltunk odahaza.

Elsőnek Nyatogó Nándit szólitotta fel:

— Hol voltál tegnap délután?

Nyatogó Nándi felállott. Láttam rajta, hogy elpirult és félelem, hogy amilyen gyáva, még bőrul minket. Azért hát odasugtam neki:

— Vigyázz a nyelvedre!

Nyatogó megembereltе magát és ugy elmondta a betanult hazugságot, mint a karikacsapás.

— Tanitó ur, kérem szépen, mikor tegnap délben az iskolából hazafelé mentünk, azon töprengtünk, hogy hogyan fogjuk megcsinálni a lecckét, mert az nagyon nehéz. Végre is Morgó Muncurkó azt tanácsolta, hogy keresünk valami megfelelő tisztást, ott telepedünk le és csináljuk meg a lecckét. Es, kérem szépen, tanitó ur, estig tartott, amig mindnyájan megcsinältuk a lecckét, mert olyan nehéz volt.

— Igaz ez, Muncurkó? — kérdezte tőlem a tanitó ur.

— Igaz, — feleltem bátran.

A tanitó ur azután sorra felszólitott még néhány boccot és mindegyiktől azt kérdezte, hogy hol volt előző délután? Es mindegyik szépen elmondta, hogy mindnyájan együtt voltunk az erdei tisztáson és ott csinältuk a lecckét.

— Kedves boccok, — mondta azután a tanitó ur, — meg vagyok veletek elégedve. Valóban látom, hogy bennetek a szorgalom és tanulási vágy. Azonban ennyire tulzásba vinni mégsem szabad a tanulást. Előbb mindig haza kell menni az iskolából és rendesen megebédelni. Mert ne feledjétek el, hogy ti még növésben vagytok és a fejlődésben levő testnek szüksége van a táplálékra a rendes időben, különben elsatnyul és visszamarad. Meg azután a szülőtek miatt sem szabad máskor ilyet tenni. Mert bizony igen aggódtak értetek és keresztek bennetеket és sokan még hozzátm is eljöttek érdeklődni, hogy nem tudom-e, merre vagytok. Azért, bár ujra meg-

Egy bácskai ifiu viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kuhán Endre 13

Pali még utána szólt az elisiető Szam Haykenszuak:

— De hogyan szabadultatok meg? megfazulhatott, ha nem tévedek, aztán pedig könnyüszerrel kihuzta abból a kezét és megszabaditotta a társát is, ha nem tévedek.

Ezt mondta Szam és máris eltünt.

Pali leült a sátor elé és gondolkozott. Egyszerre nagy bánatot érzett. Rájött, hogy a két fogoly szökésének ő az oka. A szakállasnak meghasitotta a kötelékét, melytől az azután hamarosan megszabadult és megszabaditotta cinkosát is. Azután már könnyü dolog volt számára a szökés.

Merengésből nemsokára egy lövés, utána pedig egy kiáltás riasztotta fel. Majd lóhoboás hallatszott, mely egyre jobban közeledett felé. Zürzavaros hangokat is hallott, melyekből kivehette, hogy a két rabló lovagol elől, utánuk pedig nagyobb távolságban az üldözők

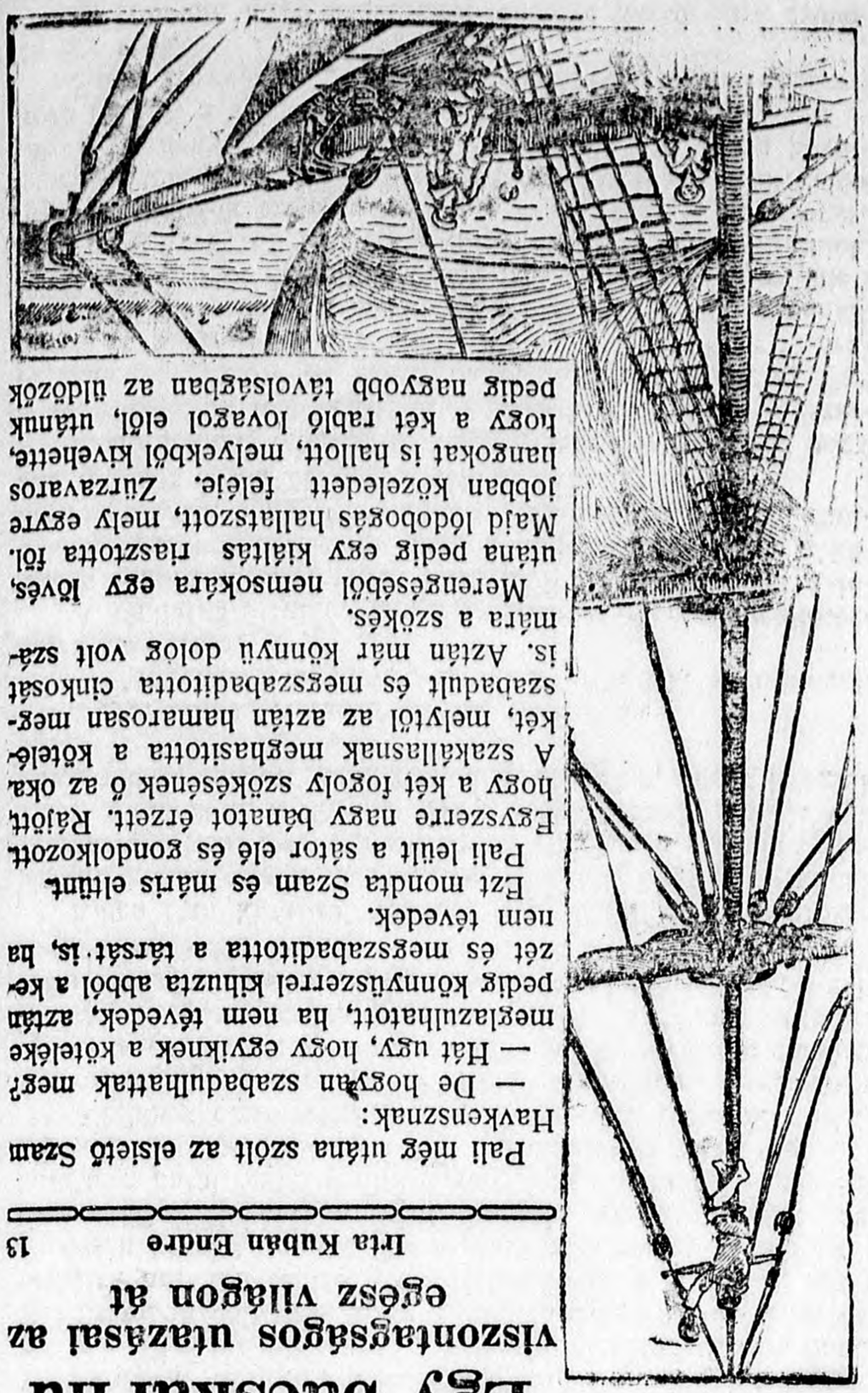

tekintetes ur elvitette zálogba a tehénkémet.

— Se baj, lelkem — szalajtotta ki a száján Pál ur, de aztán megzavarodva nézett körül. Hogy segitsen ezen az istenadtán, mikor egyebe sincs már az egy alma fájánál s azt is elhagyta már a szegényeinek!

De aztán megint csak fölvillant a szeme:

— Se baj, lelkem, ha mondom!

Elballagott az öccséhez, aki akkor is pénzt olvasgatott s mérgesen taszitotta be a fiókot, ahogy a bátyját megpillantotta.

— Magam is szegény vagyok!

— Se baj — könyökölt az asztalra Pál ur — de annyi pénzed csak van, hogy az almafámat megveheted?

Gáspár ur mohón kapott a szón. Ugyis rég szurta már a szemét, hogy a bátyja a város minden szegényét oda csődíti a fája alá.

— Nem is kell érte pénz — folytatta Sebaj Karádi. — Visszaadod az asztalosné tehénkéjét s tied az almafa.

— Nem bánom, de őszre kivágatom — mondta mogorván az öccs.

— Se baj — bólintott rá Pál ur — de van egy kikötésem. Ha előbb találnék meghalni, mint a fám, temessetek el a siromba egy kosárka almát. Szeretnék legalább annyit megmenteni a vagyonomból.

— Világéletében hóbortos volt — nézett Gáspár ur a bátyja után, aki olyan vigan kocogott haza a fájához, ahogy más ember a családjához szokott. Odaült alája, sugott-bugott neki s ugy kell lenni, hogy lelke van a fának, mert annak is minden levele csörgött-zörgött egész éjszaka, pedig szellő se rezdült.

Isten tudja, mit beszélgettek, mit se: az bizonyos, hogy Sebaj Karádi föl nem ébredt többet, ahogy azon az éjszakán elaludt a fája alatt. De szép szelid arcán mosoly gyanánt futott végig a napsugár, mikor a ravatalára odatették a kosárka almát. S mintha az almák piros arca is mosolygott volna.

Az eltemetett almák kikeltek, megeredtek s az Isten kertjében ma is Pál urnak van a legszebb siremléke. A behorpadt sir fölött kicsiny almafaerdő ringatja lombjait s mikor gyümölcsükkel szomját oltja a vándor, vagy a futkározó gyerek, vagy az égi madár, olyankor mindig vidoran suhan át a szellő a fák koronáján:

— Ugy-e hogy a siromban is gondjukat viselem a szegényeimnek?

— Hát Szam bácsi tudja, hogy az én hibámból menekültek?

— Tudom, mert mikor délután a fa alatt öreg indiánus pajtásommal beszélgettem, láttalak a foglyok sátra felé menni. Bizonyosan kértek, hogy lazidsd meg kötelékeiket és te, amilyen jószivü vagy, megtetted azt nekik, ha nem tévedek.

Mielőtt aludni tértek volna, Winnetou közölte, hogy a két fogoly fölött a törzs másnap fog ítélkezni.

A törvényszéket egy nagy tölgyfa alatt tartották, amelynek árnyékában körben ültek az apacsok. Szam Havkensz is ott ült a körben, mer mint a törzs régi barátját, őt is meghivták a biráskodáshoz. Sőt ott volt Kilics Pali is, akit azért szólitottak oda, hogy tanuskodjék.

Szemben a tanácskozási hellyel két facölöp volt a földbe verve és a cölöpökhöz kötve ott várta sorsát a két fogoly. A fiatalabbik lehorgasztotta a fejét, a szakállas gonosztevő ellenben dacosan nézett biráira. Sőt szemtelenül feléjük kiáltott:

— Áldozzatok fel azonnal! Nincsen jogotok minket fogva tartani!

Winnetou és társai nem is hederitettek rá.

Mielőtt a tanácskozás megkezdődött volna, elszivták a közös pipát. Először a fiatal Winnetout tett három szippantást, azután átadta a pipát a mellette ülő Szam Hankensznek, aki szintén hármat szippantott. Igy vándorolt a pipa sorban és végül még Kilics Palinak is meg kellett tennie a maga három szippantását.

Aztán megkezdődött a foglyok vallatása. A nevüket nem is kérdezték, mert ugyis bizonyos volt, hogy majd álnevet mondanak. Az volt ellenük a vád, hogy három nap előtt az erdőn megtámadtak egy fiatal indiánt, félholtra verték, aztán elvették az aranygyöngyeit, az ugynevezett nuggeteket, melyeket az egy olyan helyről hozott, amely csak az indiánusok előtt ismeretes.

A két gazfickó mindent tagadott és mikor előlépett a fiatal indián, akit megtámadtak, azt állitották, hogy soha sem látták.

— Hát akkor hogyan került hozzátok ennek az embernek a lova és az aranya? — kérdezte a fiatal Winnetou.

— Ugy, hogy mi azt elvettük két fehér rablótól, — hazudta az öregebbik utonálló, — láttuk ugyanis, hogy vörös testvérünket két fehér megtámadta, kirabolta és elmenekült.

— Hisz az előbb azt mondtátok, hogy ezt a vörös embert sose láttátok!

— Az arcát nem is láttuk és nem is tudjuk, hogy ő volt-e

következenek. Minthogy jobb felől a szeles patak folyt, balfelől pedig a sátor mellett mereded szikláfal emelkedett, Pali mindjárt tisztában volt vele, hogy a fellje közelgő rablók fellartóztatására mit kell tennie. Es hirtelen fogta a lasszóját, azt a a hosszu kötelet, melyet Szam Havkensz tanácsára mindig a derekа köré csavarva magánál hordott. Az egyik végét odakötötte a patak partján álló vastag fához, a másik végén pedig a fával szemben egy kiálló szikladarabhoz erősitette.

Alighogy ezzel elkészült és lelreugrott, a rablók máris ott voltak. A szakállas rablót vágtatott elsőnek. Lova nagy erővel nekivágódott a kifeszitett kötélnek és levetette magáról lovását, ki kárommodva nagy zuhanással a földre pottyant. A következő pillanatban még egy zuhanás hallatszott és a más sodik is a földön hevert.

Kilics Pali kiáltozni kezdett, mire fáklyákkal hamarosan néhány indián jött a helyszinére. Kiderült, hogy a lovaknak szerencsére nem esett semmi bajuk, ellenben a szakállas rablónak a bal lába, a fiatalabbnak a jobb karja és a vállа volt kificzamodva. Mielőtt feltápászkodhattak volna, máris lefogták őket.

Szanamaikor ott termettek az üldözők is.

— Megvannak a rablók, ha nem tévedek, — ujjongott Szam Havkensz.

A két jajgató rablót Winnetou parancsára ujra megkötözték és abba a sátorba vitték őket, melyből megszöktek. A főnök megparancsolta azt is, hogy a szökészért az legyen a kötön büntetésük, hogy kificamodott tagjaikat csak reggel ránt-sák vissza s addig érezzék a fájdalmakat.

Szam azután elbeszélte, hogyan vált lehetségessé, hogy a két rabló Pali felé vegye utját. Menekülés közben egyszerre szülk völgyszorosba értek, melyen délután Szam és Pali jöttek és megrökönyödve látták ott az üröget, Erre visszafordultak, de nelogy a szembejövő üldözökkel találkozzanak, nagy kanyarodót csináltak, azután befordultak a falba, mert csak azon keresztül lehetett a völgy másik oldalán kijutniok. Mire az üldözők ezt észrevették, a rablók már jó nagy egérutat nyertek. Az egyik üldözőt, aki megközelitette őket, lelőtték. Az volt az a lövés, melyet Pali hallott s az utána következő kiáltás, a sebesült indiánus fájdalmas orditozása volt.

Szam Havkensz az elbeszélés után Pali szemébe nézett és igy szólt:

— Hiszed, hogy szökésüket lehetővé tetted, jóvá csinálnad elfogatásukkal, ha nem tévedek.

Muncurkó diákévei

Egy medveboocs naplója — **Irta Kóró Pál**

Aki elkészült, az hamar az iskolába siletett. Végül már mindenki leirta a leckét, de Barlangosi még mindig ott ácsorgott. Nem törődött a földön heverő táblával, hanem jóizüen csemegézett abból a mézből, melyet stanicliba csomagolva én adtam neki. Közben a megrepedt stanicliból nagy kövér mézcseppek hullottak a földön heverő palatáblára. de Barlangosi azt nem vette észre, hanem vigan lakomázott. Sőt mikor elfogyott a méz, akkor előszedett a zsebéből egy darab finom medvecukrott és azt szopogatta.

Lakmározásából azután egyszerre csengetés zavarta fel. Az iskolai csengő szólalt meg, jeléül annak, hogy elérkezett a tanitás ideje és hogy a tanitó ur nemsokára belép az osztályba.

A csengetésre Barlangosi Balambér felkapta a földről a palatáblát és rohant az iskolába. A táblát letette a padba és leült a helyére.

Alig telt el egy-két perc, kinyilott az ajtó és belépett Zebulon tanitó ur. Mindnyájan feállunk és köszöntöttük a tanitó urat.

— Isten hozta!

Balkánpolitika

A francia-jugoszláv szerződés aláirása nemcsak a Balkánon, hanem az európai politikában is éreztette a kihatásait. A francia-jugoszláv paktum amint azt hivatalos helyről annyiszor kijelentették tulajdonképen nem más mint egy meglevő diplomáciai helyzetnek a leszögezése és mégis ugylátszik, mintha a francia-jugoszláv barátság irásos szerződése, a diplomáciai lavinák sorozatát meginditotta volna. Az európai politikában szinte természeti törvény, hogy mindig a legerősebb állam ellen történnek a hatalmi csoportosulások. Igy történt ez a háboruelőtti Németországgal, igy van ez ma Franciaországgal, amely ma kétségtelenül a legerősebb kontinentális hatalmat jelenti Európában. Angliának nagyon fontos érdeke, hogy franciaországot sakkban tudja tartani. Jugoszlávia helyzeti energiájánál fogva ebben a hatalmi csoportosulásban igen nagy szerepet játszik és azokkal együtt vonul fel, amelyek ma nem a *britt* birodalom kizárólagos érdekeit tartják szem előtt. Hogy Európában és különösen Angliában milyen veszedelmesnek látják a balkáni zavarok miatt a külpolitikai helyzetet az abból is kitünik, hogy *Páris, London* és *Róma* között ma nagy erőfeszitések történnek, hogy *Briand* és *Mussolini* között találkozást lehessen létrehozni. Hogy ennek a találkozásnak a kilátásai épen az *olasz-albán* barátsági szerződés következtében a minimumra szálltak le az mindenki előtt megérthető.

—

Jugoszlávia az utóbbi hónapokban számos külföldi állammal bocsátkozott kereskedelmi tárgyalásokba. Több kereskedelmi szerződést már aláirtak és ratifikáltak, azonban épen a szomszédos államokkal ezek a tárgyalások nem épen a legjobb mederben haladnak előre. A hibát ne mjugoszláv oldalon kell keresni, hanem azokban a gazdasági körülményekben, amelyek a háboru után a rendes kereskedelmi és ipari vérkeringés utjába nagy akadályokat állitott fel. Az osztrák delegáció amely néhány hétig tartózkodott Beográdban, elhagyta a jugoszláv fővárost és visszautazott Bécsbe, hogy a hus és az élőállat behozatali vámja tekintetében az osztrák kormánytól ujabb instrukciókat kérjen. Az osztrák kormány is kérte több vámtételnek a megváltoztatását, azonban jugoszláv részről is ezeknél az árutételeknél szintén nehézségeket támasztottak. A nehézségek nagy részben onnan származnak, hogy a textil gyárosok a jelenlegi magas védővámokat az olcsóbb osztrák árukkal szemben fenn akarják tartani. Az osztrák kormány a hus és az élőállat behozatala fejében a textil és a konfekció ipar cikkeinél akar az osztrák ipar részére vámkönnyitéseket elérni.

—

Szeptember közepe óta Beográdban tartózkodik a magyar kereskedelmi delegáció is azonban a magyar delegáció szintén nagyon messze van még a tárgyalások lezárásától. A magyar delegáció és *Todorovics* tanár a jugoszláv delegáció vezetője között sok kérdésben nincsen *meg az egyetértés, ugyhogy a magyar delegáció tagjai már nagy részben el is utaztak Beogrddból* és csupán egy tisztviselő tartózkodik Beográdban, hogy még a függő kérdések ujabb diplomáciai előkészitő tárgyalások után való rendezésekora tárgyalások fonalát ujra felvegye. *Nick* Alfréd követségi tanácsos már *Rómában* tartózkodik és ott képviseli a magyar kormányt az olasz kormánnyal folyó kereskedelmi tárgyalásoknál. Többek között forgalmi kérdésekben támadtak a jugoszláv és a magyar delegáció tagjai között nagyobb nézeteltérések, különösen a *szuboticai határállomás ügyében nincs meg a szükséges összhang.*

—

Ami jugoszláviának Olaszországhoz való viszonyát illeti tény, hogy az *albán-jugoszláv* paktum Beográdban ujabb bizalmatlaságot keltett. Az olasz sajtó az *utóbbi napokban nem ir* már olyan heves és exaltált hangon, mint a fraciajugoszláv szerződés aláirásának pillanatában, *bár a beográdi Avala ügynökségnek az a közleménye, hogy az olaszalbán szerződést nem elégséges a Népszövetségnél bejegyeztetni, hanem arra is szükség van, hogy azt előbb az érdekelt hatalmak megbeszéljék, ismét igen élénk kommentálásokra és megbeszélésekre adott alkalmat.* Félhivatalos olasz helyen olyan hangokat is lehetett hallani, hogy Jugoszláviát a Népszövetségnél be fogják panaszolni.

—

Jugoszlávia és *Bulgária* között tovább folynak a tárgyalások. *Nesics Lyba* Jugoszlávia szófiai követe a napokban Beográdban járt, hogy ujabb instrukciókat vegyen át. A tárgyalások meginulását természetesen nagyon megnehezitik azok a folytonos bandaharcok, bomba dobálások, amelyek ma már szinte mindennaposak a jugoszláv-bolgár határ mentén. A skoplji diák perben elhangzott kijelentések nagyon elkeseritették a beográdi politikai köröket, mert bizonyitva látják a bolgár kormány felelősségére vonatkozó vádakat, amelyek a szófiai kormány felelősségéről tudnak.

A macedon bandák is ritka esetben kapják meg a büntetésüket, mert folytonosan nyomtalanul tünnek el és sohasem lehet megállapitani, hogy a merényleteknek ki az értelmi szerzője. Liapcsev bulgár miniszterelnök kijelentései a Jugoszláviához való viszonyról nagyon mértékletes hangban volt tartva és Beográdba is vigyáznak akkor, ha Bulgáriáról van szó.

—

Görögországból és Romániából olyan hirek érkeznek, amelyek még az ottani helyzet teljes tisztázatlanságára mutatnak és épen ezért ma még nagyon nehéz ezeknek az államoknak Jugoszláviához való viszonyáról közelebbi megállapitásokat tenni. *i. ö.*

KETTEN

IRTA: BAEDEKER

Ami itt következik, nem novella, hanem valódi történet, — bátran kezdhetem hát évszámmal.

I.

1839-ben fiatal urilány utazott Rómába társalkodonőjének és komornájának a kiséretében, hogy országot-világot lásson s a klasszikus müvészet remekeiben gyönyörködjön. Mivelhogy messzeföldről jött, szint' Svédországból, néhányszor stációzott, mielőtt utazásának a célját elérte, s a már otthon kidolgozott terv szerint Berlin is ily állomáshely volt, ahol egy német kuzénja tanult, paukolt s a karrierjére készült. A fiatalok még nem ismerték egymást, sose találkoztak, de a lány szülei levélben értesitették öccsüket, hogy Marianna néhány napig a porosz rezidenciában marad, s kérték, várja el őt a vasutnál, kalauzolja a városban és a muzeumokban, s általában vegye őt körül mindazokkal a figyelmekkel, amelyekre férfirokonok hasonló esetekben kötelezve vannak. (S ha a kérdéses cousine csinos, szivesen is vállalkoznak.) Hogy ráismerhessen, beküldték neki az arcképét, amely ha hü volt, fölötte bájos és érdekes ifju nőt ábrázolt.

Ez pedig a táviratilag jelzett időben megérkezett, s a vasutnál kellemes megjelenésü udvarias fiatalember fogadta, aki a portréhoz nagyon hasonlatosnak találta, s igy mutatkozott be neki:

— Rudolf von Wiesenburg. Személye körüli szolgálattételre a kedves cousine mellé kirendelve.

Unokatestvérek, ha mind a kettő férfi vagy nő, előbb-utóbb összevesznek, ha különböző nemüek, könnyen összebarátkoznak. Rudolf ur napokon keresztül szivesen vezette rokonát a gyüjteményekbe és mindenüvé, ahová az északi vendégeit a tudvágya s a kiváncsisága vonzotta. Valószinü, hogy egy kicsit udvarolt is neki, — legyünk róla ilyen jó véleménnyel. Bizonyos, hogy az idejük gyorsan mult s a lány kitünően mulatott. Gyanakszom, tovább is maradt Berlinben, mint ahogy a programmja eredetileg előirta, s a fiu is alighanem hozzájárult az elutazás késleltetéséhez. Hiszen — gondolta — nem jön a tatár és Róma nem mozdul a helyéről, ha Marianna kisasszony valamivel később ér is oda. De végre indulni kellett, s bucsuzásnál, virágbokrétát nyujtva át, igy szólt a fiatalember:

— Kedves Marianna, vallomást kell önnek tennem.

— Na, na, — jegyezte a lány. — Nem akarom hallani.

Azt hitte, szerelmi vallomás következik. Elég csinos volt, hogy ezt hihesse, de kissé korainak tartotta.

— Muszáj meghallgatnia, — esküdözött az ifiu. — Nagy a bünöm: megcsaltam önt.

— Megcsalt? Maga csaló? — hitetlenkedett a lány.

— Igy van, de azért ne vessen meg. Nem követtem el olyat, ami a büntetőtörvénykönyv paragrafusaiba ütközik... Rudolf az oka mindennek.

Ez a szegény fiu megbolondult, — gondolta a svéd lány s e gondolatba szinte belesápadt. — Saját magát okolja azért, amit tett s ugy beszél magáról, mintha az valami tőle idegen személy lenne.

De finom, gyöngéd urilány volt, tudta mi illik, nem árulta el, hogy mitől tart, s csak hogy mondjon valamit, kérdezte:

— Rudolf?

— Engem nem hivnak Rudolfnak, hanem Ottónak és nem vagyok a kegyed unokafivére.

A hölgy kezdte belátni, hogy nincs őrülttel dolga. Elgondolkozott, s pirulva mondta:

— Nem? Én pedig azt irtam haza a szüleimnek, hogy a *deutscher Vetter* nagyon szeretetreméltó fiu.

— Reméllem, hogy ezt a véleményét azért nem fogja megváltoztatni... Ismétlem, Rudolf az értelmi szerzője a csalásnak. Ha haragudni akar valakire, őrá haragudjon. A dolog ugy áll, gnädiges Fräulein (már nem merem cousine-nak nevezni), hogy az igazi unokafivére, a »német Vetter« szigorlatra készül, amelyen én már szerencsésen tulestem, már csak tiz nap választja el tőle, nem hagyhatja el a könyveit, ha meg nem akar bukni, s engem kért föl, hogy amig ő a perrendtartást magolja, rokoni szerepét a cousinejánál én töltsem be. Mondanom se kell talán, nagyon szivesen helyettesitem őt és nem bántam meg, hogy vállaltam a feladatot, amelynek révén pár rövid, de boldog (azért rövid, mert boldog) napot a Maga kedves társaságában tölthettem. Szabad reméllenem, hogy Maga is meg volt elégedve velem?

— Minden bizonnyal. Ön igazán szépen viselkedett, akár — egy rokon.

— Örülök, hogy néhány napig az lehettem. Sohasem fogom elfelejteni. Kérem, gondoljon Maga is néha énrám. Otto von Bismarcknak hivnak és közügyi pályára készülök.

— Ki áll jót, hogy most igazat mond? Aki egyszer csalt —

— Itt vannak az irataim, — védekezett kómikus komolysággal a fiatal jogász, s a táskájában kotorászott.

— Elhiszem az okmányok fölmutatása nélkül is. Tehát nem a kuzénomnak, hanem kedves kalauzomnak, Ottó urnak köszönöm melegen, hogy velem Berlin látnivalóit megismertette.

— Lelkesedéssel tettem. És most, hogy elválunk, mit üzen Rudolfnak?

— Megnyugtathatja őt, hogy megbocsájtok neki és hogy nem haragszom rá.

— Nagyon köszönöm... Maga most nagy bókot mondott a cicerone-jának. Nem is tudtam, hogy a svéd nők ily kacérak.

— A kacérság, Herr Otto, nem függ a nő nemzetiségétől... Kérem mégegyszer a családnevét, mert nem jól hallottam.

— Bismarck.

— Otto von Bismarck, igen jól hangzk.

— Reméllem, lesz idő, hogy jobban fogják ismerni, mint most.

— Nem lehetetlen. Amilyen kópé, még nagy sikerei lehetnek.

Bucsut vettek egymástól, a vonat elindult, s az olvasók ugyancsak csalódnak, ha azt hiszik, hogy a kópéságnak érzelmes vagy romantikus folytatása lesz. Semmi folytatása se lett.

II.

A berlini diák s a skandináv lány csak negyvenegy évvel később találkoztak ujból.

A hölgy már négy évtized óta volt férjnél s távolról se volt oly szép, mint Otto ur diákkorában, de időközben grófnévá, anyává és nagymamává lépett elő, s a berlini jogász is karriert csinált: császári ura előbb gróffá, később herceggé s kancellárrá nevezte ki. Mikor a svéd grófné 1880-ban másodszor fordult meg Berlinben, eszébe jutott a fiatalkori »kaland«, s az is, hogy annak hőse azóta a világ egyik leghatalmasabb embere, a francia császárság megbuktatója és az egységes német birodalom megteremtője lett. Vajjon hogy' fest most az a »schneidig« diák, aki néhány fiatal napon át a kuzénja, az idegenvezetője és barangolásainak a pajtása volt?

Kocsiba ült s látogatást tett nála a wilhelmstrasse-i palotában. A kancellárhoz beküldte névjegyét, amelyen neve alá ezt a ceruzajegyzetet irta: »valamikor a cousine-ja Otto von Bismarcknak.«

A Reichskanzler rögtön fogadta érdekes vendégét, s az volt hozzá az első kérdése:

— Nos, hogy' mulatott Rómában?

Mintha pár hó előtt váltak volna el egymástól.

A grófné jóizüen nevetett, de azért pontosan felelt a kérdésre:

— Kitünően. Ott ismerkedtem meg az urammal, aki félesztendőre rá feleségül vett.

— Gratulálok, — kedveskedett Bismarck udvarias meghajlással.

A vendégének megint nevetnie kellett. A nagy államférfiu olymód kivánt szerencsét a házasságához, mintha azt tegnap kötötte volna. S Bismarck tréfás szemrehányással, öreges enyelgéssel vette szemére:

— Hütelen!

— Hjah! *Aus den Augen, aus dem Sinn!* — tréfálkozott az asszony is.

— Még csak képes levelezőlapot se küldött Itáliából, — folytatta szemrehányással Bismarck.

— Valóban nem voltam ily figyelmes. De hát bajos is lett volna az *Ansichtskarte* föltalálása előtt 30—40 évvel! — védekezett a svéd nő.

S mindketten nevettek.

Bismarck. — Tudja-e, kedves grófné, hogy azon a napon, amikor bucsut vettünk egymástól, jókora szivfájdalmat éreztem s komolyan busultam, hogy nem utazhattam az *ad hoc-kuzinom*-mal a Heszperidák földjére?

A grófné. — Nekem is ugy tetszett, hogy nem könnyen bocsáitott el... Legyek őszinte? Nem tagadom, volt az együttlétünknek olyan momentuma, amikor számitottam rá, hogy utitársul fog kinálkozni. Tudja, milyen hiuk a nők! — elhitettem magammal, hogy tetszem a német Vetternek. S volt egy pillanat — kérem, ne nevessen ki! —, amikor attól féltem, vagy azt reméltem (most már igazán nem tudom, a reményem volt-e nagyobb vagy az aggodalmam), hogy szerelmet vall.

Bismarck. — Ahá, tudom! Ez akkor lehetett, amikor bejelentettem, hogy vallomást akarok tenni.

A grófné. — Igen. Virág is volt a kezében s olyan ünnepélyes arcot csinált. Meghökkentem s azt gondoltam: no, ez szép dolog lesz, ez a kedves fiatalember most mindjárt szerelmet vall vagy megkéri a kezem, ami alapjában véve majdnem ugyanaz. Már azon töprengtem, hogy ebben a kedvező esetben mit fogok válaszolni?

Bismarck. — Ennye, de szeretném tudni, hogy mit felelt volna!

A grófné. Én is. Már nem emlék-

szem. Talán igent, talán nemet, bizonyára valami bolondot... Mindenesetre boldog lettem volna, ha a félelmem vagy az aggodalmam nem annyira alaptalan. Abban a korban és még később is jó ideig,semmit se hall a nő olyan szivesen, mint egy ékesnyelvü és jóhangzásu szerelmi vallomást.

Bismarck. — Igen, ez nagyon kedvelt müfaj s bár a férfiak igen könnyen, sőt könnyelmün irják-mondják, még se tehetik oly gyakran, mint az ellenfeleik, a nők, elvárják.

A grófné. — Bizony, megvallom, nekem nem esett jól, hogy ez eszébe se jutott.

Bismarck. — Mennyire téved! Biz' az volt az eszemben. De hát kissé büszke a természetem, már akkor is az volt, szeretek biztosra menni. Otthon, a szükebb hazámban vasembernek, berlichingeni Götznek, német medvének s hasonlóknak állitanak... S lehet, hogy a Sors is beleavatkozott a mi akkori dolgunkba. Talán a Gondviselés a feleségemet már akkor nekem szánta, Magára pedig a grófja az Égiek hatalmának bölcs rendelkezése folytán már abban az órában epedve várt... Boldog-e?

A grófné. — Amennyire egy öreg asszony lehet. És Hercegséged?

Bismarck. — Amennyire egy ilyen vén kopasz bácsi lehet. Jó feleségem van, aki annyira jó, hogy meg se érdemlem. Amiből logikusan következik, hogy Magához se lettem volna méltó... S a Maga ura, grófné?

A grófné. — Nagy tisztelője Önnek, herceg. Mindig büszkén emlegetem neki s ő is büszke rá, hogy a világhires Bismarck, aki királyokat ültet a trónjukra és császárokat taszit le onnan, valamikor a berlini kalauzom, sőt néhány napig a kuzinom volt. Ki hitte volna akkor, hogy Ön ilyen sokra fogja vinni?

Bismarck. — Én, kedves grófné.

A grófné. — Ennyire bizott magában?

Bismarck. — Nem voltam rossz véleménnyel magamról és hittem a küldetésemben. Nem látta már akkor, hogy mily hallatlan merészséggel tudtam hazudni? Ehhez talentum kell. Főleg, ha az ember olyan egyenes jellem, mint én.

A grófné. — Az ártatlan hazugság volt. Egy barátjáért tette s egy kis lányt mulattatott vele.

Bismarck. — Mégis... nem sikerült volna, ha már akkor nem lappang a diplomata bennem, az a politikus, aki elegánsan tud hazudni. Nem sikerült volna, ha nem gondolok már akkor is arra, hogy ha akadályt látok valahol az utamban, azt nem kerülöm meg, hnem eltakaritom onnan. Az a kis kaland is jó iskola volt. Akkor egy gyanutlan fiatal lányt vezettem félre, később ravasz államférfiakat kellett becsapnom.

A grófné. — No ez Önnek nem egyszer sikerült.

Bismarck. — Többször mint bárkinek. Talán azért, mert azok a jó urak mind ravaszok voltak, én pedig teljes egyenességgel viselkedtem velük szemben. Csak akkor ravaszkodtam, amikor ők kivételesen nagyméha, egyenesek voltak.

A grófné. — Hát akkor miért vádolja magát hazudozással?

Bismarck. — Mert politikából voltam egyenes s ez egyenlő a hazugsággal. De hát mit tegyünk? Ha az ember be akar jutni a világtörténelem arcképcsarnokába, akkor nem szabad visszariadni egynémely görbevonaluságtól.

A grófné. — Istenem! Ez az egyetlen, amiért sajnálom Hercegségedet.

Bismarck. — *Nicht so arg*, kedves grófné. Teszik azt más becsületes emberek is . . .

A grófné. — És becsületesek maradnak e mesterség mellett?

Bismarck. — Ki, hogy! Én az maradtam . . . Ad vocem: becsület! Becsületes ember fizeti az adósságát. Én még tartozom Magának valamivel.

A grófné. — Azzal a vallomással, amelyet negyven év előtt kellett volna tennie?

Bismarck. — Ma se reszkiroznám meg. Ki tudja, mit feleine rá!? . . . Azt kell megköszönnöm, hogy társasá gában végignézhettem a berlini muzeumokat. Máskülönben valószinüleg sohase láttam volna őket.

A grófné fölkelt s bucsuzni kezdett:

— Nem merem tovább tartóztatni. Az ön ideje drágább, mint az enyém. Isten áldja!

Bismarck. — Mikor találkozunk megint?

A grófné. — *Chi lo sa?* — ahogy Rómában mondják. Valószinüleg soha vagy — további negyven év mulva. Holnap indulok vissza északi hazámba s mivelhogy hatvan esztendős vagyok, ki tudja, utazok-e még egyáltalában valaha? Hatvan év a nőnél annyi, mint a férfinál hetven.

Bismarck. — Az ember sohase bucsuzzon másképp mint: a viszontlátásra . . . De bármiként lesz, tartson meg szives emlékezetében.

A grófné. — Magát nem lehet olyan könnyen elfelejteni, Durchlaucht. Az ujságókban minden istenadta nap előfordul a neve.

Bismarck. — Brr! A sajtó! Attól kell hát félnem, hogy csak azért jutok az eszébe, mert ott feketélik naponta a nevem?

A grófné. — Nem illik a koromhoz, hogy kacérkodjak. Igy hát azért se mondom, amit különben gondolok, hogy még most is gyakran álmodok azokról a napokról, amikor a muzeumokat együtt jártuk.

Bismarck. — Amelyeket azóta se láttam.

A grófné. — Én tegnap is megnéztem őket.

Bismarck. — Könnyü magának! Maga egy kulturnő, aki tehet valamit a müvelődéséért. De én ugy növök föl, mint a kutyám, a jó Tyras, aki nem sokkal kevesebbet olvas mint én . . . De hát az én muzeumom a *Reichstag*.

A grófné. — S kancellár ur annak teljhatalmu igazgatója.

Bismarck. — Hizelgő!

Kezet csókolt a vendégének és elkisérte néhány termen keresztül.

Egyedül maradt s egy félóráig nem dolgozott. Kedves ifjukori emlékek gátolták . . .

Uralkodók, mint modellek

László Fülöp nyilatkozik fejedelmi modelljeiről

László Fülöp, a világhirü magyar festőmüvész a mult hetekben több hetet töltött szükebb hazájában: Magyarországon és a kormányzót és a miniszterelnök képeit festette meg.

Ez alkalomból egy angol ujságiró beszélgetést folytatott a müvésszel, arról az érdekes témáról, hogy kik voltak a legnagyobb modelljei.

László Fülöp nyilatkozata most jelent meg egy nagy angol ujságban és a következőképen hangzik:

— Legközelebb kiadom emlékiratalmat. Ezen munkám közben több élményem, amelyek uralkodókkal történtek, jutott eszembe. Első nagyobbszerü kiállitásom 1907-ben Londonban volt, amikor »A szépmüvészetek tárlatán« képeim első kollektiv kiállitására került sor. Ebben gróf Mensdorrff londoni osztrákmagyar nagykövet hathatósan segitett. Akkor még Londonban nevemet nem igen ismerték, ennek dacára kiállitásomra sokan jöttek el, ugyhogy Edward király és királynő megérkezése után Alekszandra királynő a szokott kedvességgel mondotta nekem: »Remélem, meg van elégedve az elért sikerével, hisz oly tolongás van, hogy az angol király is alig mozoghat.«

Edward király.

A kiállitáson szerepelt képek között Larisch grófnénak, az osztrák uralkodó család egyik rokonáról készült vázlat is szerepelt. Alekszandra királynőnek feltünt ez a vázlat és azt a kivánságát fejezte ki, hogy Viktoria hercegnőről is készitsek hasonlót. Nagyon meg voltam tisztelve és természetesen vállalkoztam annak elkészitésére, de azt hittem, hogy a megbizatás későbbi időre szól. Annál nagyobb volt a meglepetésem, amikor aznap délben két órakor, — csak valamivel előbb tértem vissza szállodámba, hogy a lunchot elfogyasszam, — egy küldönc levelet hozott, a Buckingham palotából, amelyet miss Knolly, az elhunyt Alekszandra királynő titkárnője irt nekem, és amelyben arra kért, hogy három órakor jöjjek a Buckingham palotába a megbeszélt portré megkezdésére. Eredetileg csak néhánynapi tartózkodásra jöttem Londonba és igy semmilyen festőfelszerelésem nem volt velem, — kivéve néhány lemezpapirt, amelyek közé rajzaimat helyeztem el. Egy ilyen lemezpapirt vittem magammal, hamarosan beszereztem a szükséges festőkellékeket és pontosan három órakor a Buckingham palotában voltam.

Megérkezésemkor részemre már mindent előkészitve találtam. A hercegnőről készitendő vázlatot a király dolgozószobájával közvetlen szomszédos teremben festettem. A vázlat nagyjában már kész volt, amikor Edward király kezébe ludtollal a terembe jött és azt mondotta nekem: »Ép most irok az unokaöcsémnek, a hesszeni nagyhercegnek, aki a véleményemet akarta megtudni egy róla készitett festményről. Volna olyan szives megmondani, hogy mit válaszoljak neki?«

— Az ember a saját munkáit nem igen itélheti meg, — feleltem, — és azért arra kérem Felségedet, hogy közölje a nagyherceggel a saját véleményét.

A király a lemezpapir hátsólapján egy portrét vett észre, de hangosan felkiáltott: Halló, hisz ez már egy kész portré és pedig gróf Mensdorff Albertről készült festmény.« Amikor magam is szemügyre vettem a képet, láttam, hogy egy tizenhárom évvel ezelőtt készült vázlat volt, amelyet gróf Mensdorff festménye számára készitettem.

Alfonz spanyol király.

Most van éppen tizenhét éve, hogy Madridban a királyi családot festettem. A király, dacára fiatal korának, erős jellemü férfi benyomását keltette. Kétségtelen, hogy arcán visszatükröződött az akkori jellegzetessége. Kevés uralkodónak volt annyi tapasztalata és volt része annyi változásnak, ami 17 esztendei uralkodása előtt előfordult. Valósággal megbüvölt. Arca megerősitette az átöröklési teoriát és érdekes tekintetét Velasquez és Tizian V. Károly és IV. Fülöp festményein kifejezésre jutott tekintettel összehasonlitani. Szereti a müvészetet. A király egyik legjobb barátja Beulliure spanyol szobrászmüvész. Boldogan tettem eleget a király meghivásának, őt Madridban ujból meglátogatni és a felséges királyi palotában a királyt ujból lefesteni.

Velasquezt kora legnagyobb müvészének tartom és osztottam Rudyard Kipling nézetét, aki azt mondta: »Velasquez előkelő, finomultizlésü, stilusos nagy müvész. Müvei jobban juttatják kifejezésre korának jellemvonását, mint összes kortársainak festményei.« Goya is nagy, önmagát visszaadó müvész, aki igen okos volt és valószinüleg ötletesebb, mint Velasquez. Müvészete a modernek számára közelebblevő, mint Velasquezé. Velasquez II. Fülöp udvarának ünnepélyességével szól hozzánk (noha IV. Fülöp idejében élt). Goya viszont demokratikus korban élt, olyan időben, amikor Spanyolországot külső és belső események rázkódtatták meg. Goya dekadens korszak festője, ő a nyomort és az emberi durvaságot örökitette meg munkáiban.

Ferenc József

A bécsi Burg egyik termében festettem egyik délelőtt Ferenc József császár képét és ugyanott aznap délután Erzsébet főhercegnő, Lichtenstein herceg menyasszonyának képét készitettem. A császár tábornoki egyenruhában volt, amelyet az aranygyapjas rendjel diszitett. Hogy a munkámban, az uralkodó távolléte alatt is, rendelkezésre álljon egy modell, egy fabábat öltöztettek fel tábornoki egyenruhába és a fabábat is aranygyapjas rend diszitette. A mikor ezalkalommal a hercegnő képét festettem, a hercegnő, aki igen nyugtalan volt és semmiképen sem volt arra rábirható, hogy tekintetét a megjelölt helyre koncentrálja, kénytelen voltam ismételten arra kérni, hogy teljesitse kérelmemet, végül is levettem a fabábról az aranygyapjas rendjelet és azt az egyik függönyre tüztem fel és arra kértem a főhercegnőt, hogy tekintetét állandóan a rendjelre szegezze és igy valahogyan sikerült a fiatal hercegnő figyelmét leszegezni. Munkám befejezése után azonban elfelejtettem az aranygyapjas rendjelet a függönyről levenni.

Másnap reggel, amikor az uralkodó a terembe lépett, a rendjelet a függönyre tüzve találtam. Gunyosan mosolyogva tette fel a szemüvegét és magyarul kérdezte tőlem:

»Meg tudja nekem László ur mondani, hogy micsoda az ott a függönyön? Rendszeresen az aranygyapjas rendjelet szokta ön modelljei figyelmének lekötésére használni? — mondta szeretetreméltó kedvességgel. Hirtelen a függönyre néztem és zavartan láttam ott a rendjelet. A császár az előadott mentségemet jóakaratu kedvességgel fogadta.

A császár mindig magyarul beszélt velem. Tökéletesen beszélt magyarul. Egy alkalommal, amikor a császárral való beszélgetés során XIII. Leó pápáról volt szó és sehogysem jutott eszembe a zarándok magyar kifejezése. A császár rám nézett és félreismerhetetlen gunnyal segitett ki: »zarándok, kedves László«. Milyen jó, hogy nincs itt egy magyar sem jelen«.

Mussolini.

1923-ban, Mussolinit festettem meg. A Chigi palotában festettem, dolgozószobájának közvetlen szomszédságában. Amikor pihenőket tartottam, visszavonult dolgozószobájába és folytatta a megszakitott kihallgatásokat. Egy alkalommal türelmetlen lett és azt mondotta: »Ön engem itt fogva tart, mint a ketrecbe zárt oroszlánt«.

XIII. Leó pápa.

1900 tavaszán elsőizben voltam Rómában. Végre teljesedett régi vágyam az örök várost felbecsülhetlen mükincseivel láthatni és efeletti boldogságomat tetézte az a körülmény, hogy abban a szerencsében részesülhettem, hogy megfesthettem a pápa képét. Ez az egyház jubileuma idejében volt, amikor egy magyar praelatus kiséretében a vatikáni fogadtatáshoz mentem.

Megérkezésünkkor történelmi ruhába öltözött pápai kamarás fogadott, majd kinyilott az ajtó és a pápa előtt álltam. Vörösbársonnyal boritott trónuson ült, fehér ruhában, amelyről purpurvörös köpenyeg hullott le. A pápa székében hátradülve ült, sápadt arccal, de fénylő szemekkel és előzőleg sohasem hittem, hogy ilyen férfiu arca ennyi szellemességet fejezhet ki. A portrét a pápa magánlakosztályában készitettem A pápa az első ülés után a szobából anélkül távozott, hogy a képre egyetlen tekintetet vetett volna. A második ülés után, amikor a fej ugyszólván már meg volt festve, megállt a kép előtt, előrehajolt, hogy a képet jobban szemügyre vehesse és francia nyelven kérdezte tőlem: »Fiam, ez én volnék?« Zavartan feleltem: »Remélem, szent atyám.« A pápa ujból megtekintette a képet és azt mondotta? Nem lehetne a fejem jobban en face festeni? Ez a tiszta profil nagyon emlékeztet Voltairere és ezt nem szeretném.«

Minthogy a fej megfestése a második ülés után már erősen előrehaladt, nem akartam azon már változtatni és azt feleltem: Ezen már nem tudok változtatni, de ha szent atyám nincs megelégedve, holnap uj képet kezdhetek.« A pápa beleegyezett, hogy maradjon meg a fej ugy a hogy megfestettem. A kép ma is birtokomban van. A pápa igen lelkiismeretes modell volt és teljesen beleélte magát a kép helyzetébe és ez nagyban segitségemre volt. Mialatt a pápát festettem, a pápa egyszer sürgős ügyben fogadta Rampolla kardinálist, de még akkor is szinte mozdulatlanul megmaradt abban a helyzetben, amint azt a modell kivánta. Röviddel a kép elkészülte után a festmény a párisi nemzetközi kiállitáshoz került, ahol a nagy aranyéremmel lett kitüntetve és első nagy nemzetközi sikerem volt.

Ripityom, ityeg, hejretyutyutyu...

Néhány szó ics-ről és ity-ről

Igaza van *Szenteleky* Kornélnak abban, hogy szünjön meg már egyszer az a káosz és bosszantó következetlenségi rendszer, ami a szláv és általában az idegen nevek magyar átírása körül tapasztalható, különösen a napisajtóban. De ahogyan a káoszt meg akarja szüntetni, abban nincs igaza és a hiba annál sulyosabb, mert azt az irodalomba is be akarja vinni. »A szláv nevek magyar helyesirása« cimü cikkében is előfordulnak következetlenségek, amelyek lerontják fejtegetéseinek logikai értékét s igy már emiatt is elfogadhatatlanná válik szabályelőirása.

Nem szimpatikus nekem a filológizáló szőrszálhasogatás, de még kevésbé szimpatikus a *ty* betü. Érzés dolga, de talán nem kizárólagosan egyéni és nem önkényes ez az érzés.

Bármennyire haszontalan dolognak tartja az ember a filológiai vitákat, mégis szót kell emelni (már csak azért is, mert a kérdés Szentelekynek, a költőnek fontos) például a szerb vezetéknevek *ity-es* átirásának követelése ellen, elsősorban a magyar jóhangzás és a magyar nyelv természetes finnyássága nevében. Talán feltünt már másnak is az a különös bánásmód, amelyben a magyar nyelv a *ty* hangot részesiti: *a ty csaknem kizárólag olyan magyar szavakban szerepel, amelyek vagy értelmetlenek, vagy pedig komolytalan, csecsebecsés, mókás, lenéző, ellenszenves, fitymáló fogalmat jelentenek.*

Van ugyan olyan magyar szó is, amely direkt *ty* betüvel kezdődik: *a tyuk.* De ez a tyuk, a maga kezdő ty-jével, egészen egyedül, árva magányban korzózik a magyar szavak hosszu uccáján.

A tyukon kivül még egy állatnak a nevében szerepel *ty:* kutya.

Öt ujjon lehet elszámolni azokat a ty-betüs szavakat, amelyek tisztes, komoly, szép tartalmuak kivételesen. Ezek: atya (nem is igen használatos), báty, hattyu, fátyol, patyolat. Itt vannak ezzel szemben a következő ty-betüs szavak:

pereputty, ripityom, pinty, hejretyutyutyu, herkentyü, ityeg, lityeg, fityeg fityfirity, etyepetye, tutyimutyi

batyu, betyár, butykos, fütykös, dutyi, fattyu, lötty, lotyó, karatyol, kátyu fityók, gatya, pityke, potyog, potya, letetyel, motyó, pletyka, hetyke, vityilló fitymál, mutyi, kutykuruty

és még a hangutánzó, hangfestő szavak: *motyog, totyog, kotyog, rotyog, tortyog, ketyeg, hortyog stb.*

Megvannak tehát bizonyára a pszichológiai indokai annak, hogy a magyar nem szivesen használja a *ty* betüt akkor, amikor tisztes, megbecsült fogalmakat fejez ki, igy különösen, mikor tulajdonneveket nevez meg. És nyilván ilyen pszichológiai ok is idézhette elő azt a gyakorlatot, hogy a szerb tulajdonnevek nh-ét a magyar nem ity-nek hanem ics-nek ejti ki. Szenteleky szerint ha ics-et mondunk, akkor is ity-et kell irnunk. Miért? Mert — idézi a helyesirási szabályt — »a szláv, török, perzsa, arab stb. neveket kiejtésük szerint irjuk, ahogy s amennyire magyar betüinkkel kifejezhetjük.« Tehát:

1. kiejtésük szerint. Azaz fonetikusan Mármost magyar fonetikával, vagy szerb fonetikával? A magyar kiejtés pedig, mint Szenteleky is elismerte, *ics.* De meg kell állapitani, hogy *a szerb szintén sohasem ejti ki ity-nek a vezetéknév végződését* s általában sohasem mond kemény *ty* hangot, hanem mindig *a ty és cs közt levő, átmeneti, lágy hangzást* használ, sőt néha világosan *cs*-t mond, amikor a „h" mássalhangzót kiejti. (Talán kizárólag egyes délszerbiai dialektusban fordul elő a tiszta tyhangzás.) Ebből az következik, hogy ha a helyesirási szabályhoz akarjuk tartani magunkat, amely szerint az idegen neveket annyira hüen kell átirnunk,

2. amennyire magyar betüinkkel kifejezhetjük, akkor a „h" átirására épp olyan megfelelő a *cs,* mint a *ty.* Tekintetbevéve, hogy a magyar a kiejtésben ics-et, a szerb pedig majdnem ics-et használ, továbbá tekintve a ty elleni magyar ellenszenvet, megint csak arra a konkluzióra jutunk, hogy *a helyes átirás: ics,* nem pedig ity. (Még egy ok: a *ty* végződést a magyar könnyen téipszilonos, nemesi magyar *ti*-nek olvassa!)

Ebben az esetben tehát a helyes nyelvérzék és az egészséges eufóniai ösztön tiszteletbentartása az, hogy folyton ics-et irunk. Épugy, ahogy a magyar közhasználatban mindig is ics volt a szerbes vezetéknév végződése, hiába irt be némely anyakönyvvezető, vagy iskolaigazgató ity-et. Az elmagyarosodott és nemesi szláv családneveket, miért éppen csak *ity* végződéssel nem irták soha, habár *ich, its* használatos volt számtalan esetben, az *ics*-en kivül? Mert az *ich* és *its* ugyanannyit jelentett, mint ics, az egyedüli lehetséges fonetikai irás. Nem áll meg az sem, hogy a szerb költők nevei most vonulnak be először a magyar irásba s ezért az uj jelenségre, uj törvényt kellene szabni. A szerb költők nevei szerepeltek már a magyar irásban régtől fogva és a legujabb időkig, még pedig ics-csel, de e tradiciótól eltekintve sincs sok értelme annak, hogy például az azelőtti Petrovics most azért, mert véletlenül költőnek a neve, Petrovity legyen.

Ujabb következetlenség Szentelekynél az, hogy ragaszkodik az idegen vezeték- és keresztnév eredeti sorrendjéhez ugyanakkor, amikor elitéli a szláv (orosz) nevek németes átirását. Kétségtelen hogy a magyar irás, főleg ujságirás német kézből, német közvetitéssel kapta meg ezeket az idegen szereplő neveket és felületességgel át is vette a németes kiirásukat: Turgenieff, Strogoff, Dostojewski, stb. De amilyen hiba ez, amit Szenteleky ostoroz, hogy *Turgenieff*-et irnak *Turgenyev* helyett, ugyanolyan *hiba az is, amit Szenteley követel: hogy Iván Turgenyev-et irjunk Turgenyev Iván helyett.* Hiszen ez a sorrend szintén szolgai másolása az idegen sorrendnek. A magyar hallásnak bántó, ha a keresztnév van elől, a vezetéknév pedig utána, sok esetben nem is tudná megkülönböztetni, melyik a vezetéknév. S az idegen neveknek lényegét egyáltalán nem érinti, ha a sorrendjüket magyarosan megforditjuk, ez még nem egyenlőértékü müvelet azzal az erőszakossággal, hogy *France* Anatole nevét átkeresztelik France Antalra, vagy *Meunier Constantin* nevét *Molnár Szilárd*-dá erőltetik át.

Teljes mértékben jogos Szenteleky érzékeny felháborodása az ilyen indokolatlan furcsaságok ellen, mint :Sombor, Stara-Kaniža. Mert a magyarnak módjában áll a saját betüivel ugy leirni ezeket a szavakat, ahogy a szerb is, meg a magyar is kiejti: Szombor, Sztara-Kanizsa. *Akárcsak az ics*-et. És meg fogja tanulni már az ujságirás azt is, hogy Spaho, Split, Susák, Srskics: felemás irásmód, hibás. Az egészen helyes ez: *Szpaho, Szplit, Szusák, Szrskics.*

Szenteleky Kornél helyesirási receptjének következtetései azonban csak növelnék az összevisszaságot, zavaró bántó, tüneteket termelnek ki.

Mikes Flóris

VEROCSKA

IRTA: SZINI GYULA

Nem voltunk többen, csak hárman. Mindegyikünk szemében más ország kék ege tükröződött. És szökék voltunk mindahányan.

Ha pedig hallgatag erdőben, csevegő források közt három szőke ember jár, akkor a harkály kopácsolása is szivdobogásnak hallatszik.

Patak álta utunkat és széraz lábbal csupán ugy lehetett átgázolni rajta, hogy mohos és süppedő szikladarbjain ugráltunk át a másik partra. A leányok felfogták az aljukat, a francia kacéran, az orosz esetlenül, számitás nélkül.

Buzgó források fel-felperdülő szava csalogatott mind beljebb a sürübe. És kissé kacéran elképzeltem, hogy egy-egy ilyen kutfő mellé telepedett nem is oly rég a mult század egyik legnagyobb szenvedője, az elkárhozott, elhizott Wilde Oszkár. Ebben a német nogenti erdőben csak egy társa maradt még meg neki, a hirhedt Walsin-Eszterházy. Együttesen viselték itt a társadalmi számüzetés terhét, az angol a maga remetei hallgatásában, a franci a maga szájas gyülölködésében és együtt olvasták a Flaubert »Trois contes«-ját...

— Nini, maga egészen elhallgatott, — fordult hozzám a francia leány, akinek bihó madárterészete csak itt ébredt fel igazán az erdőben, ahol kedvére szökdécselhetett, csivoghatott, dalolhatott és ha más nem, a visszhang felet neki. Az orosz leány befelé merengő pillantással szedett harangvirágot, mely itt olyan üde és nagyszemü.

Sok öntudatlanság volt abban, ahogy ösvények utvesztőin mindig egy irányba igyekezett, mintha valami vonzotta volna. Talán az illat, a pára, amelyet messziről megérzett vagy a halk zugás, amelyet a mi fülünk hallott.

Fürkészve, némán ment előttünk és amint egyszer csak átvergődtünk a süsü bokrokon... ragyogóan, napfénytől mámoros kigyózással elénk tárult a Marne.

A néma erdő után a zajos folyópart. Az emberek versenyt lármáztak a habokkal, paskolják a lágy vizet, amely az árnyékban olyan, mint a tinta és kidagad, mint a selyem. Visongó mámorral vetik magukat a puha mélységbe, aztán fókafejjel, vizet prüszkölve buknak fel és önfeledt szavakat kiabálnak a parton állókhoz, a hangjuk pedig öblösen, visszhangosan szökik át a viz tükrén.

A tulsó parton borongó pagonyok és néptelen rónák vonulnak a végtelenségbe, mintha a selymesen kék francia éggel együtt álmodoznánk. Innen pedig angol yachting-clubok csinos, fehér csónakházai, a ringatozó habokon halkan összeverődő csónakparkok szinte tengerparti életet varázsolnak az édesviz mellé.

Mint valami részeg pillangó, amely a vizbe hullt, sárga vitorláju yacht keringőzik a napfényben. Fehér sapkás, fehér bluzos hölgy rángatja a zsinort és amint a vitorla a széltől oldalt fordulva siklik tova, amazon-gerince és erős alsó testén vele csavarodik. Távolabb evezősök siklanak pőrére vetkőzött, napbarnitott mellkassal, csupasz karral. A fehér shooner a piros evezők szabályos lemerülésével olyan, mintha valami óriási és karcsu bogár szöknék a vizen.

Az orosz leány. Verocska mindezt elmerülve, némán nézte. Talán Dnyepr jutott az eszébe, amely nem ilyen kék és a zömök orosz parasztokat látta, amint nehézkesen, fatuskószerüen hullanak a vizbe. Itt minden karcsunak, könnyünek és finomnak látszott előtte. Néma hódolattal és egészen elérzékenyedve borult a francia leány vállára.

— Jaj de szép — csak ennyit tudott mondani.

És a szemét nem tudta többé levenni a vizről, amely egyhangu zugással odaverődött a parthoz és szelével megborzongatta a vadfüvek kalászait. Arra sem tudott már figyelni, mikor a szomszédságukban egy bőbeszédü és henyén kövér ember állt meg, akinek a vállán fehér egerek mászkáltak, a zsebéből gyikok feje és körme kandikált ki, a nyaka köré pedig vizi sikló volt fonva és görcsbe végződött, mint valami nyakravaló. Az emberek körbeálltak és soukat dobáltak a földre mindaddig, mig a »charmeur« egy álmos vizi kigyót fejestől a szájába nem csusztatott.

Verocska csak a vizet kémlelte, a szemével simogatta és néha meg-megrázkódott.

— Ó be szép — hajtogatta egyre. És ahogy tovább mentünk, minden kérdése csak ilyenek körül forgott: mély-e, meleg-e, szabad-e?

Egy pillanatban, amikor nem figyeltünk rája, a poros cipőjét bokáig mártotta a vizbe.

— De mit csinál? — szólt rá a francia leány és az orosz leány erre összerázkodott, mintha fölébresztettük volna.

Egyre néptelenebb helyekre jutottunk, a folyó sugarasan és szelid kéken még mindig mellettünk bugott. Egy lankáson, hol a nagyszemü lóherék alánk bíborszőnyeget teritettek, amely csaknem a vizbe csuszott alá, letelepedtünk. És csönd volt körüskörül.

A francia leány kalászt kezdett tépni a szerelmi babona régi szavával:

Il aime
un peu
Beaucoup
à la folie
pas du tout

Verocska minden perccel lejebb siklott a virágszőnyegen és egyszerre oly közel volt a vizhez, hogy belemárthatta a kezét. Szótlan gyönyörüséggel.

Mosolyogva néztük, amint levetette egyik cipőjét, azt a nehézkes, bakancsféle topánt, aminőben hóban szoktak járni. A következő percben, fehér lába belesiklott a vizbe, amely zöldesen tükröződött a parti füvektől.

A francia leány felkacagott:

— Ezt én is megcsinálhatom.

Gyorsan levetette a finom cipőjét, az áttört harisnyáját és belelógattal a lábát a hullámverésbe. Mindketten kacagtak, de az orosz leány lehunyt pillával és éles kacagással, mintha csiklandoznák. Egyszerre csak megoldotta a haját, amely a vállára omlott, amint mélyen a folyó tükre fölé hajolt.

Nem tudom, a viz vagy a part zöldes csillogása okozta-e, de szőke fürtjei olyanok voltak, mintha hinár keveredett volna közéjük és az egész alkatában, hajlásában olyan volt, mint egy vizi nimfa, aki elemébe került és aki a földi ruhától szabadulni akar, vágyakozik.

Amint egy-egy erősebb hullám érkezett a parthoz a leányok fel-felkacagtak és sivalkodtak. De Verocska nevetése halkan huzódott sokáig, mint valami sóhaj. Egyes mozdulatai pedig annyira rendkivüliek voltak, hogy a francia leány, aki közvetlenül mellette ült, ránézett kiváncsian, megdöbbenve. És Verocska nyujtózó mozdulattal hirtelen levetette a bluzát. Pillanatok következtek, amelyek villámgyorsan és oly bénitóan peretgek le, hogy nekünk, a másik kettőnek elállt a szivünk verése.

Tépte magáról a ruhát és a napkéve egyszerre remegő, borzongó testét teljes szabadságában ölelte körül. Oly vakitó és oly váratlan volt mindez, hogy a szemeimet önkénytelenül behunytam.

A francia leány kiugrott a partra, csak ekkor kapott észbe és felháborodva kiáltott az orosz leányra:

— Nem szégyeli magát?

Verocska ezt már nem hallotta. Nem az uszók ügyességével, hanem valami megbénult bájjal hullott a vizbe, amely fellökte és fehér testét a szinen vontatta, nyomában a csillogó habtarajok fényes uszályával.

Dermedten néztünk utána. Nem tudtuk, hogy mi történik. Nem tudtuk, hogy segitségére siessünk-e, vagy összetett kézzel bámuljuk mámorát, amely minden ujabb hullámmal végigvonaglott rajta. Még láttuk a viz szinén sápadt, mosolygó arcát, amelybe belecsapkodtak nedves hajfürtjei, még láttuk lehunyt szempilláit, amely alól a szeme bágyadtan, ismeretlenül nézett reánk... aztán uszott tovább a viz sodrával a másik part felé, hol már alkonyodott és egy kutya, amely sehol sem volt látható, hosszan vonitott.

— Meg kell menteni! — kiáltott fel a francia leány és lefelé kezdett szaladni a parton a viz sodrával. Verocskának már a feje se mvolt látható sehol. Mintha beleolvadt volna a szemhatárba, amely gyöngéd, szomoru rózsaszinnel tért lassan nyugovóra.

A francia leány holtra váltan nézett rám, néhány percig álltunk igy egymással szemben. Hirtelen felcsuklott, könny lepte el a pilláját.

— Pauvre petite! — sóhajtott fel...

Verocskát kifogták a petite-bernevillei halászok. Utoljára a Salpetriére egy vaságyán láttam. Tifuszos lázában nem ismert meg senkit. Talán a Dnyeprről álmodozott, hol zömök parasztok fatuskóként hullnak a vizbe; talán a Marneről, amelyen sárga vitorlák mint mámoros pillangószárnyak lebegnek.

Milyen horoszkópot állitottak a német asztrológusok az 1928-ik évre?

Tévedéseken keresztül jut az emberi elme az igazság megismeréséig és ezért a tudományok történetében a tévedéseknek nagy szerepük volt. Csodálatos azonban, hogy olykor-olykor egy-egy tévedés mennyire begyökeresedik a szellemvilágba s amikor azt gondoltuk róla, hogy az emberiség végleg leszámolt vele, ujból felbukkan és másodvirágzását éli. Igy vagyunk az asztrológiával, mely éppen ugy, mint az *alchimia, az ókor és a középkor* misztikus tudományai közül való. Egykor korlátlanul uralkodott az emberi elméken. Az asztrológai eszmék hatalma a klasszikus ókorban maga alá hajtotta a népeket Alexandriától Perzsiáig, Indiát, Kinát, uralkodtak ezek az eszmék a Földközi-tenger partján s egész Európában, korlátlan hatalmuk volt Bizáncban és Rómában. Hipparchos és Ptolemeus korától el egészen Tycho Brahe és Kepler századáig meghajoltak az asztrológia előtt a legegyszerübb lelkek és a legfelvilágosodottabb szellemek. V. Károly császár, amikor megszemlélte az 1556. év rossz csillagkonstellációját, igy kiáltott fel: »His ergo indiciis me mea fata vocant!« (Ezek hát a jelek, melyek a sorsot adják nekem.) II. Rudolf előtt Tycho Brahe és Kepler elsősorban asztrológiai szolgálatuk miatt voltak annyira megbecsültek. Wallenstein nem nélkülözhette Senit. Dürer hires »Melancholiája« telve van az asztrológiába vetett mélységes hittel. Kétezer esztendőn keresztül komolyan hitt az emberiség az asztrológiában, komolyan hitte, hogy ugy az egyes embersorsok, mint nemzetek élete determinálva van a csillagok állásában.

A »centiloqium«, az asztrológia száz szabályának a gyüjteménye, a középkoron át a legtöbbet forgatott kézkönyv volt, amely számtalan kiadást ért meg s cimlapján azzal dicsekedett, hogy első szerző Hermes Trismegistos, Ptolemeus s az ókor többi nagy bölcsei voltak. Ilyen szabályokat olvashatunk a centiloquiumban:

20. Ne operáltasd valamely tagodat, ha a hold olyan jegyben áll, melyhez a tag tartozik.

Érdekes, hogy ezzel a különös, misztikus »tudomány«-nyal ma sem számolt fel az emberiség, sőt most, a megromlott idegek korában, amely mindenfajta okkult dolog számára dus televény, *mintha másodvirágzását élné* a csillagjövendölés, az emberi sorsnak a csillagok állásából való megmagyarázása. Különösen Németországban virágzott neki ujból az asztrológia s minden esztendőben, különösen igy az esztendő vége felé, több kiadvány jelenik meg a könyvpiacon, melyek tudományos igényekkel lépnek fel.

A háboru utáni évek összes »okkult« áramlataiból, amelyek a nagy tömegek szellemi és lelki életét felkavarták, hogy aztán ujból a feledés homályában tünjenek el, az asztrológia a legtovább tartotta magát s még ma is hivőket szerez.

Azt el kell ismernünk, hogy a véletlen igazolta az 1927. évre szóló asztrológiai jóslatokat. A legkülönbözőbb módszerekkel dolgozó asztrológusok az 1927. évet katasztrófaesztendőnek mondották oe, olyannak, amely bővelkedik árvizekben, földrengésekben s mindenfajta szerencsétlenségben. Különösen kritikusnak igérték a december hónapot. Majd meglátjuk.

Most már sürün jelennek meg folyóiratokban s önálló könyvekben a jövő évre vonatkozó jóslatok.

Az 1928. esztendő első teljes napfogyatkozása május 10-kére esik. Délafrikában és Madagaszkár szigetén pusztító katasztrófák, földrengések következnek be s rengeteg hajótörésről érkezik majd jelentés. A harmadik, junius 17-ikén bekövetkező részleges napfogyatkozás Északázsiában lesz látható. Az ikrek jegyétől befolyásolt országok egykében meghal az uralkodó vagy egy igen fontos szerepet játszó kormányzó személyiség. Az élelmiszerek ára először nagy ingadozást fog mutatni, azután felfelé törekvő tendenciát mutat. 1928 februárjában nagy feltünést fog kelteni a tengerentuli légforgalomban egy német találmány. 1928 augusztusában nagy tömegkatasztrófa következik majd be.

A születési horoszkóp alapján az egyes emberek sorsával foglalkozik H. H. Schubert asztrológus »Dein Schcksal 1928« cimü, most megjelent könyvében. A szerző mindazoknak, akik 1928 április 12., 13., 20., 21., 30-ikán és május 1-én *születnek*, különösen kellemes életmódot és sok sikert jövendöl, ellenben annál több rosszra kell elkészülniök azoknak, akik a jövő év december hó 7-ike és 15-ke között születnek.

Igy mókáznak egész komoly, szakállas professzor bácsik, akik talán maguk is hisznek a horoszkópok igazságában.

Az uj fascista kódex

Középkori szigor az uj olasz törvénykönyvben

Irta: Dr. Seltmann Rezső

Mussolini diktaturájának legujabb terméke az uj büntető-kódex, amely elrémitő, sokszor nevetséges szigora miatt valósággal a középkort eleveniti fel s amely emiatt a nyugateurópai közvélemény és szakértők szemeiben, főleg Angliában méltó megvetés és lenézés tárgya, mint arról a világlapok p. o. a konservativ »Times« meggyőzhetnek bennünket. A jéghideg bánásmód, amelyben ez alakolmból is részseitik Mussolini kormányrendszerét annál feltünőbb, mert épen az angol külpolitika az, amely legutóbb is asszisztált Mussolininak Földközi-tengeri intrikáinál. Azonban a külpolitika is más és a világnézet is. Többször volt alkalmam hangsulyozni, hogy Angliában csakugy, mint az Olaszország iránt ellenséges Franciaországban a diktaturát illetően nincs különbség konzervativ és liberális, meg szocialista *között, mert ott valamennyi politikai* párt a legmodernebb és kontinentális értelemben feltétlenül liberális világnézetet vallja, ugyhogy a fasizmus és kinövései megitélésénél teljesen mindegy, hogy a *konzervativ félhivatlos* »Times«-t, vagy a szocialista »Daily Herald«-ot olvassuk: mindkettő következetesen elitéli a fasiszta államrendszert születése napjától kezdve, miután a világos agyu angol előtt pillanatig sem volt kétséges, hogy *a Mussolini testmértékéhez szabott állam rendkivüli veszélyek és bonyodalmak magvát rejti magában.* Igy, eszerint a gondolat szerint tették meg észrevételeiket a fasiszták parlamentet átalakitó, a választói jogot korlátozó, az alkotmányt felrugó és a szakszervezeti törvényeire s most ugyanilyen elbirálás tárgya az uj büntető-kódex, melyet e helyt érdemes közelebbről megismernünk.

Az uj törvénykönyv Rocco igazságügyminiszter alkotása, természetesen oly módon, hogy a fasisztává lett egykori valószinüleg szabadkőmives jogászok segédkeztek neki. Mindenki egyébként nem asszisztált a kitünő olasz jogászok közül az igazságügyi miniszter urnak, mert végre is mindenki nem hajlandó multját és meggyőződését árubabocsátani Mussolininak az »Avanti« volt szerkesztőjének, a szélső baloldali demagógnak, aki a francia nagykövet, »támogatása« utján jutot el az ultra-nacionalizmus utvesztőjébe s lett háborus uszitóvá. (Ez utóbbi tény tulságosan kitünik a Mussolinivel nagyon jó viszonyban levő kitünő irónőnek, a milánói fasiszta orgánum szerkesztőjének, Marguerita Sarfattinak Mussolini-életrajzából.)

Egyszóval az uj büntető-törvénykönyvnél nem minden olasz jogász segédkezett, p. o. Ferri tanár sem, jóllehet ez a régi szocialista képviselő és világhirü kriminalista szintén hátat forditott a szocializmusnak. Ferri annak a büntetőjogi iskolának a hive, amelynek atyja Lombroso. Ezen iskola tanitása szerint a bünöző nem büntetendő, mert vagy születésénél fogva bünöző, vagy a körülmények tették azzá. De a bünöző, aki nem büntetésre, hanem javitásra szorul gyógyitható, ha azonban nem gyógyitható, akkor kell ártalmatlanná tenni a társadalom érdekében. A társadalomnak eme Lombroso—Ferri-féle iskola szerint nincs joga büntetnie, hanem csupán magát megvédelmeznie, még pedig két okból. Először, mert a bünöző legtöbb esetben nem felelős cselekedeteiért, másodszor, mert a társadalom saját gonoszsága miatt felelős az egyén bünözéseiért. Ez tehát a pszichológiai alapon álló, humánus büntetőjogi iskola, mely az olasz demokrácia uralma idején megalkotta a kitünő Zanardelli-kódexet, melyet most Mussoliniék kihajitottak az ablakon. Ezen törvénykönyv értelmében nem volt Olaszországban halálbüntetés sem. A másik büntetőjogi iskola, mely a demokrácia uralma alatt hallgatott Beccaria és *Lombroso* házájában, a tradicionális iskola támadt most uj életre. Ez a tradicionális iskola főleg az elavult klerikális nézeteket vallja s a feltétlen indeterminizmus, a szabad akarat álláspontján áll, ellentétben Ferriékkel, akik deterministák s ehhez képest korlátot kivánnak szabni az állam büntető hatáskörének s szigorának is. Mi sem természetesebb, hogy ez utóbbi nézet nem találhatott megértésre a fasisztáknál, akik a volicionizmus, az akaratszabadság hivei, miközben minden más szabadság elnyomói. De a fasiszmus ezenkivül s ennek alapján még az állam feltétlen autoritását is vallja s azt, hogy ennélfogva az állam tökéletes és korlátlan jogu. Ezt az álláspontot maga Rocco is elismerte a parlamentben, mondván, hogy a felelősség elvén nem kell változtatni, mert az századokon át az akaratszabadságon nyugodott. Azt is el kell ismerni, hogy a Ferri-féle iskolát is hagyta ülésezni egy Ferri által elnökölt bizottságban, sőt a preventivákra, az óvórendszabályokra vonatkozó álláspontot magáévá tette hogy éppen az alapon hozhassa a legbarbárabb rendszabályokat. Ehhez képest proklamálja az uj törvénykönyv a *»felügyelet alatti szabadság«* külföldön megdöbbentő, de nálunk Magyarországon kitünően ismert principiumát és gyakorlatát, amelyet egyszerü magyar nyelven internálásnak szoktak nevezni. E pontban azután a visszaélés tetszés szerinti, mint azt a külföldi lapok napi hireiből tudhatjuk. A preventiv intézkedések közt van egy pár helyes is, ami csak Ferrit dicséri, nem pedig a torzitó igazságügyminisztert. Igy romlott gyermekek, javithatatlannak mutatkozó iszákosok és professzionátus bünözők részére elfogadja a nevelés elvét és alkalmazását.

A polgárokkal szemben az uj kódex az állam könyörtelen szigorát érvényesiti. Némely bünre halálbüntetést állapit meg, miután felveszi a teljes felelősséget a bünözőkkel szemben, főleg elrettentő példaadás szempontjából. Az stenhitet és a törvénytisztletet *kötelezővé* teszi, illetőleg azt középkori formájában restaurálja, mert valósággal a pokolfélelem letünt hitét állitja vissza. Ez az oka, hogy az olasz klerikális sajtó üdvrivalgással fogadta az uj kódexet. A vallással különben aránytalanul bőven foglalkozik. Igy sujtja a vallás elleni *bünt*, de viszont megszünteti a Zanardelli-kódex ama pontját, mely a szószékről történő papi izgatást büntette.

Uj büntettek, amelyek az uj kódeben szerepelnek: felforgató propaganda, egyesületek és köztisztviselők elleni merénylet. Az istentiszteletek megzavarásának 1—2 évet, a kultuszok elleni szóbeli vagy tényleges cseleményekre 1 évet, papok megbántásáért 3 évet, katholikus pap inzultálásáért még többet ir elő. *Általában a büntetéseket nemhogy enyhitené a humanitás alapján, hanem minden vonalon felemeli azt.* A birák hatáskörét kiterjeszti, ami kétségtelenül üdvös, a rendőri hatáskör egy tetemes részét a birákra ruházza át.

Mussoliniék a családvédelemről sem feledkeznek meg s e tekintetben nagyképüségük teljes mértékben bontakozik ki. Egy pár szemelvény: *Csábitásért és konkubinátusért 3 év jár.* Ha házas ember leányt »csábit« el, 6 hónaptól 3 évig terjedő büntetést kaphat. Arról nem szól azonban, hogy mi történik, majd ha valamelyik nagy fascistáról bizonyul be az ilyen »büncselekmény.«

Legjobb azonban a sajtóvétség büntetése. Ha valakit emiatt perbefognak, az nem követelheti alperesi minőségben a ténybizonyitást. Egyebek: Zsebmetszésért 10 hónap jár, ha az adós nem fizet, két évet kap. Az uzsorát igen örvendetesen szintén büntetik.

Aki közhivatalnoknak nem engedelmeskedik hivatalos funkciója közben, az az eddigi 100 lira lefizetése helyett egy évet ül. *Ellenkezés vagy inzultálás esetén 7 évet, ha azonban többen kisérlik meg egyszerre, 15 évet lehet kapni.*

Gazdasági és politikai sztrájk, bojkottra és kizárásra vonatkozó felszólitás bünökként szerepelnek s bünösnek számit az is, aki tud róla, de nem jelenti fel. Aki az olasz államot, annak kormányzatát és megszemélyesitőit sérti, legyen az akár olasz, akár idegen állampolgár, kövesse el azt akár olasz, *akár idegen állam területén idegen állampolgár:* olasz törvényszék itélkezik felette s ha az illető idegen, de Olaszországban vagyona van, azt elkobozzák, őt magát pedig a hozott itélet szerint becsukják.

Megnyugtathatom Rocco igazságügyminiszter urat, hogy velem az utóbbi aligha történhetik meg, mert az utóbbi tiz évben sose volt pénzem olaszországi kéjutazásra s legutoljára is csak a fronton voltam mindössze. Ha azonban a dolgok sokáig igy tartanak, lehet, hogy ismét visszakerülök a szépnek egyáltalán nem mondható Monte Tomba vdékére, végre én is azt vallom, amit a szintén destruktiv Ferri, hogy t. i. nincs szabad akarat, mert már tiz évvel ezelőtt se volt ilyen, különben nem kerültem volna oda. Ha azonban a kardcsörtetés továbbra is igy tart, hogy valami ujabb kiadásu Höfer-jelentés fog ujabb itáliai tartózkodásomról beszámolni.

Messze földön, messze tájon csak a vrbászi

GAYER BUTOR

dicséretét hallom 7252

Elég volt a szenvedésből!

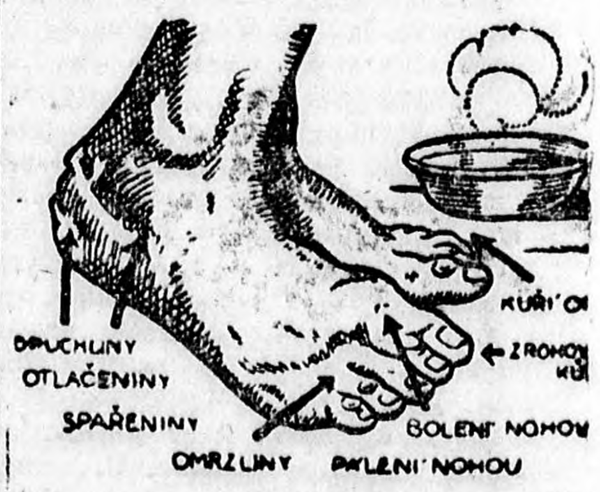

SZENT RÓKUS LÁBSÓ UJ LÁBAT CSINÁL

Ezen készitményből, mely külföldön régen és kitünően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiséget beleteszünk egy lavor melegvizbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő mulva a láb dagadtsága, zuzódása, a kinzó égető érzések egy csapásra megszünnek és többé ujra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhitja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyüszerrel, kés vagy beretva nélkül eltávolithatók. A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmulnak a Szent Rókus Lábsó használata által. Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus Lábsó a lábat tökéletesen ujjáalakitja, ugyhogy a szük cipő, az uj cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabaditja Önt a láb különböző zavaraitól, gyalogolhat vagy állhat egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Lábsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszertárban.

Egy hajótörött elbeszélése a Principessa Mafalda katasztrófájáról

A Principessa Mafalda hajótöröttjei Buenos-Airesban — Mindenki a lelkiismeretlen hajóstársaságot és a gyáván megfutamodott hajólegénységet vádolja a háromszázhat utas haláláért

— Kiküldött munkatársunktól —

(Buenos Aires, november 7.) Az esztendő legsötétebb tömegtragédiájának, a profithajszoló lelkiismeretlenséggel kivándorlók nyomorult életére vábankozó olasz halálhajó elsüyedésének két ministránsa futott be ma a buenos-airesi kikötőbe: az *I. N. Alemand* kapitány vezetése alatt álló *»Formosa«* és az *Eurique G. Smoolenaars* kapitány által vezérelt *»Alhena«*. Mindkettő »transoceáner« teherhajó. Az egyik francia, az utóbbi hollandus. Szutykos, szegény teherhajók, 6000 és 7000 tonnásak csupán, amilyeneket nem szokás észrevenni a buenos-airesi világkikötő 30.000—40.000 tonnás oceánjáró-luxushajói között. Nem is szokták az ilyeneket beereszteni a személyhajók extra kikötőjébe, a *»Dársena Norté«*-ba, hanem egyenesen hátra siboljàk őket a teherhajók kikötőjének külön csatorna-labirintusába, ahol elvesznek öt világrész hajósokadalmának nyüzsgésében, a 6—8 emeletes raktárházak, monstruozos villamos-elevátorok, *mozgó hidak* és égbenyuló gabonasilosok rettentő tohuvabohujában.

Ma mégis kitessékelték a »Dársena Norte« kőpartja mellől az óriási hajóaristokratákat, hogy a főhelyre a két kis hajóproletárt tuszkolhassák be, mert *a két szegény*, *kopott teherhajónak* ott készitették elő a fejedelmeknek kijáró pompás-káprázatos fogadtatást. Kormányférfiak, tábornokok, főpapok, multimilliomosok és simplex milliomosok, zászlók, drapériák, kazalnyi babérkoszoru — és sok, sok virág mindenütt, *minden kézben*. Az előkelőségek számára fenntartott bőséges hely kordonja mögött, aránylag kis helyen, tyukszemtaposó szorongásban: a meghatott tömeg. Rokonok, barátok, ismerősök — és kiváncsiak sokezernyi feje. Örvendezők, nevető arcuak azok, akik a napokkal előbb leràdiózott »élők-névsorá«-t nem hiába böngészték át. Kétségbeesettek, a tétova reménykedés utolsó hajszálába remegve kapaszkodók azok, a kik *már sirnak, de még nem hisznek* az életbenmaradottak hivatalos lajstromának...

A két szegény, szurtos teherhajó az olasz hercegnő nevével büszkélkedett nagy lélekvesztő borzalmas katasztrófájában a »gyorsan kivonult mentőkocsi« szerepét játszotta bátran, önfeláldozással, a nyilt tengeren. Háromszáz mértföldre a braziliai partoktól. Estétől éjfélig. Október 26-ikán, a nyugati hosszuság 38° 11' és a déli szélesség 47° 45' alatt...

A világhirre vergődött két kis teherhajó a hullámsirba rogyott rozoga óriás életbenmaradt áldozatait hozta rendes terhe tetején. *909 élő lelket!*... Embereket, akik — legnagyobbrészt — szegénységük féltve kuporgatott utolsó kincseivel törekedtek fel a *»Navegazione Generalidi Italia«* (Olaszország Általános Hajózási Vállalata) agyonreklámozott oceánjárójára, amely tizenkilenc esztendő óta szakadatlanul rótta a tengerek országutját Genova és Buenos Aires között. *Embereket* hozott a két kis teherhajó, akiket Európa züllött nyomorusága, koldus-kenyértelensége üzött el otthonukból uj hazát, nagyobb darab kenyeret keresni. Embereket, akiket uj életkezdésük első tétova lépésénél is kizsebelt a telhetetlen tőke bünös spekulációja, amikor horribilis összegek ellenében legyömöszölte őket a szemre tetszetős, de rozoga hajókolosszusba, a melyről már *hónapokkal előbb tudták* gazdái és konvenciós cselédei, hogy *teljességgel felmondani készül a szolgálatot és életveszéllyel jár a rajta való közlekedés*... Embereket, akiknek mindenük odaveszett a *»csak még erre az utolsó utra«* ráerőszakolt uszó koporsóval: csak a puszta, meztelen életüket mentették meg és most mégis boldogok, örvendezők, megelégedettek, hogy a puszta életüket is megmenthették és nincsenek a háromszázhatok kocsonyásodó hekatombájában, a rettentő koporsó fedélzetén, halak és tengeralatti szörnyetegek ritka lakomáján... *Azok*, koldusgarasaik garmadára, *ráadásul*, még a puszta életüket is odaadták az elvetemedett kapzsisággal dirigált üzlet kedvezőbb balanszának... Ezek elvesztették koldusrongyaikat is...

Ez a hajó tizenkilenc esztendeig lebegett a végtelen vizek hátán. Vagyont, tiz másik hajó árát hajtotta be a befektetés gyümölcseit szüretelő spekulánsoknak. Tizenkilenc esztendő alatt pár százezer uj rabszolgát zsuppolt le ez a hajó az uj világrész hasonló spekulánsainak tetszésére. Ennek a hajónak el *kellett sülyednie*, amint a korsónak is el kell törnie, ha soká jár a kutra... Génovában, a hajóstársaság fényes, márványpalotájában *tudták is*, hogy a hajó már nem birja ki az utat: *de 17.000,000 aranylirára be volt biztositva a hajó*... Mit veszithetett az emberi életekkel ferblizö bitang üzletesség?... Az *»Augustus Imperator« nevü uj hajójának* árát akarta megnyerni csupán. Mert a program szerint, a jövő hónapban, már ez az uj *»befektetés«* indul első utjára a »Principessa Mafalda« helyett...

Háromszáznyolc ember életét rabolta el ez a »nagyszerüen kikalkulált« üzletes hajrá! A háromszáznyolc áldozat között 26 magyar, német és dalmát is odaveszett!

Délamerika hatalmas sajtója a humanitás és az emberi szolidaritás legszentebb nevében, megdöbbentően energikus összefogással *vádat emelt a nemzetközi törvényszék előtt a kétségbevonhatlanul bünös hajóstársaság, a bizonyithatólag bünös olasz kormány és egyes funkcionáriusok ellen*... Lesz-e Jugoszláviában valaki, aki az elkártyázott szláv és magyar életekért sikraszáll és okos elszántsággal felhasitja a »disznófejü Nagyur« belét, hogy csengő aranyakkal fizettessen gyászos kárpótlást az elherdált életekért?...

Főként ezt a célt akarom szolgálni, midőn lelkiismeretes utánjárás alapján, a *Bácsmegyei Napló* publicitása előtt beszámolok a benünket is közvetlenül érintett szörnyü katasztrófa minden mozzanatáról, azzal a hitelességgel, a mely a délamerikai sajtó által egybegyüjtött tanuvallomások és bizonyitékok révén, a bünös hajóstársaság és a bünpalástoló olasz kormány-közegek hazug védekezését megdöntötte.

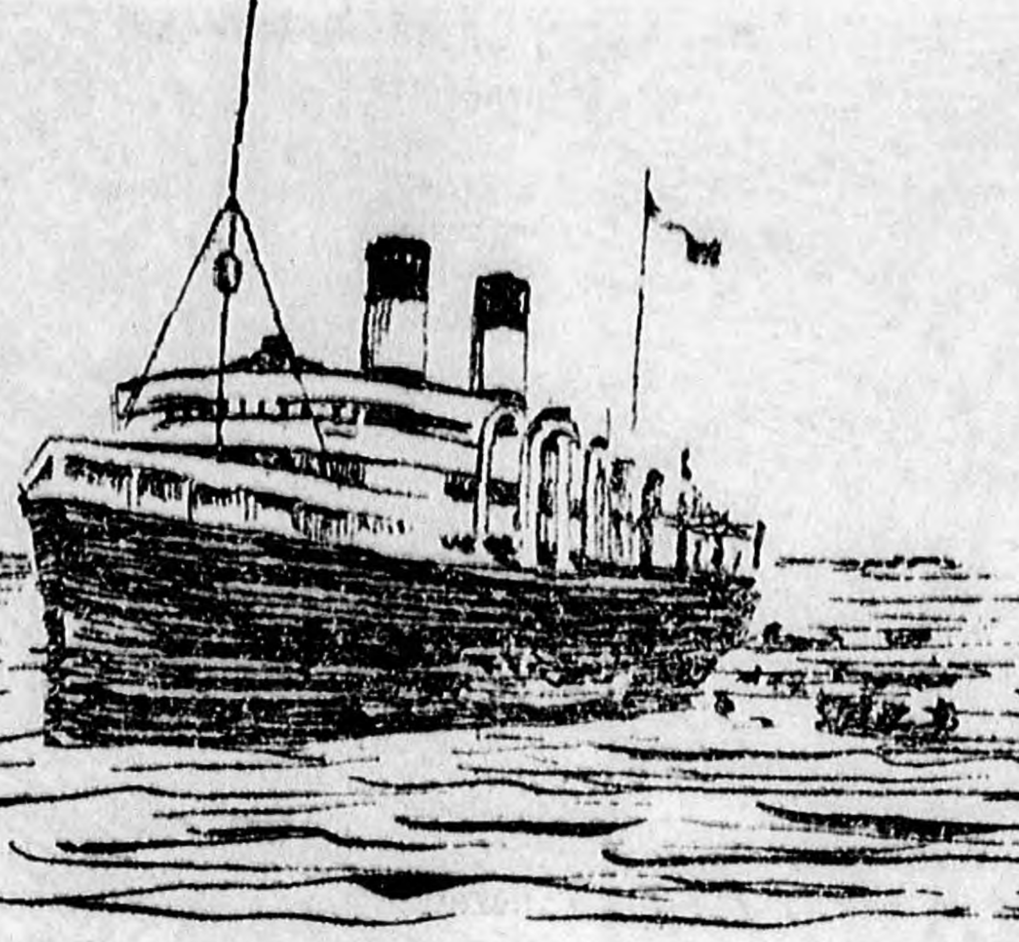

Esti 6 óra. Látható a far lesülyedése és a vizbeugrálók küzdelme

Egy hajótörött német riporternő elbeszélése a katasztrófáról

A »Formosa« és »Alhena« hajók által megmentett utasok között megérkezett Buenos Airesbe *Elsa Kluge* német riporternő is, férjével, *Luis A. Bulgarini* római ügyvéddel. Bár a katasztrófa lefolyását a délamerikai lapok már néhány nappal előbb, az első menekülteknek Rio de Janeiróba való beérkezése után, csaknem az összes szemtanuk kihallgatásánál, a legminuciózusabb részletekig menően tisztázták és publikálták, *Elsa Kluge* személyében önként kinálkozott az alkalom, hogy a hiteles tényállásról és a hajón utazott magyarok és szlávok sorsáról a *Bácsmegyei Napló* olvasói számára pontos információt szerezzünk.

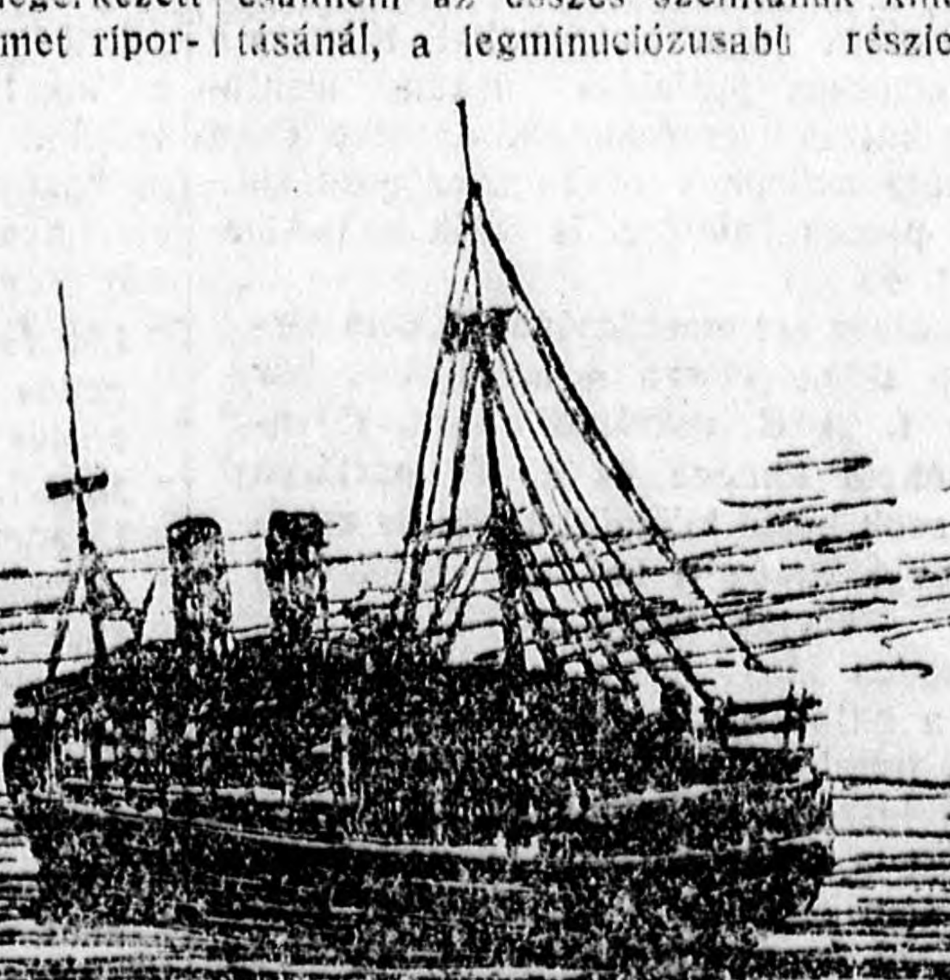

E ti 6 ó. 0 p. A hajó mindjobban balr dől és tatj val sülyed. Az Athena mentőcsónaka renditheteflenül szállitja az utasokat

A hullámsir örvényéből kimentett hajótöröttek borzalmasan megható fogadtatásának lezajlása után felkerestük Elsa Kluget »Hotel Jonsten«-beli lakásán és a helybeli német lapok riportereivel együtt kértük fel a nagyon rokonszenves német kolléganőt, hogy most az egyszer ő adjon nyilatkozatot. Elsa Kluge a rio de janeiról rádió-jelentésekkel és a spanyol lapok jegyzőkönyvi részletességgel közreadott tudósitásaival egybehangzóan a következőket beszélte el a katasztrófa előzményeiről és lefolyásáról:

Október hó 18-ikán reggel hajóztunk be a »Principessa Mafalda«-ra Genuában. Már a behajózásnál olyan hirek keltek szárnyra az utasok körében, hogy *hajónk gépezete nincs rendben* és a kikötőbeli munkások, hordárok és egyéb beavatottak *nem jósolták szerencsés utazást* egyik-másik olasz utasnak. Engem is kellemetlenül érintettek ezek a híresztelések s talán ez okozta, hogy a hajó indulására várakozó rokonainktól valami különösen rossz előérzet hatása alatt, sirva vettem bucsut. Kellemetlen benyomusainkat csak fokozta az a körülmény, hogy

a hajó elindulása előtti utolsó pillanatokban lázas sietséggel valami gép-alkatrészeket raktak be a hajóra

s aztán, mikor már minden készen volt, a hajó még sem indult. Eltelt a menetrendszerü indulás ideje, egyik óra mult a másik után s a hajó veszteg maradt. A késlekedés okát és a hajó gépezetének állapotáról keringő ominózus híresztéléseket ellenőrizendő, többen a kapitányhoz fordultunk felvilágositásért, aki azonban teljességgel megnyugtatni igyekezett bennünket. Azt mondotta, hogy az olajhütőket nem jól szerelték be a gépházban és ez okoz némi késedelmet. A hajón urrá váló kinos bizonytalanságot a zenekar állandó müködtetésével és az ebéd felszolgálásával igyekeztek ellensulyozni. Végtére is, *teljes 6 órai késedelemmel*, délután 3 órakor valóban elhagytuk a partot.

A Földközi tengeren való utazásunk elég kellemesen telt el, nagyszerü időnk volt, feledni kezdtük az elindulás kellemetlen auspiciumait, bár Barcelonába jelentős késedelemmel érkeztünk be.

Barcelonából való kiindulásunknál megint ismétlődtek az üzemzavarok.

Különös volt, hogy a hajó tatjában valami szokatlan dübörgés és csattogás volt észlelhető, ami a gépek rendellenes müködésére volt visszavezethető. Jelentőséget adott ennek az észleletnek az a körülmény is, hogy a hajó szokatlanul lassan, küzködve haladt előre. Ujból a kapitányhoz fordultunk magyarázatért, aki ismét eloszlatta aggodalmainkat azzal, hogy jelentéktelen hibáról van szó, egykét órán belül rendben lesznek a gépek és a késedelmet be fogjuk hozni. *San Vicentébe* (Afrika) *már teljes 24 órai késedelemmel érkeztünk be.* Ez lévén az utolsó kikötő-állomásunk a nagy óceánra való kifutásunk előtt, itt ujból, többen is, megkérdeztük a kapitányt, hogy tökéletesen rendben lévőknek tartja-e a gépeket, mert ha nem, akkor inkább megszakitjuk utunkat és a legközelebbi olasz hajóval megyünk tovább San Vicentéből. *Guli kapitány váltig erősitgette, hogy a hajón minden rendben van és garantálni tudja a zavartalan utazást.* Kért bennünket, hogy maradjunk nyugodtan a hajón, mert kiszállásunk kellemetlenül befolyásolhatná a többi utasok hangulatát is. A kapitány megnyugtató kijelentéseire letettünk a kihajózási szándékunkról. Ámde, alig hagytuk el az afrikai partokat, a hajó tatjában Barcelona után észlelt *dübörgés és csattogás még inkább fokozódott* és különösképpen a hátsó árboc tövében olyan heves lökések voltak észlelhetők, mintha a gépek mozgató erejét valami rettenetes akadály béklyózná. Hajónk egyre lassabban haladt. A nyilt oceánon való utazás második vagy harmadik napja megint nyugodtabban telt el. Aztán pedig váratlan alármok riasztottak meg bennünket:

tüzriadókat és mentőgyakorlatokat rendeztetett a kapitány,

de a mentőgyakorlatok során egyszer sem eresztették le a csónakokat. Izgatott kérdezősködéseinkre és keserü kifakadásainkra a kapitány azzal felelt, hogy a *szabályokban előirt rendszeres mentő-*

gyakorlatokról van szó és ez semmi összefüggésben nem áll a gépek müködésében bekövetkezett »érthetetlen« zavarokkal.

A katasztrófa bekövetkezése előtti napon *már a személyzet maga is suttogta, hogy baj van a gépeknél és aligha birunk parthoz jutni.* Simeon *Guli*, a hidegvérő kapitány, rendithetetlenül leszerelte ujabb és most már egyre fokozódó aggodalmainkat.

Október 25-én, kedden délután még mindig a nyilt oceánon jártunk, holott 24-én reggel már Rio de Janeiróban kellett volna lennünk. A hajótérkép jelzése szerint pedig valójában az *Abrolhos*-szigetcsoport irányában haladva, *Porto Leguro*-tól, a legközelebbi kikötőtől, 85 mérföldnyire jártunk és igy Rio de Janeiróig még jó 300 mérföldnyi utat kellett frekventálnunk. Gépeink észrevehetőleg fokozták az iramot, de a hajó mozgásában valami bizonytalanság, cikkcakkos előhaladás volt észlelhető, *mintha* a terhelés rossz elosztása miatt ingadozóban volna a hajó egyensulyi helyzete. Délután 4 óra tájban, a déli szélesség 16°58¹ és a nyugati hosszuság 37°52¹ alatt utólértük az »*Alhena*« nevü hollandus teherhajót. Alig 100 méternyi térközzel mellőzvén az előttünk járó hajót, nagy nekirugaszkodással csakhamar magunk mögött is hagytuk. Alig haladtunk el 8—10 mérföldnyire,

délután 5 óra 30 perckor hatalmas csattanás rázta meg a hajó fedélzetét,

nyomban utána éles csikorgás és surlódás hangzott a hajó hátsó baloldala felől. Olyan érzés volt, mintha valaminek neki ütődtünk volna. Teánál ültünk éppen s láttuk, hogy az első gépészmérnök izgatottan lohol a kapitányi hidra. A hajón óriási izgalom támadt. Rohantunk mi is a kapitányhoz, aki bosszus szófukarsággal torkolt le bennünket, hogy

leszakadt a hajó baloldali csavarja, de veszély nincs!

Izgalmunk még le sem csillapodott, midőn láttuk, hogy a személyzet izgatottan lót-fut és azt suttogja, hogy *viz tódul a hajóba.* Majd észre vettük, hogy a kapitány elhagyja a parancsnoki hidat és *a rádió-kamrába siet.* Most már tudtuk, hogy veszélyben vagyunk. Lélekszakadva futottunk a kapitány után s mire elértünk a rádió-kamrához, az első rádiós tiszt halotthalvány arcáról és az idegen remegő ujjai alatt pattogó taszterről már

leolvastuk az S. O. S. vészjelzést.

Guli kapitány erőltetett nyugalommal, kurtán felelt kiáltó kétségbeesésünkre: »*A csavar tunelljén keresztül vizet kapott a hajó... A rést be fogjuk tömni, de addig is megteszünk minden óvintézkedést... A közelben lévő hajókat hivjuk, hogy az utasokat átszállithassuk...*« Ezzel viszsarohant a parancsnoki hidra. Mi valósággal meg voltunk dermedve a rémülettől. Szó sem jött az ajkainkra... Szirénánk leadta a vészjelet s a matrózok lázas sietséggel készitették elő a mentőcsónakokat. A parancsnoki hidról Guli kapitány szócsövön vezényelt: »*Először az asszonyokat és gyermekeket!*«

Ebben a pillanatban a III. osztályu utasok feltörtek az I. osztályu fedélzetre, megrohanták a mentőcsónakokat és *kezükben késsel hadonászva,* ökölharcot viva, elfoglalták az összes mentőcsónakokat. A tisztek is elvesztették fejüket. Egyik-másik ugyan revolvert rántott és próbálta az asszonyok és gyermekek elsőségét biztositani és önmaguknak is helyet szoritani a csónakokban. Velünk, I. és II. osztályu utasokkal, senki sem törődött. A legénység legnagyobb része azzal felelt kétségbeesett kifakadásainkra, hogy: »*ők most már nem tengerészek, hanem olyan emberek, mint a többi és mentik a saját életüket!!*« Egyesek *fosztogatni kezdték az I. és II. osztályu utasok kabinjait.* Mások feltörték az I. osztályu bár szekrényeit és *rávetették magukat a szeszes italokra.* Akadt olyan matróz is, aki a gyürüket és fülbevalókat kezdte leszedegetni az asszonyokról... A legteljesebb anarchia és megátalkodott gonoszság lett urrá a hajón, örületes zsivaj, sirás, jajveszékelés, verekedés, birkózás — és a hajó tisztikara tehetetlenül nézte az elszabadult állati ösztönök fékevesztett viharzását, Guli kapitány pedig a parancsnoki hidról üvöltözött bele az örjitő káoszba. *Minden mentőcsónak meg volt szállva és előkészitve vizre bocsátáshoz. Minden csónakban voltak tisztek és tengerészek is.* Csak mi, I. és II. osztályu utasok álltunk magunkra hagyatva, tanácstalanul, kétségbeesve, halálos dermedtségbe merevedve.

Körülbelül 30 percig tartott ez a borzalmas örjöngés. Akkor feltünt hajónk mögött az »*Alhena*«, amit kevéssel a katasztrófa bekövetkezése előtt hagytunk el. Uj reménység szállt meg bennünket és kezdtünk készülődni a menekülésre. Vizre eresztették a csónakokat.

Az első két mentőcsónak amint vizet ért, valósággal összeroppant és a benneülőkkel együtt szempillantás alatt tünt el a hullámokban!...

Ujabb rémségek szakadtak ránk: *a csónakok rozogák, nem birják el a terhelést!...* Hajónk észrevehetőleg billenni kezdett a baloldala felé...

Az »Althena« közelünkbe ért és leeresztette két mentőcsónakát. Ekkor *kezdtek beleugrálni az emberek a vizbe. Az uszómelényeket és uszóöveket mind elharácsolták a matrózok* és a III. osztályu utasok — mégis, *sokan, mentőövek nélkül ugráltak bele az egyre jobban baloldalára fekvő hajónkról a tengerbe* és a vizben eszeveszett küzdelmet vivtak, hogy megközelithessék az »Alhena«-ról lebocsátott mentőcsónakokat. Közben a »Principessa Mafalda« néhány mentőcsónakát is leeresztették a vizre és a bennülő matrózok gyors evezőcsapásokkal percek alatt el is érték az »Alhena«-t, de

a célhoz ért mentőcsónakok nem tértek többé vissza a hajónkhoz, bár az I. és II. osztályu utasok jajveszékelő tömege és a III. osztályu utasok közül különösen nők és gyermekek még a legfelső fedélzeten vártak megmentésükre.

Hiteles tény, hogy a mentőcsolnakokat a hajón utazó olasz férfiak — életerős fiatal emberek — vették birtokba és a leszálló tisztekkel és legénységgel együtt a saját bőrüket mentették meg, mit sem törődve a gyámoltalan asszonyokkal és gyermekekkel. A legkétségbeejtőbb gaztett az volt, hogy

a mentőcsónakokat vezérlő tisztek és legénység is tüstént biztonságba helyezkedett az »Alhena« fedélzetén, a csónakokat berugták a tengerbe és nem tértek többé vissza hozzánk.

Közben teltek a halálgyötrelem percei és órái is, — a hajón maradt néhány tiszt, a rádiótisztek és a parancsnoki hidról intézkedő kapitány, — aki ezekben a percekben már egy tétovázó örült benyomását tette reánk, — fejvesztett futkosásuk közben egy-két odavetett szóval biztattak és bátoritottak bennünket: »*Mindenki meg lesz mentve, négy hajó teljes gőzzel tart felénk, minden pillanatban várjuk érkezésüket.*« A rádiótisztek állandóan dolgoztak a leadókon és megerősitették a tisztek biztató kijelentéseit: *állandó kontaktusban vannak rádión a felénk siető gőzösökkel.* Sötétedni kezdett. A hajónkon felgyultak a villanylámpák. Az »Alhena« 2 kis reflektorral világitotta meg a tengert és nagyszerü tisztjei és matrózai ugy halászták ki a vizben vergődő fuldoklókat. A zürzavar, az ezerhangu sikoltozás, rémület, halálfélelem, elkeseredés, aggodalom és utolsó erőfeszitések iszonyatkoncertjét lehetetlen leirni és elképzelni. De a legiszonyatosabb volt mégis a hajón rekedt asszonyok és gyermekek jajveszékelése és segitségért való siránkozása...

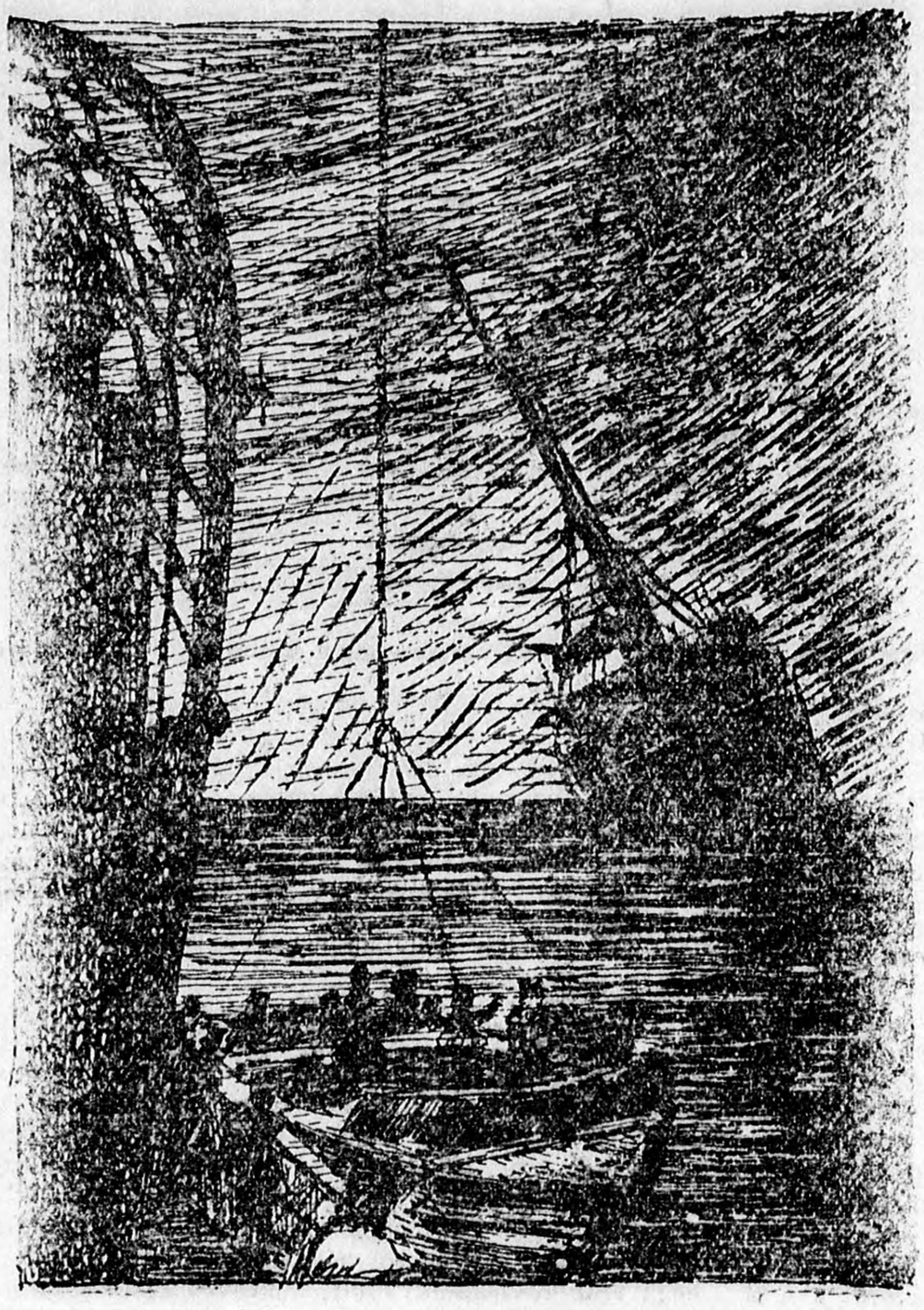

Este fél 11 órakor. A Mafalda agóniája

Csakahamar oda érkeztek a katasztrófa szinhelyére az »*Empire Star*« nevü amerikai hajó és fél kilenc óra tájban, a teljes sötétség beálltával, a »*Formosa*« nevü francia kereskedelmi óceánjárók is. Mig azonban a »Mormosa« közvetlen közelből körülmanövirozott bennünket és hajónk faránál, mintegy 50 méternyi távolságra leállitotta gépeit és 4 mentőcsónakából összes tisztjei és legénységének javarésze vizreszállottak, hogy minden erejük megfeszitésével

két óra hosszán keresztül az »Alhena« két mentőcsolnakával operáló hősies önfeláldozást tanusitó holland tisztekkel és legénységgel együtt fáradozzanak megmentésünkért, az »Empire Star« 250—300 méternyi távolságra tartotta magát tőlünk s megelégedett azzal, hogy a közelébe jutott fuldoklókat kihalászta egy mentőcsolnakával.

A »Formosa« és »Alhena« tisztjeinek és legénységének derekas munkája bizalmat öntött mindannyiunkba és mert közben Guli kapitány is visszanyerte hidegvérét és végzetes optimizmusát és váltig hangoztatta, hogy *hajónk vizen tudja magát tartani és semmi körülmények között nem sülyed már lejebb,* viszonylagos nyugalommal és önfegyelmezéssel vártuk, hogy ránk kerüljön a sor.

A mentőcsónakok ugyanis egyelőre még nem közelithettek leeresztett hágcsónkhoz, mert a vizbe ugrálókat kellett előbb összeszedniök. *1300 embert csónakokon kiszállitani, normális körülmények között is hosszu órákba telnék!* Vártunk tehát, majdnem türelmesen, hogy a vizbeugrás és a vizben fuldoklók halászgatása is véget érjen és kezdetét vehesse a rendszeres kihajózás. Minden bizodalmunk megvolt ahhoz, hogy ez rövidesen sikerülni is fog, mert a tenger teljesen csendes volt. Reményünket csak fokozta az, hogy két ujabb hajó, a »*Mosella*« és »*Rossetti*« is megérkezett segitségünkre.

Tizenegy órára járhatott az idő, midőn hirtelen kialudtak összes villanylámpáink és a fülkéjéből kiugró rádiótisztunktól meghallottuk, hogy *a rádióállomás is megszünt müködni,* mert elektromos gépeink nem adnak több áramot. Guli kapitány a hidról vezényelt a rádiótiszteknek, hogy kapcsolják be az akkumulátorokat és dolgozzanak tovább, kérjék a »*Formosa*«-t, »Alhena«-t és »Empire Star«-t, hogy összes reflektoraikat irányitsák hajónkra.

Ebben a pillanatban észrevettük, hogy hajónk egyenletes, lassu mozdulással ujból balfelé dől, tatja fokozatosan sülyed a viz alá, orra lassan kiemelkedik a vizből. Észrevették ezt a mentőhajók is és a »Formosa« kapitánya szócsövet ragadva, a kaptányi hidról kiáltozott felénk: »Lancez-vous à leau!« (»Ugorjanak a vizbe!«) Éreztük, hogy ez már a végső veszedelem. Én nem tétováztam tovább. Férjemmel együtt tüstént leugrottunk a hajó hátsó pereméről és néhány uszótempóval már csolnakot is értünk.

Nagyon sokan követték példánkat, de a »Mafalda« fedélzetén még mindig 400 emberre tehető tömeg sikoltozott mentségért. Kétségbeesett szorongással láttuk, hogy a hajó percről-percre lejebb fordul tatjával a viz alá, orra pedig mind magasabbra emelkedik ki a vizből. A fentrekedtek között tetőfokát érte el a pánik.

Most egy irtózatos robbanás hallatszott a hajóról

(Ez volt az egyetlen robbanás, ami a hajón történt, tehát nem igaz az, hogy a hajókatasztrófát kazánrobbanás idézte elő),

A reflektorok fényében még láttuk, hogy Guli kapitány a parancsnoki hidon lekapja sapkáját, azzal üdvözlést int a mentésünkön fáradozó hajók felé, aztán háromszor a sipjába fuj, majd kabátját leveti, mintha ő maga is vizbeugráshoz készülne, de ugyanakkor a hajó orra csaknem merőlegesen szökött fel a vizből s abban a pillanatban az egész hajó vertikális irányban lassan lemerült a viz alá...

A végső halálsikony sokszázhangu kórusát elnyelték a hullámok, az iszonyat csendje döbbent a »Principessa Mafalda« helyén örvénylő hullámok fölé... Fél tizenkét óra volt, éjfél előtt... köröskörül a tengeren fadarabok, butorok, podgyászok és fuldokló emberek uszkáltak...

A három mentőhajó reggelig cirkált a borzalmas katasztrófa szinhelyén és a reggeli világosság beállta után látván, hogy nincs több teendőjük a rettenetes tömegsir felszinén, elindultak velünk a legközelebbi kikötő, Rio de Janeiro felé. Csak ott tudtuk meg, hogy

a »Principessa Mafalda« 206 emberi életet vitt magával a viz alá s ezeknek legnagyobb része védtelen asszony és ártatlan gyermek volt.

A hajó legénysége és tisztikara azonban csaknem egészében megmenekült!!!

(Folytatása következik.)

Pázmány Zoltán

Megnyilt!

uj kölcsönkönyvtár

és antiquarium magyar, szerb, német és francia könyvekkel.

Naponta fél dinárért egy könyvet olvashat

SUBOTICA, Pašićeva ulica 7

11781

A közönség küldi be a legközelebbi ötszázdinárosproblémát

Malagurszki Márta a Jugoszlavenszka Banka tisztviselőnője, mint döntőbiró Demeter Istvánnak Szubotica, Lichneckert Margitnak Bajmok és ifj. Foglein Istvánnak Sztaribecsej itélte oda a pályadijat

Falussy László levele a mult heti 500 dinárosproblémaa, talán a legnehezebb feladat volt, amelyet ebben a rovatban az olvasók elé tüztünk. Falussy László szakitott szerelmesével, mert a leány szegény volt és eljegyezte magát egy gazdag leánnyal. Közben azonban belátta, hogy nem tud szerelmese nélkül élni. Levelet irt neki, hogy visszatér hozzá, de még mielőtt László a levelet postára adhatta volna, az ujságból megtudta, hogy Erzsije megnyerte a főnyereményt. Természetesen a levelet már nem küldhette el, nehogy ugy lássék, mintha a pénzért tért volna vissza Erzsihez, hanem uj levelet kellett irnia, amely meggyőzze a leányt arról, hogy elhatározása akkor született, amikor még nem tudott a milliós főnyereményről. Ennek a levélnek megirása volt a feladat.

Beismerjük, hogy a probléma ezuttal nagyon nehéz volt. Mindannyian irtunk már szerelmes levelet és ez magában nem is lett volna nehéz. A nehézség szinte leküzdhetetlen nehézség az volt hogy irás közben vigyázni kellett arra, hogy ez a levél nyilvánosság elé kerül. A szerelmeslevél természetrajza, hogy ami két szerelmesnek a legszebb himnusznak látszik, azt már egy harmadik személy is, akit nem hevitenek ugyanazok az érzelmek, értelmetlen, sőt gyakran nevetséges szentimentálizmusnak, sőt jó még, ha nem ostobaságnak tekinti. Ezen a nehézségen néha még a toll hivatott mesterei sem tudják tul tenni magukat, hát még a dilettánsok, akik magánlevleiken kivül legföljebb az irodában veszik kezükbe a tollat. Ezt a nehézséget érezték azok, akiknek neveit eddig minden alkalommal láttuk a pályázok között, most azonban elmaradt a pályázatuk. Ez magyarázza meg, hogy a mostani pályázatra a szokottnál jóval kevesebb megfejtés érkezett be. A beérkezett pályázatok közül elsősorban azokat kell megemliteni, akik belátván azt, hogy ebben a sulyos helyzetben szavak nem sokat segitenek, valami pozitiv megoldás kerestek és találtak is abban, hogy *lemondtak a pénzről és felkérték szerelmesüket, hogy adja jótékonycélra, adja oda szüleinek, vagy forditsa bármilyen célra, hogy* ne akadályozza két szerető sziv egyesülését. Ezek közül is azokat tartjuk a legsikerülteb-heknek, amelyek minél kevesebb frázissal minél egyszerübben és minél őszintébben mondották el a levélben a helyzetet.

Van a megfejtések között néhány, amelynek irója ügyesen tulteszi magát a történteken és kedves hangon irja ugy meg levelét, mintha mit sem tudna az egész nyereményről és nem lehetetlen, hogy épen ez a módszer lett volna a célravezető. Vannak végül olyanok is akik jámbor csellel akarják megtéveszteni szerelmüket és erre a célra sürgősen előkeritenek egy postás ismerőst. A nyereményből egyetlen megfejtési módot sem zártunk ki és valamennyi csoport legjobbjait bemutattuk

Malagurszki Márta kisasszonynak, a Jugoszlavenszka Banka szuboticai fiókja tisztviselőnőjének, akit ez alkalommal döntőbirónak kértünk fel.

Madár Erzsi hivatalnoklány helyett kol-Malagurszki Márta állapitotta meg, hogy melyik levélnek lehetne leginkább hinni és az alábbi három pályázatot itélte jutalomra érdemesnek:

I.

Drága, Egyetlen Erzsikém!

Elhagytalak, mert gondoltam, hogy meg tudok élni nélküled és elfoglak tudni felejteni, de nem igy történt. Eljegyeztem egy leányt, kit nem is szeretek azért, hogy ezáltal a karrieremet megalapozzam és az édes anyámon, kit nagyon szeretek és a hugomon segitsek. Nagyon jól tudom, hogy mindezekkel még nem szolgáltam rá bocsánatodra. Könyörgöm és még egyszer higyj nekem hallgass meg engem, a komoly férfit, aki egy meggondolatlan pillanatban kockára tette (lehet, hogy örökre hisz ez most már csak tőled függ) a legnagyobb földi boldogságot a szerelmet.

Nem akarok ékesenszóló szavakat használni, nem akarok verseket irni, hanem egyszerüen, őszintén szólok hozzád annak az embernek a hangján, aki ebben a pillanatban mindenre el van szánva és nagyon közel áll a megőrüléshez.

— Boldogan indultam el hazulról ma reggel abban a tudatban, hogy uj életet kezdek, amelyért kész lettem volna feláldozni karriéremet, sőt édesanyám és hugom érdekeit is. Egy szóval nem létezett már a számomra senki e világon csak Te. Te egyetlen Erzsikém, csak Te lebegtél folyton a szemem előtt az utcán, mikor mentem a villamos, az autó, a kocsik zakatolásából a te nevedet hallottam kibontakozni. A kávéházban, ahov utközben betértem reggelizni, a pincér önkéntelenül is Drága Erzsikémnek — szólitottam. — És egyszer csak — fucs — a szép ábrándozásoknak, az ujságban olvasom, hogy megnyerted a főnyereményt. És most már nem mehettem hozzád, mert közönséges pénzhajhászó, hozomány vadásznak néztél volna, aki most tér vissza hozzád, amikor már te is gazdag vagy. De én nem gazdagon akarlak téged, egyetlenem szeretni, hanem a régi egyszerü, szegény Erzsikémhez siettem mitsem tudva arról, hogy te gazdag lettél. Azért könyörgöm, higyj nekem, mert nem tudok élni nélküled. Ne hidd, hogy én csak szinészkedek a millióidért, mert ha nem hivsz én egyetlenem, ha hivó szavad csak egy napot késik, amely nap nékem tiz évnek fog tünni, a reménytelen várakozásban, akkor már nincs értelme tovább nyomoruságos, meggondolatlan, buta életemnek. Azért könyörgve (ha reménytelenül is) — de bizva a te drága, jó, kis szegény szivedben még egyszer nagyon, nagyon könyörgöm, hivjál vissza mint egy szegény megbocsájtó kis leány, *égesd fel a milliókat, vagy ad a szegényeknek* és én esküszöm, hogy ha kell véres verejtékkel fogok dolgozni a megélhetésünkért. És drága egyetlenem csak hivjál vissza hisz mi akkor gazdagabbak leszünk, mint a milliomosok, mert mi szeretjük egymást. Nem tudom remélhetek-e? — Bocsáss meg kérlek! — Ezerszer kárpótolni foglak ezért a bünömért. Remegve várja várja válaszodat a te

László.

Beküldte: Demeter István Szubotica.

II.

Erzsike!

Eljegyeztem egy gazdag leányt, hogy megmentsem családomat a szegénységtől — a nyomortól — de azóta ugy érzem magam, mint a rabmadár, amelyet megfosztottak az élettől, a napsugártól. Azóta mintha minden seb felszakadt volna, mintha az egész világ szenvedése sirna bennem. A fény — gazdagság, egy pillanatra elkábitott — de ma már biztosan érzem, hogy Magán kivül nincs gazdagság, nincs boldogság. Bocsásson meg, hogy szomoruságot okoztam, ha lehet, felejtse el ezt a pár napot. Álmodjuk tovább az életet, ott ahol abbahagytuk.

A nagy küzdelemben egy percre elvesztettem a szivemet. Tovább mentem, de ugy éreztem, hogy igy nagyon üres az élet. Visszamentem a szivemért megkerestem — felvettem — és most elküldöm Magához, hogy ujra megtisztuljon.

A jegygyürüt ma visszaadtam és felemelt fővel, becsületesen járhatok ezután is az emberek között. Tegnap óta bezárkóztam a szobámba, harcot vivok a lelkiismeretemmel, vádolom magamat, hogy bánatot okoztam annak, akit legjobban szeretek a világon.

Butorozott szobánk lesz, de boldogok leszünk s az otthonunk mindig ragyogni fog, mert maga lesz a királynője, kedves Erzsike.

Nemsokára tavasz lesz Választunk-e magunknak csillagot mint azelőtt? Emlékszik-e még rá? Eszembe jut minden. A kék ruhácskája, amiben először láttam, az első csókja, ami után nagyon sokáig nem mert a szemembe nézni Minden olyan volt, mint az álom, semmit nem tudok eltemetni.

Tanitson meg még egyszer nevetni — mint nem régen, mikor versenyt kacagtunk a boldogsággal. Tanitson meg még egyszer várni a tavaszt, szeretni az életet — a szivemért cserébe? Kézcsókkal

László.

Beküldte: Lichtneckert Margit, Bajmok.

III.

Drága Mindenségem!

Nem birom ki ezt a martiriumot. Bocsáss meg, nem tudok élni nélküled. Feledjük el azt a pár napi szenvedést és ujra, örökre boldogok leszünk. Nem vagyok hozományvadász, a sok rábeszélés hatása alatt tettem ezt is, amit e pár napba tettem, amit már akkor megbántam, mikor feladtam neked a pár nappal irt levelet. Nem volt se éjjelem, se nappalom, de ugy kellett nekem azért, hogy engedtem a rábeszélésnek, hogy Téged édes hagyjalak el. Már késő este van. Nem tudom, hogy még ma kézhez fogod-e kapni levelem, én epedve várom drága soraidat, melyben remélem kiengesztelődsz és meg fogsz bocsájtani.

Nem fogod szenvedni hagyni tovább azt, aki téged oly forrón szeret. Drága soraid epedve várja a te sirig szerető *Lászlód.*

Midőn Falussy megirta ezt a levelet, elment egy postás barátjához, megkérte, hogy üsse rá a bélyegzőt, de az ujság dátuma előtti nap dátumával, és ugy kézbesitette a posta. A lány ugyan gyanakodott előbb, de midőn megnézte a posta lebélyegzését, elhitt mindent és azonnal válaszolt, hogy iroda után a megszokott helyen találkoznak.

*

A jutalomra méltónak tartott három pályázó közül

az első dijat: 250 dinárt Demeter Istvánnak (Subotica), a második dijat: 150 dinárt Lichtneckert Margitnak (Bajmok), a harmadik dijat: 100 dinárt ifj. Föglein Jánosnak (Sztaribecsej), itéltük oda.

Ezeken kivül jó megfejtésükért dicséretet érdemelnek a következők: Gébl Béla Sztaribecsej, Bokor Katóka Zsombolya, A. V. Noviszad, Morgenstern Adolf Gornjikovilj, Batta Mariska Szenta, dr. Z. D. Padina és Stern József Dolnjalendava.

Tizenkettedik probléma

Az alábbi probléma megfejtése csütörtökig, december 15-ig küldendő be a Bácsmegyei Napló szerkesztősége címére. A megfejtők között

ötszáz dinárt oszt ki

a Bácsmegyei Napló pénztára.

A megfejtések külön levélben vagy levelezőlapon küldendők be és a cimoldalon ki kell tüntetni feltünő betükkel:

Probléma.

A közönség problémája

Az eddigi ötszáz dinárosproblémák során a közönségnek mindig meghatározott kérdésekre kellett felelnie. Most megforditjuk a problémát: *ezuttal nem felelni kell, hanem kérdezni.* A Bácsmegyei Napló következő ötszáz dinárosproblémája az lesz, hogy

tessék uj problémákat kitalálni.

Mindenki, aki az eddigi problémákat figyelemmel kisérte, tudni fogja, hogy milyennek kell lennie a beküldendő problémának. *Érdekes, ötletes kérdést kell feltenni,* lehetőség szerint olyant, amelyre csak egy helyes felelet adható és amelynek valami csekély köze van az irodalomhoz. Lehet pályázni befejezetlen novellával is, de csak abban az esetben, ha a feladott novella ugy van megkonstruálva, hogy annak csak egyféle és nem sablonos befejezése lehet, mint amilyen például O'Brien problémája volt. Lehet ezenkivül feladni bármilyen fogas kérdést, de természetesen nem lehet közönséges rejtvényekkel operálni és eleve számüzünk a lehetőségek közül mindennemü számtani feladatot. Ezeken kivül semmivel sem kivánjuk megkötni a pályázók kezét, csak még azt a feltételt tüzzük ki, hogy a pályázatokat teljes névvel kell beküldeni és hozzá kell tüzni a megfejtést is.

A legjobb pályázatok a szokásos jutalomban részesülnek, de fenntartjuk magunknak azt a jogot, hogy a sikerült problémákat ebben a rovatban felhasználhassuk. A pályanyertes novellák közlési dija maga a nyeremény, ha pedig olyan problémát is fel fogunk használni, amely nem nyert dijat, akkor annak beküldője külön megkapja a rendes cikkhonoráriumot

CSAK

Dr. OETKER féle

BACKIN

SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendü receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktáron, irjon közvetlenül a következő címre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Öregek

rendszerint étvágytalanok, kevesebbet esznek és ezért kétszeresen vigyázniok kell arra, hogy táplálkozásuk ne legyen hiányos, egyoldalu, vagy nehezen emészthető. Mi dennapi étrendjüket okvetlenül ki kell tehát egészitenü azokkal a fontos élet anyagokkal, a vitaminokkal, melyek nélkül a szervezet észrevehetően károsodik. A legkönnyebben emészthető alakban, pompás csemegeizü csokoládéban, minden külön elkészités nélkül kapha ja meg szervezete ezeket a fontos élet anyagokat, ha minden étkezés után elszopogat néhány táblácska

ARNEA VITAMINTÁPSZERT

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegeüzletben.

Egy doboz ára 22 dinár. 10864

Aki még nem ismeri, kérdezze meg orvosát!

KEMIKALIJA NOVISAD bárki kivánságára ingyen küldi dr. Munk Artur szuboticai főorvos tollából „Mit kell tudni mindenkinek a vitaminokról" cimü munkát.

Meglepő pénztárvizsgálat

Irta: Sz. Szi-ethy Vilmos

Kövér Andor hétfőn megkérdezte a kaszinóban az alispánt:

— Lesz szerencsénk a körvadászaton?

— Attól függ, hogy mikor tartjátok.

— Szombaton.

Az alispán, kicsi gömbölyü ember, gondolkodott egy sort. Nem mintha szüksége lett volna rá, avagy az igyekezettel eredményt ért volna el, inkább a tekintély kedvéért.

— Rossz napra tüztétek ki, akkor éppen el leszek foglalva.

— Nem halaszthatnád el, hiszen egy nap nem számit. Mi nem intézkedhetünk, mert messzi vidékről is várunk vendégeket, a meghivók pedig elmentek.

Az alispán szükségesnek tartotta, hogy fokozza a tekintélyt, azért most megrázta a fejét is.

— Mondom, hogy nem lehet. Szombaton meglepő pénztárvizsgálatot kell tartanom.

Erre már Kövér Andor is kapitulált.

— Az más! Biztositalak, hogy valamennyien nagyon fogjuk sajnálni.

Egy darabig még elbeszélgettek a vadállományról, hogyan költöttek a foglyok, aztán az alispán félrehuzta a főszámvevőt.

— Jöhetsz velem szombaton pénztárt vizsgálni?

— Ha parancsolod... Ámbár szeretnék Andorékkal tartani, ha nem volna ellenedre.

— Ki helyettesithet?

— Gondoltam erre is. Az uj számvevőnk pompás gyerek, régen jött valaki annyi ambicióval közszolgálatba, mint amennyi benne van.

— Érti a dolgát?

— Csak annyit mondok róla, hogy pénzügyi tünemény. Van egy kis öszszeköttetése is, félek, hogy hamarosan elviszik, ha egyszer eszébe jut, hogy fölfedeztesse magát.

Az alispán elégedetten bólintott.

— Hát nem bánom, jöjjön. Mielőtt megkapná az irásos utasitást, figyelmeztesd, hogy szombaton tartsa itthon az orrát.

— Nem jár az semmire, legfőbb szórakozása a logaritmustábla, amit ugy fal, mintha regény volna.

Az érdeklődés most a nagy társaság felé fordult. A nagy társaság tagjai az apátplébános, a bezdáni képviselő, az árvaszéki elnök, meg a főpénztáros voltak, akik ferbliztek. Fő elvük a szolid alap volt, lehetőleg csak öthatosos, arról azonban csak a felzaklatott idegek tehetnek, hogy amint befelé haladtak az éjszakába, a vizi az öt forintot is elérte. Ama régi, szép, zöldhasu, lepedőnagyságu ötöst.

Most is ilyen ötforintosból megindult zsinór izgatta a kedélyeket, nevezetesen az apátplébános viaskodott a főpénztárnokkal, aki két királyt tartott feltárva két szabadon fekvő ász ellenében. A másik kettő, (nem a király, nem is az ász, hanem a képviselő, meg az árvaszéki elnök), már keresztbe rakta a lapját, ők idejekorán visszahuzódtak ettől az istenkisértéstől s átalakultak a többiekkel együtt nézőkké. A bankók pedig egyre nagyobb halomban gyülekeztek, az apát izgalmak között gusztált, majd kivágta a harmadik ászt és besöpörte a pénzt.

— Szép volt, gyönyörü! — szólalt meg legelőször az alispán.

A papnak arcizma sem rándult, (ecclesia militans volt a bece-neve), mivel pedig rajta volt a sor, osztott. Az emberek pedig »megbeszélték« a pártit. A zsinór belekerült a főpénztárosnak vagy ezer forintjába, ami szóba sem jöhet ilyen mulatozásnál, de amivel szemben mindig megadja a kötelességtudása magaslatán álló társadalom a maga elismerését.

— Klasszikusan játszott, iskolába kell hozzá küldeni az embereket.

Másnapra azért elfelejtették az egészet. Hiszen ugy szokott az lenni, hogy hétfőn a főpénztárnokra jár a rud, kedden a képviselő fizeti meg a tandijat, szerdán pedig az apátplébános jövedelme csappan meg. Aki mindig csak nyer, az gyanus.

Sokkal nagyobb meglepetést keltett, hogy a legfiatalabb számvevő megy pénztárt vizsgálni, még hozzá meglepőleg, mikor ide jelentősebb szakértelem szükségeltetik. Olyanok is beleszóltak a dologba, akiknek meglehetősen kevés közük volt hozzá, irigykedő aljegyzők kutatták, hogy honnan fuj a protekció szele? A pénztári ellenőr, — kedvetlen, megsavanyodott ember, akit lenyügözött a hivatal, holott verset irni jobb, — keserüen mosolygott.

— Maholnap óvoda lesz a vármegyéből. Azelőtt teljesen érett férfiak léptek a közigazgatás szolgálatába, küzdöttek esztendőkig, végeztek hitvány prózai munkát ingyen, a jobb jövő reményében. Ma átcsuszik a gyerek a vizsgákon, segiti egy sereg nagybácsi, meg rokon, aztán készen várja a hivatal. Ez magában véve még nem volna baj, de az uj generáció neveletlen, semmibe veszi az érett kort, a szolgálati érdemeket, a multat.

Szónoklatát, amit a délelőtti sörözőasztalnál fejtett ki, igy fejezte be.

— Pfuj az ilyen közállapotoknak. Ott tartunk már, hogy az elfajult kor elfelejti az erős elődöket.

Szólt és egy hajtásra kiitta sörét.

Aztán tenyerébe fektette az arcát s egy sziven talált költő mélabujával intézte szózatát a pincérhez:

— Még egy vágást!

A meglepő pénztárvizsgálat egyébként szombaton igazi meglepetéssel végződött. A hires stréber, a legkisebbik számvevő, vagy ötezer forint hiányt fedezett föl. Ámbár lehet, hogy hatról is volt szó. Nem stimmeltek a takarékbetétkönyvek, hiányoztak az értékpapirszelvények, hogy elmaradt naplóztatásukról ne is beszéljünk. Néhány értékpapir is elkallódott, amiért a főpénztáros a felelős, hiszen csak ő nyulhat a pénzhez is.

Egy kicsit kellemetlen volt a dolog, de megesett s a főpénztáros, mikor később nagyobb hullámokat vetett az ügy, bosszankodva jegyezte meg.

— Disznóság, határozottan disznóság, hogy a közigazgatás tele van titokzatossággal. Kiszakadna a gégéje az alispánnak, ha diszkréten tudatná, mikor tart meglepő pénztárvizsgálatot?

TAMÁS ISTVÁN:

Szuboticai vasárnap-délutánok

Ilyenkor ősszel temetések huznak el az ablakom alatt,
mint a darvak,
minden délután erre sétál néhány halott, hétköznap
kettő-három, de vasár- és ünnepnapokon
ötösével korzóznak egymásután,
hogy sokszor már az ablakhoz sem megyek,
gyerekek világoskékben, mint a tenger
és szüzlányok hófehérben,
ó, a halál pontosan megérkezik, akár a hétfő,
a méla menet talpig gyászban trappol a parádés-fogat után,
a levegő csupa tömjén és muzsikaszó,
a duhaj paraszt tüzoltózenekarral megy az utolsó utra,
tram... trará...
»Egy kis nátha vitte el« — üvölti a bánatos özvegy
és a kürtök felzokognak,
»a karácsonyt sem várta meg — jajong a harsonák zajában,
amelyek szétkartácsolják bánatát
és az orrát vörösre fujja a szél,
tram... trará...
Milyen természetes is, hogy élek — gondolom
és mig egy hasáb fát dobok a tüzre,
hangosan fütyörészve kisérem a vidám dallamot.

Ahol a német gyárüzem anyagát vizsgáztatják

Kétszázhusz előadás kisérte a német nagyipar üzemanyagszemléjének demonstrációját

Németország gyáripara az utóbbi esztendők során egyre nagyobb sulyt fektetett arra, hogy a különböző ipari üzemekben felhasználandó anyag minőségét minél magasabb fokra emelje. Ennek az egyszerü oka pedig abban rejlik, hogy a német gyárakból kikerülő áruk csak ilyen módon tudják a háboru után előállott helyzetében az angol francia és az amerikai áruval felvenni a versenyt. A német mérnökök a gyáripar valamennyi terén a legnagyobb energiával fogtak hozzá, hogy a gyárüzemekben feldolgozandó anyag minőségét emeljék és az uj anyagvizsgáló gépek egész sora állott elő és sorozódott a Werkstoff, a gyárakban feldolgozásra kerülő anyag megvizsgálásának szolgálatába.

Ennek a nagy gondolatnak a demonstrációja volt a berlini *Werkstoffschau* az üzemkiállitás, amelyet a német mérnökök egyesülete, a német gyáriparosok egyesületével együttesen rendezett meg a charlottenburgi hatalmas Autohalléban és amelynek megszemlélésére a világ legtávolabbi részeiből is érkeztek szakemberek és ujságirók. Mert a németek mindent megszerveznek és pedig alaposan megszerveznek és igy természetes, hogy a Werkstoffschaunak is az egész világra kiterjedő reklámot csaptak. A szakembereknek pedig nemcsak bemutatták az üzemanyagkiállitást, *amelyen szemmel, kézzel és füllel lehetett megtapasztalni a modern német technika legujabb vivmányait, hanem gondoskodtak az alaposságról is, amenynyiben nem kevesebb, mint 220 tudományos előadást tartottak a vendégek részére a berlini Müegyetemen.* Aki mindezt a 220 előadást végig hallgatta az valószinüleg tudásban alaposan meggazdagodva — pénz dolgában azonban alaposan megfogyatkozva mehetett el Németországból, mert ezek az előadások pénzbe is kerültek.

A vastól az aluminiumig

Az idei üzemanyagszemlén természetesen nem mutathatták be mindazt az anyagot, amit a német ipar feldolgoz, dacára annak, hogy a kiállitásra másfél év óta folytak az előkészületek. Ez egy kissé mégis sok lett volna, még a németeknek is és ezért megelégedtek azzal, hogy »csupán« a vas, acél, réz, aluminium, elektrotechnikai szigetelőanyagok, valamint a kémiai anyagvizsgálat teréről mutassanak be nagyszerü példákat a közönségnek.

A hatalmas Autohalle Berlin nyugati részén fekszik. A kiállitás már messziről tudtul adja, hogy ugyancsak különbözik az eddig ismeretes és szokásos kiállitásoktól, amennyiben nemcsak a szem, hanem a fül is jelentékeny szerepet kap a szemlélőnél. Mintha valami hatalmas gyártelep zakatolna, száz meg száz masina bug, a villanymotorok valóságos kórusban zugnak, döngő hámorok kalapácsai ütik az izzó, vörös vasat, közvetlenül előttük az elegáns nézők tömege áll és bámulja a munkást, aki izzadó homlokkal irányitja a gép munkáját. Mindjárt a bejárat előtt egy acélház áll, a beléptidij külön egy márka. A jó berliniek fizetnek, átmennek az acélházon, de igen elégedetlen arccal lépnek ki a másik oldalon, az acél, mint gép lehet szép és vonzó, mint lakóház azonban nem valami kellemes. Hideg és hüvös a levegő ebben az acélházban és ép ilyen hideg a fogadtatás is.

A bejárat mögött közvetlenül a német acélgyárak vasuti kerekei sorakoznak. Két mozdonykerék, olyan nagy, hogy az ember a nyakát csavarja, ha felnéz rájuk, aztán kisebb vagonkerekek, természetesen a legjobb minőségü anyagból, amit eddig a német acélgyártás eddig produkált. És mögöttük sorakozik a százféle anyag, a rézcsaptól az aluminiumcsolnakig.

Anyagvizsgálat

A kiállitás legfontosabb része azoknak a gépeknek a bemutatása, amelyek *a legkülönbözőbb anyagok minőségét tartósságát és teherbirását vizsgálják meg.* A német ipar legfontosabb problémája ma az anyag minőségének a feljavitása és erre a célra egész külön nagyipar alakult ki. Gépek százai vizsgálják és javitják ma már a német iparteleken feldolgozásra kerülő anyagot. A kiállitáson dübörgő gépek mellett, vagy csendes laboratóriumokban mutatják be, *hogy vizsgálják meg az anyag feldolgozhatóságát, eltarthatóságát, a mechanikai, kémiai vizsgálatot, a fizikális és metallografikus vizsgálat száz és száz különöbző eljárását.* Elkáprázik az ember szeme, ahogy a mozgás és szinhatások változatos játékát végignézi, egyebet nem is sokat érthet ebből a laikus, legfeljebb a mérnökök, akik heteket töltöttek el ezen a kiállitáson, előadások százait hallgatták meg és még mindig nem tanultak eleget.

Oldalt, a folyosókon mozielőadások szórakoztatják a közönséget, pereg a film és bemutatják az acélgyártást, egy másik helyen a repülőgépgyártás fázisai rohannak el a szemeink előtt. Itt sorakoznak fel a feldolgozásra kerülő anyagok is, a réz, a nemesfémek, amelyek az egész kiállitáson egyedül vannak üvegbura alatt és egyedül hozzáférhetetlenek a közönség kezei részére, bronz, nikkel, bádog ,cink, cin, magnézium, a különböző aluminiumok stb. A hatalmas tengeri hajók kolosszális csavartengelyeit csak ugy itt lehet találni, mint a repülőgépek felemelhetően könnyü szárnyait, avagy légcsavarjait.

Egészen külön helyet foglalnak el a kiállitáson a különböző villanyosságot izoláló anyagok, amelyek közül a legkisebb, legfeljebb centiméternyi a legnagyobb ellenben van vagy négy méter magas izolátor. A különböző kenamaiai vagy gummi szigetelőanyagokat mutatják be ezen a kiállitáson, ezeknek a megvizsgálását és ellenőrzését és aztán inkább a nagyközönség részére a millióvoltos áramot, amelynek kisülései valóságos menydörgésszerü robajjal történnek és a legkápráztatóbb és egyben legfélelmetesebb tüzijátékot produkálják. A nagyközönség persze legtöbbnyire itt tolong, ide siet, szemet és fület gyönyörködtet megrendülve a villamosság technikájának ettől a hatalmas panorámáját a *szakemberek azonban inkább elnézegetnek egy-egy porcellán vagy gummiszigetelőt és ügyet sm vetnek a villámokra, amelyek a fejük fölött jobbra-balra elcikkáznak.*

Magunkfajta ember zugó fejjel és a fény valóságos orgiájától sokáig vibráló szemekkel kerül ki a berlini uccára, amely most a maga száz fényreklámjával és zugó autóerdejével együtt is valahogyan enyhitő csendet és megnyugvást jelent a füstölgő, zugó, villámló teremkolosszus ezer csodája után.

Csuka Zoltán

Takyzza magát karácsony ünnepére!

Közelg az év vége, az ünnepek, mulatságok ideje, amikor minden hölgynek szépségének és bájosságának teljében kell mutatkoznia. Egyetlen szőrszálacskának sem szabad hát látszani az arcán, a kezén, a nyakán vagy a selyemharisnyán keresztül. A borotva fekete foltokat hagy és a szőrszálak gyorsabban és erősebben nőnek tőle, a szőrvesztőszerek pedig rosszillatuak és még komplikáltak is. — Vegyen hát egyszerüen TAKY-t, ezt a kellemes illatu krémet, amely eredeti állapotban használandó, ahogy a tubusból kijön. Egy pillanat alatt megszabadul minden fölösleges szőrszáltól, bárhol legyen is az. A TAKY ártalmatlan, gazdaságos, utána szép fehér marad a bőr. Sok orvos ajánlja és használja is már, ami a legjobb bizonyitéka előnyös voltának. Ha karácsonyra kifogástalan szép akar lenni, nagyon jó lesz, ha takyzza magát. — A TAKY (S. G. D. G. szabadalom) illatos krém, eredeti állapotban használandó, amint a tubusból kijön és kapható minden jobb illatszerüzletben. — Képviselet és főlerakat Jugoszláviában: HENRY H. NEUMANN, ZAGREB Pošt. pretinac 310. 10829

Pálfordulás

Irta: Berényi János

1.

Lucián például igazhitü vad forradalmár volt, állandóan vörös nyakkendőt hordott és történelemből szándékos hallgatással tarisznyázta össze a legveszedelmesebb kalkulusokat. Vagy ha kedve szottyant, kihivó hangon egész másképp méltatta a históriagyártó főurak nagyképüségét, mint ahogy a tanár ur a maga-irta könyvéből elmagyarázta. A vén professzor kezében ilyenkor didergett a tollszár, nagy orra ellaposodott és vastag trombita-száján kicsapott a nyál. Az utolsó vizsgán is csak a forradalom mentette meg Luciánt a bukástól, ebből olyan feleletet vágott ki, hogy az elnök szinte a kegyelmébe ajánlotta magát arra az előre nem látható esetre, ha valahogy még életükben árbócra röppenne a vörös lobogó. Az egyetemen azután megismerkedett Fémiával, akinek áhitatos csodálkozása még erősebben turta a szelet a sistergő fáklya felé. A bárányka-képü lány már az első alkalommal elárulta, hogy csak hallgatni tudja. Később már csak ámuldozni tudott. Két hónap mulva megigérte, hogy az övé lesz. De titkos ajándéknak vagy inkább ábrándos játékszernek kialkudott tőle egy karikagyürüt. Azontul mindennap találkoztak.

2.

Hetenként egyszer odahaza is, a lány szüleinél. Máskor másutt, ahol Fémia boldog vakmerőséggel mutogathatta a féltett menyasszonyi ékszert. Leginkább a napnak, a saját tüzét szerteharsonázó tavaszi kábulatnak, vagy legjobb esetben egy-két ismeretlennek, akik másért csodálkoztak, ha a gyürüt nézték is. Fénylő husu teremtés volt a lány, messzibe nyitott szemmel, finom kis orrsarlóval. Teste mindig uj ruhák jó szagán uszott és a puhabutoros szobák csöndje fehérre mosta arcát. Az otthon meleg őrszeme alatt ezerfejü vágyakozás ágaskodott ki belőle és ez odavarrta a vad száju fiatalemberhez. Valami jóleső megtámaszkodás, vérfütő oszlop volt neki a fekete fanatizmus. Inkább a szavak kemény muzsikáját hallgatta, mint a mélyen higgadó érveket, de ezektől a szavaktól mintha csillagot lopott volna hegyébe minden kinyujtózó idegvégződés. Bántott suttogás alá rejtőzött benne a fölkavart tenger.

— Meséljen tovább! Érdekel.

Cifra vánkosok himzését bujkálták az érzései, virágba vagy véres monogrammba kanyarodón. Ha este volt, nyárspolgárias csókok következtek a végén. De többször a tüzes trón vitézének maradt Lucián és akkor a csókok el is maradtak. A hitvallás lázában elfeledkeztek a tuljózan ölelkezésekről, a lány mintha vérnyomos fölhő dombja mögött hasalt volna s onnan lesné a lent szétgyalult lángokat. Pórusaiba szikrákat söpört a féktelen mese és azt is tudta, hogy ezek másnap a bőrén fognak kipattogzani, mint a betegség gonosz csillagocskái vagy a fájdalmas tisztulás. Fölösleges kérdést dédelgetett néha, mint aki csunya szürke záportól akar félni, hogy verőfényes kerdőcsücsök integessen neki ujabb biztatást.

— De lesz-e mindig friss hite és ereje hozzá?

Lucián mellére csapott.

— Mindig lesz. Még a testvéremen se könyörülök, ha a másik oldalon fogom látni

3.

A forradalom egy őszi délelőtt dobta levegőbe a kokárdás sapkát. Az egyetem lapja másnap mindjárt az első oldalon Lucián nevét orditozta. Lucián hős volt, mert lezáratta a konzervativ ifjuság vezérét és önzetlen volt, mert fölajánlotta a forradalmi egyesületnek azt a pénzt, amit két ostoba siheder tanitásáért kapott arra a hónapra. Fémia fehér arca az első percekben ugy szivta magába az izgalmakat, mint az itatós a szétömlött rózsaszinü tentát. De pár nap mulva már csak fél szemmel csodálta a fölfordult világot, másik szeme ezt a félhalott bámulást vigyázta talponálló rémülettel. Pépes októberi csönd volt a szobában amikor Fémia megragadta Lucián kezét.

— Mért nem jött előbb? Nagyon féltem magát, vigyázzon.

Lucián félreértette az aggodalmaskodást. Büszkén és tréfásan kibontotta a mártiromságát, mint az uj selyemzászlót.

— A nagybácsinak hirtelen nőni kezd a világnézete, megvonja tőlem a támogatást. Eddig néhány egyesület pénzével csinált olykor a maga nevében egy kis jótékonyságot. De most csalódott embernek csapott föl és lobogni fog, mint a középkori eretnekek a máglyán. A jövő hónaptól nem küld pénzt.

A lány izgatottan forgatta az ujjára lopott karikagyürüt.

— Látja, ugy-e? Hagyja ott azt a komédiát, amig nem késő!

Lucián meglepődve bámult rá.

— Apa mostanában nagyon ideges. Fél is. Most, tudom, minden sikerülne. Ha szólunk neki, egy hét mulva külföldön vagyunk. Nekünk adná az egész vagyonát.

— Soha! — Lelkesedett Lucián és szinte örült, hogy a fényes rajongások mögött még idején észrevette a kicsinyeskedő aggodalmakat. Ez a gyerekképü lány, akinek finom, beteg borzongásait korcsolyáztatták a dühös szavak, most a valóságelőtt egyszerre gyáva nőstényke lett. Futásra gondol, képzeletében a maga nyerspolgári fészkét melengeti és befogja fülét, amikor a világ csörgő piros órája hideg ébresztőt permetez az alvókra.

— Föléget mindent a háta mögött. Akkor kap észbe, mikor már késő lesz.

— Soha!

Kicsit hallgattak. A fiatal ember fészkelődött és az ajtót nézte. A lány segitségére volt.

— Már menni akar? — kérdezte és hangja olyan lett, mint a hideg olló, amely gyerekes tudatlanságból hirtelen lenyirja a kinnal horgolt csipképet egy menyasszonyi kelengyéről.

4.

Még aznap elkészitett egy gyujtó beszédet a szomszéd város egyetemi ifjuságának, amely már két izben táviratozott érte. Reggel egyik falujabeli cimborájába ütközött az állomáson. A földi hazulról jött, dühös volt és szidta. Üzenetet is hozott neki, hogy rögtön hagyja el az egyetemet, siessen haza.

— Nem megyek — válaszolt dacosan Lucián. De a földi heveskedett.

— Megőrültél? Apád igy is haragszik, ha nyomban le nem utazol, nem kerülhetsz többet a szeme elé.

Lucián vállat vont. Erősnek győzelmesnek érezte magát, aki elrugja csolnakját a parttól és hősi hittel evez a fiatal szigetek felé. Nem is hajthat ki az ő számára egy magnyi igazság ezen a szivig nedvesedett parton, ha olyan könnyü suhintással el tudja vágni az odaérkező szálakat. A sinek közt bokrétás század bucsuzott a határokra. Egy fiatal tiszt szónokolt, a többiek részegen mondataiba a sürü éljenzést. Lucián is velük lelkesedett, mig bele nem fáradt.

— Gyerünk inkább a váróterembe!

A folyosó végén, az őrszoba előtt egy horihorgas meg egy köpcös katona állta el utját.

— Elvtárs, a csomagját! — vezényelte az agárképü hórihorgas és már nyult is a könnyü papirdobozért.

Lucián félremagyarázta a karhatalmi beavatkozást.

— Élelem — vetette oda a könnyed fölvilágositása. De a két vitéz belökte az őrszobába.

— Még most se érti? Azt hiszi, hogy finánckok vagyunk? Adja csak szépen ide, azt mink is tudjuk, hogy élelem van benne.

A köpcös hozzávigyorogta a pontos tájékozottságát.

— Sült csirke.

— Kérem... — nyujtotta volna az uti elemózsiát Lucián, de a sérelmes eljárás az utolsó pillanatban fölkavarta vérét.

— Maguknak ehhez nincs joguk!

— Jaj? Nézze csak!

— Ez erőszak! Adják vissza kérem a csomagomat. Különben jelentést teszek.

— Jó — bólintott a hórihorgas, — de várjunk, jelentse ezt is!

Megfogta hátul a kezét, intett a köpcösnek. Az oda lépett Lucián mellé és néhány másodperces halálos komoly célozás után olyan fricskát adott az orra alá, hogy Luciánnak két kövér könny mászott ki a pillájára. Aztán gyöngéden kituszkolták, még a kalapot is utána dobták.

5.

Az állomásfőnök vonakodva hallgatta a szörnyü históriát.

— Nézze, én fölvehetem a jegyzőkönyvet, de alig hiszem, hogy elérjen vele valamit. Elvégre ezeknek is élniök kell. Ön tudja, hogy most sokszor szükség van egy kis elnézésre.

— De ez a gorombaság! Én tudom, mi a forradalom. De az ilyeneket főbe kell lőni!

— Ahogy gondolja, kérem. Ha mindenáron igy akarja, jegyzőkönyvbe foglalom a panaszt. De ismétlem, semmit sem ér vele.

Kinn játszott a nap, röhögő, félig már kihült lombok lubickoltak a sürü fényben. A köpcös a folyosó végén nézelődött, rágcsálta a csirkecombot, még intett is Luciánnak. A vörös szalagos tiszt még mindig igazságot és jogot szónokolt és csiholta vele a lelkesedést, mint az acélpenge a kemény köszörükövet. Lucián elfordult. Hogy lehet ezekre éljent kiáltani. Titokban a pénzét olvasta, ép elég volna hazáig. Még árvának, kifosztottnak érezte magát az őszi ég fölborult, tulnagy márványburája alatt, ahol sütős fénypatkók pendültek egymásba és mögöttük halványodó utóképek foltosodtak, mint valami széttördelt nagy eskü darabkái. De azért lassan fölsötétlett előtte az este, amikor Fémia, a könnyen lelkesedő buta nőcske mindent elfelejt. Akkor ugylehet, ez a rongyos csapat is menekülni fog a határról, hullani, éhezni, dögleni fognak és itt bent majd erőre kap a megrémültek ezrede. Holnap jelentkezni fog, taktika volt az egész, ha kell, ő maga állitja össze a névsort, hogy kiket visznek mindjárt az első nap az erdőbe. Lepuffantják, elássák őket, a kutya se fogja nyomozni, hogy hova tüntek.

Simán Ernő:

Esti fürdő

Zuhany, zuhany, permeteg, gazdag áradat
langyos, bő, enyhe csöpp-eső,
ó mossad, mossad vállamat...
hulj záporozva
hajamba és szememre...
szájam ért-piros, páros vonalától
rajzolj magadnak szeszélyes utakat
s ha fejem karcsu szárán leszaladsz,
keritesd deltás vályucskába
mellem fehér-rózsaszin dombjait,
mert lombjait a fa nem nyujtja
szomjasabban ég felé,
mint én emelem két feszült karom
s tiz keskeny ujjam villás hegyét
viz-rózsád felé...

Ó, be szeretnék lenni:
sohanemlátott asszony
Aphrodité...
Kinek arcán nem siklott
vállalkozó férfimosoly még soha.
Sem szemével nem kapcsolódott szemébe
vágyasan...
Térdét sem simitotta
szembenülések véletlenében,
inyesen...
Izmos, karcsu járásától nem kapott
csettintő szerelmi jókedvet
s keble, öle forró sejtésén
nem szedte gyors szinekbe
elmult szerelmek
fülledt képsorát!
Jaj!... a nappal megtapadt koptató nézések
pora beszállta a fiatal testem.
(Magam is kedvüket kerestem??...)

Vizsugár, vizsugár! Segits lemosni hát
a rámhintett vágyak nyomát!
Enyhébben... enyhébben... lágyan,
mint lassitott filmjáték, sétásan
jöjjetek csiklandó csöppecskék...
...igy, ...igy,...
fülemről gondoltan pottyanjatok vállamra
s igyekezettek lassan érni el
a Kád-óceán vizét...
Csak halkan,... lassan... csöndesen,
már hattyu-hamvas bőröm borzolátok,
ugy-e nektek nincs férfiszemtek
kis vizcsöpp-gyerekek?...

Fáradt vagyok... és álmos... ágyadt...
ó... be... szeretnék... lenni:
soha... nem... látott asszony,
habokból támadt
Aphrodite.

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő kozmetikus

Massage

A legelterjedtebb és a legáltalánosabban elfogadott eljárás, amelyet a nők testük ápolása és szépitése céljából használnak: a massage. Már az ókorban a régi görögök is alkalmazták és igy szállt az reánk, nemzedékről-nemzedékre, évszázadokon át, mint a szépségápolásnak számos más olyan módja is, amelyeknek eredete a történelemelőtti ősi időkre vezthető vissza.

Elterjedtsége dacára, vagy talán éppen emiatt kozmetikai tekintetben alig találkozunk eljárással, amellyel annyi visszaélés történnék, mint ezzel, mert célszerütlen alkalmazása nemcsak hogy a megkivántató eredménnyel nem jár, de olyan ártalmakat is idéz elő, amiket aztán korrigálni nem áll módunkban. Noha tagadhatatlan, hogy a massage szakavatott, némi anatómiai ismeretekkel biró egyén kezében — bizonyos korban és körülmények között — meglehetős eredményeket mutathat fel, másrészt a mindennapos tapasztalat mutatja, hogy hozzá nem értő egyén által végezve, romboló hatása helyrehozhatatlan hibákat okozhat.

Három féle massage-t ismerünk; *általános, specidlis* és *soványitó* massaget.

Mi ehelyütt csupán speciális, a *kozmetikai* massage-val foglalkozunk, annak is csupán az arc szépitésére irányuló részével.

Hogy mily nehéz feladatot vállal magára az, aki a szépitő arcmassageal eredményt akar elérni, mutatja az a körülmény, hogy még a tudományosan képzett, európai hirü orvoskozmetikusok sincsenek egy véleményen a szépitő arcmassage *módjával*, hanem azt mindegyik külön eljárás szerint végzi, a melyek gyakran teljes elentétben állanak egymással.

Pospelov, egy elismert jeles külföldi kozmetikus az arcmassageál mindkét kezének ujjaival az arca közepétől kiindulva a szélek felé végzi a simitásokat; egy másik, nem kevésbbé neves orvoskozmetikus ugy találja, hogy az arc szélein kezdődjék a massage és az ujjak az arc közepe felé mozogjanak.

Orlowsky dr. azt javasolja, hogy oly erővel kell kenni és ütni a bőrt, hogy az sem baj, ha azon kék foltok mutatkoznak, mig Veress professzor szerint a bőrt enyhe, simogató mozgásokkal, nem tulságos erős kenésekkel és gyenge ütögetésekkel kell masszálni, a mit csak ujjaink hegyével végezzünk. Mint a leggyakrabban, itt is a legjobb eljárás követni az arany középutat, — hogy a massage mily irányban történjék, az talán nem annyira fontos, mint inkább az a körülmény, hogy a massage mozdulatai *az izmok lefutásával azonosak legyenek*, — de hogy ez hibátlanul történjék, a masszirozónak feltétlenül kell bizonyos anatómiai ismeretekkel is birnia.

Az arcmassage akkor javasolt, ha az arcbőr rugékonysága hiányos vérbeli ellátása folytán csökkent és ennek következtében ráncokkal és redőkkel állnak szemben. Ez az állapot létre jöhet azáltal is, ha hirtelen lesoványodásnál eltünik a zsirpárna és igy a bőr elveszti az alapot, amely kifeszitve tartja, rugalmasságát alátámasztja. Előidézheti helytelen, meg nem felelő táplálkozás is. Az ilyen esetek alkalmasak arra, hogy az esetleg leromlott szépséget massage által felfrissitsük; a siker itt nem fog elmaradni, mert hiszen az arc muló elváltozásával állunk szemben.

Hangsulyoznunk kell azonban, hogy az arcmassage a ráncok ellen sikeresen csupán *40-ik életében alól* végezhető; azontul feltétlenül eredménytelen marad.

A massageal a bőralatti szöveteket gyengén izgatjuk, erőteljesebb működésre ösztönözzük, amiáltal jobb táplálkozásuk áll elő, duzzadtabbá, teltebbé varázsoljuk az arcot, mert a bőr rugékonysága fokozódik, kisimul, finomabb tapintatu, egészségesebb kinézésü lesz.

Ha a ráncok elvirágzás, öregedés következményei, ott a massage eredménytelen.

Ezeknek az eltüntetésére más módok állanak rendelkezésünkre, nem a massage, — amikre talán egy más alkalommal majd visszatérünk.

Félrevezetés és ámitás az, ha nagy hangon hirdetik, hogy az öregkori ráncokat massageal el fogják tüntetni, mert ott, ahol a ráncokat az alatta levő szövetek sorvadása idézi elő, a massageal nemcsak hogy nem használunk, hanem a bőr kenegetése, nyomkodása masszirozás által még jobban kinyujtjuk, ami által a ráncok még mélyebbekké, még feltünőbbekké válnak.

H. Ilonka, Szombor. A kendőző viz, vagy smink-viz, nem egyéb mint folyadékban feloldott puder. Használat előtt mindig fel kell rázni, mert állás közben a por az üveg fenekére szokott szállani.

Helma, Sztarakanizsa. A szó szoros értelmében vett hajnövesztő szereket az orvosi tudomány nem ismer, ellenben kétségtelen, hogy bizonyos szerekkel és kellő gondozással a hajnak esetleges fogyatékosságát lehet enyhiteni, sőt esetleg teljesen meg is szüntetni.

Kékszemü, Apatin. A meleg tejben való mosakodás jó eredményt hozhat létre.

K. Béláné, Szubotica. Ha, amint irja, az arcbőre normális zsirosságu, ugy teljesen elgendő ha borax-xal meglágyitott langyos vizben mosdik és az arcát bármily szappannal teszi tisztává. Az arcáról ekként eltávolitott zsiranyagot bármily mesterséges zsirral vagy kenőcsel kell pótolnia. Ez utóbbi kozmetikumra azért van szükség, nehogy az arcbőre, amelyről jelezni tetszett, hogy nagyon finom és érzékeny, szárazzá váljék, mert igy könnyen felrepedezhet.

Ibolya, Mariolana. Igenis vannak külső tényezők, amelyek alkalmasak arra, hogy a faggyumirigyek müködését fokozzák és ezáltal létrehozzák a zsiros arcbőrt. Minden ok, ami helyi vértódulást idéz elő, fokozza a faggyumirigyek müködését. Ilyen pl. az alkohol, erősen füszeres étel, forró fekete kávé vagy tea. Mint fizikai hatás szerepelhet az is, ha tulságos meleg helyről megyünk hirtelen hidegre, vagy pedig megfordítva.

Müveltségi vizsga

Huszadik óra

A mult órán (december 4-ikén) feladott kérdés, amikre a helyes feleletek a következők:

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Őfelsége Alekszandar királyt Pavle herceg képviselte a szuboticai Jován cár szobor leleplezésén.
2. Az elmult héten egynapos mozisztrájk volt Jugoszláviában.
3. A sakkvilágbajnokságot Aljechin nyerte meg.
4. Olaszország az albán-olasz szerződéssel felelt a jugoszláv-francia szerződésre.
5. Az Ujpest és a Spárta futballcsapatok szerepeltek Beogradban.
6. Lalosevics Jócó lett a Bácsmegyei Gazdasági Egyesület elnöke.
7. Ripl-Rónai József, a magyar festőművészet nagy halottja.
8. Litvinov külügyi népbiztos fejtette ki a Népszövetség leszerelési bizottságában a szovjetkormány leszerelési programját.
9. A noviszadi Matica százéves jubileumának ünnepsége december 28. és 29-ikén lesz.
10. Palavicini Péter szobrászmüvész alkotása a szuboticai Jován cár szobor.
11. A noviszadi vizvezetéki árlejtés harmadszor is eredménytelen maradt.
12. Szuboticán a házbérvallomási iveket december hónapban kell benyujtani.

Mind a tizenkét kérdésre helyesen megfeleltek: Kra lAngella (Csakovec), Kun M. László (Kukujevci), Klein István (Hajfeld), Erődi Olga (Becskerek), Kurländer Anti (Becskerek), Haasz Ferenc (Kovacsica), Günther Ferenc (Bocsár), Kováts Vilma (Temerin).

Hatnál több kérdésre megfelelt: Handler Klárika (Becskerek).

A könyvjutalmat Kun M. László (Kukujevci) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?
3. Hol a hiba?

1. A három legkiválóbb antik görög tragédia iró: Aichylos, Sophokles és Euripides.
2. A napoleoni háboruk alatt Metternich volt az osztrák kancellár.
3. Az a kifejezés, hogy »valami büzlik Dániában«, Hamletben fordul elő.
4. Dr. Hainisch Mihály az osztrák köztársaság elnöke.
5. Dózsa György parasztlázadását Szapolyai János verte le.
6. A világirodalom leghiresebb szentimentális alkotása Goethenek a Werther keservei cimü müve.
7. A háboru kitörésekor Putnik vajda volt a szerb hadsereg főparancsnoka.
8. A magyar nyelv az ural-altáji nyelv családba tartozik.
9. A román külügyminiszter Titulescu.
10. Az »Alagut« cimü regény szerzője Kellerman.
11. Lombroso állitotta fel azt az elméletet, amely szerint a gonosztevők erkölcsi züllöttsége testi fogyatkozásaikból ered.
12. A salzburgi harangjátékok Mozart emlékét őrzik.

Mind a tizenkét kérdésre helyesen megfeleltek: Kováts Vilma (Temerin), Kun M. László (Kukujevci), B. Baba (Szombor), Kral Angella (Csakovec).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Hoffmann Edith (Noivszad), Börcsök Böske (Gramata), Szöllösy Jenő (Bogyán), Kurländer Anti (Becskerek), Stern József (Lendava).

A könyvjutalmat Kral Angella (Csakovec) nyerte meg.

Hol a hiba?

1. Vénusz a római mithológiában a szerelem istennője.
2. Az oboa hangszer.
3. Gallisnatias annyit jelent, mint zavaros, össze-vissza beszéd.
4. A longobárdok ősi germán néptörzs voltak.
5. Balneológia a gyógyvizek vizsgálatával foglalkozik.
6. A Nessus ing a mithológia szerint olyan ing, amely égeti a testet és amelyet nem lehet levetni.
7. A cirok növény.
8. Csak tiz egyiptomi csapás volt.
9. Az oberammergaui passziójátékok Krisztus életét és kinszenvedését mutatják be.
10. A pornográfia szemérmet sértő irodalom.
11. Goethe Faustjában Mephisto a rossz szellem.
12. A falu jegyzője cimü irányregény szerzője báró Eötvös József.

Mind a tizenkét kérdésre helyesen megfeleltek: Stern József (Lendava), Kováts Vilma (Temerin), Szőke Józsefné (Szombor), Kurländer Anti (Becskerek), Kun M. László (Kukujevci), Izsák Elza (Palics).

Hatnál több kérdésre helyese nmegfelelt: Szöllősy Jenő (Bogyán), Börcsök Böske (Gramoda), Hoffmann Edith (Noviszad).

A könyvjutalmat Szőke Józsefné Szombor nyerte meg.

Azok, akik könyvjutalmat nyertek, cimüket ne a legközelebbi megfejtésekkel együtt egy levélben, hanem külön a *Bácsmegyei Napló könyvosztályához* cimzett lapon küldjék be.

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Ki helyettesiti a szabadságon lévő pénzügyminisztert?
2. Mit kiván a balkáni politika tekintetében a francia kormány Olaszországtól?
3. Kit választottak meg a szuboticai kongresszuson az országos cionista szervezet elnökévé?
4. Melyik csapat lett a szuboticai bajnokság őszi fordulójának győztese?
5. Kit nevezett ki a pápa esztergomi érsekké?
6. Mennyi segényt kap az államtól Jugoszláviában egy munkanélküli?
7. Melyik hires moziszinészt érte legutóbb szerencsétlenség filmfelvétel közben?
8. Mikor nyilt meg a Népszövetség decemberi ülésszaka?
9. A nemzetközi vasutügyi konferencia határozata értelmében milyen sebességgel közlekedhetnek a gyorsvonatok Jugoszláviában?
10. Milyen kölcsönajánlatot kapott Noviszad város?
11. Az állampolgársági törvényjavaslat szerint az állampolgárság elnyeréséhez hány évi itt tartózkodás szükséges.
12. Ki a román fajvédő diákság szellemi vezére?

2. Ki tudja megmondani?

1. **Ki volt Attila ellenfele a catalaunumi ütközetben?**
2. **Melyik regényben fordul elő Quasimodo?**
3. **Kiről nevezték el Amerikát?**
4. **Hogy hivták a középkorban a Margitszigetet?**
5. **Ki irta a Bölcs Náthánt?**
6. **Honnan származik ez a szó: tamáskodni?**
7. **Milyen szavakkal hirdetik ki azt, hogy megválasztották az uj pápát?**
8. **Ki dolgozta fel a legmodernebb szempontok szerint a római birodalom történetét?**
9. **Mi a verdikt?**
10. **Ki az ókor leghiresebb görög költője?**
11. **Ki adta el elsőszülöttségét egy tál lencséért?**
12. **Ki a germán mithológia legnagyobb megzenésitője?**

3. Hol a hiba?

1. A bibornokok konzisztóriumának milyen határozatát nevezzük kardinális tételnek?
2. Melyik hires magyar színész tünt fel Shaw »Faun« cimü darabjának cimszerepében?
3. Milyen népfajok lakják az északi sarkot?
4. A tigrisen és cufráton kivül melyek az afrikai sivatag nevezetesebb állatai?
5. Jókai Mór felesége, Laborvalvi Róza kivel pörösködött férje hagyatéka miatt?
6. Milyen szempontból foglalkozik a bibliai tudományokkal a bibliográfia?
7. Melyik római konzulnak volt a felesége Catilina?
8. Olaszorzság melyik részében folyik a Tajo?
9. Hol ered a Boszporusz?
10. Melyik világhirü angol hajóépitő cég alapitója Dreadnought?
11. Édes, vagy borizü-e az Erisz-alma?
12. «A falu rosszá«-n kivül melyek Géczy István ismertebb népszinmüvei?

VALVO RADIOLÁMPÁK
a legjobbak Vezérképviselet:
„Audion" Novisad, Jermenska ul. 3.
11638

„... Senki többet harmadszor"

Feljegyzések egy árverésen

Barátságtalan veres épület a Dunapartra torkolló ferencvárosi uccán. A Póstatakarék árverési csarnoka. Piros cédulával, hideg, hivatalos számmal felcicomázva ide kerülnek a záros határidőn belül ki nem váltott zálogtárgyak. És itt vannak most mind, akik gyakorta dobálják ki a ballasztot a szegényes cókmókot, könnyes kabátot a testükről, képet, könyvet, szőnyegecskét, hogy az életük megtépázott léghajója könnyebbülten emelkedhessék kissé magasabbra.

Árverés. Némelyek felhajszoltak kevés pénzt, hogy licitálhassanak a kalapács alá került kedves holmira. Vannak kiváncsiak,, vannak közömbös szemlélők is, legtöbbjét pedig az olcsó vétel reménye csábitja. Kisérteties tabló. Zsufolásig telt terem, sóhaj, suttogás, sóhaj, amit egyszerre vág el a felhangzó kettős kalapácsütés. Az árverés kezdetét veszi.

212. szám. Egy zongoraszék. Ülője fényesre kopott, igénytelen darab. Talán másniba font haju régi kisasszony hajladozott felette egykor negédesen valamely Chopin etüd ábrándos taktusaira. Kikiáltási ára 2 pengő. Nem sok pénz még itt sem, jelentkező még sincsen.

— Egy pengő — kiáltja valaki a hátsó padsorok egyikéből. Parfőmös dáma. A dobogón rövid tanácskozás kezdődik és perccel később övé a darab. Kikiáltási áron alul is.

— Jó lesz konyhaszéknek — véli a dáma.

Nagyobb érdeklődést kelt egy álló óra. Ingái méltóságos lassudadsággal lengenek. Nagyon tetsző darab, tizenöt pengőre hajtják fel az árát. Elkeseredett küzdelem után egy »viszontkereskedő« birtokába kerül. Tipikus hiéna. A sikerült vétel után néhány számot jegyez az előtte fekvő papirlapra és figyel tovább.

»Egy kép rámával«. Zöld mezőben krinolinos hölgy, olajjal föstve. Még hozzá rámával. Öt pengőért váltja magához egy »privát«. Az iménti hiéna gratulál a vételhez:

— Potom pénz nagysád, én ugy éljek! De azért nem licitált rá.

A vásár fásult unalomban folyik tovább. Nincsen olyasmi, ami felkavarhatná a kedélyeket. A vételkedv is lanyha. Nagyobb tárgyakra alig akad reflektáns. Szalonasztalka két székkel á la XIV. Lajos, 30 pengő. Hosszas csend után nyujtja csak fel a kezét valaki. Egyhangulag az övé. A tempó később meggyorsul kissé. Irógép, beretvakészlet, télikabát, fürdőkád és kanári kalitkával tarka összevisszaságban kerülnek kalapács alá.

Egy kislány nevén szólitja a kanárit. Sirós dünnyögéssel beszél hozzá.

— Majd kiváltjuk — kézenfogó anyja nyugtatgatja ilyetén és már huzza is tovább egy asztallal. A kislányt csak elönti a könny, nem igen hisz benne bizonyára. Idejegyzem: Lulunak hivták a kanárit és nyolc pengőre kiáltatott ki a szép zöld kalitkával egyetemben, de nem kelt el.

291 szám alatt 12 könyvet kinál a katalógus. Jó állapotban levő példányok valamennyi kötve, nagyrészt Genius miniatürök. Egyetlen ilyen könyvnek 5 pengő a bolti ára. Itten az egészért hat pengőt kér a kalapács ember, de egyedül kéz sem emelkedik a magasba. Nem kell a tizenkét könyv senkinek. Azután ismét könyvek jönnek. Lehetetlenül olcsó árakon, spárgával összeerősitett kötegekben, tizenötévelhuszával. Alig kél el egynéhány. Csodálatos egyébként és a nyomor sebes körforgását illusztrálja, hogy egészen uj kiadványok is vannak közöttük. Mintha valaki a megvétel után olvasatlanul azonnal idehozta volna őket.

Az árverés szenzációi: az ékszerek. Hát itt szabadon garázdálkodnak a hiénák. Szemhez illesztett nagyitóval nyüzsögnek a kis üvegpult előtt, veszekszenek és ócsárolnak. Ez az ő uccájuk, privát itt aligha juthat szóhoz.

A legkisebb érték: egy fogvájótartó, tiszta porcellánból. 20 fillérért kél el. Vajjon mennyit adhattak ezért az elzálogositónak?

A legkedvesebb: egy gyerekkocsi. Csipkefüggönyös ernyővel, vadonatuj lakkozással. Fiatal munkáskülsejü férfi licitál rá és nagyon boldognak látszik, mikor sikerül megszereznie.

— Francia alvó és beszélő baba — hirdeti az ember a dobogón. És állitását bizonyitandó mindjárt meg is szólaltatja a babát. A baba azt mondja: *ma-mama*. Tiz pengő.

Valaki kabátokat próbálgat az első teremben. Városi bundát és felöltőt vegyesen. Azután körülnéz egy tükör után. Gorkij borus figuráit idézi bennem egy árva vekker. Szeretnék szemébe nézni az idehozójának.

Kéktölcséres régi gramafonért folyik a vetélkedés. Öt lemez is jár az öreg szerszámhoz. Az egyiket megnéztem. Az »*Ujjé a ligetben nagyszerü*« volt.

— Jó lenne kipróbálni — inditványozza a reménybeli tulajdonosok egyike. És a gramafón szolgálatkészen recsegi el a *Hulló falevelet*.

Odakünn november idusa van, a lucskos hideg elér a csontig. Egy ember boldog izgalommal türi fel az imént vásárolt télikabát gallérját.

d. j.

Délibáb a sziken . . .

Kis kacsa fürdik fekete tóba' —
Anyjához készül: látogatóba;
látogatóba: Lengyelországba...
Kis kacsa fürdik fekete tóba'...

Julis: (fekete ruhás fiatal leány, kis batyut tart a kezében — piros kendőbe kötött batyu — mintha a szivét hozta volna benne: le nem tenné a földre, egyszer egyik kezébe veszi, aztán a másikba... Türelmetlen — a komp mintha a bánáti oldalhoz nőtt volna: egy révész sem mutatkozik, mind a csárdában vannak, ahonnan vad bánatu nóta száll szét a Tiszát ölelő szikre. A szik olyan, mint a meddő asszony — viruló anyák között... Puszta, árva, sós izü föld: béna, vigasztalan bánat — seb: ami a kis libapásztoroknak is fáj, akik itt bolyonganak rajta és soha virágját nem látják és mintha éreznék e föld tragédiáját — meleg, titkokba menekülő dalokat énekelnek: Kis kacsa fürdik fekete tóba... Milyen fájó ellentét: a kis gyámoltalan, pelyhes, hófehér kacsa a szörnyü fekete tóba — a megsemmisülésbe hullott fehér álom... a szik soha ki nem virágzó, el nem jövő termése... Ilyen ellentét a kis lamvas szemü libapásztor az egyhangu. kiégett sziken... vagy: a csárdában mulató juhász, aki három napja éjjel-nappal mulat, énekel — iszik és látszik, hogy egyre szomjasabb... vagy ott a Tisza partján az a fekete ruhás lány a kis batyujával — ez mind-mind bánat: a szik különös élete, ami a lakóiban ég olthatatlanul... Milyen nagyra kinyillanak a kis libapásztor szemei... hol is lehet Titokország: Lengyelország... és hova megy Julis a batyujával?... Remegő, sejtő hangjukat át-átcsapja a szellő Julishoz, aki ilyenkor még vágyóbban nézi a mozdulatlan kompot... vajjon ott van-e a libapásztorok között Csöre, a kis huga?...) hát soha se gyünnek már?!

Libapásztorok (énekelnek): anyjához készül látogatóba...

Marci (kis legény három lány között): soha se lesz dél?

Rozi (három, között a legnagyobb, szőke, álmodó szemü, életre már felfigyelő kamasz leány): csak nagy legyek, emék szógálatba.

Maris (élénk, fekete lányka, jól öltözött, gondtalan): jaj annak, aki szógálatba megy. Nekünk is van szógálónk. Sokat sir az.

Rozi: el köll mennem. Szegény lánynak az jár: szógálat, mer különben nincs még ruhája sem. Menni, menni a messze, ismeretlen világba... aki felfogad. Évekig se látja a szülőfaluját. hiába fáj a sziv! — csak mondani kell: ne fájj szivem... mért fájsz?... ugy se lehet róla tenni... Meggyünni se nagyon érdemes! Elfordulnátok tőlem. Ha mondanám: ismersz-e Maris?... együtt őriztük a libát a csárdánál... mit mondanál?... semmit... elfordulnál... de mégis meg kellene gyünnöm, mert a mostohám már öreg lenne, osztán köllene neki egy kis gyámolitás. Hát ki gyámolitsa? Csak én. Elővenném a fényes pénzt: itt van, én adom — a Rozi. A Rozi, akit felnevelt, aki most elgyütt a szegény öreghez. Hát anyám vót. Áldja meg az Isten. Vegyék magának kendőt, meleget — mert *én* a lánya vagyok. Van most lánya... süssön, főzzön szegény... öreg... anyám... (A hangja elfulladt, a szemét könnyek boritják.)

Manci—Maris—Verka (kerekre nyilt szemmel nézik Rozit... hallgatnak... mély szótlanságukból kiértődik Rozi különös, tehetetlenül nagy, ábrándozó fájása... se kenyere... se ruhája... szógálatba köll menni... és Rozi fájása bennük is fáj...)

Verka (a legkisebb, kis tömpe orra mellett könnyek folydogálnak): hoz... hoz...

Marci: mér sir e?

Rozi (megsimogatja Verkát): bizony az fáj, mikor az anyja beteg. Az sirhat. Akkor mi a ház?... én tudom. Ti nem vagytok árvák! Akkor a gyerekek szétszóródnak, egyik ide, másik oda.

Verka (egész testében összerezzen... a faluból most kihallatszik a déli harangszó... szava zeng-zug a földeken... szinte lehengerel mindent... csak ő él most a szik felett...)

Rozi (megöleli Verkát, aztán sugva, nehéz, törött szókat mondneki, ő is reszket: szenved...): ez csak a déli harangszó... ne félj, az más... másképp szól... ó, én tudom. megérzem: mikor anyának harangoznak...

Marci: ebédeljünk hát!

Libapásztorok (elővesszik a kis elemózsiát: pirosbabos kendőbe kötve egy darab kenyér. A kendőt térdükre teritik... a kenyeret igy majszolgatják a kendőről.)

Rozi (evés közben mesél...): vót egy kis pajtásom: Csöre vót a neve. Mindig együtt őriztük a libákat. Osztán meghótt. Egyszer azt mondta a Csöre — Rozi, van nekem egy testvérem szógálatba. És itt elsirta magát... Julisnak hivják. Szeretném mégegyszer látni. De nem mer eljönni, fél anyámtól. Soha se látom többé. Látjátok, ha most ez a Julis megjönne, se Csöre, se apja.

Maris (hirtelen felugrik, csillogó szemében gyermekszivének minden szinecsodálkozása): a délibáb!

Mind (sejtésektől élő szóval): a délibáb!

Rozi: hunyjátok be a szemeteket! Ugy nézzetek feléje. Mit láttok most?

Marci: semmit!

Rozi (kinyitja mélyre ijedt szemét, ugy nézi Marcit): igazán nem látsz semmit?

Marci: semmit. Igazán.

Verka—Maris (döbbent, ellenséges érzéssel nézik Marcit. Elhuzódnak tőle. Marci más, olyan idegen lett nekik... semmit sem látott a délibábban!)

Rozi—Maris—Verka: (amint eltávolodnak Marcitól, összebujtan, suttogva beszélgetnek, aztán lehunyt szemmel a délibáb felé fordulva megállnak... három kis lány a sziken, akik most ugy megtalálták magukat a délibábban, a mesében: a titokban...)

Onnan föntről, Szenta felől meg jön, jön a délibáb... egyre közelebb... A szik meddő, lelket verő termékenysége fölé lehelt élet — a mese: a délibáb... a sziv kenyere!

Azok a mindent tudó tudósok azt mondják, hogy a délibáb a Tisza páráiban megtört napsugár játéka. Jól van. De a szik lakóinak más... mert ők a sziv szivárványszinü párnáin át nézik és szebbet látnak, mint a tudósok. Nem a törvényt — hanem a törvényt adó kinyilatkoztatás erejét — a magasba emelő szárnyakat... valamit — ami repülni tud velünk... a törvény lelkét: az életet magát s ami ennek is magja — a sejtést...

Először volt a kinyilatkoztatás és csak azután a törvény!...

És jön, jön a délibáb... lángol a napsugár és dalol az élet... és élet lett a puszta: ének... Csodálatos város jön, nő a puszta fölé és e városban trónol a szivünk játéka: a vágy... A titkok megnyilnak, az éj ránk önti mézeskalácsos sátrait és mi szedegetjük az ég bábjait... ki-ki a magáét és játszunk az éji bábokkal égi játékot: mese, mese mess kenyeret, ha nincs késed — fogj egeret!...

Maris (arcán gyermek álma forró, édes mosolya, suttog...): a királylány... gyémánt a ruhája...

Verka (örömtől elfultan): az anyám!...

Rozi (fájón): jaj, a Csöre!...

Marci: (nagyot kiált): valaki idejön!

Rozi—Maris—Verka (az elröppent álom visszafájó szomoruságával): egy fekete ruhás lány.

Julis (aki most ért ide, keresőn körülnézi a libapásztorokat, csalódottan köszön): ajdon Isten. gyerekek!

Rozi (egész testében reszket, egy lépést Julis felé lép, merőn annak arcát nézi: ugy hasonlitasz hozzá.

Julis (meglepetten, kissé döbbent szóval): kihez?

Rozi: akit a délibábban láttam — Csöréhez.

Julis: nekem van egy kis hugom. Csörének hivják.

Rozi (hirtelen jött, szenvedő sirással): nem te vagy a Julis, aki szógálatba ment?

Julis (félön mosolyog): de én.

Rozi: akkor hiába jöttél. Nincs se apád, se hugod!

Julis (reszket, alig tudja tartani a kis batyuját): jaj, ha igaz?!

Rozi (megöleli): ugy sajnállak!

Julis (leejti a batyut, aztán ráborul, ugy sir nagy, rázó zokogással): jaj, hiába jöttem látogatóba. Nem láthatom többé. Jaj, Csöre, kis testvérem, akkor szógátam én? Ha nem öltöztethetlek föl! (Tépő mozdulatokkal szétbontja a batyut.) Két évig szógátam érte: fehér cipő, kaláris. görbe fésü és ruha... most már kiér szógáljak, ha nincs kit felöltöztetni... most már senkim sincs...

Rozi (aki most ujra látja sorsát): mint nekem.

Julis: Ó, te szegény! Jaj neked!

Rozi: emék szógálatba én is.

Maris: mér van fekete ruhád?

Julis: aki szógál, annak az illik. (Amint Rozit nézi, nagy meleg fény gyulad ki szemében.) Ne menj el szógáni! Nézd... (forró akarással) vedd fel ezt a ruhát, igy... most a cipőt... a kalárist... a fésüt a szép selymes, szőke hajadba... ne menj el szógálatba!

Rozi: ugy bánsz velem, mintha testvéred lennék!

Julis (most érti meg, hogy minden hiába volt): jaj, kis testvérem! Nincs testvérem! Most már mehetek vissza! — a világba, ahol senkim sincs.

Révészek (készülnek elkötni a kompot.)

Julis: megyek már én is!

Rozi: elkisérünk a kompig.

Julis (megöleli): mintha igazán a testvérem lennél! (Elindulnak.)

A Tisza felragyog szépen, szomorun, melegen... a füzek susognak, a libák gágognak, a füszálak megborzongnak... és négy kis libapásztor szivébe— amint Julist nézik — mélyre ültetődik az élet egyik csodálatos magja: a fájdalom... és ami történik, mintha nem is volna igaz... mintha a délibáb játéka lenne. De ki is tudná meghuzni a határt mese és valóság közt — élet és álom között... Itt: kiürült egy kis batyu s fájás hullt helyébe...

Egy révész (a közeledő csoportra mutat): nini a délibáb!

Rozi: mért méssz el Julis? Maradj itt!

Julis: itt a szik mindig eszembe tartaná, hogy nincs köztetek Csöre... ott messze, messze meg élni fog... hiszen ruhát hoztam neki... kis batyut gyüjtök majd...

Mulató juhász a csárdában: hej, föld, szikföld! — de nagyon tudsz fájni!

Révész (elköti a kompot).

Julis: csókolj meg Rozi! — kis testvérem...

Rozi (megcsókolja).

A komp lassan elindul... a kis libapásztorok énekelnek: látogatóba: Lengyelországba...

Kis kacsa fürdik fekete tóba'...

Rozi (nézi, nézi, amint a távozó kompot a Tisza hullámai átringatják a tulsó partra... Julis fekete ruhás alakja ugy hat a csillogó Tisza fölött, mintha a vizből egy fekete virág nőtt volna ki... az is — a bánat virága...): soha se jön vissza!...

Révész (Julishoz): hova ilyen egyedül, hugám?

Julis (otthont vesztett, sehova sem tartozása fájó mosolyával): szógálatba...

Padej, 1927 nov. 30.

Kristály István

Takarékoskodjunk!

Karácsonyi-ujévi ajándékul

vegyen betétkönyvecskét a Centralna Banka

Subotica, Aleksandrova ulica 4

20-ik évtársulatában

Mindenki észrevétlenül gyüjthet tőkét gyermeke tanittatására, leánya kiházasitására, saját öregsége gondtalanná tételére, fizetésének, jövedelmének, házfalpénzének egy kis hetenként, havonként félretett hányadával. A hetibetét biztos kamatjövedelmet jelent és hitelalap kisebb ingatlanok szerzésére, műhely, üzlet alapitásra. A jegyzések megkezdődtek. 10 dinártól, korlátlan összegig eszközölhetők.

12387

ELISMERT, JÓMINŐSÉGÜ

BUTOROK

hálók, ebédlők, uriszobák, teljes lakásberendezések, meglepő styl, — különlegességek dus nagy választékban. Árban és minőségben utolérhetetlen

ÉDER KÁLMÁN

műasztalos bútoráruháza Subotica, Vilsonova ul. 40
A PRAVNI FAKULTETTAL SZEMBEN

Karácsonyi vásár

SPHINX, THORSEINE (fehér) és ALUMINIUM KONYHAEDÉNYEK, SOLINGENI ACÉLÁRU, ALPACCA EVŐESZKÖZÖK, METEOR TÜZHELYEK, valamint az összes KONYHA és HÁZTARTÁSI KELLÉKEK a legnagyobb választékban versenyenkivüli olcsó árakon kaphatók csak

Nišević Sava cégnél

Novisad, Kralja Petra ulica 10.

12315

Előkelő iparvállalat keres jan. 1-i belépésre perfekt szerb, német és magyar

tisztviselőt(nőt)

aki a gabonaszakmában már működött Ajánlatokat „Perfekt" jeligére a novisadi kiadóhivatal továbbit 12408

Kutfurást

valamint eliszaposodott kutak tisztitását elvállalja vidéken is

Lonárt Lajos

kutfuró

Subotica, Strossmajerova ulica 20. (Hospiac)

Koratavaszi szezon! Ritka alkalom!

Két bácskai nagyközségben levő jólbevezetett berendezett

fatelep eladó

teljes berendezéssel. A fatelepekkel együtt nagy telkek, a község központjában a szükséges épületekkel eladók. Érdeklődések „V. K." jelige alatt Noviszad, postafiók 135. alá küldendők. 12362

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

gummi cipősarkot, amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

REKLAMARAK!

REJTVÉNY

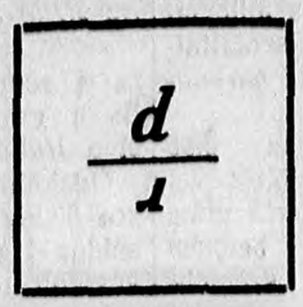

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Nagy Vince, 6. Hófehérke, 12. Idős, 14. Loki, 15. Husos, 16. Váe, 18. Netto, 20. Varga, 22. Sirjon-rijjon a hegedü, 25. Ozd, 26. Gog, 27. Szó, 28. Has, 30. Olt, 32. Agg, 33. To, 34. Alkusz, 35. Rienzi, 37. EE, 38. Alá, 39. Szaklap, 40. Ért, 42. Edith, 43. Optál, 45. Ygá, 46. Melinda, 50. Sáv, 52. As, 54. A száj, 55. Darázs, 56. Ki, 57. Moh, 59. Tea, 60. Oda, 61. Pas, 62. Blé, 64. Edz, 65. Rozsda nem fog aranyat, 69. Leadó, 70. Gyáva, 73. Ala, 74. Dinár, 76. Gida, 78. Kova, 79. Esplanade, 80. Demokrata.

Fölösleges sorok: 1. Nagy Sosto, 2. Viszontlátásra drága, 3. Idő, 4. Nős, 5. Cs, 7. Ól, 8. Fon, 9. Eke, 10. Hittem szép szavának, 11. Elcsügged, 13. Varju, 15. Hordó, 16. Vaj, 17. Ego, 19. Omega, 20. Vigasz, 21. Anglia, 23. Izzó, 24. Doge, 28. Hus, 29. Szablya, 30. Orlando, 31. Tep, 34. Aliga, 36. Irtás, 38. Adi, 41. Táv, 44. Campridge, 46. Mát, 47. Elemel, 48. Dadogó, 49. Arab, 51. Ciszterna, 53. Solo, 56. Kada, 58. Hézag, 61. Peyer, 66. Tea, 67. Oda, 71. Van, 72. Ada, 73. Dom, 75. Ivo, 77. Ad, 78. Ke.

Vennénk egy uj, esetleg keveset használt, jó állapotban levő rugókkal ellátott

TEHERKOCSIT

(Streifwagen)

Reich és Friedmann cég Novi-Vrbas

2311

MASSEY-HARRIS

PETROLEUM-MOTOROK

1½ HP, 3 HP, 4½ HP és 6 HP erősségben

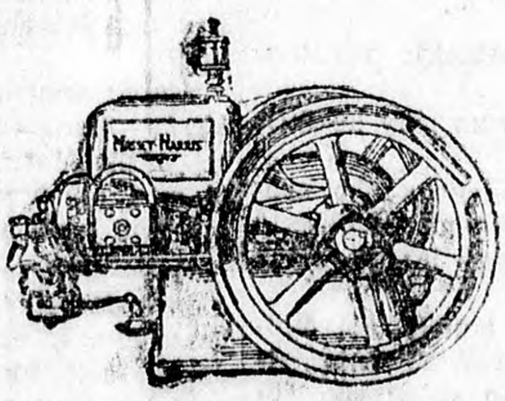

Biztos és olcsó üzem gazdák és iparosok részére. Gondos szerkezet. Több száz már üzemben. Ismert és kedvelt

RECORD

Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság

Novisad, Temerinska 6

12107

Kereskedelmi utazók figyelmébe!

Veliki Bečkerekben, az eli merten legjobb **Srpska Kruna-szállóban** teljes napi panzio: szoba, reggeli, ebéd és vacsora á la karte **50 dinár.** Kitünő koszt! Tiszta szobák! Jó kiszolgálás!

1.02

Vegyileg tisztitott higienikus ágytollat és pelyhet legjutányosabban szállit a Jugoszláviában egyedüli modernül felszerelt tollgyár

11345

HOLLÄNDER R.T.

SUBOTICA

Frankopanska ulica 1.

Kérje I. számu árjegyzékünket!

„LIKERDŽINICA"

a legfinomabb, legolcsóbb karácsonyi likőrkülönlegesség literje 25 din. Francia módra készült speciális likőrkrémek literje 40 din. Elsőrendü tearum lit. 24 din. Valódi Jamaica-rum lit. 35 din.

Szilassi Sándor

Trumbićeva ulica 16. Csirkepiac

152

2 évi hitel!

Minden rendszerü

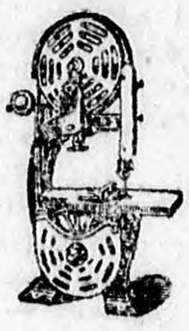

Famegmunkálógép (szijmeghajtásra és szij nélkül is)

Keretfürészek

WELKER-WERKE

J. WACHSTEIN,

WIEN X./1., Laxenburger Strasse 12.

11846

Elsőrendüen bevezett szeszkereskedőcég keres

Utazót

aki eddig is a Vajdaságban ebben a szakmában utazott és jól be van vezetve. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz küldendők „UTAZÓ" jeligére

12318

Akác komlórud

7.00 méter hosszban, kiválóan szép minőségben, előnyösen beszerezhető

Löwy Sándor és József, Budapest

V. Mérleg ucca 9. • Telefon 983-17.

10391

ÚJRA TELJES ÜZEMBEN AZ

ELSŐRENDŰ KIVITELI ::::: UJDONSÁGOK!

Vukovics Gerő uri divatáruháza

Pullowerek, fehérnemüek, divatnyakkendők és sálak a legfinomabb és legizlésesebb kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L. B. O. női- és férfiharisnyák egyedüli lerakata

Megjelent a legmodernebb és stilusos butorterveket tartalmazó
BUTORALBUM
SIPOS FIAI
lakásberendezők kiadásában
Kapható:
SUBOTICA, Zenta ut 3.
E szakmába vágó munkák a rendelők teljes megelégedésére készülnek

---

PERFEKT FOGTECHNIKUS
január 1-re
kerestetik.
Bővebbet Dr. Lukits fogorvosnál Sombor
12358

Eladó
4 HP használt, de kifogástalan állapotban levő
csukott RENAULT-automobil
Bővebbet: CONEN
Preradovićeva ulica 18.
Telefon 12

Akác-kompóoszlopok
7-8 m. hosszuságban kaphatók
Kisszállási Uradalom
Kisszállás
(Bácsmegye) 12312
Levelezés: **BUDAPEST**
Városház utca 14.

Legfrissebb
Legizletesebb
Legolcsóbb
Hentesárut
Sonkát
Virslit 1180
Szafaládét
SERTÉSHUST, ZSIRT
VUKOV
hentesnál vehet
RUDIĆ UL. (ÁTJÁRÓ HÁZ)
11802

Naponta jó és friss
TEJ
valamint
tea-vaj
saját gyártmányu különleges
sajt
Kapható:
RUSKA MLEKARA
Tejcsarnokban. Wilsonova ul. 20. Postával szemben
12256

KARTAG
játékkártyagyár gyártmányai kitünőek, olcsók, fényesen lakkozottak és **többször moshatók.** Kávés, vendéglős és trafikos üzemeknek **consumrabatt.** Kérjen ajánlatot!
„KARTAG"
stovarište kod LIPOT GELÉR Subotica

Eladó vagy bérbeadó
egy raktárnak, vagy bármily más parti vagy kereskedelmi vállalkozásnak kitünően megfelelő, a város belterületén fekvő volt partelep felszerelés nélkül
Cim a kiadóban.
12339

Karácsonyi ocassio eladás
a legdivatosabb filc ós bársony kalapokból
Olcsóság és minőség tekintetében garanciát nyujt elismert, régi cégünk:
„TESSA"-KALAPSZALON
Strossmayerova ulica 16
Kalapok már 60 dinártól kezdve a legmagasabb árig a legdiszesebb kivitelig s a legnagyobb igényeket kielégitően kaphatók
12214

Trbovljei (Trifail-i)
szén szobafütésre
100 kg. 58·— dinár, koksz 100 kg, 85·— dinár, I.-rendü száraz, válo atott bükk-hasábból apritott tüzifa házhoz szállitva kapható
Sipos Sándor Subotica
I. Sokolska ul. 6. Telefon 868. 12194

Szőlőoltványok
amerikai alanyra oltott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhetők
Sévár László 10342
mintaszőlő és szőlőoltvány telepén
Petrovaradin (Majur). Póstafiók 17
Lerakat Bakačeva ulica
Árjegyzék kivánatra ingyen!

Legujabb tipusu
Stock-traktorok
raktáron.
Régi traktorokat ujakért becserélünk, ugyszintén autókat is cserélünk traktorért.
Uj Citroenok
1928 tipus raktárunkon megtekinthetők
VOLAN, Novisad, Kr. Aleksandra 7
12252

Elsőrendü szlavóniai
préselt széna és szalma
nagyban kapható
JOSIP WEISS
széna és szalma-nagykereskedőnél
Telefon 6-45. **ZAGREB** Ilica br. 82.
Raktár: Novagradiška.
12046

Uj üveg és porcellánkereskedés
Subotica, Rudićeva ulica 4.
(Volt Ulreich vaskereskedés helyén)
Ajánlja dusan felszerelt raktárát a különféle üveg és porcellánárukbó, a legkitünöbb márkáktól a legegyszerübbig, rendkivül olcsó áron
Mielőtt szükségiotit beszerezné, vétlelkötelezettség nélkül tekintse meg dusan felszerelt üzletemet. 11066

Karácsonyra
a legszebb és legujabb divatu
bőrridikülök és bőráruk ülönlegességek
a legelőnyösebb árban kaphatók
Schlager Henrik bőröndösnél
Subotica, Aleksandrova ul. 1

Ön még nem tudja?
hogy legszebb karácsonyi és ujévi ajándék
a kraljevbregi pezsgőgyár ajándékládája
2 üveg pezsgő, 3 üveg prima palackbor, 1 üveg cognac, **az ára csak 250 dinár,** csomagolással együtt. A láda ára ab Kraljevbreg vasut vagy posta értendő, Suboticán franko házhoz szállitva.
12015

Internationale Spedition und Warenverkehrs Bureaux
V. Carina & Comp.
Elvállal mindenfajta szállitást, elvámolást. Saját fuvarozás.
Távirati cim Balkanspedit. Telefon 119
12330

Fekete és emaillirozott
TAKARÉKTUZHELYEKET

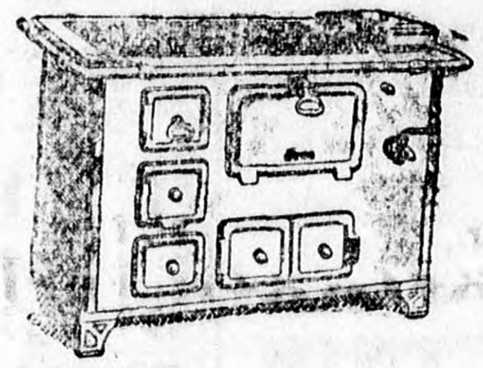

minden nagyságban ajánl konkurrencia nélkül
GREINITZ D. D. pre Dietegen Imre Fiai
Novisad, Dunavska ul. 3?
12039

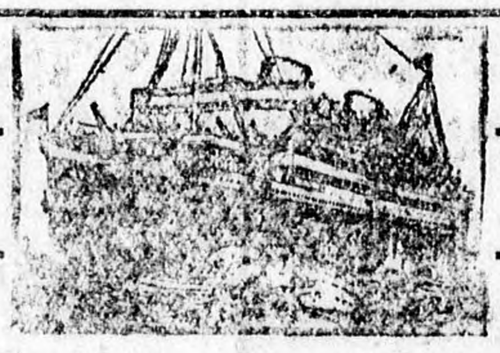

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal
ROYAL MAIL LINE
DÉLAMERIKÁBA
Brazilia — Uruguay — Argentina és CUBA — CHILE — PERU.
Minden felvilágositás ingyen:
Bečkerek — Oba a Princese Jelene 7.
Beograd — Karadjordjeva 91.
Sombor — Kralj Petra 55. Jovan Stefan.
Osijek — Županijska 34. Drag. Blažević
3073

Somborban
2 üzlethelyiség
azonnal, 1 üzlethelyiség 2 szobás lakással együtt május 1-re
kiadó
Értesitést ad:
LEDERER LEO

Sardinia, francia, spanyol és belföldi
Sardinia-pasta
Pisztráng
Thon-hal
Rák i
Lazcf 6779
Trüla
Kavár
Salmone-hal
Angyovis
Ringli
Sós szardella
Szardella-pasta
Sós hering
Hamburgi füstölt hering
Ostsee hering Warhanek
Rolmos „ „
Orosz hal „
legolcsóbban beszerezhető nagyban és kicsinyben
Kurteš Miloš
füszer- és csemegekereskedésében, Suboticán
Huspiac — Telefon 483.

Naponta
friss hentesáru, felvágottak, sonka, disznósajt, stb.
valamint
marha- és borjuhus
kapható megnagyobbitott **hentes és mészáros üzletemben.** 11752
HORVATH IMRE
VI. Madjarska ul. 19.
Disznóvágást és husfüstölést szakszerüen és olcsón vállal

Alma, gesztenye, marón, narancs, citrom, füge, szilva nagyban a legolcsóbb napi áron
Jakob Kuntner
gyümölcskereskedő
Szombor Telefon 155
12105

Komplet
UZLETI PORTÁL
vasredőnnyel, kirakatüvegekkel valamint teljes üzletberendezés
olcsón eladó
Bővebb:
POPIĆ, gyógyszertár
NOVISAD, Pašićeva ul. 13.

Banán
5 és 10 kg.-os kartonokban nagyban
Sugár Manónál
Subotica — Telefon 47

Stájeralma
aranyrangu, masonszka pogácsa-alma nagyban és kicsinyben **kapható**
OGRIZEK IVÁN
Osijek I. Gundulićeva ul. 72.
Telefon 171

Városi Takarékpénztár Suboticán

Foglalkozik az összes takarékpénztári és
bankügyletekkel

Subotica város teljes vagyonával kezeskedik a Városi Takarékpénztár összes kötelezettségeiért és külön még **a betétekért**

Takarék- és folyószámlai **betétállomány**
Din. 24,000.000

11709

Bogojević gyógyszerész urnak, Skoplje.

Hosszantartó betegségem alatt majdnem minden reumaellenszert megpróbáltam, de kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy jobbat, mint az Ön RUSKI MELEM gyógyszere, nem találtam, mert ez az egyetlen szer a csontfájdalmak s reuma meggyógyítására. Nem csak engem mentett meg a RUSKI MELEM, hanem azok is mind dicsérik, akik az én ajánlásomra használták ezt. Mi mindannyian elismerjük ennek a gyógyszernek kiválóságát, amely sok-sok fájdalomtól szabadított meg bennünket: Dušan Glavački szállító, Stojan Ćirić szállítóvállalatulajdonos Djordje Bošković százados, Kaljevića Jovana Stanojlovića tőkés, mindannyian piroti lakósok. A legmélyebb tisztelettel

DRAGUTIN KOSTIĆ
lakatos, Pirot

Igen tisztelt kedves gyógyszerész ur — legháláisabban köszönöm az 5 dobozt gyógyszert, amit nekem küldött és kérem, hogy a nyilvánosság utján közölje a következőket: 14 éves Stanica leányom hirtelen megbetegedett, a kezeit fájlalta, megpróbáltunk minden gyógyszert, amiről csak hallottunk vagy ajánlottak, de egyik se használt. A baj már annyira elhatalmasodott, hogy a leányom sem öltözködni, sem vetkőzni nem tudott, a kezeit egyáltalán nem tudta mozgatni, mindent nekem meg a feleségemnek kellett végezni. De amint az Ön RUSKI MELEM gyógyszerét kezdtük el használni, a kislány már az első tégely után jobban lett és ma már megint eleterős, egészséges és jókedvű lányom van, aki szorgalmasan folytatja tanulmányait. Mindenesetre kérem azonban, hogy küldjön nekem elkalomadtán 12 doboz RUSKI MELEM-et, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Kraljevo, 1923. március 26.

RISTA STAJIĆ
pékmester, Putnika ul 40.

Reuma

akár akut, akár krónikus, csuz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsont ájdalmak a legsikeresebben gyógyithatók a RUSKI MELEM nevü szerrel, amit legjobban bizonyitanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasitással 25 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Postán szállitja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszertára, SKOPLJE

SZALÁMI

téli, valamint milánói, I.-a, uj áru, teljesen száraz, továbbá különféle olasz különlegességek, mint

mortadella à la Bologna, mortadella hengeres, kacsator, osokolo, lyoni és vadász-szalámi

továbbá **sonka à la Prága**

füstölt hus, szalonna, tiszta házi disznózsir. Szétküldés postán és vasutal.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve

MILIVOJ PUTNIK

szalámi, füstülthus- és zsiradékgyára

BELA CRKVA (Banát) 12325

„JUGOPROTEZIA" ZEMUN

KÉSZÍT:

Mülábakat és mükarokat

Ortopéd apparátusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra

Ortopéd füzőt ferde és görbenövésü testrészekhez

Különféle kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Sülyedés, sérv és köldöknek

Hygienikus füző a test formálására és fűzésére. Az összes cikkeket az egészséges alakulásához és a betegség gyógyításához. **Speciális kidolgozás!** Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében úgy a külföldön, mint a belföldön konkurrencia nélkül.

CARBID

gyári lerakat

KLEIN GÉZA és Fiai cégnél

SUBOTICA
Telefon sz. 55.
Sürgönycim: LAKKLEINOL

12373

Karácsony és ujév előtt!

Téli kabátok	450
Szövetruhák	300
Selyemruhák	250
Gyermekruhák	200
Aljak	100

Egyéb, a szezonból visszamaradt cikkek

negyed- és harmadáron, ujdonságok 25—30%-kal áron alul!

947

HEGYI FÜLÖP

nói divatháza

SUBOTICA

12199

Alpesi gyógyfűtea

„PLANINKA"

felfrissiti és tisztitja a vért, megjavitja a rossz emésztést és a rendetlen bélműködést. Étvágygerjesztő. Valódi csak a fenti védjegyével lezárt 20 dl áros csomagolásban. Kapható a gyógyszertárakban. Lerakat:

HERZL drogéria, Subotica

Vadászok figyelmébe!

Mindennemü VADBŐRT, nyulat, rókát, görényt, vakondot, hörcsögöt, azonkivül marha- és borjubőrt állandóan vásárol készpénzért magas áron

Mavro Deutsch

nyers- és készbőrkereskedés
Osijek I. Strossmayerova ul. 20
Telefon 219.

1706

Több világosság Több vevő

Gondoljon a karácsonyi forgalomra!
Modernizálja az üzlete világitását!
Szereltessen fel

ZEISS TÜKÖRFÉNYT

Ezzel emeli kirakatai hatását.
Uj vevőket szerez.

A sz'nes világitás a jelenlegi világitási szezón ujdonsága

Ismertetések, ajánlatok, stb. kizárólagos vezérképviselet utján:

FERNAND BOVE

BEOGRAD

Knez Mihajlov venac 13/14

Fernand Bove filijala **Zagreb**

Račkoga ulica, kuća Poljodelske Banke

Képviselő Noviszadra és környékére:

Rosenberger Sándor

Novisad, Carinska 13

ZEISS IKON

1025

TRE TORN

TRETORN

hó- és sárcipők

világhirülek

Vezérképviselet: **ROTH ARMIN** cipőkereskedés
Subotica

Komlótermelők! Legmodernebb és legjobb **komlószáritóberendezéseket**

gyártja **Braća Goldner, Subotica** Jugovića ul. 20

1095

Telefon szám: 134. Számos köszönőnyilatkozat a vevők rendelkezésére áll. Kérjen árajánlatot!

BÖZENDORFER zongora, STEINVEY, F_RSTER világmárkák, Erste Produktiv, Stelzhammer, Lirs, Stingl, Lanberger Glosz, Pallik Stiasznyz, L. Edmund, Hoffmann. Zongorák rendkivül nagy választékban kaphatók. Áraim Jugoszláviában legolcsóbbak és leghosszabb lejáratu részletre kaphatók. Kain hangszerkészitő, Subotica. Városháza. 10311

Elsőrendü 122
pasterizáló készülék
gőzkazánnal, tej-, sör- és conserv-üzemeknek igen alkalmas, eladó Subotica, Kr. Petra park 9

K. KUDLIK
SUBOTICA

Angol acél tamburaharok „TIGRIS" védjeggyel valódi.
Eladás nagyban és kicsinyben.
10612

Vulkán

cserépkályha a legjobb fütőtest
1000 dinártól kezdve beállitással kapható
TAKÁCS MIHÁLY
Pašićeva ulica 2 (Edénypiac)

Mérnökiskola
Altenburg Th.
Állami felügyelet alatt!
Gépépités, elektrotechnika, automobil- és repülőgépépités
Ellátás mérsékelt áron a Student Kasinoban.
Kivánatra Prospektust küld

Sikerült a legujabb
párisi modellek
mintáit megszereznem és igy módomban áll a legmodernebb brüsszeli szallaghimzést és több variációban géphimzést, gyöngyözést és filterezést a legizlésesebb kivitelben készileni, továbbá gép és sablonpliszirozást, gépazsurt, endizést és gombbehuzást a legolcsóbban készitek. Vidékre posta fordultával. Géppliszé 40 dinártól.
Gombosné, Bün Juliska
Lelbach palota Aleksandrova 1

Vizesuborka és savanyitott paprika
kapható a KEMÉNY-féle ecetgyárban. Telefon 643. J., Vojnovićeva ul. 5.

Olcsó tüzifa!
Jó minőségű vegyes gömbhasábfa . . . D. 25·-
felfürészelve . . . . „ 27·-
felfürész. és apritva „ 30·-
kapható
Herczog László
sombori uti és szegedi uti fatelepén 12082

Valóban
értékes karácsonyi ajándékot
csak
BECK JENŐ
kötött-szövöttáru-gyár speciális szaküzletében
Rudićeva ul. (gyümölcspiac) vehet
8811

Karácsonyi ajándékul
szőnyegeket
futószőnyegeket
takarókat
asztalteritőket
ajánl
„WEKA"
MARIBOR 29.
*
Jugoszlávia első lakásberendezési szaküzlete.
Arjegyzék ingyen.

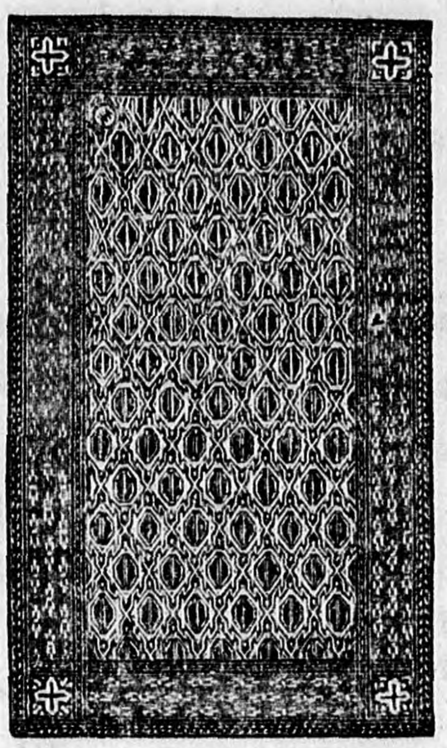

„VULKAN" GARAGE - SOMBOR
Tulajdonosok: **Zwirschitz Károly** és **Roder Dezső** :: Torinoi Fiat-automobil főképviselete

Megérkeztek a legujabb typusu **csukott** és **nyitott autók.**
Uj árak és előnyös fizetési feltételek!
Összes **Fiat**-autókhoz állandó **nagy alkatrész raktár, kedvező árakkal.** — Továbbá **FORD- és FORDSON-részek is kaphatók nagy engedménnyel.** Viszonteladók **jutalékban** részesülnek.
Nagy amerikai **dugo Dupont fényező, kárpitos, kovács, autóbuszépitő- és javitómühelyek. — MICHELIN-gummi egyedárusitó helye.**

„Standard" olaj- és benzin-lerakat.

Összes **autó felszerelési cikkek** és **autóbuszkarosszéria-anyag** nagy raktár.

Kérjen árajánlatot!

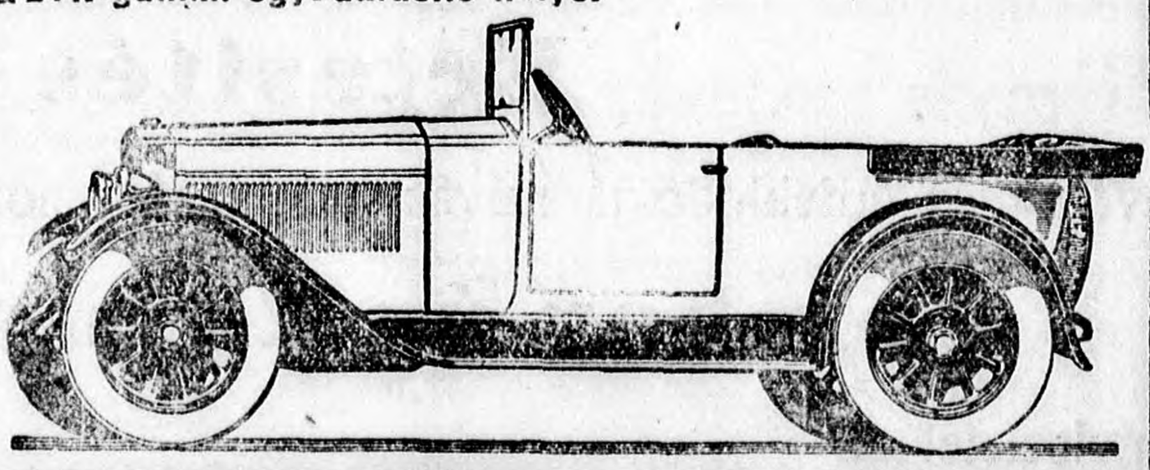

11393

WEIFERT
pancsevói karácsonyi
különleges tápsör
11407
WEIFERT I. M.
PANČEVO

Nálunk egyedülálló **különleges minőségü (á la Salvator)** barna sört készitett a karácsonyi ünnepekre

Kapható december 1-től kezdve:
PANČEVON a sörgyárban, SUBOTICÁN a *„Centrala Pivá"-nál*, VELIKA-KIKINDÁN Okolisanov Györgynél, BELACRKVÁN Robert Tipoweilernél, VRSACON Adolf Wesselnél, BAN-KARLOVÁCON özv. Hoffmannénál, STARA-KANIŽÁN Živko Šumanacnál, továbbá N.-SADON a Krstić i Grossmann Depo ban, DEBELJÁČÁN, KOVIN- és DOBRICÁN a Weifert sörgyár lerakataiban, azonkivül minden vendéglőben, kávéházban és buffetben félliteres üvegekben.

Rizsányi Pál asztalos
VII. Jugovićeva ulica br. 8. (Kakas iskola mellett)
Jutányos áron készit **butorokat, portálét, üzleti berendezéseket, épületmunkákat.**
Javitásokat olcsón vállal. 11407

Mandiner gummi
bi lárd-golyó, dákó, sakk és dominók, továbbá szivarszipka, pipák és pipaszárak nagyban és kicsinyben. Esőernyők szakszerü javitását elvállalom.
Özv. **Gerber Jakabné**
speciális szaküzlete és műhelye. Subotica, Sudarevićeva ulica 32. (saját ház) 10422

Legjobb
hentesáru, valamint
marhahus . 14 dinárért,
sertéshus . . 16 „
kapható
Palotás István
hentes és mészárosnál
Save Tekelije ul. 41
Sertésvágást házaknál szakszerüen vállal 11753

Zongorák, Hegedük, Csellók, Harmonikák, Fuvolák 10534
legnagyobb választékban és legolcsóbban
S. MACHNITZ
hangszeripartelepén.
Antunovićeva ul. 1.
(Reich'-palota mellett.)

11038
Hordók
Káposzta, zsir, konyak, bor, kocsikenőcs, tavotta, olaj, szörp és sajtoshordók konkurrenciamentes árban
Pfeiffer Testvérek és Fischer
mechanikai kádármühelye!
ST.-VRBAS — Kérjen mintát

Szilva Lekvár Dió Dobozos sajt
legolcsóbban csak viszonteladóknak
Léderer Velimir Subotica
Az Agrár- és Kereskedelmi Bank Brčko képviselete
Telefon 628
Sürgönycim: Konserv

Eladó olcsón 45 HP
FÉLSTABIL GŐZGÉP
Érdeklődni
özv. Bodnár Gusztávnénál Kovin, Bánát

12084

A legjobb varrógépek a
„Gritzner" és „Ilirija"
Alkatrészek és mindennemü varrógépfelszerelés
Vezérképviselet:
EM. FISCHER ZAGREB,
Su lnič'ca ul. 3/17
Kérjen árajánlatot!

Fodrászok figyelmébe! Miután egy szakképzett mesterrel megállapodást kötöttem, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy elsőrendű prima **fodrász-széket,** barna és világos szinben, darabonként csomagolva **420 din.-ért** — részletfizetésre is — adhatok. B. pártfogásukat kérem 10786 **KAIĆ PÉTER,** fodrászati cikkek nagykereskedése, Subotica

A **mételykór** nem jelent többé veszélyt, mert a

„DISTOL"

az összes mételyt minden melléktünet nélkül abszolut biztosan megöli.

Kis kapszula juh részére ciril **ДИСТОЛ** felirattal.

Nagy kapszula marha részére latin **DISTOL** felirattal.

A DISTOL gyártása Marek professzor receptje szerint a zagrebi állatorvosi főiskola ellenőrzése mellett történik.

Olcsó, ki nem próbált utánzatoktól és hamisitványoktól óvakodjunk!

Felvilágositást nyujt ingyenes bélsárvizsgálattal

„KAŠTEL"

TVORNICA KEMIJSKO-FARMACEUTSKIH PROIZVODA D. D.

KARLOVAC.

A legszebb és leghasznosabb karácsonyi ajándék

12285

egy jó varrógép

A VILÁGHIRÜ NÉMET GYÁRTMÁNYU SÜLYESZTŐ VARRÓGÉPEKBŐL DUS RAKTÁRT TARTOK TETEMESEN LESZÁLLITOTT ÁRAKBAN, RÉSZLETFIZETÉSRE IS.

STERN ADOLF

varrógépraktár SUBOTICA

Jelašićeva ulica 2., Rudics villamos kitérőnél

SUBOTICA SEVER D. D. Telef. 5-84

ELEKTROMOS GÉPEK GYARTELEPE

KEPVISELOSEGEK:

Brandt i Kortman
BEOGRAD
Skopljanska ulica 3

Ing. W. Cvetanović
NIŠ
Namenjina ulica 41

Ing. Gj. Mihajlović
NOVISAD
Voj. Bojovića ulica 27

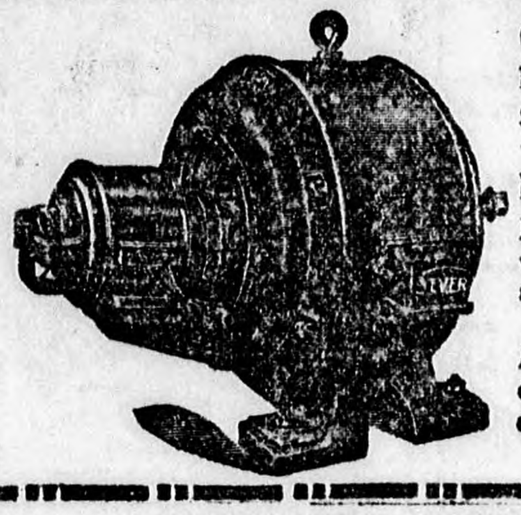

Gyárt és javit: Mindenféle elektromos gépeket és szerkezeteket.

Raktáron tart: Motorokat, dynamókat vas szigetelő tartókat, stb. elektromos cikkeket. 10390

Az általunk gyártott és javitott gépekért egyévi jótállást vállalunk.

BEOGRAD vagy NOVISAD

teljesen mindegy, hogy hol, mert **mindkét üzletünkben a**

KARÁCSONYI KIÁRUSITÁS

már **november hó 23-án kezdődött,** mely alkalommal, tekintettel a nehéz gazdasági viszonyokra, az összes raktáron lévő árukat, u. m.: **női ripsz köppenyek** minden szin en és fagonban, **szőrmekabátok a perzsiától a silskinig,** FÉRFI PALETOK és BUNDÁK, FIU- és GYERMEKRUHÁK és KABÁTOK s mindennemü **szőrmék** feltünő olcsó árban kerülnek eladásra. A n. b. vevőközönséget felkérjük, sziveskedjenek raktáraikat VÉTELKÖTELEZETTSÉG NELKÜL megtekinteni, hol meggyőződhetnek, hogy nem csak reklámról van szó. — Kitünő tisztelettel

ROTH MANO és FIAI

Beograd, Kralja Milana 54. — **Novisad,** Trg Oslobođenja 3. (Wagner-palota)

11271

Déli gyümölcsöt

ugymint:

narancsot, citromot, fügét, stb.

legolcsóbb napi árakon ajánl a közismert nagykereskedés

J. DRAGONER, Beograd
J. DRAGONER, Zagreb

J. Dragoner, Sušak

Kérjen árjegyzéket!

A Sušakról szállitott áru 35% vasuti fuvardijkedvezményben részesül 12050

Értesités

Vevőink és érdeklődőink szives tudomására hozzuk, hogy

Sombor és környékére

a vezérképviseletet az

»AGRIKULTURA« cégnek

Sombor, Kraljevića Đordja ul. 7

adtuk át és kérjük, hogy megbizásaikkal teljes bizalommal fenti céghez fordulni sziveskedjenek

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

BUDAPEST

12251